

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 10 Νοεμβρίου 2024 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 846

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΕΙΡΗΝΗ ΠΙΚΗ

Οι αλλαγές απαιτούν χρόνο

Οραμα της κυβέρνησης είναι η βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών, δηλώνει στην «Κ» η υφυπουργός παρά τω Προέδρω, Ειρήνη Πική. Προσθέτει ότι οι αλλαγές που προωθούνται απαιτούν κάποιο χρόνο και απαντά σε επικρίσεις για τη συνεργασία του γραφείου της με τους υπουργούς. **Σελ. 9**

ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στελέχωση... χωρίς στελέχη

Ο τομέας της αδειοδότησης της ανάπτυξης στους Επαρειακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης πάσχει από υποστελέχωση, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ερωτηματικά για τη Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. **Σελ. 10**

ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ - ΦΙΝΤΑΝ

Οι δύο ώρες του τετ α τετ

Τόσο στο τετ α τετ, όσο και κατά τη διάρκεια των διευρυμένων συζητήσεων, οι υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδας και Τουρκίας κινήθηκαν εντός του ασφαλούς πλαισίου των πάγιων θέσεων των δύο χωρών. **Σελ. 16**

Ο απρόβλεπτος Τραμπ και η Κύπρος

Οι άγνωστες παράμετροι της νέας θητείας του εκλεγμένου προέδρου

Η εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ για μία δεύτερη θητεία στον Λευκό Οίκο είναι άγνωστο ακόμη πώς θα επηρεάσει την Κύπρο, αλλά και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και τον πόλεμο στην Ουκρανία. Αναφέρονται ερωτήματα πλέον και για το Κυπριακό και πώς ο εκλεγ-

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Η χώρα προσβλέπει σε επενδύσεις
Οικονομική, σελ. 5

μένος πρόεδρος των ΗΠΑ θα το αντικρίσει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε σχεδιασμούς για να επανακαθορίσει τις σχέσεις της με τον Ντόναλντ Τραμπ, τόσο σχετικά με την Ουκρανία, όσο και για το ενδεχόμενο επιβολής δασμών σε ευρωπαϊκά προϊόντα. **Σελ. 3, 4**

■ **Χαρίδημος Κ. Τσούκας:** Ο Κλέων επιστρέφει ως Καίσαρ. **Σελ. 3** ■ **Κυριάκος Ιακωβίδης:** Η επόμενη μέρα των εκλογών στις ΗΠΑ. **Σελ. 15**
■ **Shemaine Bushnell-Kyriakides:** Γιατί παραλίγο να ψηφίσω Τραμπ και γιατί οι Αμερικανοί το έκαναν. **Σελ. 4**

ΠΩΣ Ο ΤΡΑΜΠ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τα ρήγματα που έφεραν τον εκλογικό σεισμό

Με συνεντεύξεις και αναλύσεις, η «Κ» επιχειρεί να φωτίσει όλες τις πτυχές των ιστορικών ανατροπών: Γιατί νίκησε ο Τραμπ; Γιατί έχασαν οι Δημοκρατικοί; Πώς ετοιμάζονται οι Ευρωπαίοι για την επόμενη ημέρα. Πώς προσπαθούν από τώρα να αποτρέψουν το ενδεχόμενο ενός εμπορικού πολέμου. Ποιες προκλήσεις έχει η Αθήνα στο περιβάλλον του επανεκλεγέντος προέδρου. Τι μας έδειξε η πρώτη τετραετία του για τον τρόπο που αντιμετωπίζει την Ελλάδα. Πώς μπορεί να λειτουργήσει η χημεία του με τον Ερντογάν. Ποια πρόσωπα θα στελεχώσουν το επιτελείο του. Τι ρόλο έπαιξε το φύλο στις εκλογικές προτιμήσεις των ψηφοφόρων. **Σελ. 5, 11, 19-23**

ΑΚΕΛ - ΔΗΣΥ

Ανανέωση χωρίς όμως νέα πρόσωπα

ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ θέτουν όριο θητειών και υπόσχονται την ανανέωση προσώπων. Το μεγάλο πρόβλημα είναι η αποχώρηση στελεχών με έρεισμα, χωρίς όμως προς το παρόν να έχουν βρεθεί αντικαταστάτες που θα διατηρήσουν τα ποσοστά τους. **Σελ. 8**

ΤΕΡΜΑΤΙΚΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Σε καθοριστικό σημείο οι έρευνες

Η προεργασία της ανακριτικής ομάδας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας βρίσκεται σε καθοριστικό σημείο. Η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές του 2025 και στην επόμενη φάση των ερευνών θα κληθούν να καταθέσουν πολιτικό προσωπικό και υψηλόβαθμοι κρατικοί αξιωματούχοι. **Σελ. 7**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ο θρίαμβος που φοβίζεται

Το εκλογικό αποτέλεσμα στις Ηνωμένες Πολιτείες την περασμένη Τετάρτη σχεδόν αιφνιδίασε την υφήλιο. Ο Ντόναλντ Τραμπ κατήγαγε συντριπτική νίκη εναντίον της Κάμαλα Χάρις, υποψήφιας των Δημοκρατικών, και πλέον υπάρχει ο κίνδυνος ο λεγόμενος «τραμπισμός» να απλωθεί και στην Ευρώπη, αλλά και να επηρεάσει την Ανατολική Μεσόγειο, τη γειτονιά μας. Η Ευρώπη οφείλει να αποτελέσει σταθερό ανάχωμα έναντι πολιτικών που θα θέσουν σε κίνδυνο την εξωτερική πολιτική της, την οικονομική σταθερότητά της. Η δεύτερη θητεία Τραμπ αποτελεί ένα μεγάλο ερωτηματικό και το απρόβλεπτο του εκλεγμένου προέδρου των ΗΠΑ δεν επιτρέπει εφησυχασμό από κανέναν.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΔΑΣΜΟΙ ΜΕΙΩΣΑΝ ΤΗ ΖΗΤΗΣΗ

Με την όπισθεν η ηλεκτροκίνηση

Η επιβολή δασμών 35,3% από την Ε.Ε. στα ηλεκτρικά οχήματα που εισάγονται από την Κίνα, μείωσε τη ζήτηση και στην Κύπρο. Στην

κυπριακή αγορά διατίθεται μία μάρκα ηλεκτρικών αυτοκινήτων από την Κίνα και επηρεάζονται τρία μοντέλα. **Οικονομική, σελ. 3**

ΘΕΑΤΡΟ

«Το Αμάρτημα της Μητρός μου»

Ο Γιώργος Καλογιόρου μιλάει για τη μουσική σύνθεση και τον σχεδιασμό του ηχητικού τοπίου της παράστασης «Το Αμάρτημα της Μητρός μου», που ανεβαίνει από την ΕΘΑΑ, από τις 19 Νοεμβρίου. **Τέχνες, σελ. 3**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Συζήτηση με τον Θανάση Βαλτινό

«Οι συμβολικές και ουσιαστικές δυνάμεις που κουβαλάει το φως μπορούν να λειτουργήσουν και σαν κάθαρση». Μια αδημοσίευτη συζήτηση με τον Θανάση Βαλτινό δημοσιεύεται στην «Κ». **Τέχνες, σελ. 4**

SQUARE BANG UNICO
KING GOLD CERAMIC

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

JOEY App

Banking app για παιδιά και εφήβους 9-17 ετών

Μάθε περισσότερα

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

125

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ψεκάστε, ψηφίστε, τελειώσατε

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, δανείζομαι τον τίτλο από την επιθεώρηση του Ελεούθερου Θεάτρου και τον αξέχαστο Λουκιανό Κηλαηδόνη διόλου τυχαία. Γιατί όσο επιθεωρησιακό ήταν το θέμα το 1984, άλλο τόσο είναι κι αυτό που βιώνουμε σαράντα χρόνια μετά. Αναφέρομαι βεβαίως στις αμερικανικές εκλογές και στο πιο εντυπωσιακό comeback που έκανε ποτέ πρώην πρόεδρος. Μια εκλογική αναμέτρηση που θα μείνει στην Ιστορία ως ο θρίαμβος της πολιτικής μισαλλοδοξίας και των ψεκασμένων.

Η μνήμη του μισού (και κάτι) εκλογικού σώματος αποδείχτηκε εξαιρετικά επιλεκτική, πλην όμως οι υπόλοιποι θυμόμαστε ακόμα (και αναστριχάζουμε) τις σκηνές παροξυσμού της 6ης Ιανουαρίου 2021. Όταν έξαλλοι οπαδοί του Τραμπ εισέβαλαν στο Καπιτώλιο, αμφισβητώντας την εγκυρότητα των εκλογικών αποτελεσμάτων. Ένα τρομακτικό πλήθος, που θύμιζε πρωταγωνιστές b movie με στοιχεία από Halloween, το οποίο τέσσερα χρόνια μετά πήρε τη ρεβάνς, εκλέγοντας τον Τραμπ ως τον 47ο πρόεδρο των ΗΠΑ.

Κι ενώ συνέβαιναν όλα αυτά τα αδιανόητα πέραν του Ατλαντικού, εδώ, στη μικρή μας βραχονησίδα, το σύνδρομο του ομφαλού της γης γνώριζε νέες δόξες. Γιατί βεβαίως από τα τόσα πολλά που θα είχε κάποιος να σχολιάσει για τις εκλογές – από τη «νέα χρυσή εποχή της Αμερικής» που εξήγγειλε ο Τραμπ, μέχρι το παγωμένο χαμόγελο της Μελάνια – κάποιοι επέλεξαν την κυπροκεντρική (sic) ανάγνωση. Νικήτρια στο ευγενές σπορ αυτή τη φορά αναδείχτηκε η Ελένη Θεοδόρου: «Αθλήτριας: Λένε και ξαναλένε οι φανατικοί της παράδοσης στην Τουρκία διά της “όποιας λύσης” ότι στις ΗΠΑ “δεν ισχύει η αρχή ένας άνθρωπος, μία ψήφος”! Συνεπώς γιατί να μην το δεχθούμε κι εμείς, όπου με την πολιτική ισό-

Στις πρόσφατες αμερικανικές εκλογές συγκρούστηκαν δύο κόσμοι. Οι κύριοι στη φωτογραφία ανήκουν σε αυτούς που κέρδισαν.

τητα η ψήφος του 10% θα ισούται με την ψήφο του 90%;».

Σε αντίθεση με τον χαμό στην Αμερική, στη νήσο των Αγίων επικράτησε νηνεμία. Ήταν δε τόσο η ησυχία στο πολιτικό σκηνικό, που αξιολογήθηκε ως πρώτη είδηση η απόφαση του Δίπλουρου να μην επαναδικηθεί στις εκλογές του 2026. Ο συναισθηματικός Ευθύμιος αποφάσισε να βάλει τέλος στην παραφροσύνη ότι θα εξαιρεθεί από το όριο θητειών κι έτσι θα πάρει τον δρόμο της εξόδου μαζί με τ' άλλα πρωτοκλασάτα συναγερμικά στελέχη: Αβέρωφ, Χάρη, Τσινάρη, Χατζηγιάννη και Μαυρίδη. Το προβοκατόρικο ερώτημα «ποιον κόφτει;»,

που έθεσε η Ρενέ Κυπρίσσι εκφράζοντας όλο το καρέ, έμεινε αναπάντητο λόγω αυξημένου βαθμού βαρεμάρας.

Την πολιτική βαρεμάρα των ημερών δεν κατάφερε να σπάσει ούτε το τρέιλερ της νέας εκπομπής της Χριστιάνας Αριστοτέλους «Sunday night» με καλεσμένο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να... φτιάχνει σάντουιτς. Ως καρέ και ως άνθρωποι ειδικότερα θεωρήσαμε πιο δόκιμο τίτλο το «Sunday Night Fever», όχι λόγω της συμμετοχής του Προέδρου αλλά του δευτέρου καλεσμένου Γιώργου Αγγελόπουλου, άλλως Ντάνου, με τον πλούσιο εξωτερικό κόσμο. Αλλά ποιος μας

ακούει εμάς, αγαπημένο μου ημερολόγιο...

Με τούτα και με κείνα δεν μπορώ να προσπεράσω την πικάντικη είδηση της βδομάδας ότι η Κυπριακή Δημοκρατία εργοδοτεί δύο (2) αστυνομικούς για να φυλάνε (από τι;) τον Γιαννάκη Ομήρου. Τον Σουλούρη ναι, να το καταλάβω, μπορώ να σκεφτώ πρόχειρα ένα δυο λόγους. Όπως, βεβαίως, όλοι καταλαβαίνουμε ελπίζω, γιατί πληρώνουμε ως φορολογούμενοι δεκατρείς (13) αστυνομικούς για να προσέχουν τον Νίκο Αναστασιάδη.

Όταν τα εσωτερικά πολιτικά νέα μοιάζουν με ευθεία γραμμή σε εν-

κεφαλογράφημα, μοιραία στρεφόμεστε στην επόμενη πηγή ψυχαγωγίας: το ανεξάντλητο κοσμικό ρεπορτάζ. Όπου ανάμεσα στα πολλά και συγκλονιστικά που γράφτηκαν τις προηγούμενες ημέρες, ξεχωρίσε ο τίτλος: «Βαλεντίνα Τσίγκη: Αναλύουμε τα looks της στο Ντουμπάι». Μα τον Θεό, ανατρίχιασα, αγαπημένο μου ημερολόγιο...

Η ανάλυση των looks της Βαλεντίνας Τσίγκη κονταροχτυπήθηκε, ως θέμα, με ένα μπιζουδάκι του καλλιτεχνικού ρεπορτάζ: «Σταμάτης Γονίδης: Με την πίστη μου μετακινώ αντικείμενα, έχω αυτό το χάρισμα». Respect, αγαπημένο μου ημερολόγιο! Στο καρέ σφείλω να ομολογήσω προέκυψε δι-

χογνωμία, καθώς σοβαρή υποψηφιότητα της «πιο κουλής είδησης» τέθηκε και από το ξένο ρεπερτόριο. Τούτέστιν: «Η Μαρία Κάρεϊ σήμανε την έναρξη της αντίστροφης μέτρησης για τα Χριστούγεννα». «Ποιον κόφτει;» επανέφερε το ακανθώδες ερώτημα η Ρενέ Κυπρίσσι και αυτή τη φορά είχε δίκιο. Με 26 βαθμούς την Πέμπτη στη Λευκωσία, η ηρεμούρα της Βασιλίσσας των Χριστουγέννων να τραγουδάσει το «It's Christmas Time» ακούγεται άκυρη.

Καμιά φορά σκέφτομαι πόσο πιο απλή θα ήταν η ζωή μου, αγαπημένο μου ημερολόγιο, αν δεν με επηρέαζαν όλοι αυτοί οι εξωγενείς παράγοντες και ήμουν στον κόσμο μου. Αν δεν με πείραζε που ο Τραμπισμός επελαύνει όπως ο λίβας καιεί τα σπαρτά κι αν δεν με έθλιβε το γελοίο του πράγματος στις «αναλύσεις» για τις εμφανίσεις των Κυπρίων σοσιαλιτέ. Εν ολίγοις, αν είχα λίγη από την αναισθησία του ΡΙΚ, που μπορεί να το φτύνουν από παντού αλλά αυτό να παραμυθιάζεται ότι τάχαμου είναι φιλόδοξο.

Το ευαγές ίδρυμα έκανε και φέτος τον Ραδιομαραθώνιο, αγαπημένο μου ημερολόγιο. Άνοιξε τα μικρόφωνα του Τρίτου και επιδόθηκε σε μια ακατάσχετη συναισθηματολογία που άγγιζε συχνά το μελό. Αυτό έμαθαν να κάνουν τριάντα πέντε χρόνια τώρα, αυτό συνεχίζουν να κάνουν και σήμερα. Ήταν άβολο, αλλά άκουσα με τ' αφτιά μου κάποιον να αναρωτιέται για την «αλλόκοτη» κριτική που δέχτηκαν. Αυτή τη λέξη χρησιμοποίησε: αλλόκοτη. Ενδεχομένως να μη διάβασε, ούτε και φέτος την ανακοίνωση της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων: «Τα άτομα με αναπηρίες δεν είναι επαίτες, ούτε αποζητούν τη λύπηση των συνανθρώπων τους». Τόσο «αλλόκοτα»...

Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

10.11.1934

Λουίτζι Πιραντέλλο: Κατά χθεσινών τηλεγράφημα το βραβείον Νομβέλ διά την φιλολογίαν απενεμήθη εις τον Πιραντέλλο. Ο Λουδοβίκος Πιραντέλλο γεννήθη εις το Τζιρτζέντι της Σικελίας το 1867. [...] Εκείνο εν τούτοις το οποίον επαγίωσε την φήμην του Πιραντέλλο υπήρξε το θέατρον. Προ εικοσαετίας ο Σικελός θεατρικός συγγραφέυς Νίνο Μαρτάλιο έπεισε τον μυθιστοριογράφον όπως δραματοποίησεν εις μονόπρακτον θεατρικόν έργον το διήγημά του «Το Δάγκωμα». Τούτο παραταθέν από σκηνής έσχε μεγάλην επιτυχίαν μεταξύ των νέων και των εκδολούντων τάσεις νεωτεριστικάς. Οι θεατρικοί όμως κριτικοί και τότε και αρκετά έτι βραδύτερον δεν ννείοντο τον επαναστάτην τούτον συγγραφέα όπως τον απεκάλουν, ο οποίος ήρχετο να εκθρονίσην τον βασιλεύοντα τότε εις το παλικόν θέατρον Γαβριήλ Δαννούντσιο. Ο Πιραντέλλο δεν ανενώριζε τα είδωλα αυτά, τα οποία ήρχετο ν' ανατρέψη, κατώρθωσε δε, βοηθούσης και της φήμης του εις τον εξωτερικόν, η οποία ολονέν ηπλούτο περισσότερον, να κατακτήσεν το θεατρικόν πεδίο, εκτοπίσας εν τέλει τον Δαννούντσιο.

Πυρετωδώς: Σήμερα η γερμανική βιομηχανία της πολεμικής αεροπορίας εργάζεται πυρετωδώς διά την αύξησιν των εναερίων δυνάμεων της χώρας. Κατά τον τρέχοντα μήνα εις Ντεσσάου, εις απόστασιν 700 μιλίων από τον Βερολίνου, συμπληρούται η κατασκευή του μεγίστου εις τον κόσμον εργοστασίου πολεμικών αεροπλάνων, εις το οποίον θα χρησιμοποιούνται και το οποίον θα εργάζεται νυχθημερόν, μη εξαιρουμένων ουδέ των Κυριακών. [...] Υπολογίζεται ότι ουκί ολιγώτερον των 150 χιλ. ανδρών χρησιμοποιούνται ήδη εν Γερμανία εις την κατασκευήν διαφόρων τύπων αεροπλάνων.

Συμπάθεια: Ο κ. Μουσολίνι εδέχθη σήμερα τον Δήμαρχον Αθηνάων κ. Κ. Κοτζιάν, όστις του επέδωκε το ψήφισμα και το δώρον του Δήμου. Ο κ. Μουσολίνι εξέφρασε προς αυτόν τας συμπαθείας του προς την Ελλάδα και ιδιαιτέρως την πόλιν των Αθηνών.

Ο Μακρόν έκανε μια δήλωση που, αν συνδυαστεί με άλλες συγκυρίες, ίσως κρύβει μέσα πολλά. Είπε – ξεκάθαρα– πως μπαίνει ζήτημα βελτίωσης ευρωτουρκικών σχέσεων, αλλά συνυφασμένα με βελτίωση των συνθηκών στον διάλογο για το Κυπριακό. Λέτε τελικά να έχουμε στα αλήθεια πιο ενεργή ανάμιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα θέμα μας, με τη σύμφωνο γνώμη Τούρκων, Αμερικανών και Ηνωμένων Εθνών;

Όπα, που λέει κι ο Παπακαλιάτης μόλις δει παντρεμένη μητέρα φίλου του, γουρλώνοντας τα μάτια. Σε μια τέτοια περίπτωση όχι μόνο θα πρέπει να απολογηθώ στον νεαρό μας Νίκο που τον αμφισβήτησα, αλλά ίσως πρέπει για τιμωρία να φάω το καπέλο μου, βάζοντάς του και λίγη επιδοτημένη ζάχαρη.

Την ίδια ώρα θα πρέπει να συμφωνήσω με τη δήλωση του μικρού αξύριστου πως αν γίνοντουσαν εκλογές σήμερα θα ήταν πάλι πρόεδρος. Θυμίζω πως ένας άλλος Παφίτης έγινε αρχιεπίσκοπος με 8%.

Για όσους βιάστηκαν να υποτιμήσουν τη διπλωματική δεινότητα του εθνικού μας αξύριστου, λέγοντας ότι δεν υπολόγισε το ενδεχόμενο εκλογής Τραμπ, σας έχω νέα. Μιλούσε παράλληλα μυστικά με τον συνεργάτη του Ντόναλντ. Και η Φιλίππα η πρώτη μιλάει κάθε μέρα πριν κοιμηθεί με τη Μελάνια, μαθαίνω. Για όσους θα διερωτηθούν τα

ΟΜΗΡΟΥ & Σ Ε Β Ε Ρ Η / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Οι blond illuminati

Έχουμε κοινά ενδιαφέροντα με τη Μελάνια.

κοινά τους ενδιαφέροντα ποια είναι, ενημερώνω πως η Μελάνια μαγειρεύει aglio e olio.

Ο μαθητής που μοίραζε λεφτά είναι η απόδειξη πως εκτός από τη Λεμεσό πετούν και οι υπόλοιπες πόλεις της Κύπρου. Τον καιρό μας, το περισσότερο που μπορούσαμε να ελπίζουμε ήταν να μας δώσει δώρο ένα παγωτό η μακαρισμένη η Καλλιόπη. Πώς αλλάζουν οι καιροί, όταν λεφτά... υπάρχουν και μάλιστα είναι κολλαριστά εκατοντάευρα.

Ο Κεραυνός εμπνεύστηκε από τον λαρτζ μαθητή και, σαν ένας πρόωρος Άν Βασίλης, αποφάσισε να κάνει το ίδιο. Παραμονές Χριστουγέννων στους ανακαινισμένους κήπους του Προεδρικού, και αφού παραιτηθεί για δέκατη πέμπτη φορά, θα μοιραστούν επιδόματα του γνωστού Φορέα, μετρητά και δωροκουπόνια. Ο Φωτοβολταϊκός Υπουργός της καρδιάς μας θα βρίσκεται μπροστά από τα Κεντρικά της ΑΗΚ και θα μοιράζει πλιακά πάνελ σε όλους τους περαστικούς, ενώ σε δημόσιους

υπαλλήλους θα δίνονται και δωρεάν τάκια με καύσιμα.

Έχω φίλο, αμετανόητο οπαδό του Νίκαρού μας, που μου έλεγε προχθές πως η επανεκλογή Τραμπ έβαλε σε σοβαρές σκέψεις τον πρώην Πρόεδρό μας. Έχουν βλέπετε αρκετά κοινά αφού και οι δύο κατηγορήθηκαν –άδικα όπως ισχυρίζονται και οι δύο– για πολλά, μετά την απομάκρυνσή τους από την Προεδρία. Ο Τραμπ όμως έκανε καμ μπακ και επανήλθε δριμύτερος. Γιατί όχι και ο Αναστασιάδης το 2028;

Έχω βέβαια και φίλο οπαδό της Αλεπούς της Αργάκας, που μου είπε πως το καμ μπακ του Ντόναλντ (που βέβαια ξεπέρασε και το καμ μπακ της Άντζελας Δημητρίου) είναι η καλύτερη απάντηση στην άλλη Δημητρίου, την Αννίτα, που προσπάθησε να αδειάσει τον Φούλη λέγοντας «δοκιμάστηκε, κρίθηκε πάμε παρακάτω».

Από την άλλη, η ξανθιά Παναγιά επανήλθε από τις καλοκαιρινές αλλά και στην Κίνα διακοπές ομορφότερη και πιο σικ. Με κομμένη την ανάσα περιμένει ο πολιτικός κόσμος πότε θα φορέσει στα εσωτερικά το μίνι φόρεμα που υιοθέτησε στην εξωτερική της πολιτική. Όταν εμφανιστεί με φρούστα πάνω από το γόνατο σε σουαρέ φώτο, θα είναι το κρυφό σύνθημα προς τους blond illuminati πως ξεκίνη η τελική εξέγερση κατάληψης του λόφου, μου είπε δικός της άνθρωπος.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτίδου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η νίκη Τραμπ και το αποτύπωμά της στην Κύπρο

Πώς ορίζονται ο ευρωαντλαντικός άξονας και οι σχέσεις Άγκυρας – Ουάσιγκτον μετά τις αμερικανικές εκλογές

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Όταν η «Κ» ρώτησε έναν πολύπειρο, ξένο, διπλωμάτη πώς αντιλαμβάνεται τις σχέσεις Τουρκίας-ΗΠΑ μετά την επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, η απάντηση που έλαβε ήταν ενδεικτική: «ο Ερντογάν έζησε δύο θητείες Μπους, δύο θητείες Ομπάμα, την πρώτη θητεία Τραμπ και τη θητεία Μπάιντεν». Μια απάντηση που έχει εφαρμογή και στο Κυπριακό, σύμφωνα με την ίδια πηγή. Η σαρωτική επικράτηση του Ντόναλντ Τραμπ αναπόφευκτα γεμίζει ερωτηματικά για το πώς θα διαμορφωθεί η αμερικανική εξωτερική πολιτική. Σε μια περίοδο μάλιστα που μετά τις πολεμικές συγκρούσεις σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή επανακαθορίζουν δυναμικές ισχύος σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, υπό το βάρος της πρόσφατης επίσκεψης του προέδρου Χριστοδουλίδη στον Λευκό Οίκο κατόπιν πρόσκλησης του Μπάιντεν, λίγες μέρες μάλιστα πριν από τις αμερικανικές εκλογές, η εκλογή Τραμπ γεννάει αναπόφευκτα ερωτηματικά για το Κυπριακό και ταυτόχρονα ανέδειξε μια αμχανία στην κυβέρνηση, η οποία λίγες μέρες μετά διαχειρίστηκε τη μεγάλη ήττα της Κάμαλα Χάρις με τη διαρροή συνάντησης και με αξιωματούχο από την ομάδα Τραμπ.

Κυπριακό

Η νέα θητεία Τραμπ συμπίπτει με δύο ενδιαφέρουσες εξελίξεις, όπως η ανακίνηση του Κυπριακού, όπως αυτή ορίστηκε μετά το άτυπο δείπνο της Νέας Υόρκης, που σε κάθε περίπτωση αποτελεί μια δύσκολη εξίσωση και η πρώτη πρόσκληση μετά από δεκαετίες προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας στον Λευκό Οίκο από τον απερχόμενο Μπάιντεν. Ως προς την πρώτη διάσταση δεν αναμένεται σημαντική διαφοροποίηση εκ μέρους της Ουάσιγκτον κατά τη διάρκεια της προεδρίας Τραμπ, που την παραμονή της επίσκεψης Χριστοδουλίδη στον Λευκό Οίκο ανακοίνωσε τη στήριξη της στη ΔΔΟ. Πρόκειται συνεπώς για μια στάση αρχής, διαχρονική εκ μέρους των ΗΠΑ στο Κυπριακό. Σε σχέση με το πώς οι σχέσεις ΗΠΑ-ΚΔ θα εξελιχθούν στη διάρκεια της δεύτερης θητείας

Τραμπ, αποτελεί ωστόσο ένα δυναμικό πεδίο, το οποίο πέραν του διμερούς επιπέδου εντάσσεται και στη μεγάλη εικόνα της Ανατολικής Μεσογείου, των χωρών ΜΕΝΑ και περνάει μέσα και από τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Την περίοδο 2016-2020 οι σχέσεις ΗΠΑ με την Κυπριακή Δημοκρατία ενισχύθηκαν στον άξονα των Τριμερών μέσω του σχήματος «3+1» και η περίοδος Τραμπ συνέπνεσε και με την περίοδο κορύφωσης του Κυπριακού τη διετία 2016-2017. Ωστόσο, η περίοδος 2024-2028 είναι εντελώς διαφορετική υπό το βάρος και των διεθνών εξελίξεων από την πρώτη θητεία Τραμπ. Στη Λευκωσία, πάντως, η σαρωτική επικράτηση Τραμπ προκάλεσε εύλογη ανησυχία λόγω και της υπερπροβολής, για σκοπούς εσωτερικής πολιτικής κατανάλωσης, της επίσκεψης Χριστοδουλίδη στον Λευκό Οίκο με τη διαρροή

Αυτό που αποτελεί κανόνα στις ΗΠΑ είναι πως η εξωτερική πολιτική είναι θεσμοθετημένη με ισχυρό νομικό αποτύπωμα και παράλληλα ασκείται ανεξαρτήτως προσώπων από το λεγόμενο «βαθύ κράτος».

συνάντησης και με αξιωματούχο από το στρατόπεδο Τραμπ, την επομένη της νίκης του, που ωστόσο δεν κατέστη εφικτό να διασταυρωθεί για ποιον πρόκειται ή να αξιολογηθεί ως προς τον κομβικό του ρόλο. Καλά ενημερωμένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως τυχόν διορισμός του Ρίτσαρντ Γκρενέλ στο ΥΠΠΕ των ΗΠΑ αποτελεί ενδιαφέρουσα εξέλιξη δεδομένου ότι ο κ. Γκρενέλ υπηρέτησε ως πρέσβης στην Ευρώπη (Γερμανία) και λόγω του ρόλου που διαδραμάτισε στο Κόσοβο γνωρίζει αρκετά καλά θέματα όπως το Κυπριακό.

Τον ξέρουμε

Ο Τραμπ χωρίς υπερβολή μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ο διάβολος που γνωρίζουμε». Το αποτύπωμα

της εξωτερικής του πολιτικής, εξάλλου, ξεδιπλώθηκε σε πλήρη ισχύ την περίοδο 2016-2020 με ξεκάθαρο αποτύπωμα στη Μέση Ανατολή, στις προσεγγίσεις του σε σχέση με τη Ρωσία και την Κίνα και τον ευρωατλαντικό παράγοντα ως προς τις στρατηγικές σχέσεις ΗΠΑ-Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν φυσικά ερωτήματα που προκύπτουν σε σχέση με το πόσο ο πόλεμος στην Ουκρανία μετά τη ρωσική εισβολή τον Μάρτιο του 2022 και το πώς η Μέση Ανατολή τυλίχθηκε στις φλόγες μετά την 7η Οκτωβρίου 2023 διαφοροποιούν άρδην το διεθνές σύστημα από την περίοδο 2016-2020, ωστόσο κάποιες δυναμικές παραμένουν εκεί:

- Επί Τραμπ εξουδετερώθηκε ο Κασίμ Σολέϊμανί του Ιράν, ο βασικότερος δρών ισχύος του Ιράν στη Μέση Ανατολή μετά το 1979.
- Επί Τραμπ προωθήθηκαν οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» για την ομαλοποίηση των σχέσεων Ισραήλ και χωρών του αραβικού σουλμανικού κόσμου και
- Ο Τραμπ έχει επανειλημμένα, την περίοδο 2022-2024, δείξει προς την κατεύθυνση συνομιλιών στο Ουκρανικό, περιλαμβάνοντας τις απευθείας διαβουλεύσεις με το καθεστώς Πούτιν και τη μείωση της στρατιωτικής βοήθειας προς την Ουκρανία, πτυχή που περνάει μέσα από το αμφιλεγόμενο πλέγμα σχέσεων του ίδιου του Τραμπ με Ρώσους ολιγάρχες και καταλήγει στη φερόμενη εμπλοκή της Ρωσίας στις εκλογές του 2016.

Πρόσωπα κλειδιά

Φυσικά δεν γνωρίζουμε ακόμη το κυβερνητικό σχήμα του Τραμπ, παρά το γεγονός πως σε Κύπρο και Ελλάδα τα ονόματα των Μάικ Πομπέο και Μαρκ Ρουμπιο (τα οποία ακούγονται για τις θέσεις στο ΥΠΑΜ και στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ) είναι αρκετά γνωστά από την περίοδο 2016-2020 και την πολιτική των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο, μέρος της οποίας ήταν και η ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας μέσω του σχήματος των Τριμερών. Ωστόσο, αυτό που αποτελεί κανόνα στις ΗΠΑ είναι πως η εξωτερική πολιτική είναι θεσμοθετημένη με ισχυρό νομικό αποτύπωμα και παράλληλα ασκείται

Η εκλογή Ντόναλντ Τραμπ γεννάει αναπόφευκτα ερωτηματικά για το Κυπριακό και ταυτόχρονα ανέδειξε μια αμχανία στην κυβέρνηση, η οποία λίγες μέρες μετά διαχειρίστηκε τη μεγάλη ήττα της Κάμαλα Χάρις με τη διαρροή συνάντησης και με αξιωματούχο από την ομάδα Τραμπ.

Το αίνιγμα της Τουρκίας

Οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις απασχολούν τόσο την Αθήνα όσο και τη Λευκωσία, με την κυρίαρχη τάση που επικρατεί να είναι πως ο Τραμπ δεν θα αρνηθεί τον διάλογο με τον Τούρκο πρόεδρο Ταγίπ Ερντογάν, κάτι που ο Μπάιντεν τα τελευταία χρόνια αρνιόταν πεισματικά. Το αν επί Τραμπ θα βελτιωθούν οι πολύπλοκες, ιδίως μετά το 2016, αμερικανοτουρκικές σχέσεις αποτελεί ένα ενδιαφέρον αίνιγμα δεδομένου και του αποτυπώματος επιρροής που διαχρονικά ο Τραμπ διατηρούσε μέσω επιχειρήσεων στην Τουρκία.

Το πρώτο δείγμα γραφής, πάντως, η ανακοίνωση του μελλοντικού διορισμού της Σούζι Γουάιλις ως προσαρχή του Λευκού Οίκου, εκ μέρους του Τραμπ, δείχνει ξεκάθαρα προς την κατεύθυνση της ανάκαμψης των σχέσεων. Η θέση της κας Γουάιλις θεωρείται αρκετά ισχυρή και επιπλέον η εν λόγω αξιωματούχος πρωταγωνίστηκε την περίοδο 2016-2020 στη βελτίωση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων και στο ζήτημα διαχείρισης της υπόθεσης της τράπεζας Halkbank που απασχόλησε κατά κό-

ρον τις σχέσεις των δύο χωρών. Παρά τις διακρουσίες της Τουρκίας σε επίπεδο δημόσιας ρητορικής που εμμένουν στην ύπαρξη δύο κρατών στην Κύπρο, το τετ-α-τετ Χριστοδουλίδη-Ερντογάν στο περιθώριο της Συνόδου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη Βουδαπέστη δείχνει προς μια κατεύθυνση συγκρατημένης αισιοδοξίας σε σχέση με τις προσπάθειες για άρση του αδιεξόδου των συνομιλιών στο Κυπριακό.

Στη Λευκωσία εκτιμάται πως η Τουρκία δεν είναι ακόμη έτοιμη για μεγάλα ανοίγματα στο Κυπριακό (όπως αντίστοιχα και στα ζητήματα του Αιγαίου), ωστόσο δεν αποκλείεται μελλοντικά να υπάρξει ένα παράθυρο ευκαιρίας, το οποίο αναπόφευκτα περνά μέσα από τη μεγάλη και τη μικρή εικόνα. Ως προς τη μεγάλη, αν υπάρξει πρόοδος στις ευρωτουρκικές σχέσεις και η Άγκυρα εξασφαλίσει εκεί απτά ανταλλάγματα και ως προς τη μικρή, περνάει μέσα και από την αλλαγή ηγεσίας στα Κατεχόμενα και ενδεχόμενη απομάκρυνση Τατάρ ως επικεφαλής της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

ανεξαρτήτως προσώπων από το λεγόμενο «βαθύ κράτος», όπως αυτό ορίζεται τόσο σε επίπεδο κρατικής μηχανής όσο και στο apparatus ασφαλείας. Μια προσεκτικότερη ματιά στο βαθύ κράτος πέριξ του Τραμπ δείχνει πως η εξωτερική πολιτική με επίκεντρο το Ουκρανικό

μπορεί να μην οδηγήσει σε μείωση της στρατιωτικής και πολιτικής στήριξης προς την Ουκρανία, ενώ ως προς το Ισραήλ αναμένεται συνέχιση της στήριξης σε στρατιωτικό και πολιτικό επίπεδο, δεδομένου πως και ο Νετανιάχου αποτελεί μια περίπτωση πολιτικού γκέιτ με πα-

ρεμφερή ποιοτικά χαρακτηριστικά με τον Τραμπ. Τέλος, θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο πως πρόσωπα κλειδιά στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής στη Μέση Ανατολή, όπως ο Άμος Χοκστάιν, ενδέχεται να μη μετακινηθούν από τις θέσεις τους επί προεδρίας Τραμπ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ

Ο Κλέων επιστρέφει ως Καίσαρ

Στη δημοκρατική πολιτική κερδίζει όποιος συλλαμβάνει τον σφυγμό του εκλογικού σώματος. Δεν υπάρχουν συνταγές γι' αυτό, προέχει η διαίσθηση. Ο state-smán, παρατηρεί ο Ηοσάϊας Μπερλίν, πρέπει να συγκεκριάσει διασθητικά ετερόκλητα στοιχεία, τα οποία «συγκροτούν την υφή του ημισυνειδητού και του ασυνειδητού επιπέδου της ζωής μας». Δεδομένου ότι η σύγχρονη πολιτική δεν είναι ατομική υπόθεση, τη διαίσθηση του πολιτικού γκέιτ πρέπει να συμμεριστεί και το κόμμα του.

Το εκλογικό σώμα στην Αμερική ήθελε συντηρητική αλλαγή. Όχι τώρα, αλλά από το 2016, όταν, απροσδόκητα, εξέλεξε τον Τραμπ πρόεδρο. Η χαοτική διαχείριση της πανδημίας τού στέρνεσε την επανεκλογή το 2020, γεγονός που αρκετοί φιλελεύθεροι εξέλαβαν ότι ο Τραμπ (και ό,τι εξέφραζε) ήταν απλώς ένα ιστορικό ατύχημα.

Τώρα, ξέρουμε ότι δεν ήταν. Κέρδισε εντυπωσιακά τις πρόσφατες εκλογές, αυξάνοντας την επιρροή του ακόμα και σε μη αναμενόμενα

τμήματα του εκλογικού σώματος. Η Αμερική προτίμησε τη συντηρητική αναδιπλωση. Ο Καίσαρ επιστρέφει πανίσχυρος.

Το Δημοκρατικό Κόμμα επέλεξε να μην το αντιληφθεί εγκαίρως. Η ιστορία των οργανισμών βρίθει περιπτώσεων «επιδέξιας άγνοιας». Μετατρεπόμενες, βαθμιαία, σε αυτοαναφορικά συστήματα, οι γραφειοκρατίες ωθούνται ανεπίγνως να χάνουν την αίσθηση της πραγματικότητας. Σε δημοσκοπήσεις, τα τρία τέταρτα των πολιτών θεωρούσαν ότι η χώρα πάει σε λάθος κατεύθυνση. Τους απασχολούσε, κυρίως, ο πληθωρισμός, η παράτυπη μετανάστευση, και η αμερικανική εμπλοκή σε μακρινούς πολέμους. Οι τάσεις αυτές, με φόντο τις συνέπειες της πανδημίας, την παγκόσμια αναταραχή, τις εσωτερικές πολιτιστικές-ταυτοτικές συγκρούσεις, την οδυνηρή κλιματική κρίση, και τη μεσολαβημένη από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τοξική-μεροληπτική επικοινωνία, ήταν ευδιάκριτες. Τι συναισθήματα παρήγαγε ένα τέτοιο περιβάλλον; Δυσά-

ρήςκεια, φόβος, ανασφάλεια. Στις δημοκρατίες, τις κρίσεις χρεώνεται η κυβέρνηση. Η αντιπολίτευση τις στρέφει πανίσχυρος.

Για πολλούς, το κράτος δικαίου και η δημοκρατία δεν ήταν τόσο σημαντικά, όσο η άμεση επίλυση πιεστικών προβλημάτων.

από τον Μπάιντεν απάντησε: «Δεν υπάρχει κάτι που έρχεται στο μυαλό μου». Αν, συνεπώς, ήθελες αλλαγή, δεν θα την ψήφιζες.

Πώς επελέγη η Χάρις; Για την ακρίβεια, στέφθηκε υποψήφια, δεν επελέγη από την απαιτητική διαδικασία των εσωκομματικών εκλογών. Ήταν η πλέον κατάλληλη; Δεν

το ξέρουμε διότι δεν ανταγωνίστηκε με άλλους. Τη μόνη φορά που το έκανε, το 2019, αποσύρθηκε, σε ένα, σχεδόν, χρόνο. Για το 2024, το Δημοκρατικό Κόμμα είχε ήδη επιλέξει ως υποψήφιο τον νυν πρόεδρο Μπάιντεν. Τα εμφανή προβλήματα νοητικής υγείας του τον ανάγκασαν να αποσυρθεί, τέσσερις μήνες πριν από τις εκλογές!

Ο γελοίος ερασιτεχνισμός πρόδιδε ελιτίστικη αυταρέσκεια. Ένας αποκομμένος από την πραγματικότητα πρόεδρος επέμενε να είναι υποψήφιος, παρά το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία της κοινής γνώμης τον θεωρούσε ακατάλληλο. Η αυτοαναφορική κομματική γραφειοκρατία θεώρησε ότι οι εκλογείς θα ικανοποιούνταν με ό,τι αυτή θα τους σέρβιρε. Ήταν ένα ακόμα δείγμα του ελιτισμού που, ήδη από το 2016, είχε αρχίσει να απεχθάνεται το εκλογικό σώμα.

Την κατάσταση εκμεταλλεύτηκε έξοχα ο Κλέων της αμερικανικής πολιτικής. Η δημαγωγική харисματικότητα του Τραμπ συν η εμπειρία του ως showman και η παντελής

έλλειψη αναστολών, προσέδωσαν खुδαία δραστητικότητα στο λόγο του. Η ακαλίνωτα επιθετική γλώσσα του μορφοποίησε, επί το худαιότερο, απλοϊκότερο και συντηρητικότερο, τα αισθήματα του θυμωμένου και ανασφαλούς «δήμου», επανασυνδέοντας την Αμερική με σκοτεινές όψεις του παλαιότερου εαυτού της.

Δημοσκοπήσεις έδειχναν ότι το ένα τρίτο των πολιτών ρητά επιθυμούσε έναν ισχυρό γκέιτ (strongman) που θα λειτουργήσει, αφενός, ως megάφωνο, αφετέρου, ως ο σύγχρονος Ηρακλής. Οι μισοί Ρεπουμπλικάνοι ήθελαν έναν γκέιτ που, «αν χρειαστεί, να παραβεί τους κανόνες για να διορθώσει τα πράγματα». Για πολλούς, το κράτος δικαίου και η δημοκρατία δεν ήταν τόσο σημαντικά, όσο η άμεση επίλυση πιεστικών προβλημάτων.

Ο σύγχρονος Κλέων απευθύνθηκε αδιστάκτα στις πιο ταπεινές όψεις του ανθρώπινου ψυχισμού. Αφηνήθηκε, με συνωμοσιολογικούς, θυματοποιητικούς, και εχθροπαθείς όρους τη λαϊκή δυσaréσκεια, με πρώτο «θύμα» τον ίδιο. Την Αμερική

εμποδίζουν να γίνει «μεγάλη» οι Άλλοι – οι «μολυσματικοί» μετανάστες, οι φιλελεύθερες ελίτ, οι ιδιοτελείς σύμμαχοι. Ο ψυχικός μηχανισμός είναι γνωστός: ο δημαγωγός κατασκευάζει τον εχθρό – έναν αποδιοπομπαίο τράγο. Γνωστοί είναι, επίσης, οι μηχανισμοί της επιβεβαιώσεως και εκλογίκευσης. Ο φοβισμένος άνθρωπος αναζητά επιβεβαιωτικές αφηγήσεις, ενώ εκλογικεύει τις όποιες ανεπιθύμητες όψεις του δημαγωγού. Μεγάλο μέρος του «δήμου», χωρίς εναλλακτικές πειστικές αφηγήσεις, αφέθηκε στη σκοτεινή γοητεία της παραπλάνησης – εξέλεξε τον δημαγωγό που, με γελοία απλοϊκότητα, υποσχέθηκε μεγαλείο και ελπίδα, δημιουργώντας, έτσι, την επόμενη γενιά προβλημάτων. Η Ιστορία ούτε τελείωσε, ούτε γραμμική, ούτε ανώδυνη είναι. Παραμένει διακυβευμα.

Ο κ. Χαρίδημος Τσοούκας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αντεπιστέλλον μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. www.htsoukas.com

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Λίγες ώρες πριν από τις εκλογές στις ΗΠΑ, οι Βρυξέλλες προετοιμάζονταν για κάθε ενδεχόμενο, ακόμα και την επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, εκτιμώντας όμως πως το αποτέλεσμα θα χρειαζόταν μέρες για να ξεκαθαρίσει. Η άνετη επικράτηση, ωστόσο, του πρώην προέδρου, και οι νέες ισορροπίες στο Κογκρέσο –αν μη τι άλλο– μείωσαν την αβεβαιότητα για την επόμενη ημέρα στην Ουάσιγκτον και ανανέωσαν τα επιχειρήματα όσων στην Ευρωπαϊκή Ένωση κρίνουν ως αναγκαία την επίσπευση της αμυντικής απεξάρτησης από τις ΗΠΑ, ειδικά όσο αυξάνονται οι πιθανότητες η Ε.Ε. να μείνει μόνη στη στήριξη της Ουκρανίας.

Τα αποτελέσματα βρήκαν τους ηγέτες να προετοιμάζονται να συζητήσουν στη Βουδαπέστη την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ε.Ε., και να ελπίζουν πως ο Βίκτορ Ορμπάν δεν θα εκμεταλλευόταν τη θέση του για να αναδείξει ποιοι ήταν οι σύμμαχοι Τραμπ εντός της Ε.Ε. ακόμα και πριν από την επανεκλογή του. Ωστόσο, οι προθέσεις που έχει εκφράσει ο νεοεκλεγείς πρόεδρος των ΗΠΑ για μια πιο σκληρή εμπορική σχέση με την Ευρώπη, έχουν δώσει νέα ώθηση στην ουσία της συζήτησης για την ανταγωνιστικότητα δεδομένης και της δύ-

Οι Βρυξέλλες προετοιμάζονταν από καιρό για αλλαγές μετά τις αμερικανικές εκλογές, είτε με Τραμπ είτε με Χάρις.

σκολης σχέσης με την Κίνα. Την επομένη των εκλογών, η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν επέλεξε στο συγκαρτητήριο μήνυμά της να τονίσει τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις, μιλώντας για «εκατομμύρια θέσεις εργασίας και δισεκατομμύρια σε εμπόριο και επενδύσεις στην κάθε πλευρά του Ατλαντικού», που εξαρτώνται «από τον δυναμισμό και τη σταθερότητα της οικονομικής μας σχέσης». Είναι άλλωστε γνωστό από την προηγούμενη πενταετία Τραμπ πως ασκεί οικονομική και άλλη πολιτική βάσει μιας λογικής συναλλαγών.

Στη Βουδαπέστη, λίγες μέρες μετά, κατά το άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, δύο ηγέτες με διαφορετικές ιδεολογικές αφετηρίες έδω-

σαν το στίγμα της προσέγγισης της Ε.Ε. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν τόνισε πως είναι καιρός η Ευρώπη να σταματήσει να είναι ένας από τους «χορτοφάγους» της διεθνούς σκηνής καθώς θα γίνει στόχος, και για να είναι έτοιμη να υπερασπιστεί τον εαυτό της. Και παράλληλα, η Ιταλίδα πρωθυπουργός Τζόρτζια Μελόνι επεσήμανε πως καλό είναι στον τομέα του εμπορίου «να μη ρωτάμε τι μπορούν οι ΗΠΑ να κάνουν για εμάς, αλλά τι μπορεί να κάνει η Ευρώπη για τον εαυτό της».

Ταχύτητα αλλαγών

Την Παρασκευή, μετά το άτυπο Συμβούλιο στη Βουδαπέστη, απαντώντας σε ερωτήσεις δημοσιογρά-

φων, η κα Φον ντερ Λάιεν σημείωσε πως ο τρόπος με τον οποίο θα προχωρήσει στις σχέσεις με τις ΗΠΑ, ειδικά σε σχέση με το ενδεχόμενο επιβολής δασμών σε ευρωπαϊκά προϊόντα, θα είναι πρώτα η επικοινωνία, η συζήτηση των κοινών συμφερόντων και μετά η διαπραγμάτευση. Σημειώνοντας πως ήδη σε επικοινωνία που είχε με τον κ. Τραμπ μίλησαν σύντομα και για τα θέματα εμπορίου, αλλά και της αγοράς LNG από τις ΗΠΑ.

Ο κίνδυνος, ωστόσο, για την ενότητα της Ευρώπης, σύμφωνα με εκτίμηση ανώτατης κοινοτικής πηγής με συνολική εικόνα των σχεδιασμών, δεν είναι αμέσως μετά τις αμερικανικές εκλογές, αλλά καθώς η δεύτερη διακυβέρνηση

Τραμπ (που αναλαμβάνει καθήκοντα τον Ιανουάριο) θα αρχίσει να προωθεί πολιτικές στην πράξη, και τα κράτη-μέλη τα οποία έχουν το καθένα τις δικές τους σχέσεις με τις ΗΠΑ, θα αναζητήσουν το πώς θα διασφαλίσουν τα εθνικά τους συμφέροντα.

Αναλυτές, πάντως, σημειώνουν πως αυτή τη στιγμή, το σοκ της άνετης επανεκλογής Τραμπ αλλά και η αβεβαιότητα στην πολιτική σκηνή της Γερμανίας, η οποία τάσσεται σταθερά εναντίον σε λύσεις όπως ο κοινός δανεισμός, δεν αποκλείεται να ανοίξουν τον δρόμο για νέες προσεγγίσεις. Όπως πάντως αναγνωρίζουν κοινοτικές πηγές, η στροφή των ΗΠΑ σε μια πιο εσωστρεφή προσέγγιση ήταν τάση που

παρατηρήθηκε και επί Μπάιντεν και αναμενόταν να συνεχιστεί και επί Χάρις, με τη διαφορά επί Τραμπ να αφορά την ένταση και την ταχύτητα των αλλαγών.

Ίδιες προκλήσεις

Οι δηλώσεις του κ. Μισέλ και της κας Φον ντερ Λάιεν μετά την άτυπη σύνοδο της Παρασκευής ήταν ενδεικτικές προς το ποια κατεύθυνση θέλει να κινηθεί πλέον η Ε.Ε. στη νέα πραγματικότητα. Ο κ. Μισέλ, μιλώντας για το δείπνο στο οποίο οι ηγέτες συζήτησαν το αποτέλεσμα των εκλογών, έκανε ειδική αναφορά στην αρχή του σεβασμού της κυριαρχίας όσον αφορά την κατάσταση στην Ουκρανία. Όπως τόνισε, οι μεγάλες προκλή-

σεις που αντιμετωπίζει η Ε.Ε. «δεν είναι διαφορετικές σήμερα» από ό,τι ήταν όταν οι 27 συναντήθηκαν στις Βερσαλλίες τον Μάρτιο του 2022 για να βάλουν τις βάσεις για τη μελλοντική στρατηγική.

Σε αυτό το πλαίσιο, σημείωσε, είναι που τα κράτη μέλη έχουν αποφασίσει να συζητήσουν νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, μέσω της αξιοποίησης της ΕΤΕπ αλλά και των ιδίων πόρων, και να προχωρήσουν όσον αφορά τον συντονισμό στην άμυνα και την ασφάλεια.

Η κα Φον ντερ Λάιεν θέλησε να βάλει τις μελλοντικές σχέσεις με τις ΗΠΑ σε θετικές βάσεις, σημειώνοντας πως στόχος είναι να υπάρχουν καλές σχέσεις από την αρχή με τη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ, και ανέφερε πως μίλησε τηλεφωνικά με τον Ντόναλντ Τραμπ με τον οποίο άγγιξαν σύντομα θέματα άμυνας, εμπορίου και ενέργειας.

Από εκεί και πέρα, η παρέμβασή της εστίασε στα απαραίτητα μέτρα για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της τεχνολογικής καινοτομίας, με την πρόεδρο της Κομισιόν να προειδοποιεί για την ανάγκη να αποφευχθούν οι υπερβολικές εξαρτήσεις. Ακόμα και ο Ούγγρος πρωθυπουργός, Βίκτορ Ορμπάν, ήταν μετρημένος στις δηλώσεις του, αφήνοντας στο πλάι τις διαφωνίες με την Κομισιόν και υποσχόμενος στην κα Φον ντερ Λάιεν πως θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζονται στις Βρυξέλλες, και εστιάζοντας στη συζήτηση για την ανταγωνιστικότητα όπου, όπως είπε, δεν υπάρχει διαφωνία.

Ανέφερε μάλιστα αστεειεύμενος πως «αν οι Αμερικανοί αποφάσισαν να κάνουν την Αμερική μεγάλη ξανά», για την Ευρώπη «υπάρχει μόνο μια απάντηση, να κάνουμε την Ευρώπη μεγάλη ξανά» παραπέμποντας στο σλόγκαν του Αμερικανού προέδρου και το σλόγκαν της Ουγγρικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Ρωσία ως απειλή

Το μεγάλο ερώτημα παραμένει κατά πόσον η Ε.Ε. μπορεί να στηρίξει αποτελεσματικά την Ουκρανία σε περίπτωση που η νέα αμερικανική κυβέρνηση υπαναχωρήσει από τις μέχρι σήμερα θέσεις των ΗΠΑ. Μιλώντας για το θέμα την Παρασκευή η κα Φον ντερ Λάιεν επεσήμανε πως η συμπεριφορά της Ρωσίας δεν αποτελεί κίνδυνο μόνο για την Ευρώπη, αλλά για την ευρύτερη ασφάλεια λόγω των σχέσεων της με αυταρχικά καθεστώτα. Σημείωσε ακόμα πως υπάρχουν κοινά γεωπολιτικά συμφέροντα καθώς η ασφάλεια της Ευρώπης και του Ινδοειρηνικού συνδέονται.

ΑΡΘΡΟ / Της SHEMAINE BUSHNELL-KYRIAKIDES

Γιατί παραλίγο να ψηφίσω Τραμπ και γιατί οι Αμερικανοί το έκαναν

Υπήρξε ένθερμη υποστήριξη των Δημοκρατικών σε όλη μου τη ζωή, κοιτάζοντας όμως τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών, σίγουρα δεν είμαι εντελώς συγκλονισμένη από την επιτυχία του Ντόναλντ Τραμπ. Λυπημένη, ναι, αλλά όχι έκπληκτη. Και δεν αφορά μόνο τη νίκη Τραμπ, είναι για το τι σημαίνει αυτή η νίκη για το πού βρίσκονται σήμερα οι ΗΠΑ. Τα τελευταία χρόνια οι δικασμοί μας έχουν μόνο βαθύνει. Πάντα υπήρχαν πολιτικές διαφωνίες, αλλά υπήρχε πάντοτε σεβασμός στη διαφορετική θέση της κάθε πλευράς. Τώρα, οι διαφορές μας είναι σκληρές, και μετατρέπονται σε θυμό, ακόμη και σε βία. Η νίκη του Τραμπ αποκαλύπτει μια ανησυχητική αλήθεια: Είμαστε μια χώρα σχεδόν σε αναντιστοιχία με τους εαυτούς μας, με τις οικογένειες και τις κοινότητες μας.

Και όσο κι αν βρίσκω προβλητική τη ρητορική του Τραμπ –ρατσιστική, σεξιστική, διχαστική– μελέτησα τις προτάσεις του. Περιορίζονταν στη μετανάστευση, την οικονομία και το αίσθημα ασφάλειας. Για πολλούς ψηφοφόρους, αυτά τα ζητήματα επισκιάζουν όλα τα άλλα.

Πάραυτα παράδειγμα τη μετανάστευση. Η προσέγγιση του Τραμπ είναι της σκληρής γραμμής. Υπόσχεται να περιορίσει την παράνομη μετανάστευση και να δώσει προτεραιότητα στους Αμερικανούς για θέσεις εργασίας. Παραδόξως, ορι-

σμένοι ισπανόφωνοι ψηφοφόροι, που συνήθως πρόσκεινται στους Δημοκρατικούς, την υποστήριξαν. Αυτό μπορεί να φαίνεται αντιφατικό, αλλά πρόκειται για ένα περίπλοκο ζήτημα. Για πολλούς, οι οικονομικές ανησυχίες υπερισχύουν κάθε άλλου θέματος. Βλέπουν τους νέους μετανάστες ως ανταγωνιστές σε μια δύσκολη αγορά εργασίας, ειδικά σε μία κλονισμένη οικονομία. Γι' αυτούς, η υπόσχεση του Τραμπ να περιορίσει τη μετανάστευση ακουγόταν σαν ένας τρόπος για να σταθεροποιηθούν τα πράγματα έτσι, παρόλο που είναι οι ίδιοι μετανάστες ή απόγονοι μεταναστών, τον υποστήριξαν.

Επίσης, υπάρχει η αύξηση της υποστήριξης Τραμπ από λευκές γυναίκες, μία ακόμη δημογραφική αλλαγή που προκαλεί έκπληξη. Ιστορικά, πολλοί από αυτούς τους ψηφοφόρους στηρίχθηκαν στους Δημοκρατικούς, ειδικά σε ζητήματα όπως τα αναπαραγωγικά δικαιώματα. Ωστόσο, ακόμη και με τους διορισμούς του Τραμπ στο Ανώτατο Δικαστήριο που οδήγησαν στην ανατροπή της υπόθεσης Roe εναντίον Wade, αυτό δεν εμπόδισε να ψηφιστεί από γυναίκες.

Αυτό ίσως οφείλεται στο ότι ο Τραμπ μίλησε με ασάφεια, λέγοντας πως έπρεπε να αποφασίσουν οι Πολιτείες. Είναι ενδιαφέρον ότι ενώ πολιτείες όπως το Μιζούρι έχουν αυστηρές απαγορεύσεις για τις αμβλώσεις, οι ψηφοφόροι σε πολιτείες όπως η Αριζόνα και η

Ο Τραμπ, παρ' όλα τα μειονεκτήματά του, εκμεταλλεύτηκε αυτήν την απογοήτευση – και με αυτόν τον τρόπο, κέρδισε εκατομμύρια ψήφους.

Μοντάνα ψηφισαν υπέρ της προστασίας των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων. Είναι σχεδόν σαν η στάση του Τραμπ να τους επέτρεπε να συμβιβάζουν την υποστήριξή τους προς το πρόσωπό του με τις ελευθερίες που εκτιμούν.

Εν τω μεταξύ, οι Δημοκρατικοί πάλευαν να επικοινωνήσουν τι είχαν πραγματικά πετύχει. Επικεντρώθηκαν στη δυσφήμιση του Τραμπ, στο να τον χαρακτηρίσουν

ως κλόουν, αλλά απέτυχαν να περιγράψουν με σαφήνεια τα επιτεύγματά τους. Ο Τραμπ, παρά την αυθάδεια του –συχνά επιτέθηκε με υβριστικά σχόλια σε Δημοκρατικούς πολιτικούς– παρέμεινε στο βασικό μήνυμά του: διορθώστε την οικονομία, δημιουργήστε θέσεις εργασίας και ελέγξτε τη μετανάστευση για να μειώσετε την πίεση στους δημόσιους πόρους. Επέκρινε ανοιχτά το κόστος στήριξης των μεταναστών από τους φορολογούμενους, ενώ οι Δημοκρατικοί μίλησαν για ιδανικά που δεν ήταν ρεαλιστικά. Πολλοί Αμερικανοί, ειδικά εκείνοι που ήδη παλεύουν με καθημερινά θέματα, βλέπουν τους μετανάστες να στεγάζονται σε ξενοδοχεία, ενώ οι ίδιοι μετά βίας έχουν χρήματα για το ενοίκιό τους ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ζουν στους δρόμους. Υπάρχει μια αυξανόμενη δυσανεκσία απέναντι σε ένα σύστημα που φαίνεται να δίνει προτεραιότητα στους «νεοφερμένους» έναντι των πολιτών που αγωνίζονται. Το

έχω ακούσει αυτό από φίλους μου Δημοκρατικούς, που δεν σκέφτηκαν ποτέ να ψηφίσουν τον Τραμπ, αλλά αναρωτήθηκαν αν θα μπορούσε πράγματι να «κάνει την Αμερική μεγάλη ξανά».

Αυτή είναι η ουσία στο θέμα της υποστήριξης του Τραμπ – δεν αφορά απαραίτητα τα παραδοσιακά αμερικανικά ή ρεπουμπλικανικά ιδεώδη, αφορά τον ίδιο τον Τραμπ. Οι οπαδοί του τού είναι πιστοί προσωπικά, με τρόπο που μοιάζει περισσότερο με κίνημα παρά ως τυπική πολιτική εκστρατεία. Αυτό δημιουργεί ένα επικίνδυνο προηγούμενο. Η ιστορία μάς δείχνει τους κινδύνους μιας λαϊκίστικης φιγούρας με σκληρά πιστούς οπαδούς, πρόθυμους να παραβλέψουν οτιδήποτε τους είναι εμπόδιο. Ο Τραμπ μιλάει χωρίς φίλτρο, και συχνά ακούγεται ένα επικίνδυνο προηγούμενο. Η ιστορία μάς δείχνει τους κινδύνους μιας λαϊκίστικης φιγούρας με σκληρά πιστούς οπαδούς, πρόθυμους να παραβλέψουν οτιδήποτε τους είναι εμπόδιο. Ο Τραμπ μιλάει χωρίς φίλτρο, και συχνά ακούγεται ένα επικίνδυνο προηγούμενο. Η ιστορία μάς δείχνει τους κινδύνους μιας λαϊκίστικης φιγούρας με σκληρά πιστούς οπαδούς, πρόθυμους να παραβλέψουν οτιδήποτε τους είναι εμπόδιο. Ο Τραμπ μιλάει χωρίς φίλτρο, και συχνά ακούγεται ένα επικίνδυνο προηγούμενο.

Πολλοί από τον περίγυρό μου – ανέκαθεν Δημοκρατικοί – έχουν εκφράσει σιωπηλά ένα παρόμοιο συναίσθημα: θέλουν η Αμερική να

γίνει η χώρα που θυμούνται, μια αρκετά δυνατή χώρα για να βοηθήσει τους πολίτες της και μετά τους άλλους. Αυτή τη στιγμή, παλεύουμε και η ιδέα της Αμερικής ως συμβόλου ενσυναίσθησης και υποστήριξης μοιάζει κενή περιεχομένου, όταν τόσοι πολλοί δικοί μας άνθρωποι υποφέρουν. Για κάποιους, ο Τραμπ μοιάζει να είναι ο τρόπος για να επιστρέψουν στα βασικά, ακόμα κι αν οι μέθοδοι και η ηθική του είναι δύσκολο να γίνουν αποδεκτά.

Τελικά δεν ψήφισα Τραμπ. Η ιδεολογία και η προσέγγισή του για πολλά θέματα συγκρούονται πάρα πολύ με τις δικές μου πεποιθήσεις. Ωστόσο, καταλαβαίνω γιατί το έκαναν τόσοι άλλοι. Εξέτασαν την κατάσταση της οικονομίας, τη μετανάστευση, την έλλειψη στέγης και την αστάθεια σε όλο τον κόσμο και ένιωσαν ότι είχαν λίγες επιλογές. Ο Τραμπ, παρ' όλα τα μειονεκτήματά του, εκμεταλλεύτηκε αυτήν την απογοήτευση – και με αυτόν τον τρόπο, κέρδισε εκατομμύρια ψήφους.

Το ερώτημα που αντιμετωπίζουμε τώρα δεν αφορά μόνο τον Τραμπ ή τον Μπάιντεν ή τους Δημοκρατικούς ή τους Ρεπουμπλικάνους. Έχει να κάνει με το αν μπορούμε να γεφυρώσουμε αυτούς τους διαχωρισμούς πριν αυτοί μας διαλύσουν.

H Shemaine Bushnell-Kyriakides είναι αρχισυντάκτρια του K News.

Η τέχνη του ντιλ στο παζάρι

Ερντογάν και Τραμπ σκέφτονται εξίσου «συναλλακτικά». Αλλά η χημεία τους μπορεί να γίνει και εκρηκτική

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Της **ΝΕΚΤΑΡΙΑΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ**

Η είδηση για την επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο έφερε χαμόγελα στο προεδρικό παλάτι στην Αγκυρα, με το επιτελείο του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να θεωρεί ότι, παρά τις πολλές δυσκολίες της, η σχέση μεταξύ των δύο ανδρών ήταν λειτουργική. «Βραχυπρόθεσμα υπάρχει μια θετική ατμόσφαιρα για τη νίκη του Τραμπ και ο Ερντογάν θα προσπαθήσει να οικοδομήσει μια επανεκκίνηση με την αμερικανική κυβέρνηση, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα έρχεται πολύ μεγαλύτερη αστάθεια», εξηγεί ο Σινάν Ουλγκέν, διευθυντής της δεξαμενής σκέψης EDAM και πρώην ανώτερος διπλωμάτης.

Ο Ερντογάν βραχυπρόθεσμα θα πιέσει για ταχεία απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από τη Συρία προκειμένου να αφαιρεθεί στη «φροντίδα» της Αγκυρας. Ακόμη, ο Τραμπ δήλωσε ότι θα επιδιώξει να υπάρξει γρήγορα ειρήνη στην Ουκρανία, με τον Ερντογάν να πιστεύει ότι έχει σημαντικό διπλωματικό ρόλο εκεί, δεδομένου ότι συνομιλεί με όλες τις πλευρές, εκτιμών ανάλυτες.

Όμως, η Τουρκία βρίσκεται σε πορεία σύγκρουσης με τις ΗΠΑ όσον αφορά το Ισραήλ. Στο πεδίο της οικονομίας οι πολιτικές του Τραμπ θα οδηγήσουν πιθανότατα σε εμπορικό πόλεμο, όχι μόνο μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ, αλλά και μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ, και αυτό δεν είναι καλό και για την προβληματική οικονομία της Τουρκίας.

Δύσκολα ζητήματα, που παραμένουν εστίες τριβής, είναι το ρωσικό αμυντικό σύστημα S-400, αλλά και πιθανές εξελίξεις στη δίκη σε δικαστήριο της Νέας Υόρκης εις βάρος της κρατικής τράπεζας της Τουρκίας Halk Bank για παράκαμψη των αμερικανικών κυρώσεων στο Ιράν, που εμπλέκουν άμεσα τον ίδιο τον Ερντογάν και τον γαμπρό του.

«Σκληρή» αγάπη

Οι ομοιότητες μεταξύ των δύο προέδρων είναι αρκετές, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη χάραξη πολιτικής ως συναλλαγής (τουρκιστί, καζάν - καζάν), την ενίσχυση του εθνικιστικού αισθήματος και την προσπάθεια να καλλιεργήσουν ένα αμερικανικό και ένα τουρκικό όνειρο αντίστοιχα.

«Η χημεία τους είναι καλή και ο Τραμπ φαίνεται να συμπαθεί τον Ερντογάν και να εκτιμά τον

τρόπο που ασκεί εξουσία, όπως ακριβώς κάνει και για τον Ούγγρο πρωθυπουργό Βίκτορ Ορμπαν», αναφέρει ο Ουλγκέν.

Η σχέση τους είχε πολλά σκαμπανεβάσματα κατά την πρώτη θητεία του Τραμπ. Ο διπλωσιασμός των αμερικανικών δασμών στον τουρκικό χάλυβα και το αλουμίνιο το 2018 ως απάντηση στη φυλάκιση του Αμερικανού πάστορα επιδείνωσε την οικονομική κρίση στην Τουρκία.

Τον Οκτώβριο του 2019 ο Τραμπ είχε δώσει αρχικά το πράσινο φως, αλλά στη συνέχεια αντέδρασε σφόδρα στην τουρκική στρατιωτική επιχείρηση στη βόρεια Συρία με στόχο τις Μονάδες Προστασίας του Λαού (YPG) – σύμμαχο των ΗΠΑ. Ο Τραμπ επέβαλε κυρώσεις και απείλησε να «εξαφανίσει» την τουρκική οικονομία όταν η Αγκυρα δεν σταμάτησε αμέσως τη στρατιωτική της επίθεση.

Λίγους μήνες νωρίτερα, η αγορά από την Αγκυρα των ρωσικών συ-

Το ρωσικό αντιαεροπορικό σύστημα S-400 και οι δικαστικές περιπέτειες της Halk Bank για την παραβίαση των κυρώσεων εναντίον του Ιράν παραμένουν εστίες τριβής.

στημάτων αεράμυνας S-400 οδήγησε στην αποβολή της από το πρόγραμμα των F-35 και σε κυρώσεις στην αμυντική βιομηχανία της. Παρ' όλα αυτά, ο Ερντογάν βρέθηκε στον Λευκό Οίκο τον Νοέμβριο του 2019, με τον Τραμπ να δηλώνει «μεγάλος θαυμαστής» του.

Με την επιστροφή Τραμπ, η αποχώρηση των αμερικανικών στρατευμάτων από τη Συρία και το Ιράκ θα μπορούσε να επιταχυν-

θεί, επισημαίνουν αναλυτές. Ετσι, χωρίς αμερικανική «κηδεμονία» ο Τούρκος πρόεδρος θα επιχειρήσει γεωπολιτική επαναφορά στην ευρύτερη περιοχή.

«Η προσδοκία είναι για αμερικανική αντιστροφή πολιτικής στην περιοχή και θα καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια για να πεισθεί ο Τραμπ να αποσύρει τις αμερικανικές δυνάμεις από τη Συρία και να τερματίσει τη σχέση με τις YPG», αναφέρει ο Ουλγκέν.

Όπως επισημαίνει ο διευθυντής έρευνας της υπηρεσίας γεωπολιτικών συμβουλών της Τεμεο, Βολφράνγκο Πίκολι, εάν οι ΗΠΑ αποχωρήσουν από το Ιράκ, θα ήταν σχεδόν αδύνατο για το Πεντάγωνο να συνεχίσει να διατηρεί παρουσία στη βόρεια Συρία.

«Αυτό θα απομάκρυνε ένα σημαντικό σημείο έντασης στις σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας, την αμερικανική στήριξη στις YPG. Η Αγκυρα θα προσπαθήσει να αποκτήσει το πάνω χέρι στην αντιμετώπιση των

YPG, βέβαια αυτό θα απαιτούσε τη συγκατάθεση της Μόσχας. Ο Ερντογάν δεν θα αποκτούσε αυτόματα λευκή επιταγή».

Ισραήλ και Παλαιστίνη

Η μεγαλύτερη πηγή έντασης μπορεί να είναι ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή και οι σχέσεις με το Ισραήλ, καθώς το χάσμα μεταξύ Αγκυρας και Ουάσινγκτον είναι τεράστιο.

Η διαχείριση του Ισραήλ θα γίνει πιο δύσκολη για την Τουρκία υπό τον Τραμπ, αναφέρει ο Ουλγκέν. «Η πολιτική για τη Μέση Ανατολή –όχι μόνο για την Παλαιστίνη, αλλά και για το Ιράν– θα είναι πιο απρόβλεπτη και ενδεχομένως πιο επικίνδυνη, με τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπέντζαμιν Νετανιάχου να καθοδηγεί σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές των ΗΠΑ στην περιοχή».

Ο Πίκολι θεωρεί ότι ο Ερντογάν θα επιχειρήσει να κάνει ό,τι και με τον Μπάιντεν, οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν ότι διαφωνούν. «Προφανώς, θα έχει ενδιάμεσο το πόση πίεση θα ασκήσει ο Τραμπ στον Νετανιάχου για να τερματίσει τη σύγκρουση. Αλλά νομίζω ότι είναι ένα από τα θέματα όπου η πολιτική συναλλαγής βοηθάει. Προτιμάς να εστιάζεις σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος και παραμερίζεις τους τομείς όπου διαφωνείς».

Από μακριά

Με δύο ανοιχτούς πολέμους και με τις ελληνοτουρκικές διαφορές σε ύφεση, η περιοχή σίγουρα δεν θα βρίσκεται στις προτεραιότητες του Αμερικανού προέδρου. «Δεν νομίζω ότι η κυβέρνηση Τραμπ θα παίξει ιδιαίτερο ρόλο, όπως δεν έπαιξε και η κυβέρνηση Μπάιντεν», σημειώνει ο Πίκολι. «Θεωρώ ότι καμία από τις δύο πλευρές (Ελλάδας και Τουρκίας) δεν θα αναζητήσει βοήθεια από τον Τραμπ στην αντιμετώπιση των διμερών ζητημάτων, δεδομένου ότι εξακολουθεί να θεωρείται απρόβλεπτος και από τους δύο».

Όσον αφορά την Ελλάδα, ο Πίκολι πιστεύει ότι τα κανάλια επικοινωνίας θα είναι πιο περιπλοκά με τον Τραμπ. «Δεν υπάρχει η ίδια σύνδεση που υπήρχε με τον Μπάιντεν», σημειώνει, όμως προσθέτει ότι είναι θετικό ότι η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες του ΝΑΤΟ που ξεδεύουν πάνω από 2% του ΑΕΠ για την άμυνα, κάτι που ο Τραμπ θέτει ως προτεραιότητα. Το δύσκολο από την άλλη, προσθέτει, είναι ότι η Ελλάδα έχει χάσει τον σύμμαχό της στη Γερουσία Μπομπ Μενέντεζ και δεν έχει βρεθεί ακόμη κάποιος αντίστοιχος «αντικαταστάτης» του.

ΑΠΟΨΗ

Ελλάδα και Τουρκία στο νέο τοπίο

Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗ**

Ο Τραμπ επανέρχεται στον προεδρικό θώκο, ασφαλώς με μεγαλύτερη γνώση της λειτουργίας των θεσμών και των μηχανισμών. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, την πρώτη τετραετία του ήταν ξένος στο κατεστημένο της Ουάσινγκτον, πλέον ξέρει καλά πρόσωπα και πράγματα. Αποτελεί ερώτημα αν τελικά θα επιλέξει το επιτελείο του, ιδίως στα κρίσιμα πόστα, βάσει ικανοτήτων ή προσήλωσης στις απόψεις του. Ένας πρόεδρος που άλλαξε τέσσερις συμβούλους εθνικής ασφαλείας και τέσσερις υπουργούς Εξωτερικών και Αμυνας είναι ασταθής. Το ίδιο και οι θέσεις του, κυρίως σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής. Ο Τραμπ στην προηγούμενη θητεία του είχε ένα κακό για γνήτη των ΗΠΑ συνδυασμό: ακλόνητη εμπιστοσύνη στις δυνατότητές του, ιδίως στο να διαπραγματευόταν απευθείας με άλλους ηγέτες, περιφρόνηση των θεσμών στο εσωτερικό όταν δεν συμφωνούσαν μαζί του, πα-

ρόρμηση στην αλόγιστη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπου εκφραζόταν επί παντός επιστητού (συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής), αποστοφή για τους θεσμούς - μηχανισμούς στους οποίους βασίζεται η διεθνής τάξη πραγμάτων μεταπολεμικά και ελλιπή γνώση, αλλά και ισχυρογνωμοσύνη, για τα σημαντικά ζητήματα που ταλανίζουν τον πλανήτη. Παρ' όλα αυτά και παρά τις παταγώδεις αποτυχίες, όπως η απόπειρα προσέγγισης με τον ηγέτη της Βορείου Κορέας, τον κλονισμό των σχέσεων με την Ε.Ε., την απόσυρση των ΗΠΑ από σειρά διεθνών συμφωνιών, κάτι που τις μετέτρεψε σε εν τοις πράγμασι αντισυστημικό αναθεωρητή, κατέγραψε και σημαντικές επιτυχίες σταθεροποίησης σύνθετων καταστάσεων, όπως οι συμφωνίες του Αβραάμ που έφεραν εγγύτερα το Ισραήλ με αραβικές χώρες, ενώ δεν διατάραξε τις σχέσεις της Ουάσινγκτον με τη Μόσχα και ανέπτυξε τη συνεργασία με κράτη όπως η Σαουδική Αραβία, που βρισκό-

ταν στη δίνη του κυκλώνα λόγω της υπόθεσης Κασόγκι. Επίσης, δεν πειραματίστηκε με τις... ουρές των αραβικών εξεγέρσεων, όπως αποτυχημένα έπραξε ο Ομπάμα.

Ο Τραμπ έχει καταστήσει σαφές ότι δεν θέλει πολέμους και κρίσεις, με κάθε κόστος, διαπίστωση που δίνει τη δυνατότητα σε κράτη με επιθετική ατζέντα να διαπραγματευούνται μαζί του από καλύτερη βάση. Ετσι έγινε με τον Κιμ Γιονγκ Ουν, έτσι πιθανόν να γίνει με τον Πούτιν. Στέλνει έτσι το λάθος μήνυμα στους αναθεωρητές. Από την άλλη, όποιος στέκεται εμπόδιο στα σχέδιά του μπαίνει στο στόχαστρο και τιμωρείται. Ο Ερντογάν το ένωσε στο πετσί του με την υπόθεση του πάστορα Μπράνσον. Αν, λοιπόν, ο Τραμπ θελήσει να κλείσει το μέτωπο στη Μέση Ανατολή με τον δικό του τρόπο, προφανώς με την πλάστιγγα να γέρνει υπέρ του Ισραήλ, και ο Ερντογάν επιμένει στην πολιτική κατακραυγών του Τελ Αβίβ, θα δυσκολέψει τη σχέση του μαζί

του. Βέβαια, ο δεύτερος έχει την εμπειρία να διαχειριστεί έναν πολιτικό νάρκισσο, όπως ο Τραμπ. Αλλά οι στενοί δεσμοί του εκλεγμένου Αμερικανού προέδρου με το Ισραήλ ναρκωθούν προσωπικά ακόμη και την προσπάθεια του Τούρκου προέδρου να αποκτήσει πρόσβαση και ερείσματα στον στενό κύκλο του πρώτου. Αν τα καταφέρει, πάντως, η κοινή τους φιλοσοφία σε αντίληψη διακυβέρνησης και μεθόδους αντιμετώπισης των ενοχλητικών φωνών, θα τους φέρει πιο κοντά. Και τον γεγονός ότι για τον Τραμπ δεν υπάρχουν ταμπού, σημαίνει ότι ο Τούρκος πρόεδρος μπορεί να πλάσσει καλύτερα απ' ό,τι καταφέρει απέναντι στον πιο θεσμικό και έμπειρο Μπάιντεν. Προσφέροντας επιχειρηματικά ντιλ σε έναν πρόεδρο που αρέσκει σε τέτοια ή τη διπλωματική, ακόμη και στρατιωτική, παρουσία της Τουρκίας σε μέτωπα από τα οποία ο Τραμπ θα θέλει να αποδυσμευθεί, με την προσδοκία της εξομάλυνσης στα εξοπλιστικά. Θα έχει

όμως απέναντί του και ένα μάλλον όχι πολύ φιλικό Κογκρέσο. Το τελευταίο είναι από τα ατού της Ελλάδας, η οποία τα τελευταία χρόνια επένδυσε στην παγίωση της εικόνας του σταθερού, αξιόπιστου εταίρου, με συγκλίνοντα συμφέροντα και πρόθυμο να προσφέρει λύσεις αντί να αναπαράγει προβλήματα. Μάλιστα, στην περίπτωση των ελληνοτουρκικών, οι θέσεις που εκφράστηκαν εντός του Κογκρέσου είναι σχεδόν ταυτόσημες με τις ελληνικές, αλλά και αρκετά προωθημένες για το Στέιτ Ντιπάρτμεντ.

Από εκεί και πέρα, αν διευθετηθεί το Ουκρανικό, θα απομειωθεί η επιχειρησιακή αξία της Αλεξανδρούπολης. Ωστόσο, παραμένει και πρέπει να διευρυνθεί η σημασία της στο σκέλος των μεταφορών, των οδικών και σιδηροδρομικών διασυνδέσεων, αλλά οπωσδήποτε και της ενέργειας, όπου μεταξύ άλλων ο ελληνοκτότος στόλος των LNG μπορεί να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο

στην μεταφορά αμερικανικού LNG στην Ευρώπη. Η Αθήνα θα πρέπει να σκεφτεί και εκτός «κουτιού», ώστε να επιδείξει μια λειτουργική σχέση με τον Τραμπ, αναλαμβάνοντας πρωτοποριακές και όχι διεκπεραιωτικές πρωτοβουλίες, με εμπλοκή του υπουργείου Αμυνας, αλλά και περισσότερο αναπτυξιακών υπουργείων. Θα πρέπει συνάμα να χαράξουμε την πολιτική μας, έχοντας κατά νου ότι στον κόσμο του Τραμπ θα αισθανθούμε μεγαλύτερη μοναξιά και η έμφαση θα δοθεί στον ρόλο μας στις προοπτικές της Ε.Ε. να αποκτήσει (έστω και εξ ανάγκης) αυτόνομο βηματισμό. Πάντως, όπως εύστοχα μου ανέφερε πολύ έμπειρη Ελληνίδα διπλωμάτης, αν οι Αμερικανοί αφαιρούσαν την Ελλάδα από τον χάρτη της περιοχής, θα δυσκολεύονταν αισθητά να βρουν σύμμαχο με τις δικές μας αρετές.

Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA) και καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος.

“

Βραχυπρόθεσμα υπάρχει μια θετική ατμόσφαιρα για τη νίκη του Τραμπ και ο Ερντογάν θα προσπαθήσει να οικοδομήσει μια επανεκκίνηση με την αμερικανική κυβέρνηση, αλλά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα έρχεται πολύ μεγαλύτερη αστάθεια.

Σινάν Ουλγκέν
Διευθυντής της δεξαμενής σκέψης EDAM

“

Θεωρώ ότι καμία από τις δύο πλευρές (Ελλάδας και Τουρκίας) δεν θα αναζητήσει βοήθεια από τον Τραμπ στην αντιμετώπιση των διμερών ζητημάτων, δεδομένου ότι εξακολουθεί να θεωρείται απρόβλεπτος και από τις δύο.

Βολφράνγκο Πίκολι
Διευθυντής έρευνας της υπηρεσίας γεωπολιτικών συμβουλών της Τεμεο

Τρέχει και πιέζει η Ούρσουλα

Άμεση έγκριση Κομισιόν λόγω Τραμπ και κατάρρευσης κυβερνητικού συνασπισμού στη Γερμανία

Τον ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Έγκριση της νέας Κομισιόν «και εγκατάστασή της, την 1η Δεκεμβρίου, χωρίς επιπλέον καθυστερήσεις», επιδιώκει η πρόεδρος του Σώματος Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, υπό το φως της εκλογής Τραμπ στις ΗΠΑ και της κατάρρευσης του κυβερνητικού συνασπισμού στη Γερμανία. Όπως πληροφορείται η «Κ», η πρόεδρος της Κομισιόν ασκεί την επιρροή της προς κράτη-μέλη και ευρωβουλευτές για ολοκλήρωση της διαδικασίας άμεσα, προκειμένου «να αποφευχθούν φαινόμενα νέας καθυστέρησης».

Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, «η πρόεδρος της Κομισιόν παρενέβη καταλυτικά, προ του κινδύνου πρόκλησης χαώδους κατάστασης, στις περιπτώσεις έγκρισης δύο προτεινόμενων επιτρόπων», της Σουηδής Jessika Roswall και της Βελγίδας Hadja Lahbib. Την ίδια ώρα όμως, σκεπτικισμός επικρατεί για τον Ούγγρο επιτροπο Oliver Varhelyi, η έγκριση του οποίου «εκκρεμεί» και όπως επανειλημμένα δημοσιεύσαμε, θεωρείται ένας από τους πύλους «αδύναμους κρίκους». Όχι λόγω ικανοτήτων, αλλά λόγω των θέσμών του, οι οποίες ταυτίζονται εν πολλοίς με αυτές του εθνικιστή ηγέτη της Ουγγαρίας, Βίκτορ Όρμπαν. Το ζήτημα Varhelyi παραπέμπεται αύριο Δευτέρα στις συναρμώδεις κοινοβουλευτικές επιτροπές, προκαλώντας ένα τεράστιο δίλημμα, καθώς ενδεχόμενη απόρριψή του, πιθανόν να δώσει την ευκαιρία στον Όρμπαν είτε να στείλει στην Ε.Ε. το όνομα κάποιου άλλου ακόμη πιο σκληροπυρηνικού προτεινόμενου επιτρόπου, είτε και να καθυστερήσει, παίζοντας με τα νεύρα των Βρυξελλών, οι οποίες «καίγονται» για άμεση εγκατάσταση της νέας Κομισιόν.

Άλλωστε, αυτός ήταν και ο σκοπός των παρεμβάσεων που εκδηλώσαν η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και το ιδιαίτερό της γραφείο, στις περιπτώσεις των δύο προτεινόμενων επιτρόπων από τη Σουηδία και το Βέλγιο, ενώ είχε γίνει γνωστή η νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις αμερικανικές εκλογές και ενώ ο σοσιαλιστής καγκελάριος της Γερμανίας Όλαφ Σολτς δημοσιοποιούσε την απόφασή του να θέσει εκτός κυβέρνησης τον υπουργό Οικονομικών που προέρχεται από τους Φιλελευθέρους. Κάτι που σηματοδοτεί την κατάρρευση του τριμερούς κυβερνητικού συνασπισμού, δημιουργώντας συνθήκες προσφυγής στις κάλπες και ενισχύοντας την αβεβαιότητα, προ

του κινδύνου περαιτέρω ενίσχυσης των εθνικιστών «Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD)».

Σύμφωνα με άριστα ενημερωμένη πηγή, η κα φον ντερ Λάιεν, εξασφάλισε την έγκριση των δύο προτεινόμενων επιτρόπων, επικαλούμενη την ανάγκη άμεσης εγκατάστασης της νέας Κομισιόν και της προετοιμασίας της Ε.Ε. για μια ενδεχόμενη επιδείνωση των σχέσεων Ε.Ε.-ΗΠΑ, μεταξύ άλλων στα ζητήματα εμπορίου-δαμών, ως επίσης άμυνας και ασφαλείας. Παράλληλα, η πρόεδρος της Κομισιόν δείχνει να ανησυχεί για τα ρήγματα στους δύο βασικούς πυλώνες σταθερότητας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Αφενός, στο Βερολίνο (δεδομένης της κατάρρευσης του κυβερνητικού συνασπισμού) και αφετέρου στο Παρίσι, ως αποτέλεσμα των πρόσφατων εκλογών.

Σωσίβιο για δύο

Το παρασκήνιο που εκτυλίχθηκε την περασμένη Τρίτη και Τετάρτη ήταν πρωτοφανές. Η Σουηδή προτεινόμενη επίτροπος για το περιβάλλον, την ανθεκτικότητα των υδάτων και την κυκλική οικονομία, Jessika Roswall, κατέγραψε τη χειρότερη παρουσία, στην ακρόαση της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής. Προ του ενδεχομένου υποβολής σε νέα διαδικασία ερωτήσεων ή και νέας ακρόασης, με τον κίνδυνο απόρριψης να ελλοχεύει, η Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, από το οποίο προέρχεται η Σουηδή προτεινόμενη επίτροπος, προέβη σε μια κίνηση τακτικής. Ζήτησε παράταση 24 ωρών μέχρι τη λήψη απόφασης. Στο διάστημα που μεσολάβησε, φρόντισε να φρενάρει την έγκριση της Βελγίδας Hadja Lahbib, προτεινόμενης επιτρόπου ετοιμότητας, διαχείρισης κρίσεων και ισότητας, που προέρχεται από τον χώρο των Φιλελευθέρων, την οποία διασύνδεσε με τη Σουηδή υποψήφια επίτροπο. Με άλλα λόγια, το ΕΛΚ κατέστησε τη Βελγίδα προτεινόμενη επίτροπο Hadja Lahbib, που τα πήγε μάλλον καλά στην ακρόαση, «όμηρο» της έγκρισης της Σουηδής επιτρόπου. Με την υπόδειξη μάλιστα ότι οι φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις, Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, Σοσιαλιστές-Δημοκράτες, Φιλελεύθεροι (και Πράσινοι), πρέπει να μείνουν ενωμένοι και να αλληλοϋποστηρίζονται εγκρίνοντας όλους τους προτεινόμενους επιτρόπους που προέρχονται από τις τάξεις τους. Το ΕΛΚ φρόντισε μάλιστα να συνδέσει και χρονικά την έγκριση των δύο προτεινόμενων επιτρόπων.

Ο κίνδυνος απόρριψης των δύο προτεινόμενων επιτρόπων, προκάλεσε ένταση, με κύκλους που

Ο Κώστας Καδής δεν είχε περάσει εύκολα στην πρώτη του συνάντηση με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, στα τέλη του καλοκαιριού, καθώς δεν είχε αντιληφθεί ότι η εν λόγω συνάντηση είχε την έννοια της συνέντευξης και δεν ήταν ούτε φιλοφρονητική, ούτε είχε χαρακτήρα γνωριμίας ή καφέ.

Η πρόεδρος της Κομισιόν παρενέβη καταλυτικά, προ του κινδύνου πρόκλησης χαώδους κατάστασης, στις περιπτώσεις έγκρισης δύο προτεινόμενων επιτρόπων, της Σουηδής Jessika Roswall και της Βελγίδας Hadja Lahbib.

Ο Κώστας Καδής δεν υπέπεσε σε κραυγαλέα λάθη. Είχε μια σοβαρή παρουσία, η οποία ωστόσο στερείτο πολιτικού στίγματος.

πρόσκεινται στην Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να παρεμβαίνουν και να υποδεικνύουν την ανάγκη έγκρισης, τόσο της Σουηδής Jessika Roswall, όσο και της Βελγίδας Hadja Lahbib. Η παρέμβαση της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν «αποδείχθηκε καταλυτική», όπως αναφέρουν κύκλοι της Ευρωβουλής, καθώς «αποφεύχθηκαν τα χειρότερα». Και κυρίως το ενδεχόμενο να άνοιγε το κουτί της Πανδώρας για ένα μάλλον δημοσιοϋπαλληλική-τεχνοκρατική και στερείτο πολιτικής άποψης (bookish technocrat, όπως ορθώς τον χαρακτήρισε το Politico).

Οι δύο όψεις Καδή

Την ίδια ώρα που διαδραματιζόταν όλα αυτά, ο Κώστας Καδής, προτεινόμενος επίτροπος για την Αλιεία και τους Ωκεανούς περνούσε τη δική του ακρόαση, η οποία θα μπορούσε να είχε εξελιχθεί διαφορετικά (όπως και άλλων), εάν οι δύο προτεινόμενες επιτροπές από τη Σουηδία και από το Βέλγιο, είχαν απορριφθεί. Όπως ωστόσο δημοσίευσε η «Κ» από την περασμένη Τετάρτη, η τάση ήταν και εξακολουθεί να είναι, προς την κατεύθυνση έγκρισης του συνόλου των προτεινόμενων επιτρόπων, με εξαίρεση όσους υποπέσουν σε κραυγαλέα λάθη και με επίκεντρο τους «δύο αδύναμους κρίκους», τον Ιταλό Raffaele Fitto και τον Ούγγρο Oliver Varhelyi).

Varhelyi, προερχόμενος από τις ακραίες κυβερνήσεις της Τζόρτζια Μελόνι και του Βίκτορ Όρμπαν, αντίστοιχα.

Ο Κώστας Καδής δεν υπέπεσε σε κραυγαλέα λάθη. Είχε μια σοβαρή παρουσία, η οποία ωστόσο στερείτο πολιτικού στίγματος. Ήταν συχνά εκτός χρονικού πλαισίου στις απαντήσεις του, η ροή του λόγου του δεν ήταν η καλύτερη και η γενικότερη παρουσία του ήταν μάλλον δημοσιοϋπαλληλική-τεχνοκρατική και στερείτο πολιτικής άποψης (bookish technocrat, όπως ορθώς τον χαρακτήρισε το Politico).

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ο Κώστας Καδής δεν είχε περάσει εύκολα στην πρώτη του συνάντηση με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, στα τέλη του καλοκαιριού, καθώς δεν είχε αντιληφθεί ότι η εν λόγω συνάντηση είχε την έννοια της συνέντευξης και δεν ήταν ούτε φιλοφρονητική, ούτε είχε χαρακτήρα γνωριμίας ή καφέ.

Τα πράγματα, πάντως, ήταν ευκολότερα στην ακρόαση, στην Ευρωβουλή, καθώς τον ευνόησε και η γενικότερη τάση που διαμορφώθηκε για έγκριση του συνόλου των επιτρόπων. Εξασφάλισε 20 ψήφους από τις πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, των Σοσιαλιστών-Δημοκρατών, των Συντηρητικών-Μεταρρυθμιστών, των Φιλελευθέρων και των Πρασίνων. Αρνητικά τοποθετήθηκαν οι ευρωβουλευτές των «Πατριωτών της Ευρώπης» και της «Ευρωπαϊκής Αριστεράς», στην οποία συμμετέχει το ΑΚΕΛ, ενώ κατά την ψηφοφορία απουσίαζε η ομάδα «Ευρώπη των Κυρίαρχων Κρατών».

Μέχρι στιγμής εγκρίθηκαν 19 από τους 20 προτεινόμενους επιτρόπους που υποβλήθηκαν στη δοκιμασία των ακροάσεων (με εξαίρεση τον Ούγγρο Oliver Varhelyi).

Το δίλημμα Varhelyi και ο Fitto

Ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, την περασμένη Παρασκευή, οι ευρωβουλευτές είχαν ήδη φρενάρει την έγκριση του Oliver Varhelyi, του Ούγγρου προτεινόμενου επιτρόπου, που έχει επιφορτιστεί με την ανάληψη του χαρτοφυλακίου για την υγεία και την ευημερία των ζώων, που σήμερα υπηρετεί με σοβαρότητα η Στέλλα Κυριακίδου. Μετά την ακρόαση, οι ευρωβουλευτές κατέληξαν στην υποβολή του Oliver Varhelyi σε ένα δεύτερο κύκλο πέντε γραπτών διευκρινιστικών ερωτήσεων, προκειμένου να είναι σε θέση να εκδώσουν πόρισμα, είτε για έγκριση είτε για απόρριψη είτε για υποβολή του προτεινόμενου επιτρόπου σε δεύτερη ακρόαση.

Σε κάθε περίπτωση, η όποια απόφαση δεν δείχνει να είναι εύκολη υπόθεση. Από τη μια, ενδεχόμενη «θυσία» του Varhelyi, θα μπορούσε να ενισχύσει την εικόνα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αφενός γιατί θεωρείται συνεργάτης του εθνικιστή Βίκτορ Όρμπαν και αφετέρου γιατί έχει «προηγουμένως» με τους ευρωβουλευτές, τους οποίους αποκάλυψε «ηλίθιους» ξεχνώντας ανοικτό το μικρόφωνό του, σε μια συζήτηση στην ολομέλεια, το 2023.

Αν και η απόρριψη του Varhelyi θα ήταν υπό άλλες περιστάσεις μια εύκολη λύση και θα προσέθετε στην αξιοπιστία της Ευρωβουλής, τα υφιστάμενα δεδομένα αναγκάζουν όλους να σκεφτούν δύο και τρεις φορές πώς θα ενεργήσουν. Όπως εξηγούσε στην «Κ» άριστα ενημερωμένη πηγή, εάν ο κ. Varhelyi απορριφθεί, τότε δεν αποκλείεται ο Βίκτορ Όρμπαν είτε να καθυστερήσει να στείλει το όνομα του αντικαταστάτη του, ψήφοντας το ψήρι στα χείλη των Βρυξελλών. Είτε και να στείλει το όνομα κάποιου ακόμη πιο σκληροπυρηνικού, με έντονες εθνικιστικές θέσεις. Πολλά λοιπόν θα εξαρτηθούν από την πολιτική βούληση των ευρωβουλευτών, αλλά και από την «πολιτική-λογική» που αναγκαστικά θα προστεθεί στην εξέταση της όποι-ας απόφασης.

Πέραν της περίπτωσης Varhelyi, ενδιαφέρον έχει η ακρόαση του Ιταλού προτεινόμενου επιτρόπου, Raffaele Fitto, ο οποίος προέρχεται από τις τάξεις της ακροδεξιάς κυβέρνησης της Τζόρτζια Μελόνι. Κάτι πάντως που δεν εμπόδισε την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν να του επιμυστευθεί θέση εκτελεστικού αντιπροέδρου και το χαρτοφυλάκιο της Συνοχής και των Μεταρρυθμίσεων. Κάποιες πολιτικές ομάδες προβαίνουν σε ασκήσεις επί χαρτού, βολιδοσκοπώντας για το ενδεχόμενο «ανακατανομής», ώστε ο Raffaele Fitto να απολέσει τη θέση εκτελεστικού αντιπροέδρου και να υποβαθμιστεί σε απλό επίτροπο. Το πόσο μακριά μπορούν να πάνε και πόσο θα πιέσουν για να εξασφαλίσουν την υποβάθμιση του Raffaele Fitto είναι κάτι που θα διαφανεί στην ακρόαση, με θαύριο Τρίτη. Όπως, βεβαίως, θα διαφανεί και πόσο δεξιότερα μπορεί να μετακινήσει η Ευρωβουλή και μαζί της και όλη η Ε.Ε., εάν «κανονικοποιηθεί» στη θέση ενός εκτελεστικού αντιπροέδρου της Κομισιόν, πρόσωπο που προέρχεται από τις τάξεις του ακροδεξιού κόμματος της Τζόρτζια Μελόνι, το οποίο συμμετέχει στην Ομάδα Συντηρητικών-Μεταρρυθμιστών (ECR), όπως και το ΕΛΑΜ.

ΠC MEDOCHEMIE

Ξέχνα τον πόνο γρήγορα

με το ULTIMAX ALTER

ΑΝΑΛΓΗΤΙΚΟ - ΑΝΤΙΦΛΕΓΜΟΝΩΔΕΣ

Η πορεία των ερευνών για Βασιλικό

ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ 03/24 έως 12/24

- Από εθνικές αρχές (Υπουργεία - ΔΕΦΑ - ΕΤΥΦΑ και άλλες κρατικές υπηρεσίες)
- Από ευρωπαϊκές αρχές (Κομισιόν - Διεύθυνση Ενέργειας)

ΛΙΣΤΑ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ Αρχές 2025

- Πρόσωπα με εμπλοκή στη διαχείριση προκήρυξης, ανάθεσης, εκτέλεσης σύμβασης

ΛΙΣΤΑ ΑΝΑΚΡΙΣΕΩΣ Τέλη 2025 αρχές 2026

- Πολιτικό προσωπικό (Υπουργοί, Υπουργικό Συμβούλιο της περιόδου εκείνης)
- Υψηλόβαθμοι τεχνοκράτες (Δ.Σ. κρατικών οργανισμών ΔΕΦΑ - ΕΤΥΦΑ)

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΑΠΟ ΕΡΡΟ

- Σε κυπριακό δικαστήριο (εάν προκύψουν ποινικές ευθύνες)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ - ΕΥΘΥΝΕΣ

- Κυρώσεις από φορείς Ε.Ε. (χρηματικές υφής - επιστροφή ευρωπαϊκής χρημότητας)

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Εννέα μήνες μετά την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας –European Public Prosecutor’s Office (EPPO)– στο σκάνδαλο κατασκευής του τερματικού Φ.Α. στο Βασιλικό, οι έρευνες που έχουν ξεκινήσει βρίσκονται σε καθοριστικό σημείο. Η απουσία πληροφορήσεων στο μεσοδιάστημα δεν συνεπάγεται πως οι έρευνες έχουν ατονήσει, τόνιζαν ανεξάρτητες πηγές στην «Κ». Τουναντίον, η προεργασία της ανακριτικής ομάδας στην οποία έχει ανατεθεί από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία η υπόθεση του τερματικού προχωρά κανονικά με τη συλλογή των δεδομένων από όλες τις κρατικές υπηρεσίες οι οποίες είχαν εμπλοκή στην προκήρυξη, ανάθεση και υλοποίηση της σύμβασης του τερματικού. Μια διαδικασία η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές του 2025. Η αξιολόγηση των δεδομένων που θα ακολουθήσει αυτομάτως θα οδηγήσει στην επόμενη φάση των ερευνών που είναι ο καταρτισμός της λίστας των προσώπων που θα κληθούν σε πρώτη φάση να καταθέσουν. Θα πρόκειται για φυσικά πρόσωπα από διάφορες κρατικές υπηρεσίες, οι μαρτυρίες των οποίων θα παίξουν καθοριστικό ρόλο στον εντοπισμό ποινικών ευθυνών από νομικά και φυσικά πρόσωπα τα οποία στην τρίτη φάση των ερευνών θα κληθούν για ανάκριση. Εκ των πραγμάτων στη λίστα των ανακρίσεων θα συμπεριλαμβάνεται κυρίως πολιτικό προσωπικό και υψηλόβαθμοι κρατικοί αξιωματούχοι που είχαν κομβικό ρόλο στη σύμβαση του τερματικού, σημειώναν στην «Κ» οι ίδιες πηγές. Η κλήση προσώπων, εάν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις από τις καταθέσεις ότι προκύπτουν ποινικές ευθύνες, τοποθετείται προς το τέλος του 2025 αρχές 2026.

Οι έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας επικεντρώνονται μόνο στο κομμάτι που αφορά στη χρηματοδότηση κατασκευής του τερματικού από ευρωπαϊκούς πόρους. Το έργο είχε λάβει €101 εκατ. από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το πρόγραμμα «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF). Χορηγία που έχει ζητηθεί η επιστροφή της μετά το ναυάγιο του έργου με τη φυγή της κινεζικής κοινοπραξίας. Πηγές που γνωρίζουν την πορεία των ερευνών υποστηρίζουν πως η πρώτη φάση, αυτή της συλλογής των δεδομένων, είναι σημαντική μιας και από τα ευρήματα θα καθοριστούν και τα επόμενα βήματα. Από τον περασμένο Μάρτιο που ξεκίνησαν οι έρευνες η ανακριτική ομάδα συλλέγει δεδομένα από κάθε αρχή σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο που χειρίστηκε τη σύμβαση στο στάδιο της ανάθεσης, της εκτέλεσης, της λήψης χρηματοδότησης, τις πληροφορίες και τα τιμολόγια. Στη λίστα όσων κληθούν να καταθέσουν θα συμπεριληφθούν φυσικά πρόσωπα που είχαν χαμηλό και διεκπεραιωτικό ρόλο στις διαδικασίες προετοιμασίας του φακέλου και της ανάθεσης της σύμβασης. Επί του

Η διαδικασία κλήσης προσώπων για ανακρίσεις προϋποθέτει τον εντοπισμό ποινικών αδικημάτων από πρόσωπα που χειρίστηκαν την ανάθεση και εκτέλεση της σύμβασης του έργου. Σε μια ενδεχόμενη εξέλιξη αναμένεται να κληθούν για ανάκριση πολιτικά πρόσωπα και υψηλόβαθμα στελέχη κρατικών οργανισμών.

Στο μικροσκοπιο της ΕΡΡΟ πολιτικοί και τεχνοκράτες

Ετοιμάζεται η λίστα καταθέσεων για Βασιλικό, μέσα στο 2025 οι προσκλήσεις προσώπων από την ανακριτική ομάδα

Τέλος του χρόνου ολοκληρώνεται η πρώτη φάση των ερευνών της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για τη σύμβαση του τερματικού στο Βασιλικό. Η δεύτερη φάση αφορά στην ετοιμασία της λίστας όσων θα κληθούν να καταθέσουν.

Βαθιά τέλη του επόμενου έτους αρχές του 2026, όταν η ανακριτική ομάδα θα έχει δώσει στα κεντρικά της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ξεκάθαρη εικόνα για φυσικά πρόσωπα (πολιτικό προσωπικό, τεχνοκράτες ή υψηλόβαθμα στελέχη κρατικών οργανισμών) για τον βαθμό εμπλοκής τους στην υπόθεση ανάθεσης και αν από την εμπλοκή τους στοιχειοθετείται η διάπραξη ποινικού αδικήματος. Το δικαστικό όργανο της Ε.Ε. θα αξιολογήσει τα στοιχεία, θα συντάξει νέα λίστα προσώπων, τα οποία αυτή τη φορά θα κληθούν για ανάκριση. Τα πολιτικά πρόσωπα που θα διερευνηθούν είναι όσα εκ της θέσεώς τους είχαν εμπλοκή στις διαδικασίες ανάθεσης του έργου, καθώς και οι τεχνοκράτες και υψηλόβαθμα στελέχη κρατικών υπηρεσιών για την ανάθεση και εκτέλεση του έργου. Στην παρούσα φάση, όπως τόνιζαν ανεξάρτητες πηγές στην «Κ», είναι πολύ νωρίς

για κάποιον να βγάλει συμπεράσματα για την τρίτη φάση των ερευνών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε προσωποποίηση ποινικών ευθυνών. Στην περίπτωση εντοπισμού και προσωποποίησης ποινικών ευθυνών, πέρα από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, νομικά ενδέχεται να κινηθούν και οργανισμοί, π.χ. χρηματοπιστωτικοί που στήριξαν οικονομικά το έργο μέσω δανεισμού. Μια τέτοια περίπτωση είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία μέσω δανειοδοτήσεως στήριξε το τερματικό στο Βασιλικό και εν αντιθέσει με την Κομισιόν που ζήτησε την επιστροφή της ευρωπαϊκής χρημότητας για την ώρα συνεχίζει να στηρίζει το έργο.

Διοικητικές παρατυπίες

Όπως τονίζεται από πρόσωπα με γνώση των διαδικασιών που ακολουθούνται, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία παρεμβαίνει μόνο όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για παρατυπίες σε ένα έργο που χρηματοδοτήθηκε με ευρωπαϊκούς πόρους. Ωστόσο, στο κάδρο της συγκεκριμένης περίπτωσης μπαίνουν και ενδεχόμενες διοικητικές ευθύνες όπως η κρατική χορηγία των €101 εκατ. από την Κομισιόν. Σε αυτό το κομμάτι δεν παρεμβαίνει η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, ο προσανατολισμός της οποίας είναι καθαρά ποινικός και ο χειρισμός γίνεται από τα διοικητικά όργανα της Ε.Ε. Εδώ εάν παρατηρηθούν παρατυπίες διοικητικής υφής μπορούν να επιβληθούν συγκεκριμένες κυρώσεις ανάλογα με τον βαθμό των παρατυπιών που ξεκινούν με επιστροφή ενός μέρους της χρηματοδότησης και φθάνουν έως την επιστροφή του συνολικού ποσού της χορηγίας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΝΙΚΟΛΑ ΚΑΡΥΑΗ

Η αλήθεια δεν είναι ουδέτερη

Η αλήθεια δεν είναι ποτέ ουδέτερη. Η αλήθεια είναι μια θέση. Κατ’ επέκταση η δημοσιογραφία, μέλημα της οποίας είναι να αναζητεί την αλήθεια, δεν έχει το δικαίωμα, όταν την ανακαλύπτει, να κρύβεται πίσω από την ουδετερότητα.

Μια αλήθεια που βρισκόταν σε κοινή θέα για χρόνια είναι ότι ο Ντόναλντ Τραμπ δεν διέθετε ποτέ τα προσόντα να είναι πρόεδρος. Ούτε το 2016, ούτε και τώρα, ακόμα και αν 71 εκατ. Αμερικανοί τον ξανάστειλαν στον Λευκό Οίκο. Δεύτερη, πιο εκτυφλωτική αλήθεια, είναι ότι ο Τραμπ σχαινείται την ανεξάρτητη δημοσιογραφία.

Η Washington Post, έχοντας για χρόνια καλύψει κάθε προβληματική διάσταση της εγωμανούς προσωπικότητάς του και της γεμάτης καταδίκες κακοσυρραμίας προεδρίας του, δεν τόλμησε, πριν από την περασμένη Τρίτη, να πάρει θέση ανοιχτά γι’ αυτές τις αλήθειες. Επικαλούμενη την αμεροληψία ως δικαιολογία κρύφτηκε πίσω από το πέπλο μιας λεγόμενης ουδετερό-

τητας για αλήθειες που ήταν αυτονόητες και αναντίλεκτες.

Τα οικονομικά συμφέροντα του ιδιοκτήτη της, Τζεφ Μπέζος, επιβεβαίωσαν την ιδιοτέλεια του αλλά αποκάλυψαν τη δειλία του συντακτικού συμβουλίου της εφημερίδας, το οποίο, ενώ είχε καταλήξει σε μια σαφή θέση αυτολογηθείσας και δεν τη δημοσιοποίησε. Η εφημερίδα πρότυπο, εκείνη των αποκαλύψεων των Pentagon Papers και του Watergate, που δεν υπέκυψε στον αδιόριστο Ρίτσαρντ Νίξον, εξευτελίστηκε υποκύπτοντας στον ασυνάρτητο Ντόναλντ Τραμπ.

Πολλά αμερικανικά ΜΜΕ είχαν επιλέξει από παλιά την «ουδετερότητα» στο ζήτημα Τραμπ, όχι ως θέμα αρχής αλλά ως στρατηγική έλξη του ενδιαφέροντος των αναγνώστών τους στην προεκλογική κούρσα για να εξαρχυρόσουν στην κούρσα του δικού τους ανταγωνισμού. Ο Τραμπ «πουλούσε» από τη δεκαετία του 1990, όταν τα ΜΜΕ έκαναν τη μεγάλη στροφή στην ψυχαγωγική δημοσιογραφία. Τον ανέδειξαν και τον συντήρησαν πολύ

πριν τον «κανονικοποίησει» το Ρεπουμπλικανικό κόμμα. Ώθλησαν ψηφοφόρους να εμπεδώσουν την παράνοια ότι, ως μιντιακή προσωπικότητα είχε τα προσόντα να είναι υποψήφιος, ενώ γνώριζαν πολύ καλά το αντίθετο.

Είναι περίπου η αντίστοιχη περίπτωση με τον Φειδία Παναγιώτου στην Κύπρο. Η αλήθεια –σε κοινή θέα– ήταν ότι ο Παναγιώτου δεν είχε τα προσόντα να είναι ευρωβουλευτής. Η ταπεινωτική υποδούλωση μερικών ΜΜΕ στη νοστορπία του clickbait, η αυτόματη, αμήχανη ανάγκη εκμετάλλευσής τύπων όπως τον Παναγιώτου, που τυχαίνουν έλξης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ώθησε πολλά από αυτά να λειτουργήσουν ως «ουδέτερες» πλατφόρμες εις βάρος του ορθολογισμού και της αλήθειας.

Διανύουμε μια περίοδο στην οποία πολλά ΜΜΕ δεν φαίνεται να έχουν πλέον ως προτεραιότητα την εξυπηρέτηση της αλήθειας, μεροληπώντας μόνο υπέρ της κερδοφορίας τους. Κατά συνέπεια, δεν έχουν τη βούληση –πόσο μάλλον

το σθένος– να υπερασπιστούν δημοκρατικές αξίες. Αρκούνται σε μια βολική ουδέτερη αδιαφορία που αγγίζει τα όρια της δειλίας και η οποία άρχισε να έχει καταστροφικές συνέπειες τόσο για τα ίδια όσο και για τη δημοκρατία.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η προσέγγιση του BBC στο απόγειο της συζήτησης για το Brexit. Παραγωγοί σημαντικής ειδησιογραφικής εκπομπής του έβρισκαν μέσα σε μόλις πέντε λεπτά δεκάδες σοβαρούς οικονομολόγους που τάσσονταν εναντίον του Brexit. Αντιπροσώπων της εκπομπής όμως, οι τηλεθεατές έβλεπαν μόνο δύο οικονομολόγους στους οποίους το BBC παρείχε ίσο χρόνο, δημιουργώντας μια ψευδή εντύπωση ισοδύναμων απόψεων. Η λογική του «both-sides-journalism» απονεύρωσε τη βρετανική δημοσιογραφία από την υποχρέωσή της να κρίνει τα δεδο-

μένα, να υποστηρίζει το αυτονόητο και να παρουσιάζει την αλήθεια που βρισκόταν σε κοινή θέα.

Εκάθαρα η δημοσιογραφία έχει να ανταγωνιστεί τους δημογούς περιεχομένου που κατακλύζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ). Όμως, οι έννοιες της αμεροληψίας, της επαλήθευσης, της δεοντολογίας είναι ανυπαρκτες για τους δημιουργούς περιεχομένου. Οι ατεκμηρίωτες και συχνά ακραίες απόψεις τους είναι όμως αυτό που κάνει τόσο εθιστικό τον οχετό που ρέει κατά την ψηφιακή πλοήγησή μας. Η δημοσιογραφία οφείλει να τους αναχαιτίσει, όχι να τους προβάλλει και, κυρίως, να μην τους αντιγράφει. Το επιχείρημα ότι το πληροφοριακό μας οικοσύστημα έχει καταστεί πιο δημοκρατικό και ότι τα ΜΜΕ δεν είναι πλέον απαραίτητα ως μεσάζοντες μεταξύ των πολιτών και της εξουσίας, τη στιγμή που πολίτες και εξουσία έχουν άμεση και ισότιμη πρόσβαση στα ΜΚΔ, καθαρώνει μέρα με την ημέρα. Διότι τον ρόλο των μεσάζοντων έχουν οικειοποιηθεί οι μεγάλες πλατφόρμες, των

οποίων οι ιδιοκτήτες-ολιγάρχες κάνουν παχνίδι εναντίον των ιδίων των ΜΜΕ και της δημοκρατίας, προωθώντας το εμπόριο του θυμού, της πόλωσης και της σακχαμάρας. Όπως στην περίπτωση του Έλον Μασκ στο Χ και την αλγοριθμική στήριξη του σε τύπους όπως τον Τραμπ και τον Παναγιώτου.

Οι δημοσιογραφικοί οργανισμοί έχουν ευθύνη για το που βρισκόμαστε, όπως και για το ότι ο Τραμπ επανεκλέγηκε. Παρά ταύτα, μπορούν ακόμα και τώρα να ανακτήσουν τον κρίσιμο τους ρόλο και να ξανακερδίσουν την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό ενός πολυμέρους και συγχυσμένου κοινού. Αυτό θα γίνει μόνο όταν ρίξουν φως στις συντακτικές πρακτικές τους, στο ιδιοκτησιακό τους καθεστώς, όταν σταματήσουν να μιμούνται τα ΜΚΔ και τις μεθόδους τους και κυρίως όταν ξανακτίσουν σχέσεις ειλικρίνειας με τους αναγνώστες τους.

Ο Κ. Νικόλας Καρύδης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης Universitas.

“

Υπάρχουν και άλλα στελέχη που ενώ δεν επηρεάζονται έχουν αποφασίσει να ολοκληρώσουν τον κύκλο τους στη Βουλή, όπως ο Χάρης Γεωργιάδης στη Λευκωσία και ο Ονούφριος Κουλά στην επαρχία Αμμοχώστου.

“

Υπάρχουν ωστόσο και εκείνοι που είδαν την ανακοίνωση Δίπλου ως κατεχόμενη πολιτική, η οποία άνοιξε τον δρόμο για τα επόμενα πολιτικά του βήματα και συγκεκριμένα την προεδρία του ΔΗΣΥ.

“

Η αλλαγή των Νέων Δυναμικών σε Κοινωνική Συμμαχία, προς το παρόν δεν είχε την απήκηση που ανέμεναν, τόσο σε στελεχιακό προσωπικό όσο και επικοινωνιακά στον κόσμο.

“

Οι επαρχιακοί γραμματείς, βάσει καταστατικού δεν θα διεκδικήσουν θέση στο ψηφοδέλτιο. Το πρόσωπο που επηρεάζεται άμεσα από κάτι τέτοιο είναι ο βουλευτής Κερύνειας Χρίστος Χριστόφιας που είναι ήδη επαρχιακός γραμματέας Λευκωσίας - Κερύνειας.

Οι κενές θέσεις και η Πινδάρου

Την εβδομάδα που πέρασε, ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Ευθύμιος Δίπλου εξέδιδε ανακοίνωση όπου δημοσιοποιούσε την απόφασή του να μην επαναδιεκδικήσει έδρα στη Βουλή. Η κίνησή του δεν ήταν καθόλου αψυχολόγητη, αν ληφθεί υπόψη πως τους τελευταίους μήνες συζητείται εντόνως η καταστατική πρόνοια του ΔΗΣΥ, η οποία θέτει όριο τριών θπειών σε αξιωματούχους. Η απόφαση αυτή λήφθηκε το 2018, κατά την οποία ελάχιστα στελέχη διαφώνησαν, ωστόσο σήμερα προκαλεί εσωστρέφεια. Δεν είναι μόνο ότι επηρεάζονται στελέχη αντιδρούν εντόνως, αλλά και το γεγονός ότι η απουσία κάποιων εξ αυτών από το ψηφοδέλτιο ενδεχομένως να στοιχίσει ψήφους σε μία κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση.

Χωρίς αντικαταστάτες

Από την πρόνοια, εκτός του Ευθύμιου Δίπλου στη Λεμεσό, επη-

ρεάζονται ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Νίκος Τονταρίτης, οι οποίοι δεν ήθελαν να επαναδιεκδικήσουν ούτως ή άλλως, στην επαρχία Λευκωσίας, ο Κυριάκος Χατζηγιάννης στην επαρχία Αμμοχώστου και ο Μάριος Μαυρίδης στην επαρχία Κερύνειας. Αξίζει να σημειωθεί πως υπάρχουν και άλλα στελέχη που ενώ δεν επηρεάζονται έχουν αποφασίσει να ολοκληρώσουν τον κύκλο τους στη Βουλή, όπως ο Χάρης Γεωργιάδης στη Λευκωσία και ο Ονούφριος Κουλά στην επαρχία Αμμοχώστου. Αυτό από μόνο του προκαλεί ανησυχία εντός του ΔΗΣΥ, όχι μόνο γιατί χάνει μία σειρά στελεχών με πολιτικό βάρος και συγκεκριμένο ακροατήριο, αλλά και γιατί δεν έχει βρει ακόμα εκείνα τα πρόσωπα που να καλύψουν εκλογικά το κενό τους. Η επαρχία που προκαλεί σοβαρές ανησυχίες είναι αυτή της Αμμοχώστου με την αποχώρηση των Κουλά - Χατζηγιάννη, αλλά και εξαιτίας του σοβαρού προβλήματος διαρροής ψηφοφόρων προς το ΕΛΑΜ. Σε ό,τι αφορά τη Λευκωσία υπάρχει βεβαίως και μία άλλη ανάγνωση. Πως το γεγονός ότι φεύγουν πρόσωπα που κλειδωναν έδρα θα λειτουργήσει ως προτροπή για να διεκδικήσουν άλλες προσωπικότητες με κύκλο και ακροατήριο που μέχρι τώρα δισταζαν. Δεδομένη πάντως θεωρείται η υποψηφιότητα του αντιδημάρχου Αγλαντζιάς Ανδρέα Κωνσταντίνου, ο οποίος ξεκίνησε ήδη προεκλογικό, ενώ πολύ πιθανή θεωρείται και η υποψηφιότητα της πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Άννας Κουκκίδου, η οποία πρόσφατα ανακοινώθηκε ότι βρίσκεται στην ομάδα Κυπριακού του ΔΗΣΥ. Στον ΔΗΣΥ δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο τελικώς και η Αννίτα Δημητρίου να διεκδικήσει στη Λάρνακα, έστω κι αν προς το παρόν το αποκλείει, για να ανοίξει τον δρόμο σε στελέχη στη Λάρνακα.

Το μέλλον του Ευθύμιου

Το μεγάλο ενδιαφέρον που προκύπτει από την εν λόγω πρόνοια είναι το επόμενο βήμα του Ευθύμιου Δίπλου. Δεν είναι λίγα τα στελέχη που θεωρούν πως ο ίδιος τελικώς θα διεκδικήσει, καθώς η Πινδάρου θα βρεθεί υπό πίεση. Υπάρχουν ωστόσο και εκείνοι που είδαν την ανακοίνωση Δίπλου ως κατεχόμενη πολιτική, η οποία άνοιξε τον δρόμο για τα επόμενα πολιτικά του βήματα και συγκεκριμένα την προεδρία του ΔΗΣΥ. Ο ίδιος ξεκαθάρισε πως θα συνεχίσει να πολιτεύεται, ασχέτως ότι δεν θα μπορεί να διεκδικήσει, και σύμφωνα με στελέχη του κόμματος, δεν είναι ένας αναπληρωτής πρόεδρος παρατημένος και σε διαδικασία αφυπηρέτησης. Αντιθέτως, βρίσκεται σε εκδηλώσεις και κυρίως δημιουργεί δικτύο με κομματικούς αξιωματούχους και άλλα στελέχη.

Ο τρόπος βεβαίως για να διεκδικήσει την προεδρία είναι πολύ συγκεκριμένος. Θα πρέπει να αμφισβητήσει την Αννίτα Δημητρίου το 2026 και αυτό μπορεί να γίνει μόνο εάν το

κόμμα—στο οποίο βάσει καταστατικού ως αναπληρωτής πρόεδρος ηγείται του προεκλογικού—οδηγηθεί σε ήττα ή σοβαρή μείωση ποσοστών. Το άλλο σενάριο είναι αν θα αναμένει μέχρι το 2028, στηρίζοντας την Αννίτα Δημητρίου για την προεδρία της Δημοκρατίας και ελπίζοντας πως έτσι θα λάβει το δακτυλίδι για την προεδρία του κόμματος.

Το παράδοξο

Ήδη, κομματικά στελέχη αναφέρουν πως ως θέση αρχής ο περιορισμός θπειών είναι σωστός καθώς οδηγεί στην ανανέωση και τη δημιουργία κατεστημένων, ωστόσο από αυτό θα έπρεπε να είχαν εξαιρεθεί

“

Στο ΑΚΕΛ έχει ήδη ξεκινήσει η δυσφορία για τη φωτογραφική εξαίρεση των Δαμιανού-Λουκαΐδη από τον περιορισμό θπειών.

Στον ΔΗΣΥ υπάρχει το παράδοξο μη εξαίρεσης από τον περιορισμό θπειών ακόμη και της προέδρου του ΔΗΣΥ.

την ηγεσία του κόμματος, καθώς παραδόξως από την πρόνοια δεν εξαιρείται ούτε η πρόεδρος του κόμματος. Σε πρόσφατη σύσκεψη, η Αννίτα Δημητρίου είχε προτείνει την εξαίρεση της ηγεσίας αφενός φωτογραφίζοντας τον Ευθύμιο Δίπλου και αφετέρου θέλοντας έτσι να δημιουργήσει ενδιαφέρον σε επηρεαζόμενους βουλευτές να διεκδικήσουν την κενή από την αποχώρηση Πελεκάνου θέση του αντιπροέδρου. Όπως σημειώνεται, αυτή η θέση δεν φαίνεται να προκαλεί ενδιαφέρον σε στελέχη και αν αυτό τον τρόπο ίσως να μπορούσαν να διεκδικήσουν είτε ο Κυριάκος Χατζηγιάννης, είτε ο Μάριος Μαυρίδης επαναδιεκδικώντας έτσι υποψηφιό-

τητα στη Βουλή. Στην περίπτωση του πάντως ο κ. Δίπλου ξεκαθάρισε στην εκπομπή «Διασπορά Ειδήσεων» και στην Οριάννα Παπαντωνίου ότι δεν ήθελε να παρουσιαστεί πως η πρόεδρος του κόμματος του κάνει χάρη, όπως είχε αρχίσει ήδη να διαρρέεται σε δημοσιεύματα. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεσμεύτηκε πως δεν θα διεκδικήσει το 2026, χωρίς ωστόσο να κρύβει τη διαφωνία του για την εν λόγω πρόνοια.

Ήδη, πάντως, στα κομματικά παραδόξια υπάρχει έντονη δυσφορία, όχι μόνο για την πρόωπη συζήτηση των βουλευτικών εκλογών που έχει ήδη προκαλέσει εσωστρέφεια, αλλά κυρίως για τη συζήτηση των προεδρικών εκλογών του 2028. Δεν είναι μόνο η Αννίτα Δημητρίου και ο Αβέρωφ Νεοφύτου που φαίνεται να ενδιέχονται, αλλά στο κάδρο μπαίνει πλέον δυναμικά και ο δήμαρχος Πάφου, Φαίδωνας Φαίδωνος.

Οι εξαιρέσεις και τα νέα πρόσωπα

Ο Στέφανος Στεφάνου είχε προαναγγείλει με την εκλογή του στο πδάλιο του κόμματος σημαντικές αλλαγές. Το κατά πόσο αυτές θα έχουν αντίκτυπο είναι ένα ζήτημα που συζητείται. Αλλαγές οι οποίες θα άνοιγαν την πόρτα του κόμματος σε ένα ευρύτερο ακροατήριο της κεντροαριστεράς, θα προσέλκυαν την ίδια στιγμή προοδευτικούς ψηφοφόρους και κυρίως θα έδιναν το στίγμα του εκσυγχρονισμού. Η αλλαγή των Νέων Δυναμικών σε Κοινωνική Συμμαχία, προς το παρόν δεν είχε την απήκηση που ανέμεναν, τόσο σε στελεχιακό προσωπικό όσο και επικοινωνιακά στον κόσμο. Όμως και οι υπόλοιπες αλλαγές έχουν προκαλέσει εσωστρέφεια για τη διαχείρισή τους. Οι αλλαγές που τελικώς επιτεύχθηκαν αφορούν στον τρόπο εκλογής του γ.γ. του ΑΚΕΛ από το Συνέδριο αντί της Κεντρικής Επιτροπής, τη μείωση του έμψοθου μηχανισμού σε συλλογικά σώματα στο 60%, το ασυμβίβαστο των αξιωμάτων του Κεντρικού Οργανωτικού, Επαρχιακού και Επαρχιακού Οργανωτικού Γραμματέα με τη δημόσια αξιώματα και βεβαίως ο περιορισμός θπειών βουλευτών από τρεις σε δύο.

Ένα δύσκολο προηγούμενο

Ο περιορισμός θπειών είναι κάτι που προβληματίζει ιδιαίτερα και προκαλέσει σοβαρές αντιδράσεις, όταν ο Στέφανος Στεφάνου φωτογραφικά άνοιξε ζήτημα εξαιρέσεων από την πρόνοια δύο στελεχών. Αν και πλέον η Έξεκία Παπαϊωάννου αναδιπλώνεται λόγω των αντιδράσεων που προκλήθηκαν, η εν λόγω πρόνοια αφορά τους Γιώργκο Λουκαΐδη και Άριστο Δαμιανού. Η εξήγηση είναι πως έτσι θα διασφαλιστεί η πολιτική συνέχεια του κόμματος. Το ερώτημα είναι για ποιο λόγο αυτό δεν διασφαλίζεται από τον γ.γ. του ΑΚΕΛ Στέφανο Στεφάνου, ο οποίος θα παραμείνει στη

Βουλή και κυρίως για ποιο λόγο το κόμμα δεν έκανε τις ανάλογες ενέργειες μέχρι σήμερα για να υπάρξει μία ομαλή συνέχεια που δεν θα επιτρέπει εξαιρέσεις και παραθυράκια. Η εν λόγω εξαίρεση βεβαίως δεν δημιουργεί μόνο προηγούμενο, αλλά και ενόχληση σε στελέχη που ενώ είναι ιδιαίτερα ενεργά και κομματικά πειθαρχημένα δεν λαμβάνουν τέτοιου είδους μεταχειρίσεις. Στη νέα Βουλή δεν θα επαναδιεκδικήσουν οι Άντρος Κυπριανού στη Λευκωσία, Αντρέας Καυκαλιός και Κώστας Κώστα στη Λεμεσό, ενώ ενδέχεται να μείνει εκτός και ο Γιαννάκης Γαβριήλ στην Αμμόχωστο λόγω των δυσόμοι θπειών που έκανε. Το μεγάλο κεφάλαιο, ωστόσο, είναι η μη επαναδιεκδίκηση από την Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Με δεδομένο ότι η ίδια έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν κλείνει ο πολιτικός της κύκλος σε συνδυασμό με τη δημοτικότητά της, υπάρχουν οι σκέψεις για το πόσο θα στοιχίσει στο κόμμα η αποχώρησή της από το ψηφοδέλτιο. Άλλωστε το κόμμα δεν έχει επί του παρόντος βρει αντίστοιχο—σε δημοτικότητα—πρόσωπο να την αντικαταστήσει. Και εδώ μπαίνει το πρόβλημα της Κοινωνικής Συμμαχίας που αυτή τη στιγμή πέραν του Ανδρέα Ασιώτη και της Μέλανης Στέλλου δεν έχει καταφέρει να προσελκύσει προσωπικότητες που θα φέρνουν μαζί τους ένα ευρύτερο ακροατήριο. Μία περίπτωση αποτελούσε η Άννα Θεολόγου, η οποία προκαλούσε αντιδράσεις για τις αντιφατικές με το κόμμα θέσεις της, όμως όπως σημειώνεται από στελέχη είναι πολύ πιθανό να μη διεκδικήσει στις επικείμενες εκλογές.

Στο ΑΚΕΛ θα πρέπει την ίδια στιγμή να αντιμετωπίσουν και την εκ των έσω δυσφορία από τις νέες εξελίξεις, καθώς πρόσωπα του κομματικού μηχανισμού αποκλείονται βάσει ασυμβίβαστου. Οι επαρχιακοί γραμματείς, για παράδειγμα, βάσει καταστατικού δεν θα διεκδικήσουν θέση στο ψηφοδέλτιο. Το πρόσωπο που επηρεάζεται άμεσα από κάτι τέτοιο είναι ο βουλευτής Κερύνειας Χρίστος Χριστόφιας που είναι ήδη επαρχιακός γραμματέας Λευκωσίας - Κερύνειας. Όπως λέγεται, ο ίδιος ως πειθαρχημένος κομματικός θα επιλέξει να παραμείνει στη θέση επαρχιακού γραμματέα—είναι μία θέση που αποτελούσε τον πρόδρομο για τη θέση του γενικού γραμματέα— και δεν θα διεκδικήσει έδρα το 2026. Στο κόμμα αναμένονται και άλλες εξελίξεις και ανακατατάξεις, καθώς επαρχιακοί γραμματείς, στην Αμμόχωστο ο Χρύσανθος Ζαννέτος και στην Πάφο ο Ανδρέας Φακοντίης, αναμένεται να αποχωρήσουν το επόμενο διάστημα.

Όλη αυτή βεβαίως η συζήτηση, τόσο για τον ΔΗΣΥ όσο και για το ΑΚΕΛ εγείρει το ερώτημα, αν τα δύο κόμματα που ορθώς επέλεξαν να προχωρήσουν σε εκσυγχρονισμό, έχουν κάνει ήδη τα αναγκαία βήματα. Αν δηλαδή ξεκίνησαν ήδη τη διαδικασία προσέλκυσης σημαντικών προσώπων κομμάτων ή αν θα βρεθούν μπροστά σε δυσάρεστες εξελίξεις το επόμενο διάστημα, στη διαμόρφωση των ψηφοδελτίων τους.

Αννίτα Δημητρίου και Στέφανος Στεφάνου θα δώσουν μία κρίσιμη μάχη για το πολιτικό τους μέλλον το 2026. Αν και έχουν κάνει σχεδιασμούς εκσυγχρονισμού, προς το παρόν δεν έχουν βρει πρόσωπα που να μπορούν να αντικαταστήσουν στελέχη που αποχωρούν και που έχουν σημαντικό έρεισμα.

Rebranding αλλά με ποιους;

ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ ανοίγουν το κεφάλαιο της ανανέωσης, ωστόσο σειρά ζητημάτων προκαλεί εσωστρέφεια και κινδύνους

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ**

«Υλοποιούμε αλλαγές που θα μετασχηματίσουν ουσιαστικά την Κύπρο», δηλώνει σε συνέντευξη στην «Κ» η υφυπουργός παρά τω Πρόεδρῳ, Ειρήνη Πική. Τονίζει, ωστόσο, ότι οι αλλαγές απαιτούν χρόνο και δεν μπορούν να γίνουν σε μια μέρα. Αναφορικά με την κατάργηση της θεώρησης βίζας για ταξίδια στις ΗΠΑ για τους Κύπριους πολίτες, η κα Πική τοποθετεί την κατάληξη στο θέμα στους πρώτους μήνες του 2025. Απαντώντας στις επικρίσεις για τη μετακίνηση του κ. Γιώργου Παντελή από τη θέση του γενικού διευθυντή του υπουργείου Οικονομικών, αναφέρει ότι έγινε στο πλαίσιο μετακινήσεων και άλλων γενικών διευθυντών με γνώμονα την αποτελεσματικότερη υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος. Ερωτηθείσα αν την ενδιαφέρει το υπουργείο Οικονομικών ή κάποιο άλλο χαρτοφυλάκιο, αναφέρει ότι απολαμβάνει τον ρόλο της, δεν εξέφρασε ποτέ ενδιαφέρον για άλλο χαρτοφυλάκιο και ούτε έγινε τέτοια συζήτηση με τον Πρόεδρο.

—Νέος πρόεδρος των ΗΠΑ ο Ντόναλντ Τραμπ. Πρώτη εντύπωση;

—Η εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, για δεύτερη φορά, αποτελεί ένα σημείο καμπής όχι μόνο για τις ΗΠΑ, αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στις διεθνείς ισορροπίες.

—Η εκλογή Τραμπ αλλάζει κάτι στις σχέσεις Κύπρου-ΗΠΑ όπως τις παρουσίασε η κυβέρνηση μετά τη συνάντηση του προέδρου Χριστοδουλίδη με τον απερχόμενο Αμερικανό πρόεδρο Τζο Μπάιντεν;

—Οι σχέσεις Κύπρου-ΗΠΑ είναι πιο ενισχυμένες από ποτέ και βασίζονται σε στρατηγικά συμφέροντα που υπερβαίνουν τις αλλαγές της Προεδρίας, συνεπώς δεν θεωρούμε ότι αλλάζει κάτι δραματικά. Εξάλλου, η πρόσφατη συνάντηση του προέδρου της Δημοκρατίας με τον Αμερικανό πρόεδρο επισφράγισε τη στενή μας συνεργασία και τον αναβαθμισμένο ρόλο που διαδραματίζει η Κύπρος ως παράγοντας σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο. Άλλωστε, χώρες όπως οι ΗΠΑ καθορίζουν την εξωτερική τους πολιτική με μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και με σαφή προσανατολισμό.

—Εσείς ασχολείστε με το θέμα της κατάργησης της βίζας για ταξίδια στις ΗΠΑ. Πότε θα υπάρχει κατάληξη;

—Έχω τον τελευταίο ενάμιση χρόνο τον γενικό πολιτικό συντονισμό για το θέμα της κατάργησης της θεώρησης βίζας για τους Κύπριους πολίτες. Έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικά ορόσημα και βρισκόμαστε στο τελικό στάδιο που αναδεικνύει ενίσχυση των δεσμών μας με τις ΗΠΑ και θα προσφέρει και ευκαιρίες σε οικονομική και επιχειρηματική συνεργασία. Την κατάληξη —με κάθε επιφύλαξη— θα την τοποθετούσα στους πρώτους μήνες του 2025.

—Υπό την ευθύνη σας είναι η γραμματεία συντονισμού και υποστήριξης του κυβερνητικού έργου. Πώς λειτουργεί στην πράξη;

—Η Γραμματεία είναι ένας σύγχρονος θεσμός βασισμένος σε ευρωπαϊκά πρότυπα. Στόχος μου είναι να θεσμοθετηθεί και να καθιερωθεί ως φορέας συντονισμού παρεμβάσεων και έργων μεταξύ υπουργείων και οργανισμών για τη διασφάλιση αποτελεσματικής εφαρμογής του κυβερνητικού έργου. Για παράδειγμα, στο θέμα αντιμετώπισης ακραίων

ΕΙΡΗΝΗ ΠΙΚΗ, υφυπουργός παρά τω Πρόεδρῳ

Υλοποιούμε αλλαγές που θα μετασχηματίσουν την Κύπρο

Το όραμα της κυβέρνησης είναι η βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών μέσα από ένα σύγχρονο, ψηφιακό και πράσινο κράτος

Την κατάληξη στο θέμα της κατάργησης της θεώρησης βίζας για ταξίδια στις ΗΠΑ για τους Κύπριους πολίτες —με κάθε επιφύλαξη— θα την τοποθετούσα στους πρώτους μήνες του 2025.

“

Δεν υπάρχει καμία εμπλοκή της Γραμματείας ή του Προεδρικού με ψεύτικους λογαριασμούς σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και διαψεύδω κατηγορηματικά ό,τι λέχθηκε στη δημόσια σφαίρα.

καιρικών φαινομένων, ένα πολυδιάστατο οριζόντιο θέμα που αφορά διάφορα υπουργεία και υπηρεσίες, με τον κατάλληλο συντονισμό βρήκαμε λύσεις σε συνεργασία με τους αρμόδιους υπουργούς που έχουν να κάνουν με το σύστημα 112, τη μεταφορά της αρμοδιότητας των πτητικών μέσων και την αυστηροποίηση των ποινών για τις πυρκαγιές.

—Ασκήθηκε κριτική ότι δεν γίνεται μια ομάδα δημοσίων υπαλλήλων να παρακολουθεί τους υπουργούς αν υλοποιούν ή όχι το έργο τους.

—Ο ρόλος της Γραμματείας είναι καθαρά υποστηρικτικός και συμβάλλει ενεργά στην υλοποίηση του κυβερνητικού έργου, δημιουργώντας μια γέφυρα συνεργασίας για την αντιμετώπιση προκλήσεων. Η επαφή μας με τα υπουργεία είναι καθημερινή και λειτουργούμε ως ομάδα για την επίτευξη κοινών στόχων.

—Υπήρξε σοβαρό ζήτημα με ψεύτικους λογαριασμούς σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης που λौδορούν πολίτες οι οποίοι ασκούν κριτική στην κυβέρνηση. Εσείς δηλώσατε ότι δεν έχουν σχέση με το Προεδρικό και τη Γραμματεία.

—Θέλω να επαναλάβω ότι δεν υπάρχει καμία εμπλοκή της Γραμματείας ή του Προεδρικού και διαψεύδω κατηγορηματικά ό,τι λέχθηκε στη δημόσια σφαίρα. Το ζήτημα που αναφέρετε, ωστόσο, είναι ένα καλό παράδειγμα για το πώς μπορεί ένα παράπονο να βοηθήσει στο να διορθωθεί μια κατάσταση. Με αφορά την καταγγελία, το Τμήμα Δημοσίας Διοίκησης και Προσωπικού αναθεωρεί τον κώδικα συμπεριφοράς των δημοσίων υπαλλήλων, ώστε να καλύψει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Θέλουμε έναν σύγχρονο δημόσιο τομέα που να χαρακτηρίζεται από επαγγελματισμό.

—Εκτός από τη Γραμματεία αμφισβητήθηκε και ο δικός σας ρόλος, ότι είστε περίπου σαν μπάσταςκα πάνω από το κεφάλι των υπουργών και αυτό είναι ενοχλητικό και

αντιπαραγωγικό.

—Έχω καθημερινή προσωπική επαφή σχεδόν με όλους τους συναδέλφους. Θεωρώ ότι δουλεύουμε πολύ καλά ως ομάδα και προσωπικά δεν έχω νιώσει κάτι τέτοιο. Τα ίδια αποτελέσματα της υλοποίησης του κυβερνητικού έργου μόνο ως αντιπαραγωγικά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν.

—Θα υλοποιηθούν στο σύνολό τους οι δράσεις που είχε ανακοινώσει ο Πρόεδρος στην παρουσίαση προγραμματισμού διακυβέρνησης για το 2024;

—Από τις 88 δράσεις, οι 50 έχουν ήδη υλοποιηθεί ή βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης. Εργαζόμαστε σκληρά για την επίτευξη των στόχων του 2024 και προετοιμάζουμε τον προγραμματισμό για το 2025, αλλά και τον απολογισμό του δεύτερου έτους διακυβέρνησης.

—Αν ο Πρόεδρος σάς ζητούσε αύριο την αξιολόγηση του κυβερνητικού έργου και των υπουργών, τι θα του λέγατε;

—Όσον αφορά την αξιολόγηση του κυβερνητικού έργου, θα έλεγα ότι σε γενικές γραμμές πάμε καλά. Παραλάβαμε και διατηρούμε την οικονομία σε τροχιά ανάπτυξης, κάτι που καταγράφεται στις αξιολογήσεις διεθνών οίκων και μας επιτρέπει να ασκούμε στοχευμένη κοινωνική πολιτική.

—Ποια είναι τα ζητήματα που δυσκολεύουν την κυβέρνηση;

—Το κόστος της ενέργειας και το κυκλοφοριακό παραμένουν μεγάλες προκλήσεις. Είναι προτεραιότητες που απαιτούν χρόνο και συνεχή δράση.

—Ποιο υπουργείο είναι το πιο αποτελεσματικό και ποιο χρειάζεται βελτίωση;

—Κάθε υπουργείο έχει τις δικές του προκλήσεις και δυνατό σημεία. Όλα τα υπουργεία συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη των κυβερνητικών στόχων.

—Λέτε ότι το πρόστιμο μέχρι στιγμής είναι θετικό για την κυβέρνηση, όμως, σύμφωνα με δημοσκοπήσεις οι πολίτες έχουν διαφορετική άποψη. Πού πιστεύετε ότι οφείλεται αυτό;

—Η δυσπιστία προς το πολιτικό σύστημα είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που αγγίζει όλους τους θεσμούς. Εργαζόμαστε σκληρά για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών.

—Και για αυτή τη δυσπιστία προς το σύστημα ο κόσμος εξέλεξε τον κ. Χριστοδουλίδη, όμως βλέπει τις προσδοκίες του να διαψεύδονται.

—Έχουμε δεσμευτεί για διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, γι' αυτό και το πρόγραμμα διακυβέρνησης υλοποιείται με μεθοδικότητα. Οι αλλαγές απαιτούν χρόνο, δεν μπορούν να γίνουν σε μια μέρα. Όσο το πρόγραμμα διακυβέρνησης υλοποιείται, θεωρώ ότι οι συμπολίτες μας θα γι-

νουν κοινωνικοί του έργου που επιτελείται και αυτό εκτιμώ ότι θα συμβάλει και στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς.

—Η απογοήτευση έχει να κάνει κυρίως με ζητήματα στα οποία οι πολίτες ανέμεναν κάτι διαφορετικό, διότι ο κ. Χριστοδουλίδης υποσχόταν νέα ήθη στην πολιτική, όμως μέχρι στιγμής καταγράφονται πράγματα που δεν διαφέρουν από το παρελθόν, όπως για παράδειγμα οι διορισμοί συγγενών και φίλων.

—Για πρώτη φορά έγιναν διορισμοί στους ημικρατικούς οργανισμούς μέσω γνωμοδοτικού συμβουλίου. Θεσμοθετήθηκε το καθεστώς συμβούλων, κάτι που δεν ίσχυε προηγουμένως. Ο Πρόεδρος, στο πλαίσιο λογοδοσίας και διαφάνειας, ανακοινώνει τι θα κάνει στον κάθε χρόνο διακυβέρνησης και έτσι οι πολίτες μπορούν να παρακολουθούν αν οι εξαγγελίες υλοποιούνται. Για το θέμα των κυρώσεων και της διαφθοράς καλέσαμε το FBI και υπάρχει συνεργασία και με τις βρετανικές αρχές για πάταξη του οικονομικού εγκλήματος. Αυτά είναι βήματα προς μια διαφανή και σύγχρονη διακυβέρνηση.

—Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να αλλάξει αυτή η αρνητική εικόνα που υπάρχει στην κοινωνία για τον Πρόεδρο και την κυβέρνηση;

—Αφουγκραζόμαστε και παραμένουμε προσπλωμένοι στην υλοποίηση του προγράμματος διακυβέρνησης και είμαι σίγουρη ότι οι πολιτικές που εφαρμόζουμε θα φέρουν ουσιαστική αναβάθμιση στην ποιότητα ζωής των συμπολιτών μας.

—Ασκείται και κριτική ότι η κυβέρνηση δεν έχει όραμα για το πού θέλει να δει τον τόπο στο τέλος της πενταετίας.

—Το όραμα της κυβέρνησης είναι η βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών, μέσα από ένα σύγχρονο, ψηφιακό και πράσινο κράτος. Προωθούμε σημαντικές μεταρρυθμίσεις και εκσυγχρονισμό θεσμών. Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις, όπως ο εκσυγχρονισμός της Νομικής και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και ο ψηφιακός μετασχηματισμός, αποτελούν κεντρικά σημεία του στρατηγικού μας σχεδιασμού και σύντομα θα υπάρξουν ανακοινώσεις στα θέματα αυτά.

—Ποιο είναι το πολιτικό στίγμα αυτής της κυβέρνησης;

—Η πολιτική μας τοποθετεί τον άνθρωπο στο επίκεντρο. Εστιάζουμε στη βελτίωση της ζωής των πολιτών με στόχο τη διαμόρφωση μιας κοινωνίας με αξίες διαφάνειας, δικαιοσύνης και αλληλεγγύης. Υλοποιούμε αλλαγές που θα μετασχηματίσουν ουσιαστικά την Κύπρο.

—Ακόμη, όμως, αναζητούνται τρόποι καλύτερης επικοινωνίας μεταξύ Προεδρικού και συμπολιτών, όπως τα δύο χρόνια διακυβέρνησης. Στελέχη αυτών των κομμάτων επικρίνουν δημόσια τον Πρόεδρο και την κυβέρνηση και στο παρασκήνιο αφήνουν να εννοηθεί ότι το θέμα δεν είναι αν θα αποχωρήσουν από την κυβέρνηση, αλλά το πότε και για ποιον ακριβώς λόγο.

—Διατηρούμε τακτικές επαφές με τα συμπολιτευόμενα κόμματα για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου. Διαφωνίες υπάρχουν σε κάθε συνεργασία, αλλά μέσα από τη συζήτηση και συνεργασία επιδιώκουμε να βρισκουμε λύσεις για το κοινό καλό. Από 'κει και πέρα είναι δικαίωμα του καθενός να εκφράζει τις απόψεις του.

Ο Κεραυνός δεν έφερε ένσταση στη μετακίνηση Γιώργου Παντελή

—Ο Πρόεδρος διέψευσε ότι ο υπ. Οικονομικών υπέβαλε την παραιτήσή του, όμως, υπάρχει μια περιρρέουσα με τον κ. Κεραυνό.

—Ο κ. Κεραυνός είναι ένας πολύ σημαντικός συνεργάτης, σε μια νεοραλγική θέση. Η σχεδόν καθημερινή μας συνεργασία αντικατοπτρίζει την από κοινού προσπάθειά μας στην υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος, ιδίως στα θέματα οικονομικής ανάπτυξης και δημοσιονομικής σταθερότητας.

—Είχε ζητηθεί η άποψη του κ. Κεραυνού για τη μετακίνηση του κ. Γιώργου Παντελή από τη θέση του γενικού διευθυντή του υπουργείου Οικονομικών;

—Οι αποφάσεις λαμβάνονται συλλογικά και ως εκ τούτου οι

Ο κ. Οδυσσέας Μιχαηλίδης θα λάβει ό,τι του αναλογεί σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας.

υπουργοί ασφαλώς συμμετέχουν στις αποφάσεις που αφορούν τις μετακινήσεις γενικών διευθυντών.

—Αρα έδωσε τη συγκατάθεσή του;

—Δεν εκφράστηκε κάποια ένσταση από τον κ. Κεραυνό.

—Γιατί κρίθηκε σκόπιμο να μετακινηθεί ο κ. Παντελής, αφού ήταν κατά γενική ομολογία πολύ

καλός στη δουλειά του και μάλιστα σε μια σημαντική θέση;

—Η μετακίνηση του κ. Παντελή έγινε στο πλαίσιο μετακινήσεων και άλλων γενικών διευθυντών με γνώμονα την αποτελεσματικότερη υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος. Είναι σημαντικό να πούμε ότι η κυβερνητική πολιτική καθορίζεται από τους πολιτικούς και ο ρόλος των τεχνοκρατών είναι στην υλοποίησή της. Ο Γιώργος Παντελής είναι ένας εξαιρετικός τεχνοκράτης, με τον οποίο συνεργαζόμαστε εδώ και πολλά χρόνια. Η κινητικότητα και η εναλλαξιμότητα στον δημόσιο τομέα αποτελεί ένα βασικό στοιχείο προς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Οι γενικοί διευθυντές είναι

εναλλάξιμοι, ώστε να μεταφέρουν την εμπειρία και τις γνώσεις τους σε άλλες σημαντικές θέσεις όπως είναι το υπουργείο Παιδείας στην περίπτωση του κ. Παντελή. Να μου επιτρέψετε να αναφέρω ότι ο κ. Ζαχαριάδης, που είναι πλέον γενικός διευθυντής του υπουργείου Οικονομικών, έχει μακρά πορεία, εμπειρία και γνώσεις που είμαι σίγουρη θα συμβάλουν θετικά στο υπουργείο Οικονομικών.

—Έθετε εμπόδια σε πολιτικές που θέλει να εφαρμόσει η κυβέρνηση και γι' αυτό λέτε ότι οι πολιτικοί είναι που χαράσσουν γραμμή και όχι οι τεχνοκράτες;

—Η αναφορά μου ότι οι πολιτικοί χαράσσουν πολιτική έγινε για να αποσαφηνίσω ότι η μετακίνηση

του κ. Παντελή δεν σημαίνει αλλαγή στην οικονομική πολιτική της κυβέρνησης.

—Θα σας ενδιέφερε να αναλάβετε το υπουργείο Οικονομικών ή κάποιο άλλο χαρτοφυλάκιο;

—Ο Πρόεδρος με τίμησε προτείνοντάς μου να αναλάβω υφυπουργός παρά τω Πρόεδρῳ, με στόχο τη δημιουργία ενός θεσμού για αποτελεσματική υλοποίηση του κυβερνητικού προγράμματος, αισθάνθηκα ότι μου ταιριάζει αυτός ο ρόλος και γι' αυτό αποδεχθήκα. Δεν εξέφρασα ποτέ ενδιαφέρον για άλλο χαρτοφυλάκιο και ούτε έγινε τέτοια συζήτηση μεταξύ μας. Απολαμβάνω τον ρόλο μου και παραμένω απόλυτα αφοσιωμένη στον συντονισμό των κυβερνητικών

πρωτοβουλιών που στόχο έχουν να βελτιώσουν την καθημερινότητα των πολιτών.

—Ένα θέμα για το οποίο επικρίνεται ο Πρόεδρος ήταν η στάση του στην υπόθεση του κ. Οδυσσέα Μιχαηλίδη, ο οποίος τώρα κάνει λόγο για παράνομη κατακράτηση συνταξιοδοτικών και άλλων ωφελημάτων του και για πόλεμο εξόντωσής του, επιρρίπτοντας την κύρια ευθύνη στον Πρόεδρο.

—Η θέση της κυβέρνησης είναι σαφής. Κάθε πολίτης δικαιούται ίση μεταχείριση ανεξάρτητα από την ιδιότητα ή τη θέση του καθενός. Ο κ. Μιχαηλίδης θα λάβει ό,τι του αναλογεί σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας.

Τον ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Ακρογωνιαίος λίθος για την επιτυχία της Μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ειδικά για τον ευαίσθητο τομέα της αδειοδότησης της ανάπτυξης στους Επαρχειακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ), είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Οι αποσπασμένοι για 18 μήνες από τις προηγούμενες αδειοδοτούσες αρχές, δηλαδή το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, τους Δήμους και τις Επαρχειακές Διοικήσεις, αλλά και το έκτακτο προσωπικό, είναι η καύσιμη ύλη, με την οποία λειτουργεί αυτούς τους τέσσερις πρώτους μήνες ο τομέας της αδειοδότησης στους ΕΟΑ, για τον οποίο δόθηκαν υποσχέσεις για βελτίωση των ρυθμών εξέτασης αιτήσεων για πολεοδομικές και οικοδομικές άδειες. Όπως διαφαίνεται από τη μέχρι σήμερα πορεία, ο τρόπος με τον οποίο στήθηκε από την αρχή η στελέχωση μπάζει νερά, με αποτέλεσμα οι όποιες ελπίδες αλλαγής, οι οποίες να έχουν ορατό αποτέλεσμα στην εξυπηρέτηση των πολιτών και των επαγγελματιών της ανάπτυξης, να σπνρίζονται πλέον στις προκνηρύξεις νέων μόνιμων θέσεων, μετά την έγκριση των προϋπολογισμών από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Καθοριστικές αποφάσεις

Είναι γεγονός ότι αυτό το διάστημα κινούνται οι διαδικασίες «ανασκαλέματος της φωτιάς», για ενδυνάμωση της στελέχωσης. Η αρχή έγινε την περασμένη Τετάρτη με την έγκριση του προϋπολογισμού για τον ΟΕΑ Λάρνακας, ενώ την προσεχή εβδομάδα θα πάρει σειρά ο προϋπολογισμός του ΟΕΑ Λευκωσίας. Όπως πληροφορείται η «Κ», για τον ΟΕΑ Λάρνακας εγκρίθηκαν πρόσθετες 74 μόνιμες θέσεις, ενώ για τον ΟΕΑ Λευκωσίας προωθείται η έγκριση 180. Και για τις δύο επαρχίες οι πλείστες των θέσεων είναι για την αδειοδότηση. Για τις υπόλοιπες επαρχίες, οι οποίες σύμφωνα με το Υπουργείο, καθυστέρησαν στην παράδοση στοιχείων, αναμένεται να ενσωματωθούν τα σχόλια του υπουργείου Οικονομικών, για να τεθούν ενώπιον του Υπουργικού τις επόμενες εβδομάδες, ώστε μέχρι το τέλος Νοεμβρίου να σκάλει το όλο ζήτημα.

Μέχρι την πλήρωση των νέων περίπου 500 παγκύπρια μόνιμων θέσεων, τις οποίες μαζί με τους καινούργιους, μπορούν να διεκδικήσουν οι υφιστάμενοι υπάλληλοι, ώστε να επενδύσουν σε αυτό το νέο σύνολο οι ΕΟΑ, θα συνεχίζει να επικρατεί ένα προβληματικό τοπίο, με έντονο το στοιχείο της υποστελέχωσης και των αδυναμιών στην κατάρτιση, το οποίο σε σημαντικό βαθμό εξηγεί τα παράπονα για καθυστερήσεις, που συνεχίζουν να ακούγονται σε σχέση με την εξέταση υποθέσεων για πολεοδομικές και οικοδομικές άδειες.

Οι αρχικές προσλήψεις

Καταρχάς έχει τεθεί θέμα για τον αριθμό των αρχικών προσλήψεων που έγιναν για να διαχειριστούν σε κάθε ΕΟΑ χιλιάδες εκκρεμούσες αιτήσεις που έχουν μεταφερθεί από τις πρώην πολεοδομικές και οικοδομικές Αρχές. Από την πλευρά του, το υπουργείο Εσωτερικών θεωρεί ότι οι προσλήψεις ήταν ικανοποιητικές, όμως οι Οργανισμοί έχουν διαφορετική θέση. Ενδεικτικά και όπως δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος του ΟΕΑ Λευκωσίας, Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης, στη Λευκωσία ο αριθμός των εργαζομένων στις δύο πρώην πολεοδομικές αρχές και τις 11 οικοδομικές αρχές ήταν περίπου 140 άτομα, περιλαμβάνοντας το σύνολο του επισημοτικού και τεχνικού προσω-

Για τον ΟΕΑ Λάρνακας εγκρίθηκαν 74 μόνιμες θέσεις, ενώ για τον ΟΕΑ Λευκωσίας την προσεχή εβδομάδα θα εγκριθούν 180. Σύμφωνα με το υπουργείο Εσωτερικών, μέχρι το τέλος Νοεμβρίου θα κλείσει το ζήτημα παγκύπρια, ώστε να επενδύσουν οι ΕΟΑ σε νέο προσωπικό.

Μεταρρυθμιστικό... πολεοδομικό αλαλούμ

Οι παθογένειες στον τομέα αδειοδότησης από τους Επαρχειακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης παγκύπρια – Αγκάθι η υποστελέχωση

πικού, αλλά και του γραμματειακού προσωπικού. Ο ΕΟΑ Λευκωσίας άρχισε τη λειτουργία του με 95 άτομα. Κάποια από τα άτομα που αποσπάστηκαν, σημείωσε, βρίσκονταν κοντά στη συνταξιοδότησή τους και έχουν ήδη αποχωρήσει, μαζί με άλλα άτομα των οποίων έχει τερματιστεί η απόσπασή τους για ειδικούς λόγους, με αποτέλεσμα σήμερα να λειτουργούν με περίπου 90 άτομα προσωπικό, το οποίο, όπως τόνισε, είναι ιδιαίτερα μικρός αριθμός για να διαχειριστεί τις περίπου 2.500 εκκρεμούσες πολεοδομικές και περίπου 8.000 - 9.000 οικοδομικές αιτήσεις –αριθμός ο οποίος τίθεται με επιφύλαξη, εφόσον κάποιοι δήμοι δεν έχουν μεταφέρει ακόμη το σύνολο των φακέλων τους στον ΕΟΑ– που έχουν μεταφερθεί από τις πρώην Πολεοδομικές και Οικοδομικές Αρχές στον Οργανισμό.

Την ίδια ώρα, όπως πληροφορείται η «Κ» από πηγές στο υπουργείο Εσωτερικών, ανά το παγκύπριο, μετά από αιτήματα των ιδίων των ΕΟΑ, τερματίστηκαν αποσπάσεις λειτουργών για λόγους ανεπάρκειας. Πρόκειται για μεμονωμένες περιπτώσεις, 5 - 10 ατόμων από τους 100 περίπου, που παραχώρησαν οι δήμοι, κάτι το οποίο δημιουργεί ερωτηματικά για τις διαδικασίες επιλογής που ακολουθήθηκαν ενόψει της εφαρμογής της μεταρρύθμισης.

Διαφορετικές ταχύτητες

Πάλι σε σχέση με το αποσπασμένο προσωπικό των δήμων, που περίπου είναι το ένα τρίτο του προσωπικού στους ΕΟΑ, επικρατεί στο υπουργείο Εσωτερικών η εκτίμηση ότι ορισμένοι που στάλθηκαν είναι χαμηλής απόδοσης, με αποτέλεσμα

Ενας υπάλληλος ολοκληρώνει την έκδοση 10 οικοδομικών αδειών την ημέρα και άλλος μία, επειδή ενδεχομένως είχε μάθει να εργάζεται με διαφορετικούς ρυθμούς στον δήμο που ήταν τοποθετημένος προηγουμένως.

σε τους Οργανισμούς σήμερα να απασχολείται προσωπικό διαφορετικών ταχυτήτων. Η εικόνα που έχει σχηματιστεί είναι ότι σε έναν ΕΟΑ ένας υπάλληλος μπορεί και ολοκληρώνει την έκδοση 10 αδειών οικοδομής την ημέρα και άλλος μίας, επειδή ενδεχομένως είχε μάθει να εργάζεται με διαφορετικούς ρυθμούς στον δήμο όπου ήταν τοποθετημένος προηγουμένως. Στο Υπουργείο θεωρείται ότι είναι αυτοί

οι υπάλληλοι, οι οποίοι σήμερα, υπό τις συνστάσεις των ανωτέρων τους για μεγαλύτερη παραγωγή, εκφράζουν παράπονα δεξιά και αριστερά, τονίζοντας ότι μέχρι το τέλος Νοεμβρίου, όπως προνοεί η Νομοθεσία, θα δηλώσουν ότι δεν επιθυμούν να παραμείνουν στους ΕΟΑ μετά τη συμπλήρωση των 18 μηνών απόσπασης. Το ερώτημα είναι τι έργο θα έχουν να επιτελέσουν εάν επιστρέψουν στους δήμους, δεδομένου ότι το αντικείμενό τους δεν ανήκει πλέον στις τοπικές αρχές, ενώ ένας μεγάλος αριθμός επιστροφών δεν θα μπορούσαν οι τοπικές αρχές να απορροφήσουν από τις, οι οποίες παρουσιάζουν οικονομικά προβλήματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η παράδοση των προϋπολογισμών αυτό το διάστημα από το υπουργείο Εσωτερικών προς τους ΕΟΑ θα βοηθήσει αυτή τη μερίδα εργαζομένων να αποφασίσει μέχρι τον Δεκέμβριο εάν θα παραμείνει στους ΕΟΑ ή όχι, καθώς θα τους ανακοινωθούν το σχέδιο υπηρεσίας και η οργανωτική δομή, ώστε να γνωρίζουν μέσω του προϋπολογισμού και του συνόλου των θέσεων εάν θα μπορούν να έχουν ανέλιξη.

Φυγή προσωπικού

Ένα άλλο πρόβλημα, το οποίο ταλαιπωρεί σήμερα τους ΕΟΑ στο ζήτημα στελέχωσης είναι η σταδιακή αποχώρηση του έκτακτου προσωπικού λόγω χαμηλών κλιμάκων μισθοδοσίας, κυρίως Α5 (2n βαθμίδα), γύρω στα 1.400 ευρώ μηνιαίως. Πρόκειται για 82 προσλήψεις τεχνικών μηχανικών, που έγιναν τον περασμένο Ιανουάριο, για να καλύψουν τα κενά. Όπως διαφάνηκε, στην προετοιμασία της μεταρρύθμισης δεν έγιναν ενέργειες

για να αποτραπεί τόσο η εκδήλωση χαμηλού ενδιαφέροντος όσο και η μετέπειτα σταδιακή φυγή του έκτακτου προσωπικού. Ενώ εγκρίθηκαν 105 θέσεις, προσλήφθηκαν 82, λόγω χαμηλού ενδιαφέροντος. «Είναι χαμηλή η κλίμακα μισθοδοσίας για έναν καταρτισμένο με πτυχίο, καθώς είτε βρίσκει εργασία στον ιδιωτικό τομέα είτε ιδιωτεύει με μεγαλύτερες απολαβές. Κάποιοι πέρασαν το στάδιο της εκπαίδευσης και έφυγαν, ενώ άλλοι σχεδιάζουν να φύγουν για καλύτερους όρους και συνθήκες εργασίας», δήλωσε στην «Κ» ο γενικός γραμματέας της ΣΗΔΗΚΕΚ-ΠΕΟ, Νίκος Γρηγόριου. Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εσωτερικών, μέχρι στιγμής αποχώρησαν 22 από τους 82 που προσλήφθηκαν αρχικά. Συνεπώς, περίπου οι μισοί (60) από τους έκτακτους που χρειάζονταν να προσληφθούν (105) εργάζονται σήμερα στους ΕΟΑ.

Όπως πληροφορείται η «Κ», ένας από τους λόγους της καθυστέρησης στην έγκριση αυτό το διάστημα των προϋπολογισμών των ΕΟΑ, που αφορούν την οργανωτική δομή, οφείλεται στη διαβούλευσή του με το υπουργείο Οικονομικών και με τους ΕΟΑ, για να πείσει ότι η Α5 (2n βαθμίδα) δεν μπορεί να λειτουργήσει πλέον για το τεχνικό προσωπικό. Ήταν μία κλίμακα που δημιουργήθηκε από το υπουργείο Οικονομικών προ εικοσαετίας και δεν υπάρχουν πλέον απόφοιτοι ΤΕΙ και του ΑΤΙ, για να ενταχθούν σε αυτή, αλλά μηχανικοί απόφοιτοι πανεπιστημίων και με μεταπτυχιακές σπουδές.

Πλέον, στις νέες μόνιμες δομές καταργείται η δομή της Α5 (2n βαθμίδα) για τεχνικούς μηχανικούς και δημιουργούνται δύο άλλες δομές,

που είναι Α9-11-12, που μπορεί, όταν προκληθούν, να τις διεκδικήσει αυτό το προσωπικό, μαζί με τους υπόλοιπους υφιστάμενους υπαλλήλους ή καινούργιους ενδιαφερόμενους.

Δυσαρέσκεια για κλίμακες

Παρά την πιο πάνω ρύθμιση τα παράπονα για ζητήματα κλιμάκων συνεχίζουν να υφίστανται από πλευράς των ΕΟΑ με συγκεκριμένη επικριματολογία. Σύμφωνα με τον κ. Γιωρκάτζη, «δυστυχώς η απουσία υπεύθυνου συντονισμού της μεταρρύθμισης ή/και ομάδας αποκλειστικά επικεντρωμένης στην υλοποίηση της μεταρρύθμισης από το κράτος που να μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις οριζόντια, που να δεσμεύουν όλα τα απαραίτητα τμήματα των διαφόρων υπουργείων που εμπλέκονται στη μεταρρύθμιση, δημιουργεί αχρείαστες καθυστερήσεις και τη λήψη λιγότερο ιδανικών αποφάσεων. Το τελευταίο παράδειγμα είναι η απόφαση του υπουργείου Οικονομικών να αρνηθεί την πρόταση των ΕΟΑ και των Συντεχνιών για αναβάθμιση των υφιστάμενων υπαλλήλων στη Διεύθυνση Αδειοδότησης με τη δημιουργία κλίμακας Α8- Α10-Α11 και να επιμείνει με την ισχύουσα κλίμακα του Δημοσίου Α9-Α11-Α12, σε συνδυασμό με πρόσληψη ατόμων κλίμακας Α2-Α5-Α7. Αυτό θα μας δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα, γιατί μειώνει την ευελιξία πρόσληψης επιστημόνων, λόγω του αυξημένου μισθολογίου, ενώ ταυτόχρονα το προσωπικό με χαμηλή κλίμακα Α2-Α5-Α7 και λόγω του πολύ χαμηλού μηνιαίου μισθού, απλώς θα συντείνει στη συνέχιση της διαφυγής προσωπικού. Το μισθολόγιό μας δεν μπορεί να αυξηθεί κατά το δοκούν, δεν είναι εύλογο, διότι πρέπει να ταυτίζεται με τα έσοδα, τα οποία προέρχονται από ανταποδοτικά τέλη, φόρους ή δικαιώματα. Αυτή την έννοια, πιστεύω, δεν την αντιλαμβάνονται στο Δημόσιο και ελαφρά τη καρδία, αλλάξαν τις κλίμακες χωρίς να αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις, οι οποίες μπορεί να μεταφράζονται σε μειωμένο προσωπικό, που συνεπάγεται μειωμένους ρυθμούς εξέτασης αδειών».

Παράγοντες πίεσης

Σύμφωνα με τους ΕΟΑ, εκτός από τη φυγή έκτακτου προσωπικού, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες, οι οποίοι προκαλούν πίεση στον τομέα της αδειοδότησης των ΕΟΑ, όπως τα προβλήματα με το λογισμικό σύστημα «Ιππόδαμος», η έλλειψη συντονισμού σε κεντρικό επίπεδο, δηλαδή ένα κρατικό συντονιστικό όργανο που θα δίνει λύσεις οριζόντια σε όλες τις επηρεαζόμενες υπηρεσίες του κράτους, η άρνηση της Επιτροπής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων να επιτρέψει διαχείριση δεδομένων πριν την 1η Ιουλίου προκαλώντας σοβαρές καθυστερήσεις, η συνεχής εξαγγελία εφαρμογής νέων κρατικών σχεδίων και πολιτικών, όπως το σχέδιο για τα φωτοβολταϊκά (το οποίο χρειάζεται πιστό αντίγραφο οικοδομικής άδειας), η πολεοδομική αμνηστία και το σχέδιο ενοικίου έναντι δόσης, καθώς και η αυστηρή οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας προς τις τράπεζες να μην απελευθερώνουν δάνεια σε εργολάβους χωρίς την εξασφάλιση οικοδομικής άδειας. Συγχρόνως, θέλει να τονίσει ότι οι προσπάθειες που έχουν γίνει και γίνονται από το υπουργείο Εσωτερικών για απλοποίηση των διαδικασιών ελέγχου και έκδοσης των πολεοδομικών και οικοδομικών αιτήσεων με την πλήρη στήριξη και συνεργασία του ΕΤΕΚ, θα βοηθήσουν σημαντικά στην αποσυμφόρηση του συστήματος.

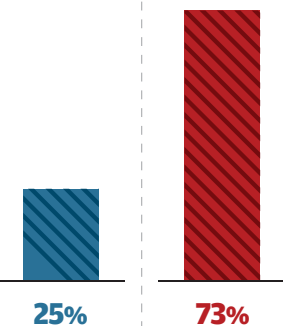
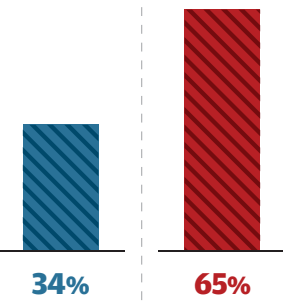
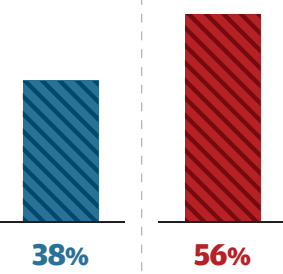
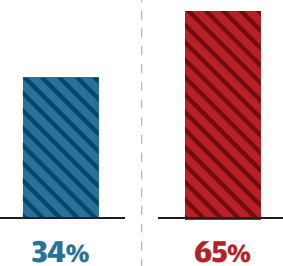

SMART FORWARD.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΑΤΑ
Καντάρας 54, Καίμακλι, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistriass.com, **T. 22348600**

Η ΕΠΟΧΗ
ΤΟΥ ΤΡΑΜΠΚΑΜΑΛΑ
ΧΑΡΙΣΝΤΟΝΑΛΝΤ
ΤΡΑΜΠΨήφισαν με
πρώτο κριτήριο
την αλλαγήΨήφισαν με
κριτήριο την
ηγετική ικανότηταΑνδρες κάτω
των 30 ετώνΛευκοί
χωρίς πτυχίο
πανεπιστημίου

Του ΙΒΟ ΝΤΑΑΛΝΤΕΡ

Πώς έγινε αυτό; Πώς αυτός ο δις κα-
θαίρεθείς στασιαστής και κατάδι-
κος για κακουργήματα κατάφερε
να επανεκλεγεί στην προεδρία της
πιο ισχυρής και της παλαιότερης
δημοκρατίας στον κόσμο;

Σε ένα επίπεδο, η εξήγηση είναι πο-
λιτική. Ο Ντόναλντ Τραμπ καβάλ-
ησε το τεράστιο κύμα της απόρρι-
ψης των υφιστάμενων ηγεσιών.
Σε ένα δεύτερο επίπεδο, ωστόσο,
η εξήγηση είναι δομική. Η υπο-
ψηφιότητα και η νίκη του Τραμπ
ανέδειξαν βαθύτερες παθογένειες
της αμερικανικής δημοκρατίας.

Αμφότερες οι αναλύσεις ισχύουν –
αλλά αυτό που πρέπει να μας ανη-
συχεί περισσότερο είναι τα δομι-
κά προβλήματα, τα οποία ο Τραμπ
είναι βέβαιο ότι θα εκμεταλλευθεί
στη νέα του θητεία.

Το 2024, πολύ περισσότεροι από
1 δισ. άνθρωποι πήγαν να ψηφι-
σουν ανά τον κόσμο. Σχεδόν σε
κάθε περίπτωση (με αξιοσημείω-
τη εξαίρεση το Μεξικό), οι ψηφο-
φόροι τιμώρησαν τους ηγέτες που
βρίσκονταν στην εξουσία. Από τη
Βρετανία και τη Γαλλία έως τη Νό-
τιο Αφρική, την Ινδία και την Ιαπωνία,
οι κυβερνήσεις είτε έπεσαν εί-
τε αποδυναμώθηκαν δραστικά από
αγανακτισμένους ψηφοφόρους. Η
Κάμαλα Χάρις μπορεί να μην ήταν
ο Τζο Μπάιντεν, αλλά παρασύρθη-
κε κι αυτή από αυτό το κύμα.

Ο πληθωρισμός, που έφτασε σε υψη-
λό δεκαετιών, και σε επίπεδα που
οι περισσότεροι ψηφοφόροι δεν
είχαν ποτέ βιώσει, και η ανεξέλε-
γκτη μετανάστευση, με εκατομ-
μύρια άτομα να εισέρχονται στη
χώρα από τα νότια σύνορα, ήταν
επαρκείς λόγοι για να καταψηφι-
στούν οι Δημοκρατικοί. Κανένα
κόμμα δεν έχει παραμείνει στον
Λευκό Οίκο με περισσότερο από
70% των ψηφοφόρων να θεωρούν
ότι η χώρα οδεύει στη λάθος κα-
τεύθυνση και με ποσοστά επιδο-
κιμασίας του προέδρου σημαντι-
κά κάτω από το 50%. Ακόμα και η
ιστορική υποψηφιότητα της Χάρις
και η χαρά την οποία εμφύσησε
στην εκστρατεία της δεν μπορού-
σαν να αμβλύνουν την κακή διά-
θεση του έθνους.

Ο Τραμπ ήταν αυτός που ωφελήθη-
κε. Υποσχέθηκε μια επιστροφή σε
μια εποχή χαμηλού πληθωρισμού,
ταχείας ανάπτυξης και χωρίς πόλε-
μο. Μπορεί να μην είχε συνεκτικές

προτάσεις για το πώς θα το επιτύ-
χει αυτό, αλλά δεν είχε σημασία.
Οι πολίτες ήταν έτοιμοι για αλλαγή
και ο Τραμπ τους πρόσφερε αυτό
που ζητούσαν.

Οποιοι κι αν ήταν ο υποψήφιος ενα-
ντίον του Μπάιντεν ή της Χάρις θα
είχε κερδίσει αυτήν την κούρσα.
Αλλά παραμένει αξιοσημείωτο ότι
αυτός που το πέτυχε ήταν ο Τραμπ.
Και αυτό απαιτεί μια βαθύτερη εξή-
γηση από την κακή διάθεση των
ψηφοφόρων και την παρόρμησή
τους να στείλουν τους κυβερνώ-
ντες σπίτι τους.

Γιατί ο Τραμπ δεν είναι ένας συ-
νηθισμένος υποψήφιος. Είχε πτ-
τηθεί καθαρά μόλις τέσσερα χρό-
νια νωρίτερα. Στη συνέχεια δεν
αποδέχθηκε το αποτέλεσμα και
προκάλεσε μια εξέγερση με σκο-
πό την αποτροπή της επικύρωσης
της νίκης του Μπάιντεν. Εγκατέ-
λειψε μεν τον Λευκό Οίκο, αλλά

**Κατά τη διάρκεια της
προεκλογικής εκστρα-
τείας, ο Τραμπ απειλή-
σε ότι θα εξαπολύσει τον
στρατό και τα δικαστήρια
κατά των εγχώριων αντι-
πάλων του και θα απο-
λύσει χιλιάδες δημοσί-
ους υπαλλήλους.**

συνέχισε να προωθεί το Μεγάλο
Ψέμα ότι του έκλεψαν τις εκλογές.
Παραπέμφθηκε για δεύτερη φορά
σε διαδικασία καθαίρεσης και στη
συνέχεια του ασκήθηκαν διώξεις
για σωρεία ποινικών αδικημάτων,
συμπεριλαμβανομένης της υποκί-
νησης εξέγερσης. Καταδικάστηκε
για 34 διαφορετικά κακουργήματα.

Κι όμως, κέρδισε. Πήρε περισσότε-
ρες ψήφους από τη Χάρις και πιθα-
νότατα περισσότερες ψήφους από
όσες είχε λάβει το 2020, πριν δια-
πράξει πολλά από αυτά τα εγκλή-
ματα. Για τον Τραμπ, το διδάγ-
μα είναι ότι έχει ασυλία – ότι δεν
υπάρχει τιμωρία για την υπονόμευ-
ση της δημοκρατίας.

Και έχει δικίο. Το σύστημα απέτυχε
με τρόπους που εγείρουν σοβαρά
ερωτήματα σχετικά με τη δημο-
κρατία. Ναι, οι θεσμοί άντεξαν με-
τά την 6η Ιανουαρίου και ο νικητής
των εκλογών ορκίστηκε πρόεδρος

δύο εβδομάδες αργότερα. Αλλά ο
Τραμπ δεν λογοδότησε για αυτό
που έκανε. Αυτή ήταν η κρίσιμη
αποτυχία του συστήματος.

Η Γερουσία απέτυχε να τον κατα-
δικάσει, κάτι που θα απέκλειε τον
Τραμπ ισοβίως από τη διεκδίκηση
δημόσιων αξιωματιών. Το υπουρ-
γείο Δικαιοσύνης δεν του απήγγει-
λε κατηγορίες παρά μόνο διώξεις
χρόνια μετά την εξέγερση. Στη συ-
νέχεια, το Ανώτατο Δικαστήριο κα-
θυθέτησε επί μήνες να κρίνει τον
ισχυρισμό του Τραμπ περί ασυλί-
ας. Όταν εκδίκασε την υπόθεση,
αγνόησε τα στοιχεία ενώπιόν του
και εφφύρε μια καινοφανή μορφή
προεδρικής ασυλίας για «δημόσι-
ες πράξεις» (σ.σ. πράξεις που δια-
πράττονται κατά την άσκηση των
καθηκόντων). Με την εκλογή του
Τραμπ, ο ειδικός εισαγγελέας που
είχε αναλάβει την υπόθεση εναντί-
ον του για την εξέγερση θα τερ-
ματίσει την προσπάθειά του για
απονομή δικαιοσύνης.

Ο Τραμπ όχι μόνο απέφυγε τις συ-
νέπειες για την εγκληματική συ-
μπεριφορά του· χάρη στο Ανώτα-
το Δικαστήριο επιστρέφει τώρα
στον Λευκό Οίκο με λιγότερους
περιορισμούς στην εξουσία του
από οποιονδήποτε άλλον πρόεδρο
στο παρελθόν. Θα χρησιμοποιήσει
αυτήν την ισχύ αδυσώπτητα.

Κατά τη διάρκεια της προεκλογι-
κής εκστρατείας, ο Τραμπ υποσχέ-
θηκε να εξαπολύσει τον στρατό
και τα δικαστήρια κατά των εγ-
χώριων αντιπάλων του, να φιμώ-
σει τους επικριτές του στα μέσα
ενημέρωσης, να απελάσει εκατομ-
μύρια παράτυπους μετανάστες,
να απολύσει χιλιάδες δημοσίους
υπαλλήλους, να απαιτήσει την
προσωπική αφοσίωση όσων υπη-
ρετούν στο ομοσπονδιακό κράτος,
να επιβάλει δασμούς σε όλες τις
εισαγωγές, να αποδυναμώσει τις
συμμαχίες των ΗΠΑ και να προ-
σεγγίσει τους αυταρχικούς ηγέτες
τους οποίους θαυμάζει.

Στην επινίκιο ομιλία του, δήλωσε
ότι το σύνθημα που θα καθορίσει
τη νέα του θητεία θα είναι: «Υπο-
σχέσεις που δόθηκαν, υποσχέσεις
που τηρήθηκαν». Πολλοί που τον
ψήφισαν θεώρησαν ότι επρόκει-
το απλώς για ρητορικές δεσμεύ-
σεις. Εγώ, από την πλευρά μου,
τον πιστεύω.

Ο κ. Ιβό Ντάαλντερ είναι πρώην
πρέσβης των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ, CEO του
Chicago Council on Global Affairs.

Οπαδοί του Τραμπ πανηγυρίζουν στο άκουσμα της είδησης ότι ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος είναι ο νικητής της εκλογικής μάχης. Η υποψηφιότητα και η νίκη του Ντόναλντ Τραμπ ανέδειξαν τις βαθύτε-
ρες παθογένειες της αμερικανικής δημοκρατίας.

Τζακ Ράκοβ, καθηγητής Πολιτικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ

Η Δικαιοσύνη έχει ήδη αλωθεί

Συνέντευξη στον ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΤΣΙΚΙΔΗ

«Το τμήμα του πολιτικού φάσμα-
τος που εκπροσωπώ έχει υποστεί
σοκ», δηλώνει προβληματισμένος ο
ομότιμος καθηγητής πολιτικών
επιστημών του Πανεπιστημίου
Στάνφορντ, Τζακ Ράκοβ. Τρία ει-
κοσιτετράωρα μετά το εκλογικό
αποτέλεσμα, ο βραβευμένος με
Πούλιτζερ και ειδικός σε θέματα
αμερικανικής ιστορίας και πολιτι-
κής Τζακ Ράκοβ εξηγεί ότι η ευ-
ρεία νίκη του Ντόναλντ Τραμπ
σε όλες τις αμφίρροπες πολιτείες
σόκαρε τον ίδιο και τους συνα-
δέλφους του.

Στη συνομιλία του, μέσω τηλε-
διάσκεψης, με την «Κ» ο κ. Ράκοβ
τονίζει ότι υποστήριξε το Δημο-
κρατικό Κόμμα και την Κάμαλα
Χάρις. «Οι περισσότεροι ακαδη-
μαϊκοί στις Ηνωμένες Πολιτείες
στα πεδία των ανθρωπιστικών
και κοινωνικών επιστημών τεί-
νουν προς τα αριστερά. Βλέπαμε
τη Χάρις να κάνει μια υποδειγμα-
τική εκστρατεία και να γεμίζει
τα αμφιθέατρα, ενώ ο Τραμπ δεν
φαινόταν να κάνει προεκλογική
εκστρατεία όταν πήγαινε στις συ-
γκεντρώσεις του».

«Στην αμερικανική ιστορία δεν
υπάρχει προηγούμενο ανάλογο
με τον Τραμπ και δεν έχει νόημα
να τον συγκρίνουμε με οποιονδή-

ποτε άλλο πρόεδρο. Ο Τραμπ δεν
είχε καμία πολιτική εμπειρία, δεν
έθεσε ποτέ υποψηφιότητα για
κανένα άλλο αξίωμα και μπήκε
στην πολιτική σαν ένα είδος ανε-
ξάρτητου επιχειρηματία και ενός
αστέρα των μέσων ενημέρωσης»,
τονίζει. «Πρέπει να αναφέρω», συ-
μπληρώνει, «ότι ο Τραμπ έφτιαξε
έναν νικηφόρο συνασπισμό στη
βάση, ενώ οδήγησε το Ρεπουμπλι-
κανικό Κόμμα σε μια αυταρχική
προσωπολατρία».

Με τον Τραμπ να διαθέτει την
πλειοψηφία στη Γερουσία και στη
Βουλή των Αντιπροσώπων, πολ-
λοί ειδικοί προειδοποιούν ότι η
δεύτερη θητεία του θα διαφέρει
από την πρώτη, επειδή τα θεσμι-
κά αντίβαρα δεν θα αντέξουν. Ο
καθηγητής Ράκοβ συμφωνεί. «Αν
οι Ρεπουμπλικανοί αποκτήσουν
την πλειοψηφία και στη Βουλή
των Αντιπροσώπων, η κωλυσιερ-
γία δεν θα εμποδίζει το νομοθε-
τικό έργο της κυβέρνησης, ενώ
και το Ανώτατο Δικαστήριο έχει
δείξει, ιδιαίτερα με την απόφασή
του στην υπόθεση «Τραμπ ενα-
ντίον ΗΠΑ (2024)», η οποία αφο-
ρά την προεδρική ασυλία (μετά
τα γεγονότα της εισβολής στο
Καπιτώλιο), ότι είναι ένα δικα-
στήριο υπέρ του Τραμπ, και με
την απόσυρση των δικαστών Τό-
μας και Αλίτο, ο Τραμπ θα μπορεί

«Το Ανώτατο Δικαστήριο
είναι ένα άκρως πολιτικοποι-
μένο Σώμα και αυτό σημαίνει
ότι βρισκόμαστε σε επικίνδυνο
έδαφος», λέει ο Τζακ Ράκοβ.

**«Στην αμερικανική ιστο-
ρία δεν υπάρχει προ-
ηγούμενο ανάλογο με τον
Τραμπ και δεν έχει νό-
μα να τον συγκρίνουμε
με οποιονδήποτε άλλο
πρόεδρο».**

να διορίσει δύο νέους δικαστές.
Ετσι, το Ανώτατο Δικαστήριο εί-
ναι ένα άκρως πολιτικοποιημένο
Σώμα και αυτό σημαίνει ότι βρι-
σκόμαστε σε επικίνδυνο έδαφος».

Ο Ράκοβ εκφράζει την άποψη
ότι αν ελέγχεις πολιτικά τους δι-
καστές πριν διοριστούν στην
έδρα, τότε αποκτάς έναν «αρκε-
τά αποτελεσματικό μηχανισμό για
να καθορίσεις πώς θα πράττουν»,
ενώ εκτιμά ότι και ο Τζο Μπάιντεν
προέβη σε διορισμούς δικαστών
τους οποίους κρίνει «αρκετά επι-
τυχημένους» και πολύ «διαφορε-
τικούς από τους διορισμούς των
Ρεπουμπλικανών».

Ενα από τα ακραία σενάρια
που συζητήθηκαν τις τελευταί-
ες ημέρες αλλά δεν γίνεται απο-
δεκτό από την επιστημονική
κοινότητα και τους βετεράνους
της πολιτικής είναι η δυναμική
ανυπακοή ή και απόσχιση κά-
ποιων πολιτειών στην περίπτω-
ση του θεσμικού εκτροχιασμού
του Τραμπ. Ο Ράκοβ θεωρεί αυτό
το σενάριο μη ρεαλιστικό. «Σή-
μερα», προσθέτει, «αν κοιτάξετε
τον πολιτικό χάρτη των Ηνωμέ-
νων Πολιτειών, θα μπορούσατε
ακόμα να πείτε ότι η παλιά
αποσχιστική “Συνομοσπονδία”
του Νότου παραμένει η καρδιά
του Ρεπουμπλικανικού Κόμμα-
τος, εκτός από τη Βιρτζίνια. Αλ-

λά βλέπετε ότι στις μέρες μας η
κύρια διαφορά εντός των ΗΠΑ εί-
ναι μεταξύ των αστικών και των
αγροτικών περιοχών και αφορά
την ανισότητα και το οικονομικό
χάσμα. Οι αστικές περιοχές είναι
“μπλε” και οι αγροτικές κυρίως
“κόκκινες”. Επομένως, το ερώ-
τημα που θέτετε σε πολιτειακό
επίπεδο για εμένα είναι ακαδη-
μαϊκά ευφάνταστο».

Η ηλικία, ξανά

Θα αντέξει η αμερικανική δη-
μοκρατία μία ακόμη τετραετία
πόλωσης; «Δεν ξέρουμε πραγμα-
τικά τι πρόκειται να συμβεί. Πολ-
λοί αναλύουν», προσθέτει, «ότι ο
Τραμπ βρίσκεται σε κάποιο αρχι-
κό στάδιο άνοιας. Ίσως γι' αυτό
οι ομιλίες του βγάζουν τόσο λι-
γο νόημα. Αξιοσημείωτο είναι το
γεγονός ότι δεν καταλαβαίνει τι
είναι ο δασμός και μιλάει με συ-
γκεχυμένες λέξεις. Ξέρετε, η προ-
εδρία είναι ένα πολύ απαιτητικό
αξίωμα και ο Τραμπ θα είναι 82
ετών στο τέλος αυτής της θητεί-
ας. Οπότε θα υπάρξουν ερωτήμα-
τα σχετικά με την ικανότητά του
και την αντοχή του ή μπορεί να
χρειαστεί ακόμη μια να μπούμε
στην περιοχή της “25ης τροπολο-
γίας”, δηλαδή του τρόπου με τον
οποίο απομακρύνεται ένας πρό-
εδρος για λόγους ανικανότητας».

Το μόνο που θα μετράει είναι η ισχύς της χώρας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο **Θρίαμβος** του Τραμπ δεν είναι ένα απλό γεγονός. Είναι το τέλος μιας εποχής και το ξημέρωμα μιας άλλης. Τι θα αλλάξει; Στην παγκόσμια σκακιέρα θα ισχύει αποκάλυπτα ότι «όποιος έχει την ισχύ έχει και δίκιο». Θα το νιώσει ο Ζελένσκι στο πετόι του, καθώς θα κληθεί να αποδεχθεί αναγκαστικά τον ακρωτηριασμό της χώρας του. Οι ηγέτες που υποτίθεται ότι ήταν στη «λάθος πλευρά της Ιστορίας» θα βγάλουν το συμπέρασμα ότι

Ζητάμε από την Ευρώπη να ξυπνήσει. Εμείς εδώ, πρέπει να ξυπνήσουμε πρώτα και να καταλάβουμε ότι κανένας δεν θα μας προστατεύσει στο νέο άγριο περιβάλλον που διαμορφώνεται.

μάλλον ήταν στη σωστή. Με ό,τι αυτό σημαίνει και για τον Ερντογάν και για τον Νετανιάχου στη γειτονιά μας. Οι κανόνες και οι θεσμοί του μεταπολεμικού κόσμου θα τρίζουν ακατάπαυστα, και με κρότο, και πολλοί θα καταρρεύσουν· ΝΑΤΟ, παγκόσμιες εμπορικές συμφωνίες, όλα.

Αυτό θα το νιώσει και η αδύναμη, παραπαίουσα, κακομαθημένη Ευρώπη. Οι αθεράπευτα ρομαντικοί πιστεύουν ότι θα ξυπνήσει. Μακάρι να επαληθευθεί η μεταφυσική τους αισιοδοξία, αν και φοβάμαι ότι βλέπουν απλώς στον ύπνο τους ισχυρούς Ευρωπαίους ηγέτες με πυγμή και όραμα. Η αυτάρεσκη γραφειοκρατία

των Βρυξελλών δεν έχει τίποτα να δώσει σε μια τέτοια στιγμή, ενώ Γαλλία και Γερμανία στερούνται στιβαρής ηγεσίας – όχι μόνο στην πολιτική. Ελάχιστοι είναι οι Ευρωπαίοι διανοούμενοι ή επιχειρηματίες που ξαφνιάζουν και εμπνέουν.

Η πολιτική θα αλλάξει. Η βαρβαρότητα και ο κυδαίος «τσαμπουκάς» γίνονται αποδεκτά, mainstream εν τω μεταξύ. Σκεφθείτε τη σκηνή όπου στην επόμενη τελετή ορκωμοσίας του Τραμπ οι βάρβαροι της 6ης Ιανουαρίου του 2020 θα παρελαύνουν θριαμβευτές. Το εκκρεμές θα πάει πολύ δεξιά.

Ως δημοσιογράφος, η εποχή είναι γοητευτική. Πάντοτε «ζήλευα» τους παλιότερους συναδέλφους που είχαν χήσει πολύ σκοτεινές δεκαετίες, πολέμους, κρίσεις. Και πάντοτε θεωρούσα ότι η δουλειά μας είναι να πάνουμε τον σφυγμό της κοινωνίας και να καταγράφουμε με ψυχραιμία τα γεγονότα, πράγμα που έχει γίνει προφανώς πολύ δύσκολο στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και της απόλυτης βαρβαρότητας. Δουλειά μας είναι, βέβαια, και να αντιστεκόμαστε στη βαρβαρότητα, γιατί μπορεί εύκολα να γίνει μπανάλ στα μάτια όλων αν και εμείς λακίσουμε.

Ως Έλληνας που σκέπτεται τον τόπο του, βλέπω ένα παράθυρο ευκαιρίας να κλείνει μέσα σε έναν κόσμο που θα γίνεται πιο απρόβλεπτος και βίαιος. Ζητάμε από την Ευρώπη να ξυπνήσει. Ισως ξεχνάμε ότι εμείς εδώ, στον τόπο μας, πρέπει να ξυπνήσουμε πρώτα και να καταλάβουμε ότι κανένας δεν θα μας προστατεύσει στο νέο άγριο περιβάλλον που διαμορφώνεται. Ούτε ο «πατερούλης» που λεγόταν Αμερική ούτε μια Ευρώπη που υπνωβατεί. Η ισχύς της χώρας θα μετράει.

Ποιος θα αφυπνίσει την Ευρώπη;

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

σταθεί απέναντι στην Κίνα ή στις ΗΠΑ.

Η εκλογή του Τραμπ από πολλούς αντιμετωπίζεται σαν μία ακόμη ευκαιρία για την Ευρώπη. Είθε. Ας είμεθα όμως ρεαλιστές. Για ποια Ευρώπη μιλάμε; Για τη Γαλλία, όπου ο Μακρόν μοιάζει να παραπαίει ανάμεσα σε δύο λαϊκισμούς, από τη μια τον αριστερό και από την άλλη της Λεπέν, η οποία εκπροσωπεί όσους Γάλλους αντιστοιχούν με τους Αμερικανούς που εξέλεξαν τον Τραμπ; Ή μήπως τη Γερμανία, όπου ο καγκελάριος Σολτς αναγκάζεται να προσφύγει σε πρόωρες εκλογές χωρίς κανείς να ξέρει ποιος θα τον διαδεχθεί; Ας μη γελιόμαστε. Η Ευρώπη, όπως την ξέραμε έως σήμερα, σπριζόταν στον γαλλογερμανικό άξονα. Και όταν αυτός αποδεικνύεται αδύναμος, όπως είναι σήμερα, η Ευρώπη έχει πρόβλημα πολιτικής ηγεσίας.

Το ηθικό της είναι χαμηλό. Μοιάζει να μη διεκδικεί τίποτε άλλο από τον σύγχρονο κόσμο, εκτός από την επιβίωσή της. Για όλους μας, ιδιαιτέρως για εμάς τους Έλληνες, αυτό δεν είναι λίγο. Στην Ευρώπη χρωστάμε την ύπαρξή μας, σε αυτή χρωστάμε την προαγωγή μας από τη βαλκανική απομόνωση σε μια κοινότητα που μας επιτρέπει να συνομιλούμε με την παγκοσμιότητα. Γι’ αυτό εμείς οι Έλληνες και οι εκπρόσωποί μας μπορεί να απο-

δειχθούμε πιο ευρωπαϊστές από όσους εξακολουθούμε να αποκαλούμε «Ευρωπαίους».

Ας πάρουμε το μεταναστευτικό. Είναι ένα πρόβλημα των ευρωπαϊκών κοινωνιών, το οποίο στα επόμενα χρόνια θα καταλαμβάνει όλο και περισσότερο χώρο στις δημοκρατίες μας. Ποιος έχει εγκυρότερη άποψη γι’ αυτό; Η Γερμανία και οι χώρες της βόρειας Ευρώπης ή οι Έλληνες, οι Ιταλοί και οι Ισπανοί, που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή; Ας μην ξεχνάμε τις ευθύνες της Γερμανίας στο άνοιγμα των συνόρων. Τότε το δέχθηκε η Ελλάδα. Οι Έλληνες, όμως, απέρριψαν αυτούς που το δέχθηκαν.

Ο Ζαν Ζιροντού στο «Ο πόλεμος της Τροίας δεν θα γίνει» γράφει πως έκλεισαν οι πύλες του πολέμου. Η σύγχρονη Ευρώπη οικοδομήθηκε στα ερείπια του Β’ Παγκοσμίου. Η πεποίθηση ότι αυτό δεν πρόκειται να ξαναγίνει απέκτησε σχεδόν ιδεολογική ισχύ. Όταν κατέρρευσε η Σοβιετική Αυτοκρατορία, στον θρίαμβο της ειρήνης προστέθηκε και ο θρίαμβος της δημοκρατίας. Ο κόσμος της γινόταν όλο και καλύτερος. Η αισιοδοξία του Διαφωτισμού έμοιαζε να δικαιώνεται μέρα με τη μέρα. Τους πολέμους, τις απολυταρχίες, τις γενοκτονίες μπορούσε να τις κοιτάζει αψ’ υψηλό. Ελλείψει αξιόπιστου οράματος, η Ευρώπη κατασκεύασε

τη θεωρία της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Πολυπολιτισμική τρόπος του λέγειν. Στην πραγματικότητα, αφορούσε μόνο την υποδοχή και την ένταξη των μουσουλμανικών πληθυσμών που προσπαθούσαν να αποδράσουν από τις συνθήκες της ζωής τους. Ο ευρωπαϊκός πολυπολιτισμός δεν αφορά τα κινεζικά και τα ινδικά εστιάτορια, ούτε τους Θιβετιανούς. Εχει να κάνει με την ένταξη των μουσουλμάνων.

Ετσι, η Ευρώπη ανέδειξε πολιτικές ηγεσίες κατάλληλες να διαχειρισθούν την ειρήνη, τη δημοκρατία, τον πολυπολιτισμό, κοινώς την κοινωνική χαλαρότητα που επέτρεψε την ανάδειξη δικαιωμάτων όλων των ειδών. Από τους βίγκαν και τους ποδηλάτες έως τους οπαδούς του κοινωνικού φύλου. Δεν μπόρεσαν να διαβάσουν την επέλαση του λαϊκισμού ούτε είχαν τα αντανakλαστικά να αντιδράσουν στις απειλές του κόσμου τους. Επειδή είναι δέσμιοι της αντίληψης για την Ευρώπη που οι ίδιοι υπηρετούν. Όταν ο Μακρόν ζητάει να σταματήσει η πολεμική ενίσχυση στο Ισραήλ, φοβάται πως η Γαλλία θα υποστεί ό,τι συνέβη προχθές στην Ολλανδία.

Ναι, η εκλογή Τραμπ ζητάει από την Ευρώπη να αφυπνισθεί. Το ερώτημα, όμως, είναι ποιος θα την αφυπνίσει.

Τα επιτίμια

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Δεν είναι ασφαλώς ψυχοπινιάρηδες οι Αμερικανοί, όπως δεν ήταν καμία ηγέτιδα δύναμη στην ιστορία του ανθρώπου. Ούτε είναι φυσικά και ανοήτως εκδικητικοί, όπως ανησυχούν ή ελπίζουν ορισμένοι. Σύνεση και αίσθημα αυτοσυμπλήρωσης απλώς θα έπρεπε να είχε αποτρέψει ανάμειξη των Ευρωπαίων ηγετών στην εσωτερική πολιτική διαπάλη των ΗΠΑ.

Κάποιοι εξ αυτών έσπευσαν να συστρατευθούν με τον απερχόμενο πρόεδρο Τζο Μπάιντεν, που συνεπικουρούμενος –εάν όχι χειραγωγούμενος– από την «προοδευτική» νομενκλατούρα μαχόταν να συντρίψει μία πενταετία τον «αποτρόπαιο» κ. Ντόναλντ Τραμπ. Το μόνον που επέτυχε ήταν να τον αναδείξει στις εκλογές της περασμένης Τρίτης πρόεδρος με ισχυρότατη πλειοψηφία.

Πολιτικός ο κ. Τραμπ «ηγέρθη εκ του τάφου». Συνέβη και εν Ελλάδα αυτό στην τελευταία δεκαετία του περασμένου αιώνα, αν και παρόλκι η αναφορά ονομάτων για να αποφευχθεί η διατάραξη της ηρεμίας ορισμένων.

Στην ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών ο μόνος προηγούμενος πρόεδρος που επανεξελέγη δεύτερη φορά το 1893, αφού είχε μεσολαβήσει μία τετραετία απομακρύνσεώς του από την εξουσία, ήταν ο Γκρόβερ Κλίβελαντ –ο πρώτος Δημοκρατικός πρόεδρος μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο Βορρά-Νότου.

Άξιον μνείας ότι η Βρετανία είναι η χώρα που έχει την πλέον βεβαρημένη σχέση με τον νεοεκλεγέντα πρόεδρο των ΗΠΑ. Ο υπουργός επί των Εξωτερικών της κυβέρνησεως των Εργατικών, Ντέιβιτ Λάμι, είχε χαρακτηρίσει τον κ. Τραμπ «συμπαθούντα νεοαζι και κοινωνιοπαθή» το 2018 και στη συνέχεια αναγκάστηκε να ανασκευάσει.

Παρεμπιπτόντως, ο πρόεδρος Μπιλ Κλίντον ουδέποτε συγχώρησε απολύτως τους Συντηρητικούς, που είχαν αρχίσει έρευνες εάν κάπνιζε μαρικουάνα όταν φοιτούσε στην Οξφόρδη, το 1968. Ο κ. Τραμπ δεν ανήκει στην ομηρική φυλή των Λωτοφάγων. Εχει μνήμη σκληρή. Ο Βρετανός πρωθυπουργός σερ Κηρ φρόντισε να αποστείλει θερμότατο συγκαρπτήριο μήνυμα στον εκλεγέντα πρόεδρο και επικοινώνησε εν συνεχεία μαζί του τηλεφωνικώς. Ρήξη αποκλείεται να υπάρξει, αλλά απόλυτη συμμόρφωση των αναιδών. Δήλωσε απολύτως ικανοποιημένος από την τελευταία συνάντησή τους πριν από τις εκλογές. Πάντως, ο κ. Τραμπ είχε χαρακτηρίσει σε φίλους του τον Βρετανό πρωθυπουργό «αριστερό».

Από τους ηγέτες της Ε.Ε. ο κ. Τραμπ φέρεται να διατρεί φιλικές σχέσεις με τον Βίκτορ Ορμπαν της Ουγγαρίας και την Τζόρτζια Μελόνι. Οι άλλοι πρέπει να υποστούν τα επιτίμια για τις αυθάδειες του παρελθόντος. Πανάρχαιος είναι ο κανόνας.

Την εποχή που εμαίνετο η «Εριδα της περιβολής», ο Γερμανός Ρωμαιο αυτοκράτορας Ερρίκος Δ΄, που είχε αποφασίσει να κρίσει επισκόπους προκαλώντας τον αφορισμό του, είχε αποφασίσει να συμπιλωθεί με τον Πάπα.

Στις 25 Ιανουαρίου 1077, ενδεδυμένος σάκο τρίκινο ερμητή και ζυπόλυτος ξεκίνησε πεζή τον δρόμο που οδηγούσε στον πύργο της Κανόσα, όπου ο Πάπας Γρηγόριος Ε΄ φιλοξενείτο από την πανίσχυρη φεουδάρχισσα Ματθίλδη. Η πόρτα του πύργου ήταν κλειστή και έμεινε γονατιστός τρία 24ωρα στον πιο τραχύ χειμώνα του αιώνα. Εως ότου έγινε δεκτός και ο Πάπας ήρε τον αφορισμό. Δεν θα συμβούν αυτά, βεβαίως. Απλώς οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα συναινέσουν ομοφώνως με την πολιτική της Νέας Παγκόσμιας Τάξης του κ. Τραμπ.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Ομοψυχία

Της **ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΚΟΥΡΗΣ**

Πολύς λόγος έχει γίνει αυτές τις ημέρες για την ομοψυχία του ελληνικού λαού το 1940. Πλήθος οι έπαινοι και τα καμάρια για τον «υπέροχο ελληνικό λαό». Αλλά πούθε άραγε ξεφύτρωσε εκείνη η «ομοψυχία» το 1940 και πώς ξαφνικά αντικατέστησε το τυφλό αλληλοράγωμα της προηγούμενης εικοσαστίας; Θυμίζω ότι από το 1917 είχαμε: μια ξενοκίνητη εκθρόνιση λαοφίλτου βασιλέως και μία πραξικοπηματική ενθρόνιση άλλου βασιλέως, δύο αλλαγές πολιτεύματος, μια τριετή δικτατορία καμουφλαρισμένη και άλλες δύο απροκάλυπτες μεν, σύντομες δε, τη μεγαλύτερη ήττα της νεότερης Ιστορίας μας, μια παρωδία δίκης που αποκεφάλισε τη συντηρητική παράταξη, ενάμιση εκατομμύριο εξαθλιωμένους πρόσφυγες στοιβαγμένους σε παράγκες και μια δεκαπεντάμηνη στρατιωτικά κινήματα –το πιο πρόσφατο το 1935 με θλιβερό πρωταγωνιστή τον ίδιον τον Βενιζέλο. Και μέσα στα τελευταία δέκα χρόνια, 23 αλλαγές κυβερνήσεων –είκοσι τρεις!

Δεν το λες αυτό ομαλό κοινοβουλευτικό βίο.

Ούτε όμως η Ελλάδα ήταν «μία» χώρα –ήταν τρία διαφορετικά κομμάτια: Οι παλαιοελλαδίτες – Πελοπόννησος, Στερεά, Κυκλάδες, Εύβοια, Επτανήσος και μέρος της Θεσσαλίας. Αυτοί είχαν κάμει την επανάσταση, είχαν χήσει τον Καποδίσ-

τρια, τον Οθωνα, τον Γεώργιο Α΄ και πολεμάει με επικεφαλής τους τον Κωνσταντίνο, είχαν χήσει μέσα σ’ ένα συγκροτημένο ελληνικό κράτος και είχαν συνηθίσει να νιώθουν μέλη του ίδιου σώματος. Δεύτερο σύνολο ήταν οι λεγόμενες Νέες Χώρες, δηλαδή η Κρήτη, η Ηπειρος, τα νησιά του Αιγαίου και η Μακεδονία, όσα είχαν κερδηθεί με τους Βαλκανικούς πολέμους. Αυτές έως το 1913 τις κατοικούσαν μεν Ρωμιοί, αλλά που δεν είχαν χήσει μέσα στο ελληνικό κράτος, παρά μόνο εικοσι αναστατωμένα χρόνια. Τρίτο και τελείως διαφορετικό σύνολο ήταν οι πρόσφυγες, οι Μικραστίτες και Πόντιοι και Πολίτες, οι βίαια ξεριζωμένοι Έλληνες, που μετά την Καταστροφή είχαν βρει καταφύγιο σε μια Ελλάδα, κράτος μικρό, ξεματωμένο και φτωχό, που δεν το γνώριζαν και δεν το αγαπούσαν.

Κι από πάνω ο Δικασμός –βενιζελικοί εναντίον αντιβενιζελικών και, κυρίως, βενιζελικοί μεταξύ τους–, πάλη για την εξουσία, κινήματα, αποταξίες, νέα κινήματα... «Ούτω την χώρα νέμεται η στρατιά της ήττης».* Φτώχεια, στασιμότητα και μίσος τυφλό. Ο παγκόσμιος πόλεμος πλησίαζε κι ακόμη τα δύο μεγάλα κόμματα δεν έβριζαν κατά μέρους τις διαφορές τους για να κυβερνήσουν. «Θρήνησε, θρήνησε την πατρίδα, νεκράν όπου σκυλεύουν αλλοφρονούντα τέκνα της...»*. Το 1936 η Βουλή ανέθεσε

στον Ιωάννη Μεταξά να κυβερνήσει το κουλουβάχατο.

Και ω του θαύματος! Τριάμισι χρόνια αργότερα, τον Οκτώβριο του 1940, ομοψυχία! Πού βρέθηκε αυτή ξαφνικά; «Μα ξύπνησε η εθνική μας ψυχή!», θα μου πείτε. Μπα; αλήθεια; Και γιατί δεν είχε ξυπνήσει η εθνική μας ψυχή το 1922, όταν έσπαγε το Μέτωπο στη Μικρασία; Γιατί δεν ξύπνησε το 1974, όταν η επιστράτευση συνοδευόταν από κατάφρα, φόβο και πτοπάθεια;

Είναι επικίνδυνο να μην ανοίγουμε τα μάτια μας για να δούμε πως η ομοψυχία προετοιμάζεται και καλλιεργείται, και πως απαιτεί από την κυβέρνηση πάρα πολλά. Απαιτεί όμως και από όλους τους πολιτικά εξέχοντες μεγάλη προσοχή στο τι αφήνουν να ξεφύγει από το έρκος των οδόντων τους.

Ο Μεταξάς, με την πικρή πείρα των είκοσι τελευταίων ετών, θεώρησε πως οι ενήλικες είχαν πα τον δικασμό στο αίμα τους και λογόκρινε φερμερίδες και πολιτικούς. Για τους νεώρους, αυτούς που θα κρατούσαν στα σύνορα η ντουφέκι, ίδρυσε τη Νεολαία – μια στολή για όλους, μια ιεραρχία για να εκπαιδεύονται στο να διοικούν, να διοικούνται και να εργάζονται, ένα βήμα όλοι μαζί, μια σημαία, ένα τραγούδι ενωτικό, αποκλειστικά ενωτικό: «As ξεχάσουμε έχθρες και πάθη, και κακίες και μιση παλαιά, της διχόνοιας θανάσιμα λάθη, κι as ριχτούμε με

ορμή στη δουλειά. Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει...». Και να τελετές με σημαίες, και να γιορτές στο Στάδιο, και να αναφορές στην Αρχαία Ελλάδα και στον πολιτισμό της...

Πόσο τα κορόιδευα εγώ τότε και πόσο τα περιφρονούσα, με τη σοφία των δέκα ετών μου! Γέρασα μέχρι να καταλάβω πώς, πού στόχευε η Νεολαία και γιατί υπήρξε χρήσιμη.

Θα είχαμε καλύτερη κατανόηση των πραγμάτων, αν η δουλειά του Μεταξά είχε εξεταστεί και αποτιμηθεί ψυχραιμα. Αλλά, βλέπετε, η πρώτη κίνηση να «φάμε τον Μεταξά» έγινε την ίδια ημέρα που έμπαιναν οι Γερμανοί στην Αθήνα, με το κύριο άρθρο σπουδαίας εφημερίδας, που είχε ως τίτλο «Επί τέλους ελεύθεροι!». Ελεύθεροι, με τους Γερμανούς και τους Ιταλούς και τους Βουλγάρους να έχουν μοιραστεί την πατρίδα μας. Ελεύθεροι για να ξαναρχίσουμε το αλληλοφάγωμα. Το οποίον κλιμακώθηκε ραγδαία και τραγικά μέσα στην Κατοχή και έως τον Αύγουστο του 1949, επηρέασε τις μετέπειτα δεκαετίες, πέταξε δε ξαφνικά ένα παρακλάδι το 2015, με τις άθλιες πλατείες, το επικίνδυνο δημοψήφισμα και όλα τα άλλα, απ’ όπου ως εκ θαύματος γλιτώσαμε.

* *Καρυωτάκης. «Ωδή εις Ανδρέαν Κάλβον».*

Η κ. Αθηνά Κακούρη είναι συγγραφέας.

Εναντί στην εποχή Τραμπ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Ο Ντόναλντ Τραμπ επικράτησε άνετα έναντι της Κάμαλα Χάρις κατορθώνοντας όχι μόνο να αγχώσει –εντός ή εκτός εισαγωγικών– τους φιλελεύθερα σκεπτόμενους πολίτες ανά το παγκόσμιο αλλά και να επιτύχει ένα ισχυρό πολιτικό comeback, σε μια δεύτερη θητεία, μετά την περίοδο 2016-2020 όταν τον πρωτογνωρίσαμε ως πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Προφανώς το ιδεολογικό πλαίσιο που διακρίνει τον Τραμπ, η MAGA ιδεολογία του και το γεγονός πως κατορθώνει να συγκεράσει τον θαυμασμό τόσο ακραίων της δεξιάς όσο και της αριστερής ιδεολογίας έχουν υπερανaluθεί, όπως και η εκλογική συμπεριφορά του αμερικανικού σώματος ψηφοφόρων που τον επέλεξαν. Ένας αμφιλεγόμενος επιχειρηματίας, επιρρεπής στον λαϊκισμό, που έχει υπάρξει υπόδικος, σεξιστής και ερευνήθηκε για σχέσεις με την ολιγαρχία του καθεστώτος Πούτιν. Ο «τραμπισμός» αποδεικνύεται, τελικά, ισχυρός και όχι μόνο επικρατεί στις ΗΠΑ αλλά εξαγεται και στην Ευρώπη και, επιπλέον, αλλάζει άρδην το συντηρητικό ακροατήριο στις Ηνωμένες Πολιτείες που ξεφεύγει πλέον από την παραδοσιακή συντήρηση του «Ριγκανισμού» ή του τελευταίου σοβαρού υποψήφιου των Ρεπουμπλικάνων –του Τζον Μακέιν– και αποκτά πλέον, διακριτά, μεταπολιτικά χαρακτηριστικά.

Ο Ντόναλντ Τραμπ, ωστόσο, είναι και προβλέψιμος. Είναι, κοινώς, ο διάβολος που γνωρίσαμε την περίοδο 2016-2020 και που είναι διακριτά τα χαρακτηριστικά του στην οικονομική και εμπορική πολιτική των ΗΠΑ, στις προσεγγίσεις της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στη Μέση Ανατολή, την Ευρώπη και σε σχέση με τη Ρωσία και την Κίνα και ένας άνθρωπος που ξηπνά –έστω και καθυστερημένα– τα αντανakλαστικά του παλιού κόσμου, της Ευρώπης.

Υπό αυτό το βάρος και εν μέσω πολέμων σε Ουκρανία και Μέση Ανατολή η δεύτερη θητεία Τραμπ –και ευτυχώς η τελευταία– είναι πλέον ένα ιστορικό γεγονός που να μην θα αξιολογήσουμε στην πορεία της αλλά και που, στον αντιποδο, μπορεί να δώσει μια τελευταία ευκαιρία στην Ευρώπη να ξυπνήσει και να ξαναδεί, σοβαρά και θεσμοθετημένα, τη στρατηγική της ατάρκεια. Όσο αυτό μπορεί να συμβεί βέβαια ακόμη σε μια Γερμανία υπό κρίση, στην Ουγγαρία του Ορμπάν, στη Γαλλία του Μακρόν και στην Ιταλία της Μελόνι. Η ευκαιρία ωστόσο υφίσταται και δεν πρέπει να μείνει αναξιοποίητη, δεδομένου ότι πλέον σε παγκόσμιο επίπεδο η ποιότητα των πολιτικών ηγεσιών στην εποχή της μεταπολιτικής και των ΜΚΔ φθίνει.

Για την Κύπρο η εκλογή Τραμπ δεν αλλάζει κάτι θεματικά. Εξάλλου, η στρατηγική ενδυνάμωση ΚΔ-ΗΠΑ συμβαίνει κατεξοχήν σε επίπεδο διμερών σχέσεων και με αποτύπωμα σε επίπεδο κρατικών χωρητικοτήτων. Ωστόσο, η εκλογή Τραμπ προφανώς χτυπά το καμπανάκι της μεταπολιτικής σε ένα πολιτικό σύστημα το οποίο έχει ήδη πολλούς επιδόχους μιμητές του κ. Τραμπ, αλλά σε κλίμακα όπως του πλαστικού μοντελισμού. Κάπου στο 1:30.000.

Πολλοί επιδοχοί Τραμπ θα μπορούσαν να ξεπηδήσουν εξάλλου στις κάλπες των Προεδρικών το 2028 ή το 2033 και αυτό πρέπει να αποτελέσει την αφορμή για μια ειλικρινή συζήτηση σε τρία επίπεδα στην Κύπρο: Για το επίπεδο του πολιτικού μας συστήματος, αναφορικά με την ποιότητα του πολιτικού μας προσωπικού και, τέλος, σε σχέση με την κατεύθυνση που λαμβάνει, πλέον, η πολιτική κουλτούρα στη μικρή μας νήσο. Τέλος, ότι ο «τραμπισμός» έρχεται να καταργήσει την παραδοσιακή (κανονική) κατανομή της ιδεολογίας μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς, παγκόσμια, είναι αυτό που πρέπει να μας ανησυχεί και στην Κύπρο, όπου 73.000 συμπολίτες μας ψήφισαν αβίαστα τον Φειδία Παναγιώτου για να μας εκπροσωπεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και όπου τόσο η Αριστερά όσο και η Δεξιά, παράγοντες περισσότερη –ενίοτε– φαιδρότητα παρά πραγματική πολιτική σκέψη στη βάση μιας ιδεολογικά συγκροτημένης συζήτησης.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Παλαιστίνη περπατάει σε κατεστραμμένο δρόμο κοντά στην πόλη Τουλκαρμέ της Δυτικής Όχθης, μία μέρα μετά από ισραηλινή επιδρομή σε καταυλισμό προσφύγων της πόλης.

Ακροάσεις και αναλογίες

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Από τις 3 μέχρι τις 12 Νοεμβρίου οι ακροάσεις. Οι 26 νέοι Επιτροπείς εμφανίζονται μπροστά από το Ευρωκοινοβούλιο για να απαντήσουν σε ερωτήσεις γύρω από το χαρτοφυλάκιό τους, να δώσουν στοιχεία που αφορούν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, το πόθεν έσχες τους, την αφοσίωσή τους στο ευρωπαϊκό εγχείρημα, να «ανακριθούν» για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων. Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης, η αξιολόγηση από τους προέδρους των Επιτροπών και των πολιτικών ομάδων. Οι ευρωβουλευτές της αρμόδιας Επιτροπής ψηφίζουν, η έγκριση απαιτεί πλειοψηφία δύο τρίτων της αρμόδιας Επιτροπής.

Αφού πάρουν την έγκριση από το Ευρωκοινοβούλιο αναλαμβάνουν καθήκοντα. Κάθε ακρόαση διαρκεί τρεις ώρες. Υπάρχει περίπτωση να μην εγκριθεί κάποιος υποψήφιος; Οι αριθμοί λένε ότι από το 2004 μέχρι σήμερα, το Ευρωκοινοβούλιο έχει απορρίψει έξι υποψήφιους Επιτρόπους. Σε αυτήν την περίπτωση το Ευρωκοινοβούλιο ζητάει από τη χώρα από την οποία προέρχεται ο απορριφθείς, να επιλέξει άλλον υποψήφιο/α, που θα περάσει από την ίδια διαδικασία. Η πρόεδρος της Επιτροπής είναι το 27ο μέλος, πέρασε τη διαδικασία τον Ιούλιο. Την 1η Δεκεμβρίου αναλαμβάνει την ευθύνη της η νέα Επιτροπή (στοιχεία από Euronews, 4/11, δελτίο Τύπου Ευρωκοινοβουλίου, 25/10).

Με απλούστερες ορολογίες: Τα 27 μέλη της Επιτροπής είναι οι 27 «υπουργοί» της Ε.Ε. Όμως, για να αναλάβουν

Το παράδειγμα με τις ακροάσεις των υποψηφίων επιτρόπων στις Βρυξέλλες δείχνει έναν διαφορετικό τρόπο για να πάμε μπροστά. Για παράδειγμα, προτεινόμενοι πρόεδροι ημικρατικών οργανισμών να ακολουθούν διαδικασία ακρόασης στις αντίστοιχες Επιτροπές της Βουλής.

καθόκοντα δεν υπάρχει ένας αυτόματος διορισμός, όπως συμβαίνει στις εθνικές κυβερνήσεις, εδώ υπάρχει διαδικασία με ουσιαστική σημασία. Οι «υπουργοί» απευθύνονται στο νομοθετικό σώμα, στο Ευρωκοινοβούλιο, παρουσιάζουν σκέψεις τους, κρίνονται, εγκρίνονται, ή όχι. Αν δεν εγκριθούν ακολουθείται άλλη διαδικασία κ.λπ. Αυτός ο έλεγχος «δεύτερου βαθμού» υποχρεώνει τις κυβερνήσεις να σκέφτονται πιο σφαιρικά και να μελετούν τους φακέλους των υποψηφίων πιο απαιτητικά. Αυτό δεν σημαίνει ότι έτσι όλα γίνονται αυτόματα μια χαρά, δείχνει όμως ότι υπάρχει μια διαδικασία η οποία σε υποχρεώνει να ανεβάσεις τον πήχη.

Συζητείται στη νήσο το ζήτημα της έκφρασης της «πολιτικής ιδιότητας» στις διαδικασίες αναζήτησης λύσης στο Κυπριακό. Τι είναι ο ένας Κύπριος Επίτροπος με τον επίσης έναν Ισπανό ή Γερμανό συνάδελφό του; Ένα είδος

έκφρασης της πολιτικής ιδιότητας ανάμεσα στα κράτη-μέλη στην «κυβέρνηση» της Ε.Ε., σε μια μερικώς και ατελώς ομοσπονδιακή δομή. Η πληθυσμιακή αναλογία εκφράζεται με τον αριθμό των ευρωβουλευτών που εκλέγει κάθε χώρα-μέλος, λ.χ. Γαλλία με 81 ευρωβουλευτές, Ισπανία 61, Σουηδία 21, Ιρλανδία 14. Με βάση την ε/κ παράδοση, και σύμφωνα με τον πληθυσμό μας, θα έπρεπε να έχουμε σχεδόν έναν ευρωβουλευτή –και όμως έχουμε έξι, άρα ως μικρό κράτος έχουμε ένα είδος «ενδυνάμωσης», αριθμητικής και πολιτικής, ώστε η ιδιότητα να εκφράζεται ευκρινέστερα.

Ο εκάστοτε πρόεδρος της Δημοκρατίας, έχοντας απεριόριστες εξουσίες, διορίζει στα Δ.Σ. ημικρατικών οργανισμών όποιον θέλει και όποτε θέλει. Διάσημες πρακτικές που όλοι προεκλογικά αποδοκιμάζουν και την επομένη εφαρμόζουν σαν να μη συμβαίνει τίποτε. Αυτή η πρακτική κρατά πολλούς οργανισμούς σε πρότυπα του παρελθόντος, ενώ χρειάζεται να αναπτυχθούν με βάση τις σημερινές προκλήσεις. Το παράδειγμα με τις ακροάσεις των υποψηφίων επιτρόπων στις Βρυξέλλες δείχνει έναν διαφορετικό τρόπο για να πάμε μπροστά. Για παράδειγμα, προτεινόμενοι πρόεδροι ημικρατικών οργανισμών σε ισχυρούς τομείς (όπως ΑΗΚ, CYTA, ΡΙΚ, ΚΟΑ, Αρχαί Λιμένων Κύπρου, Αρχαί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού) να ακολουθούν διαδικασία ακρόασης στις αντίστοιχες Επιτροπές της Βουλής. Το συνταγματικό ζήτημα μπορεί να επιλυθεί: να αρχίσει η διαδικασία πάνω σε μια μη δεσμευτική βάση. Γνωστό επίσης και το αμερικανικό

παράδειγμα, όπου ακόμα μεγαλύτερος αριθμός από επιλογές για διορισμούς (λ.χ. πρέσβεις) περνά μέσα από το στάδιο της ανάκρισης/έγκρισης σε αρμόδια Επιτροπή του Κογκρέσου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει στα κράτη-μέλη κίνητρα, προγράμματα, ταμεία στήριξης κ.λπ. Παρέχει επίσης και τρόπους οργάνωσης και διοίκησης και κάποιο μέλος μπορεί να τους αξιοποιήσει πάνω σε εθελοντική βάση. Ακόμα περισσότερη σημασία έχει η διασύνδεση της παροχής πόρων με την εφαρμογή των κανόνων πάνω στους οποίους έχει θεσπιστεί η Ε.Ε. Σε πρόσφατη έρευνα που διενεργήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «το 77% σε ολόκληρη την Ε.Ε. στηρίζει την ιδέα ότι θα πρέπει να παρέχονται πόροι από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό στα κράτη-μέλη, μόνο υπό την προϋπόθεση της εφαρμογής των αρχών του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας από την εκάστοτε εθνική κυβέρνηση».

Το πολιτικό μας σύστημα παραμένει βαθιά ανελαστικό, οι προεδρικές θητείες εξαπλώνονται χωρίς να τίθενται προς συζήτηση τα μείζονα, χωρίς συναινέσεις που θα εγγυηθούν μια ευρεία μεταρρυθμιστική ανάπτυξη. Οι ακροάσεις στο Ευρωκοινοβούλιο μάς λένε το αυτονόητο: από κάθε εξέλιξη, αν θέλουμε βρισκόμαστε ευκαιρίες και για τη δική μας πρόοδο. Δεν χρειάζεται επιβολή ή εξαγωγή, χρειάζεται αξιοποίηση με βάση τα δικά μας δεδομένα. Οι «παρενέργειες» πασίγνωστες. Πάντως, λύσεις υπάρχουν, τις διαβάζουμε, τις γνωρίζουμε...

www.larkoslarkou.org.cy

Πέρα από τα αλμυρά

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Η συνομιλία του προέδρου Χριστοδουλίδη με τον πρόεδρο Ερντογάν στη Βουδαπέστη, στο ίδιο τραπέζι με τον πρωθυπουργό Μπυσσάκι και τον πρωθυπουργό Ράμα πάνω από αδιευκρίνιστες ταυτότητες αλμυρά, δεν είναι κάτι νέο για την ιστορία του Κυπριακού.

Οι άτυπες συζητήσεις σε διεθνή φόρα όπου συνυπάρχουν στο ίδιο δωμάτιο, και κάποτε στο ίδιο πλάνο, Κύπριοι (βλέπε Ελληνοκύπριοι) και Τούρκοι αξιωματούχοι είναι απολύτως φυσιολογικές. Όπως και με τη χειραψία Αναστασιάδη - Ερντογάν στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2018, προσπαθούμε να διαβάσουμε το φιλτζάνι του καφέ, υπερανalύουμε τη γλώσσα του σώματος και των προσώπων, διαβάζουμε χειλιν. Δεν συμβαίνουν όμως τέτοιες συζητήσεις κάθε μέρα, και είναι

και σχετικά σπάνιο να γίνονται σε δημόσια θέα, με την επίγνωση ότι μόνο της ελληνοκυπριακής πλευράς που έχει να κερδίσει επικοινωνιακά, αλλά και της τουρκικής πλευράς που είναι αυτή που δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία.

Από όσα ακούστηκαν, η συζήτηση προέκυψε τυχαία, αλλά συνδέεται και με την προσπάθεια της Τουρκίας εσχάτως να φανεί πιο παραγωγική για χάρη των σχέσεων με την Ε.Ε. Οι ηγέτες βρέθηκαν στην ίδια αίθουσα και έγινε μια γρήγορη συζήτηση, όπως αυτές για τις οποίες όλοι οι ηγέτες πάνε στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα, ένα άτυπο φόρουμ για μέλη και μη της Ε.Ε. Το ότι η συζήτηση διήρκεσε αρκετά λεπτά και δεν ήταν μια ανταλλαγή φιλοφρονήσεων στο πόδι, είναι επίσης μια ένδειξη... για κάτι. Δεν ξέρουμε όμως για τι ακριβώς αποτελεί ένδειξη.

Η κυπριακή πλευρά δεν είπε

Η κυβέρνηση χρειάζεται να προωθήσει ένα συντεταγμένο, διαφανές αφήγημα που να βάζει μπροστά την πλευρά μας όσον αφορά τη βούληση να προχωρήσει με το Κυπριακό.

πολλά, και ο ΠτΔ περιορίστηκε στις δηλώσεις του να μας ενημερώσει για το τι είπε ο ίδιος στον κ. Ερντογάν, χωρίς να αναφέρει τι του απάντησε ο Τούρκος πρόεδρος. Φυσικά και ένας ηγέτης δεν θα μιλήσει εκ μέρους του άλλου, όμως σε αντίθεση με την άτυπη συνάντηση με τον Ερσίν Τατάρ στη Νέα Υόρκη, από την οποία διέρρευσαν αρκετές λεπτομέρειες για τις αδέξες

παραεμβάσεις και αστοχίες του Τ/κ ηγέτη, το Προεδρικό ήταν σε αυτή την περίπτωση πολύ πιο προσεκτικό. Μια μέρα μετά τη συνάντηση, αφού είχε προηγηθεί και η συνάντηση Μακρόν - Ερντογάν, ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης φάνηκε να θέλει να αναδείξει από την παρουσία του Τούρκου προέδρου στη Βουδαπέστη το μήνυμα πως οι ηγέτες της Ε.Ε. του θέτουν το Κυπριακό και υιοθετούν πως για να υπάρξει πρόοδος στα ευρωτουρκικά, χρειάζεται και πρόοδος στην προσπάθεια επανένταξης διαπραγματεύσεων.

Πρόκειται ενδεχομένως για ένα μήνυμα στο εσωτερικό και στις επικρίσεις πως το Κυπριακό δεν έχει διασυνδεθεί επαρκώς με τα ευρωτουρκικά όπως υποσχόταν προεκλογικά ο κ. Χριστοδουλίδης. Η ουσία χάνεται πολλές φορές μεταξύ των δύο άκρων, από τη μια του μηδενισμού λόγω... προεκλο-

γικής αντιπάθειας από τους χαμένους των εκλογών ή της λεγόμενης «σκληρής» γραμμής στο Κυπριακό από όσους θέλουν συνομιλίες περιπου μόνο μετά την άρση της κατοχής, και από την άλλη του άκρου του χειροκροτήματος κάθε χειρισμού του ΠτΔ και της επιμονής πως το Κυπριακό πλέον συνδέεται απόλυτα με τα ευρωτουρκικά.

Όμως αυτά τα μηνύματα δεν αρκούν. Η κυβέρνηση χρειάζεται να προωθήσει ένα συντεταγμένο, διαφανές αφήγημα που να βάζει μπροστά την πλευρά μας όσον αφορά τη βούληση να προχωρήσει με το Κυπριακό, ειδικά στην ευρωπαϊκή αρένα στην οποία έχει το περιθώριο για περισσότερες κινήσεις σε αντίθεση με τον –χρήσιμο αλλά μετά την επανεκλογή Τραμπ κάπως πιο απρόβλεπτο– ρόλο των ΗΠΑ. Εφόσον η ε/κ πλευρά θέλει εξελίξεις, θα πρέπει από τώρα να ενημερώνει και να μιλά καθημερινά

για τη λύση που προωθεί στο Κυπριακό και να εξηγήει στον κόσμο ποια είναι η επόμενη ημέρα για να προλάβει τους φόβους και τις ανησυχίες. Εκεί γίνεται η δύσκολη δουλειά: όχι όταν τα πράγματα είναι καλά και σε κάποιο στάδιο που ο κ. Χριστοδουλίδης θα μοιράζεται ζιβανίες με τον κ. Ερχειουρμάν στο Μπουγιούκ Χαν. Αλλά όταν περνάμε περιόδους στασιμότητας, όταν ριζώνει στην κοινή γνώμη η πεποίθηση πως τίποτε ποτέ δεν θα αλλάξει.

Για να μη βρεθεί ο κ. Χριστοδουλίδης στο μέλλον να λέει παρασκηνιακά, όπως ο κ. Αναστασιάδης μετά το 2017, πως δεν ήταν σύγρονος αν θα μπορούσε να περάσει σε δημοψήφισμα τις (βελτιωμένες σε σχέση με προηγούμενο σχέδιο που είχε δεχθεί) πρόνοιες της λύσης που διαβουλευτήκανε.

ykakouris@gmail.com

Η πονηρή ενσυναίσθηση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

«**Α... αυτός** είναι σπουδαίος θεολόγος. Δεν κατάλαβα τίποτα από αυτά τα οποία είπε...». Αυτά έλεγαν οι αγνοί πιστοί της Κύπρου, πριν από μερικές δεκαετίες, όταν ξεκίνησαν τα πρώτα κηρύγματα στις εκκλησίες, κυρίως από θεολόγους οι οποίοι ήλθαν από την Ελλάδα. Το άγνωστο ήταν το θαυμαστό, έστω και αν πολλές φορές ήταν απλές ασυναρτησίες. Αλλά τότε, οι απλοί και αμόρφωτοι πιστοί βίωναν την έννοια του θαύματος, συμμετείχαν ενεργά στη θεία λειτουργία, είχαν φίλους την Παναγία και τους Αγίους και για φάρμακα τα θαυματουργά λαδάκια από τις καντήλες των αγίων. Όλα τ’ άλλα, τ’ άκουγαν εκ του περισσού και πολλοί διασκεδάζαν με αυτά. Σήμερα παinueόμαστε ότι έχουμε αναλογικά τους περισσότερους επιστήμονες στον κόσμο και ότι όλοι οι πολίτες ξέρουν να διαβάζουν και να γράφουν. Έλα όμως που επικρατεί η ίδια νοοτροπία, με νεολογισμούς και ακατανόητες λέξεις, οι οποίες κρύβουν τις αλήθειες και αποτελούν άλλοθι για επαναστατημένες συνειδήσεις.

Η νέα μόδα, ο νεολογισμός, ακούει στο όνομα της πονηρής λέξης «ενσυναίσθηση». Δηλαδή της συναισθηματικής ταύτισης με την ψυχολογική κατάσταση ενός ατόμου και της κατανόησης της συμπεριφοράς των κινήτρων του, όπως γράφουν οι λεξικογράφοι. Πιο απλά, με την ενσυναίσθηση απομονώνεται το συναίσθημα από το όλο είναι του ανθρώπου και περιορίζεται η προσφορά μόνο στο συναισθηματικό κομμάτι και χάνεται η έννοια της αγάπης, δηλαδή η έξοδος από το «εγώ» και η ουσιαστική κίνηση προς τον άλλο, τον πλησίον, τον φίλο, τον εκθρό και τον αδελφό στη γη. Σε αυτή την παραδοξότητα επισήλθαν πρόσφατα, για επικοινωνιακούς ή άλλους λόγους, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, η πρόεδρος της Βουλής και άλλοι πολιτικοί ταγοί.

Όταν η πονηρή ενσυναίσθηση, συνειδητά ή ασυνειδητά, αντικαθιστά την πράξη της αγάπης, τότε γεννιούνται ένα σωρό υποκριτικές και καθόλου θεάρεστες ενέργειες, πάντα στο όνομα μιας φιланθρωπίας, όπως αυτή την οποία κατάγγελλε ο Χριστός «ουαί υμίν, γραμματείς και φαρισαίοι υποκριτές...». Στο όνομα δόθεν της προβολής των δικαιωμάτων των αναξιοπαθούντων και της εξάλειψης της προκατάληψης, διεξάγονται τα λεγόμενα γκαλά πάρτι, οι διασκεδάσεις με χορούς και τραγούδια, οι διαφημιστικές εκπομπές από ραδιοφώνου και τηλεοράσεως και ένα σωρό άλλες «καλές» εκδηλώσεις. Όλα με βαρύ-

γδουπες κενές δηλώσεις, οι οποίες συνοδεύονται από προσφορά μερικών ευρώ, πίσω από τα οποία όχι σπάνια κρύβονται φορολογικές ελαφρύνοισεις και διαφημιστικά κόλπα. Όπως λέει και ο σπουδαίος Γιάννης Μηνιόκας: «Είδα έναν κόσμο να γκρεμίζεται μπροστά μου... Για το καλό μου, για το καλό μου, ώσπου δεν άντεξε στο τέλος το μυαλό μου...». Η γλώσσα του Θεού είναι η γλώσσα της σιωπής και πάντα με αγάπη, όχι με ενσυναίσθηση, έρχεται και η θεία δίκη. Μεγαλόσχημοι, τραπέζιτες, εκατομμυριούχοι και ένα σωρό άλλοι πονηροί εραστές της εξουσίας, πάτησαν στον πόνο και στη θλίψη γονιών και παιδιών, για να καλύψουν τα δικά τους κενά, αλλά τελικά έμειναν στον πάτο. Δεν καταφέρνουν ούτε κατ’ ελάχιστον να βιώσουν την αδιόρατη χαρά και το άπλετο χαμόγελο, το οποίο αναδύεται μυστικά από τα πρόσωπα ανθρώπων, οι οποίοι σπκάνουν κατά κανόνα, αγόγγυστα τον δικό τους βαρύ σταυρό. Ακόμη, πολλοί καταποντιστήκαν στα πονηρά τους διαβούλια, στη δική τους κόλαση, η οποία ήταν πάντα στρωμένη με καλές προθέσεις και πάντα για το καλό τους.

Η ψυχή, κατά τους αρχαίους Έλληνες αλλά και για σύγχρονους επιστήμονες, έχει τρία μέρη, το λογιστικό, το επιθυμητικό και το θυμολογικό, δηλαδή δυνάμεις με τις οποίες ενεργεί ο άνθρωπος, είτε για τις καλές είτε για τις κακές πράξεις. Ο Πλάτωνας παρουσίασε το τρισυπόστατο της ψυχής με τον μύθο του άρματος, το οποίο το σύρουν δύο άλογα και το διευθύνει ένας ννίοχος. Ο ννίοχος είναι το λογιστικό, ο νους, τα δύο άλογα είναι το θυμικό και το επιθυμητικό. Άρα, εναπόκειται στη δεξιότητα του ννίοχου να κατευθύνει τα άλογα έτσι ώστε να υπάρχει αρμονία και καλό αποτέλεσμα.

Η αγάπη ξεπερνά την έννοια της αρετής και ταυτίζεται με τον ακατάληπτο Θεό. Η Αγία Γαβριηλία έλεγε ότι «προορισμός μας είναι να λατρεύουμε τον Θεό και ν’ αγαπάμε τους συνανθρώπους μας...». Αν και πολύγλωσση, έλεγε ότι γύρισε τον κόσμο με πέντε γλώσσες: «Η πρώτη είναι το χαμόγελο, η δεύτερη τα δάκρυα, η τρίτη είναι το άγγιγμα, η τέταρτη είναι η προσευχή και η πέμπτη είναι η αγάπη...». Ο Απόστολος Παύλος μίλησε με ανεπανάληπτο τρόπο για την αγάπη: «Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των αγγέλων, αγάπην δε μη έχω, γέγονα χαλκός ηχών ή κύμβαλον αλαλάζον... Νυνί δε μένει, πίστις, ελπίς, αγάπη, τα τρία ταύτα· μεϊζων δε τούτων η αγάπη».

kaparispan@yahoo.gr

Η επόμενη μέρα των εκλογών στις ΗΠΑ

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΗ

Το αποτέλεσμα των εκλογών στις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ένας θρίαμβος του Ντόναλντ Τραμπ και των Ρεπουμπλικανών και ταυτόχρονα μια πανωλεθρία των Δημοκρατικών. Ο Τραμπ κέρδισε όχι μόνο την πλειοψηφία των εκλεκτόρων, αλλά και τη λαϊκή ψήφο, με άνετη διαφορά από την Κάμαλα Χάρις, η οποία είχε χειρότερες επιδόσεις από ό,τι ο Μπάιντεν πριν από τέσσερα χρόνια, σε όλες τις πολιτείες. Όπου κέρδισε, κέρδισε με μικρότερη διαφορά και όπου έχασε, έχασε με μεγαλύτερη. Παράλληλα, οι Ρεπουμπλικάνοι έχουν την πλειοψηφία στη Γερουσία, ενώ τη στιγμή που γράφεται το κείμενο αυτό, έχουν τέσσερις επιπλέον έδρες στη Βουλή, κάνοντας εύκολη τη ζωή της κυβέρνησης Τραμπ στην ψήφιση νομοσχεδίων και διορισμό αξιωματούχων.

Ποιοι ήταν οι λόγοι για τη νίκη των Ρεπουμπλικανών; Το 74% των Αμερικανών πίστευε ότι η χώρα κινείται προς τη λάθος κατεύθυνση, οπότε στην περίπτωση αυτή την πληρώνει αυτός που είναι στην εξουσία.

Ένα παρόμοιο ποσοστό υποστήριζε ότι η οικονομία της χώρας ήταν σε χειρότερη κατάσταση τα τέσσερα τελευταία χρόνια, σε σύγκριση με τη διακυβέρνηση Τραμπ.

Για να βελτιώσει την οικονομία και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, ο Τραμπ απαιτούσε από

τις αμερικανικές εταιρείες να φέρουν πίσω στη χώρα τα εργοστάσια που μετέφεραν στο εξωτερικό, διαφορετικά θα τους επέβαλλε ψηλούς δασμούς. Ψηλούς δασμούς απείλησε ότι θα επιβάλει και σε κινεζικά προϊόντα. Οι τιμές των καυσίμων και πολλών προϊόντων για τα νοικοκυριά είχαν αυξηθεί σημαντικά την τελευταία τετραετία. Μεγάλος αριθμός παράνομων μεταναστών, περίπου 15 εκατομμύρια, διέσχισαν τα σύνορα με μεγάλη ευκολία τα τελευταία χρόνια. Ανάμεσά τους ήταν και άτομα που διέπραξαν σοβαρά εγκλήματα, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα μεγάλο κύμα αντιδράσης. Το γεγονός ότι οι μετανάστες αυτοί φιλοξενούνται δωρεάν σε καλά ξενοδοχεία, τους παρέχεται οικονομική βοήθεια ύψους 10 χιλιάδων δολαρίων το άτομο και δωρεάν ασφάλεια υγείας, προκάλεσε ακόμα μεγαλύτερες αντιδράσεις, κυρίως στις τάξεις των πολιτών που δυσκολεύονται οικονομικά.

Από την πλευρά της, η Κάμαλα Χάρις έκανε ένα πολύ σοβαρό στρατηγικό λάθος στην επιλογή του αντιπροέδρου της. Η ίδια υποθέτεται ότι στην κεντροαριστερή πτέρυγα του Δημοκρατικού Κόμματος, ενώ ο υποψήφιος αντιπρόεδρος της ακόμα πιο αριστερά. Με τον τρόπο αυτό ρυμούλκωσε το κόμμα στα αριστερά, αφήνοντας στην ουσία χωρίς στήνη τους κεντρώους και δεξιούς ψηφοφό-

ρους του, αλλά και τους ανεξάρτητους. Αν επέλεγε τον κυβερνήτη Σιαπίρο της Πενσυλβάνιας, που είναι κεντρώος, θα κέρδιζε την πολιτεία, ενώ θα μπορούσε να απευθυνθεί και στους ψηφοφόρους που δεν βρίσκονται στην αριστερή πτέρυγα του κόμματός της.

Αντίθετα, ο Τραμπ επέλεξε ως υποψήφιο αντιπρόεδρό του έναν από τους πιο σκληρούς επικριτές του στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, στέλνοντας μήνυμα ενότιπας.

Παράλληλα, η Χάρις μπήκε πολύ αργά στην προεκλογική εκστρατεία, δεν έλαβε μέρος στις προκριματικές εκλογές και δεν είχε ουσιαστική παρουσία τα τελευταία δύο χρόνια, όπως ούτε και ο Μπάιντεν.

Τι μας επιφυλάσσει η δεύτερη θητεία του Ντόναλντ Τραμπ; Θα υλοποιήσει τις απειλές του για επιβολή δασμών σε ξένα προϊόντα; Θα υλοποιήσει τις απειλές του κατά των ΝΑΤΟϊκών συμμάχων, αν δεν αυξήσουν τις δαπάνες τους για την άμυνα; Είναι κάτι που θα φανεί με την ανάληψη της εξουσίας στις 20 Ιανουαρίου.

Προτού εισέλθει και πάλι στο Οβάλ Γραφείο, ο Ντόναλντ Τραμπ θα πρέπει να περάσει προηγουμένως από δικαστήριο της Νέας Υόρκης, στις 26 Νοεμβρίου, για να του επιβληθεί ποινή στις 34 κατηγορίες στις οποίες βρέθηκε ένοχος για αλλοίωση επιχειρηματικών εγγράφων προκειμένου να

καλύψει την καταβολή χρημάτων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας του 2016 στην πρωταγωνίστρια ταινιών ενήλικων Stormy Daniels, για να εξασφαλίσει τη σιωπή της, η οποία ισχυρίστηκε ότι είχε σχέση μαζί του. Κατά πόσο θα του επιβληθεί ποινή, είναι ακόμα άγνωστο. Ο δικαστής Merchan θα αποφασίσει μέχρι τις 12 Νοεμβρίου κατά πόσο θα ακυρώσει απόφασή του λόγω της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου να παραχωρήσει στον Τραμπ μερική προεδρική ασυλία. Αν όμως αποφασίσει να προχωρήσει στην επιβολή ποινής, είναι σίγουρο ότι οι δικηγόροι του θα ζητήσουν αναβολή για να προχωρήσουν σε έφεση. Η ποινή για τα αδικήματα στα οποία βρέθηκε ένοχος ο Ντόναλντ Τραμπ είναι μέχρι τέσσερα χρόνια φυλάκιση, αλλά αν ο δικαστής επιβάλει τελικά ποινή, αυτή θα είναι με αναστολή, χρηματικό πρόστιμο, κατ’ οίκον περιορισμός, ή κοινωνική εργασία.

Οποιαδήποτε ποινή, θα περιπλέκεται από το γεγονός ότι ο Τραμπ θα αναλάβει τα καθήκοντά του στις 20 Ιανουαρίου 2025. Οι δικηγόροι του είναι πιθανό να διαμορφώσουν τις εφέσεις τους, για να θέσουν συνταγματικά ζητήματα που να αμφισβητούν κατά πόσο ένας πολιτικός δικαστής μπορεί να καταδικάσει έναν εκλεγμένο πρόεδρο, γεγονός που θα μπορούσε να κρατήσει την υπόθεση στα δικαστήρια για χρόνια.

Γλάροι, συγγενείς και φίλοι, προσκεκλημένοι στη Γενεύη για τον γάμο του εγγονού του Ιωάννη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ

Το μέλλον άδηλον

Θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς τη νίκη του προέδρου Τραμπ στις πρόσφατες αμερικανικές εκλογές ως ολοκληρωτική. Αντιμέτωπος με σοβαρές κατηγορίες, μισπητός από ένα μεγάλο μέρος της αμερικανικής κοινωνίας, δυσάρεστος αν όχι επικίνδυνος για τους συμμάχους του, κατόρθωσε παρόλα αυτά να υπερπηδήσει όλα τα εμπόδια που στάθηκαν στον δρόμο του για μια νέα προεδρική εντολή. Η υποτροφία του, η αθυροστομία του, ο ρατσιστικός και ξενοφοβικός λόγος του δηλητηριάζουν την αμερικανική κοινή γνώμη, οδηγούν στην πόλωση την αμερικανική κοινωνία, δίνοντας ταυτόχρονα εχέγγυα συνεργασίας σε όλους τους τυράννους του πλανήτη. Με μόνη εξαίρεση το Ισραήλ, ο νεοεκλεγμένος πρόεδρος είναι έτοιμος να κλείσει όλα τα μέτωπα των πολέμων, τα οποία συντηρούσε η διακυβέρνηση των Δημοκρατικών.

Η εκλογική νίκη του Τραμπ είναι σίγουρα ένα πολύ κακό μαντάτο για τον πρόεδρο της Ουκρανίας Ζελένσκι, καθώς προβλέπεται μια ριζική στροφή στην αμερικανική εξω-

τερική πολιτική σε σχέση με τη ρωσική επιθετικότητα. Το μέτωπο της Ουκρανίας θα κλείσει ή θα καταρρεύσει. Βέβαια, ο πρόεδρος Τραμπ έχει κάθε καλό λόγο να θέλει να σταματήσει την αιμορραγία δισεκατομμυρίων, τα οποία γενναϊόδωρα μοιράζε ο πρόεδρος Μπάιντεν στον βωμό της υπεράσπισης της ακεραιότητας της Ουκρανίας. Είναι επίσης βέβαιο ότι στην παρούσα τουλάχιστον φάση το αμερικανικό έδαφος δεν απειλείται. Φυσικά ο Τραμπ και οι σύμβουλοί του δεν θυμούνται για ποιο λόγο οι ΗΠΑ αποφάσισαν να γίνουν πλανητική δύναμη μετά το τέλος του πολέμου. Η απόφαση αυτή είχε παρθεί στο πλαίσιο του ψυχρού πολέμου, τότε που η αμερικανική ηγεσία ήταν πεπεισμένη ότι η Σοβιετική Ένωση αποτελούσε σοβαρό κίνδυνο για τα σύνορα και την ακεραιότητα των ΗΠΑ. Φαίνεται ότι η ηγεσία του Τραμπ θεωρεί τον Πούτιν ακίνδυνο.

Για τον ίδιο λόγο, υπό το βλέμμα των Σοβιετικών, μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ΗΠΑ ανοικοδόμησαν την Ευρώπη, χρηματοδώντας γενναϊόδωρα τα κατεστραμμένα ευρωπαϊκά έθνη, εξοπλίζοντάς τα και καθιστώντας τα

ικανά να αντισταθούν στη σοβιετική απειλή. Ο πρόεδρος Τραμπ όμως σκέφτεται διαφορετικά: οι Ευρωπαίοι όχι μόνο δεν είναι σύμμαχοι στον αγώνα κατά του ρωσικού επεκτατισμού, όχι μόνο δεν συμπορεύονται με τις ΗΠΑ στον αγώνα για τη διατήρηση και επέκταση του φιλελεύθερου καθεστώτος αλλά, αντίθετα, είναι οι χειρότεροι εχθροί των ΗΠΑ.

Θα διαπραγματευθεί άραγε την ασφάλεια του Ισραήλ ως αντάλλαγμα για τον κατακερματισμό της Ουκρανίας και ενδεχομένως τη βίαιη προσαρμογή της Ταϊβάν;

Από την οπτική γωνία του Τραμπ, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι, αν όχι ο χειρότερος, από τους χειρότερους εμπορικούς ανταγωνιστές. Προτίθεται μάλιστα να αυξήσει σημαντικά τα τέλη εισαγωγής ευρωπαϊκών προϊόντων στην αμερικανική αγορά. Στην ουσία έχει ήδη διακηρύξει τη θέλησή του για εμπορικό πόλεμο

κατά της Ευρώπης. «Πρώτα η Αμερική» είναι ένα σύνθημα το οποίο κάθε άλλο παρά προεκλογικό είναι.

Ούτε στην περίπτωση της Ταϊβάν δεν διαφαίνεται κάτι το θετικό. Για τους ίδιους λόγους που δεν ασχολείται με την Ουκρανία, δεν θα ασχοληθεί ούτε με την Ταϊβάν. Ο ίδιος είναι πεπεισμένος ότι ο κινεζικός κίνδυνος είναι μόνο οικονομικός και εμπορικός. Από τα μέχρι στιγμής λεγόμενά του, ο οικονομικός πόλεμος εναντίον όλων, το κλείσιμο των οικονομικών συνόρων, η συρρίκνωση των εμπορικών συναλλαγών με όλους όσους απειλούν την αμερικανική οικονομία είναι το μοναδικό μέτρο το οποίο προτίθεται να πάρει κατά τη δεύτερη διακυβέρνησή του στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων. Με τον τρόπο αυτό κερδίζει τη συμπάθεια όσων καταγγέλλουν την «παγκοσμιοποίηση». Η παγκόσμια αγορά θα μετατραπεί σε έναν παγκόσμιο οικονομικό πόλεμο με απρόβλεπτες συνέπειες, ακόμη και για τις ίδιες τις ΗΠΑ.

Μοναδικός κερδισμένος από τις αμερικανικές εκλογές φαίνεται να είναι ο πρόεδρος Νετανιάχου. Ο Τραμπ, πεπεισμένος για την επικινδυνότητα του Ιράν και αφοσιωμένος

σύμμαχος του Ισραήλ, θα σταματήσει την πίεση για τερματισμό του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Προεκλογικά, ο ίδιος προσωπικά ζήτησε από το Ισραήλ να βομβαρδίσει τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του Ιράν. Πλέον είναι ο ίδιος σε θέση να συμβάλει με τις δυνάμεις των ΗΠΑ σε έναν τέτοιο βομβαρδισμό. Θα διαπραγματευθεί άραγε την ασφάλεια του Ισραήλ ως αντάλλαγμα για τον κατακερματισμό της Ουκρανίας και ενδεχομένως τη βίαιη προσαρμογή της Ταϊβάν; Το πόσο κοντά είμαστε σε αυτό είναι δύσκολο να το γνωρίζει κανείς εκ των προτέρων. Μόνο υποθέσεις μπορούν να γίνουν και μόνο σενάρια μπορούν να γεννήσουν οι υποθέσεις αυτές. Στο περιβάλλον οικονομικής αβεβαιότητας, στρατιωτικής ανετοιμότητας και πολιτικής ανωριμότητας στο οποίο βρίσκεται σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δύσκολα θα καταφέρει να αντιμετωπίσει τις προσπάθειες εμβολισμού της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στις οποίες θα επιδοθεί ο επόμενος Αμερικανός πρόεδρος. Δυστυχώς για την Ευρώπη, όλες οι ακροδεξιές και εθνικιστικές πολιτικές δυνάμεις εντός των ευρωπαϊκών κρατών συμμερίζονται την ίδια ιδεολογία και

τον ίδιο αντιευρωπαϊκό στόχο με τον πρόεδρο Τραμπ. Και σίγουρα βλέπουν με καλό μάτι την εκλογική του νίκη.

Είναι αμφίβολο αν η Ευρώπη θα μπορέσει από μόνη της να συνεχίσει τον πόλεμο στην Ουκρανία για ακόμη τέσσερα χρόνια χωρίς αμερικανική στήριξη. Επίσης αμφίβολο είναι ότι θα χρησιμοποιήσει την ευκαιρία αυτή για να σταθεί στα πόδια της πολιτικά και στρατιωτικά. Το μόνο πράγμα που συνέχει αυτή τη στιγμή την Ευρώπη είναι το κοινό νόμισμα και παραμένει το μόνο της όπλο ενάντια στη νέα αμερικανική εμπορική επιθετικότητα. Θα χρειαστεί θάρρος, αν όχι θράσος, για να δημιουργηθεί μια νέα Ευρώπη ικανή να αντιμετωπίσει τη ρωσική απειλή. Η ανάπτυξη της πολεμικής της βιομηχανίας θα είναι σίγουρα ένα μεγάλο άλμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ίσως όμως τα ευρωπαϊκά κράτη πειστούν σε μια τέτοια απόφαση από τον επερχόμενο οικονομικό πόλεμο τον οποίο προαναγγέλλει η εκλογή Τραμπ.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το χρονοδιάγραμμα των επόμενων επαφών

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου	Αθήνα, 3 Δεκεμβρίου	Μάλτα, 4-6 Δεκεμβρίου	Εντός Δεκεμβρίου	Πρώτοι μήνες 2025
Θα πραγματοποιηθεί η επόμενη συνάντηση σε επίπεδο πολιτικού διαλόγου. Επικεφαλής αντιπροσωπειών οι υφυπουργοί Εξωτερικών Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου και Μεμέτ Κεμάλ Μποζάι.	Συνάντηση της θετικής ατζέντας, όπου οι υφυπουργοί Εξωτερικών Κώστας Φραγκογιάννης και Μεμέτ Κεμάλ Μποζάι θα μιλήσουν για το εμπόριο, τον τουρισμό και τις συγκοινωνίες.	Συνεδριάζει η υπουργική σύνοδος του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ). Εκεί θα φανεί αν προχωράει η προώθηση κοινών υποψηφίων στον ΟΑΣΕ.	Γιώργος Γεραπετρίτης και Χακάν Φιντάν θα συναντηθούν ξανά, με σκοπό και την προετοιμασία του Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας (ΑΣΣ).	Θα συγκληθεί το επόμενο Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας (ΑΣΣ) υπό τους δύο ηγέτες στην Αγκυρα. Εκεί θα αξιολογηθεί η πρόοδος.

Οι δύο ώρες στη Βασ. Σοφίας

Σε «ασφαλές πλαίσιο» και χωρίς χάρτες συζήτησαν Γεραπετρίτης και Φιντάν στο ραντεβού των Αθηνών

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ

Το μεσημέρι της περασμένης Παρασκευής οι υπουργοί Εξωτερικών Ελλάδας και Τουρκίας Γιώργος Γεραπετρίτης και Χακάν Φιντάν, κλείστηκαν στο γραφείο του νεοκλασικού κτιρίου της οδού Βασιλίσσης Σοφίας και συνομιλούσαν επί δύο ώρες. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι δύο υπουργοί συζητήσαν επί αρχών, δίκως να εισέλθουν σε τεχνικές λεπτομέρειες, δίκως δηλαδή να βγουν χάρτες. Αλλάστε, για να προχωρήσουν έως εκεί πρέπει να έχει υπάρξει συμφωνία για το πλαίσιο, κάτι που βρίσκεται πολύ μακριά. Τόσο στο τετ α τετ, όσο και κατά τη διάρκεια των διευρυμένων συζητήσεων, ο κ. Γεραπετρίτης και ο κ. Φιντάν κινήθηκαν εντός του ασφαλούς πλαισίου των πάγιων θέσεων που

«Έγινε το πρώτο βήμα και ουσιαστικός διάλογος κι ας υπάρχουν διαφορές». Αυτό ήταν το μήνυμα που εξέπεμπαν τουρκικές πηγές αμέσως μετά τη συνάντηση των δύο υπουργών Εξωτερικών.

εκφράζουν Αθήνα και Αγκυρα και, όπως ο ίδιος ο κ. Γεραπετρίτης παραδέχθηκε, συζήτησαν για πρώτη φορά επί αυτού.

Φορτωμένη ατζέντα

Για την Αθήνα δεν υπάρχει καμία άλλη διαφορά πέρα από την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), ενώ για την Αγκυρα υπάρχουν, όπως τα περιέγραψε ο κ. Φιντάν, και «αλληλένδετα θέματα». Ωστόσο και οι δύο υπουργοί συμφώνησαν ότι πρέπει να συνεχίσουν να συζητούν επί αυτού. Για το επόμενο τετ α τετ υπάρχουν ήδη κάποιες ευκαιρίες, είτε στη σύνοδο του ΟΑΣΕ στη Μάλτα (4-6 Δεκεμβρίου), είτε λίγο νωρίτερα στη σύνοδο του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες (3-4 Δεκεμβρίου). Η υπουργική σύνοδος του ΟΑΣΕ στη Μάλτα είναι ένα ακόμα ενδιαφέρον τεστ για τα ελληνοτουρκικά, καθώς Αθήνα και Αγκυρα κατέρχονται αλληλοϋποστηριζόμενες. Η Ελλάδα στήριζει τον Φερντοντ Σινιρλίογλου για τη θέση του γ.γ. του ΟΑΣΕ και η Τουρκία την υποψηφιότητα της Μάνιας Τεαλιάν για τη θέση της επικεφαλής του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Αν και υπάρχουν άλλες ισχυρές υποψηφιότητες, Αθήνα και Αγκυρα ευελπιστούν ότι αυτή η υψηλά συμβολική ελληνοτουρκική κίνηση θα εκτιμηθεί. Σε κάθε περίπτωση, τότε θα προκύψει αν οι ισορροπίες είναι κατάλληλες για

αυτές τις υποψηφιότητες.

Τις ημέρες εκείνες και συγκεκριμένα στις 2 και 3 Δεκεμβρίου, θα γίνουν και οι συναντήσεις σε επίπεδο υφυπουργών Εξωτερικών για τον Πολιτικό Διάλογο (Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου και Μεμέτ Κεμάλ Μποζάι) και τη θετική ατζέντα (Κώστας Φραγκογιάννης και Μεμέτ Κεμάλ Μποζάι). Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες εξελίξεις στις συζητήσεις των δύο υπουργών ήταν η απόφαση να δημιουργηθεί ένας ακόμα διπλωματικός δι-αυλος (δηλαδή ανάμεσα στα δύο υπουργεία Εξωτερικών), προκειμένου να μπορούν να προληφθούν καταστάσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εντάσεις. Ουσιαστικά πρόκειται για μια προσπάθεια να δημιουργηθεί ένας ακόμα (πέμπτος) δι-αυλος, πέρα από την απευθείας επικοινωνία των κ. Γεραπετρίτη και Φιντάν, τον Πολιτικό Διάλογο, τη θετική ατζέντα και

τα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ).

Με το νέο έτος, σύμφωνα με κάποιες πηγές πιθανότατα τον Φεβρουάριο ή και τον Μάρτιο, θα πραγματοποιηθεί το επόμενο Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας (ΑΣΣ) στην Αγκυρα υπό τους δύο ηγέτες Κυριάκο Μητσοτάκη και Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

Το γεγονός ότι όλες αυτές οι επαφές διεξάγονται υπό την επίβλεψη των δύο υπουργών Εξωτερικών, αποτελεί και μια έμμεση απάντηση για την πιθανή μελλοντική αξιοποίηση και του κ. Γεραπετρίτη, ο οποίος, όπως είναι γνωστό, ασχολείται και με τις σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης (οσονούπω και με τη συνταγματική αναθεώρηση). Σύμφωνα με κάποιες πηγές υπό τις παρούσες συνθήκες η μετακίνηση του κ. Γεραπετρίτη είναι εξαιρετικά δύσκολη και, αντιθέτως,

κυκλοφορούν κάποιες σκέψεις για παραμονή του στο υπουργείο Εξωτερικών, και ταυτόχρονα αναβάθμισή του σε επίπεδο αντιπροέδρου της κυβέρνησης. Όλα αυτά, βέβαια, είναι πρώιμο να κριθούν.

Στην πράξη, πάντως, αυτό το πλέγμα διαύλων και επαφών έχει ως σκοπό να συντηρήσει σε βάθος χρόνου μια ατμόσφαιρα «ήρεμων νερών», ανεξάρτητα από το αν μπορεί να προχωρήσει κάποια στιγμή μια συμφωνία για οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών. Αυτή τη στιγμή, πάντως, πέρα από τη συζήτηση σε επίπεδο αρχών, δεν υπάρχει κάτι χειροπιαστό. Γι' αυτό και αξιολογείται ως συνολικά θετική η βούληση των δύο υπουργών να επανέλθουν στο θέμα, έχοντας, βέβαια, την απόλυτη έγκριση από τους δύο ηγέτες.

Στην πορεία αναμένεται να υπάρξουν και αναταράξεις, όπως έχει συμβεί κάποιες ακόμα φορές

στη διάρκεια των τελευταίων 16 μηνών σχετικής νηνεμίας στα ελληνοτουρκικά, με κορυφαίο παράδειγμα την περίπτωση των ερευνών του ιταλικού «Ievoli Relume» στην Κάσο τον περασμένο Ιούλιο. Εντός των ημερών το ιταλικό πλοίο που δραστηριοποιείται με σκοπό προκαταρκτικές έρευνες για το έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Κύπρου (2-GSI), επιστρέφει στην Κάσο και αναμένεται να φανεί πώς θα προχωρήσουν οι εργασίες του (έρευνες για μελλοντική πόντιση υποβρυχίου καλωδίου). Τις τελευταίες εβδομάδες, πάντως, σε αντίστοιχες έρευνες άλλου πλοίου (Αιγαίο) για διαφορετικό έργο του ΑΔΜΗΕ που αφορούσε την ηλεκτρική διασύνδεση ομάδων των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και των Δωδεκανήσων, πέρα από την ανταλλαγή NAVTEX

Το πλέγμα διαύλων και επαφών έχει ως σκοπό να συντηρήσει μια ατμόσφαιρα «ήρεμων νερών», ανεξάρτητα από το αν μπορεί να προχωρήσει κάποια στιγμή μια συμφωνία για οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών.

δεν σημειώθηκε κάποια ένταση. Είναι πάντως ορατή η διαφορετική προσέγγιση της Αγκυρας στο Αιγαίο, σε σύγκριση με την Ανατολική Μεσόγειο, όπου η Τουρκία θεωρεί παγίως ότι το Καστελλόριζο αξιοποιείται από την Ελλάδα ως εργαλείο «αποκλεισμού» της από την ανοικτή θάλασσα.

Παράγων Τραμπ

Σε γενικές γραμμές, αυτή η ουσιαστική συμφωνία Αθηνών - Αγκυρας για διαίτιση της διαδικασίας, έστω ως προκαλύμματος για την επίτευξη ηρεμίας στην περιοχή, συνδέεται και με τις προτεραιότητες της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής. Αλλάστε, η ίδια η αρχική επιλογή για καταλλαγή ανήκει στην Αγκυρα, η οποία και ανεβάζει ή κατεβάζει το «θερμόμετρο» κατ' επιλογή. Η εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στις ΗΠΑ από τη μια πλευρά επαναφέρει στον Λευκό Οίκο έναν καλό συνομιλητή του κ. Ερντογάν, από την άλλη όμως δημιουργεί και προβλήματα. Ο κ. Ερντογάν βρίσκεται σε τροχιά απόλυτης ρήξης με τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου, ενώ είναι γνωστό ότι για τον κ. Τραμπ η συνεργασία με το Ισραήλ αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα. Ένας δεύτερος, περιφερειακός φόβος του κ. Ερντογάν συνδέεται με την πιθανότητα λήξης του πολέμου στην Ουκρανία, καθώς θα αποδυνάμωνε τον μεσολαβητικό ρόλο της Τουρκίας, ενώ θα οδηγούσε και στη μείωση σημαντικών ρωσικών επενδύσεων.

Καθαρές γραμμές, «εξαιρετικό κλίμα»

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

«Έγινε το πρώτο βήμα και ουσιαστικός διάλογος κι ας υπάρχουν διαφορές». Αυτό ήταν το μήνυμα που έστειλαν τουρκικές πηγές μετά τη συνάντηση Γεραπετρίτη - Φιντάν στην Αθήνα. Οι δύο υπουργοί φαίνεται πως δεν έμειναν μόνο στα θέματα της βελτίωσης των σχέσεων. «Αγγίξαν» τα ζητήματα των διαφορών στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά αφήνοντας

την πιο αναλυτική διαπραγμάτευση για αργότερα.

Θεωρείται, όμως, σημαντικό ότι για πρώτη φορά οι δύο πλευρές έβαλαν στο τραπέζι και τα ζητήματα που αφορούν και την υφαλοκρηπίδα, διαπιστώνοντας ότι οι πάγιες θέσεις είναι σταθερές και αμετάβλητες.

Το κλίμα που επικράτησε στις συναντήσεις των δύο υπουργών και των αξιωματούχων των δύο χωρών χαρακτηρίζεται «εξαιρετικό». Η ύπαρξη των διαφορών ήταν ξεκάθαρη από τις δηλώσεις

των δύο υπουργών. Πηγές της «Κ» αναφέρουν πως Αθήνα και Αγκυρα προτίμησαν να αφήσουν το ζήτημα του Αιγαίου να ωριμάσει για να μην «τορπιλιστεί» η διαδικασία προσέγγισης, που σήμερα έχει φέρει ως αποτέλεσμα το κλίμα εμπιστοσύνης στις δύο ακτές του Αιγαίου.

«Πιθανόν λίγο μετά επανέλθει η συζήτηση. Ομως, αυτό θα μπορούσε να συμβεί αφού φύγουν τα φώτα της δημοσιότητας που βρίσκονται σήμερα πάνω από το θέμα», μας ανέφερε αξιόπιστη

διπλωματική πηγή. Το σκεπτικό που επικρατούσε στην τουρκική αποστολή και πριν από τη συνάντηση, συνοψίστηκε σε μία φράση: «To modus vivendi (τρόπος συμβίωσης) που επικρατεί το τελευταίο διάστημα στα ελληνοτουρκικά, πρέπει να γίνει modus operandi (τρόπος δράσης)».

Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας έδειχνε ικανοποιημένος μετά τις συνομιλίες που είχε με τον Έλληνα ομόλογό του. Πληροφορίες αναφέρουν πως αμφότεροι είχαν θετική διάθεση στις συνομι-

λίες και η τουρκική πλευρά ήταν πρόθυμη να προχωρήσουν οι συνομιλίες σε κάθε επίπεδο παρά τις γνωστές διαφορές.

«Ακόμη και αν δεν επιλυθούν τα υπάρχοντα προβλήματα, μόνο η διατήρηση του υπάρχοντος κλίματος στις σχέσεις των δύο χωρών είναι μεγάλο επίτευγμα», μας έλεγε διακεκριμένος δημοσιογράφος της γειτονικής χώρας, για να προσθέσει πως «και οι δύο χώρες βλέπουν ότι στην παρούσα συγκυρία η ένταση δεν ωφελεί καμία πλευρά».

VOGUE

GREECE

17/11

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

femininity

CINDY BRUNA BY GRÉGOIRE ALEXANDRE

Η Ν.Δ. έπαθε Πενσιλβάνια

Με φόρα από τον Τραμπ, υπουργοί και βουλευτές επαναφέρουν ζήτημα δεξιάς στροφής. Τι λέει το Μαξίμου

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Το πρωί της Τετάρτης, ενώ ακόμη ο πλανήτης ξυπνούσε από το σοκ της επικράτησης Τραμπ, ένα e-mail έφευγε από το Μαξίμου προς τη Μονάδα Εμπειρογνώμωνων Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης του υπουργείου Εργασίας. Ο αποστολέας ζητούσε να μάθει πώς διακυμάνθηκε τα τελευταία χρόνια το διαθέσιμο εισόδημα των Αμερικανών, σε όλες τις εισοδηματικές κατηγορίες. Η απάντηση που έφτασε λίγες ώρες αργότερα επιβεβαίωσε την υποψία του επιτελικού στελέχους: το 2022, λόγω πληθωρισμού, το εισόδημα των Αμερικανών παρουσίαζε απότομη πτώση, που ήταν μεγαλύτερη στους φτωχότερους (-17%).

Το στοιχείο αυτό έμελλε να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα στις συζητήσεις που έχουν ξεκινήσει στο κυβερνητικό στρατόπεδο ήδη από την εκλογική βραδιά στις ΗΠΑ. Κινδυνεύει η κυβέρνηση της Ν.Δ. να πάθει ό,τι και οι Δημοκρατικοί στις ΗΠΑ, που αγνόησαν τις αγωνίες και τους φόβους των λαϊκών τάξεων; Δικαιώνονται από τη νίκη του Τραμπ όσοι αποδίδουν στον δικαιωματισμό την υποχώρηση των ποσοστών της Ν.Δ.; Ή, μήπως, έχει δίκιο ο αριθμολάγνος επιτελής και οι πίνακές του; Μήπως αρκεί στη Ν.Δ. να στηρίζει το λαϊκό εισόδημα, όπως έκανε εν μέσω πληθωρισμού το 2023, κερδίζοντας κατά κράτος τις εκλογές;

Φαίνεται ότι η συζήτηση μόλις ξεκίνησε. Η νίκη του Τραμπ ενεργοποιεί το εσωτερικό ρήγμα στη Ν.Δ., μεταξύ της δεξιάς πτέρυγας που ζητάει «επιστροφή στις ρίζες» και όσων επιμένουν στον προσανατολισμό του κόμματος προς το Κέντρο.

Ηδη βουλευτές της Ν.Δ. που ανήκουν είτε στην «εσωκομματική αντιπολίτευση» είτε στη «λαϊκή Δεξιά» δήλωναν «δικαιωμένοι», καθώς θεωρούν ότι «όσα επισημώναμε τόσο καιρό» ήταν αυτά που «έκριναν τις εκλογές στις ΗΠΑ». Οι βουλευτές εστίαζαν κυρίως στη σκληρή αντιμεταναστευτική ρητορική που ακολούθησε ο Ντόναλντ Τραμπ, αλλά και στην εναντίωση στη woke ατζέντα, κάτι που, όπως έλεγαν, έχει αποδειχθεί εκλογικός καταλύτης σε πολλές χώρες και στην Ευρώπη. Υπό αυτήν την ερμηνεία του εκλογικού αποτελέσματος, πολλοί βουλευτές της Ν.Δ. έχουν «αναβαρρήσει» και δηλώνουν πως είναι πλέον πιο

απελευθερωμένοι και νομιμοποιημένοι ώστε να παίρνουν θέσεις αντίστοιχες με αυτές του Τραμπ. Οι απόψεις αυτές προφανώς προϋπήρχαν, αλλά δεν εκδηλώνονταν ανοικτά. Υπήρχε μια μερίδα βουλευτών που στήριζαν ανοικτά την υποψηφιότητα Τραμπ, όπως ο Θάνος Πλεύρης, ο οποίος έσπευσε μετά το αποτέλεσμα να συγχαρεί τον νέο «πλανητάρχη». Στη γραμμή αυτή είναι και άλλα μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας, ειδικά της περιφέρειας. Ο Θανάσης Δαβάκης δηλώνει «Ρεπουμπλικανός», ενώ ο Δημήτρης Μαρκόπουλος, που ήταν και παρατηρητής των εκλογών στις ΗΠΑ, έλεγε πως «η woke ατζέντα ενοχλεί πλέον πολύ κόσμο». Στην κορυφή αυτής της πυραμίδας είναι ο Αντώνης Σαμαράς, ο οποίος ουδέποτε έκρυ-

Στην κυβέρνηση θεωρούν ότι το όποιο κόστος από την πολιτική για τα ατομικά δικαιώματα ισοσταθμίζεται από τη στήριξη του λαϊκού εισοδήματος και εκεί πρόκειται να εστιάσουν.

ψε τη συμπάθειά του στο πρόσωπο του νέου προέδρου των ΗΠΑ. Όπως λέει και ο ίδιος, «το μεταναστευτικό και η μάχη κατά της woke κουλτούρας είναι δύο στοιχεία όπου συμπίπτουμε», θυμίζοντας μάλιστα πως ο ίδιος είχε μιλήσει στη Βουλή για το θέμα αυτό.

Οι απόψεις αυτές δεν εκφράζονται, όμως, μόνο στην εσωκομματική αντιπολίτευση. Διαπερνούν και την κυβέρνηση, και μάλιστα το Μαξίμου. Ένας εκ των υπουργών Επικρατείας, ο Μάκης Βορίδης, θεωρεί ότι η ατζέντα που έχει υποστηρίζει διαχρονικά «τώρα δικαιώνεται» και συνεπώς «πρέπει πλέον να δοθεί σε αυτήν περισσότερο βάρος». Ο υπουργός όλο το προηγούμενο διάστημα έχει υποστηρίζει στον πρωινό καφέ απόψεις που ήταν σχεδόν πάντα μειοψηφικές. «Είναι όμως μειοψηφικές και στην κοινωνία;», αναρωτιέται άλλος υπουργός. Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Αδωνīs Γεωργιάδης που, ενώ είχε ψηφίσει τον νόμο για την ισότητα στον γάμο, με μία μακροσκελή ανάρτηση την Πέμπτη στα social media έδειξε να επιστρέ-

φει σε πιο alt right ρητορική, μην κρύβοντας τον θαυμασμό του για το «απίστευτο ταλέντο» του επανекλεγέντος προέδρου. Με λίγα λόγια, τόσο στο Μέγαρο Μαξίμου όσο και στο υπουργικό συμβούλιο συνυπάρχουν «Δημοκρατικοί και Ρεπουμπλικανοί».

Οι αντιδράσεις στη Ν.Δ. εξαγούνηται και από το γεγονός ότι τη «συγγένεια» με τον Τραμπ εμφανίστηκαν από την πρώτη στιγμή να διεκδικούν τα κόμματα στα δεξιά της Ν.Δ. Κυριάκος Βελόπουλος, Αφροδίτη Λατινοπούλου και Δημήτρης Νατσιός επενδύουν επιμονα στο αφήγημα ότι η Ν.Δ. «ως κόμμα ελιτιστικό» ταυτίζεται με τους Δημοκρατικούς και κάνει τους μη προνομιούχους, που ήταν εκείνοι που έδωσαν ξανά στον Τραμπ το δακτυλίδι για τον Λευκό Οίκο.

Η απάντηση

Για όλα τα παραπάνω στο Μαξίμου έχουν απάντηση. Κυβερνητική πηγή ομολογεί με μια δόση πολιτικού κυνισμού: «Και ποιος είπε στους βουλευτές ή στους υπουργούς της Ν.Δ. να μη στηρίζουν, εάν τους αρέσει, τον Τραμπ;». Στην κυβέρνηση, με εντολή του Κυριάκου Μητσοτάκη, ήταν άπαντες πολύ προσεκτικοί εξ αρχής και δεν πήραν θέση στον δικασμό της άλλης όχθης του Ατλαντικού. Η στάση αυτή δίνει την ευχέρεια στον πρωθυπουργό να μην εμπλέκεται σε δικασμούς εντός και εκτός κόμματος. Το ερώτημα, όμως, παραμένει: Η εναλλακτική Δεξιά που εκφράζει ο Ντόναλντ Τραμπ μπορεί να ρυμουλκώσει και τη Ν.Δ. πιο δεξιά; Η απάντηση είναι αρνητική για δύο λόγους: Πρώτον, στο Μαξίμου δεν θεωρούν πως έχουν έλλειμμα «δεξιών» πολιτικών, με πρώτο το μεταναστευτικό. Δεύτερον, θεωρούν ότι το όποιο κόστος από την κυβερνητική πολιτική για τα ατομικά δικαιώματα ισοσταθμίζεται από τη στήριξη του λαϊκού εισοδήματος (βλέπε και το report που εκμείωνε το Μαξίμου από τους εμπειρογνώμονες του υπουργείου Εργασίας). Εκεί είναι βέβαιο πως θα εστιάσει η κυβέρνηση, δίνοντας έμφαση σε φιλολαϊκές πολιτικές που αφορούν τους πολλούς. «Κανείς δεν πρέπει να νιώθει αποκλεισμένος» είναι το μύθο του πρωθυπουργού που, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», στον πρώτο πρωινό καφέ μετά την επικράτηση Τραμπ, όχι μόνο «δεν έδειχνε στριμωγμένος από κάτι», αλλά, αντιθέτως, «φαινόταν αισιόδοξος».

ΑΠΟΨΗ

Μηνύματα από την αμερικανική κάλπη

Του ΜΑΚΗ ΒΟΡΙΔΗ

Την επαύριο της εκλογής Τραμπ στις ΗΠΑ και του θριάμβου των Ρεπουμπλικανών στο Κογκρέσο, στη Γερουσία, και με δεδομένη ήδη τη ρεπουμπλικανική πλειοψηφία στο Ανώτατο Δικαστήριο, οι αναλυτές έπεσαν σε περισυλλογή. Από το «τι κακό μας βρήκε» μέχρι το «πώς συνέβη αυτό;».

Οι «τι κακό μας βρήκε» αναλυτές είναι προφανώς προκατειλημμένοι στην ανάλυσή τους: ο Τραμπ έχει διοικήσει ήδη 4 χρόνια και ο πλανήτης βρίσκεται ακόμα στη θέση του. Οι πιθανότητες είναι ότι εκεί θα βρίσκεται και μετά από 4 χρόνια. Μπορεί να μην προσδεύσει η δικαιωματική ατζέντα στις ΗΠΑ, αλλά τι να κάνουμε, αυτά πάνε μαζί με τη Δημοκρατία.

Για το «πώς συνέβη αυτό», είναι να απορεί κανείς τι δεν έχουν καταλάβει. Προφανώς η οικονομία γενικά και δη η οικονομική κατάσταση των πολιτών και πώς την αντιλαμβάνεται ο καθένας έπαιξαν καθοριστικό ρόλο: οι Δημοκρατικοί χρεώθηκαν την υποχώρηση του διαθέσιμου εισοδήματος που έφτασε στα χαμηλά εισοδήματα από 13,3% έως 17,2%, ενώ στα μεσαία

εισοδήματα από 6,4% έως 10%. Το αν επαρκές αντίδοτο σε αυτό είναι μία πολιτική επιβολής δασμών στα εισαγόμενα, που προφανώς θα πυροδοτήσει και την αντίστοιχη επιβολή δασμών στις αμερικανικές εξαγωγές, είναι κάτι που θα φανεί. Πάντως είναι προφανές ότι η αρνητική επίπτωση της οικονομίας στα εισοδήματα των πολιτών έπαιξε, και πάντα παίζει, ρόλο.

Επίσης είναι απολύτως προφανές και ότι η ανεξέλεγκτη μετανάστευση παίζει ρόλο. Πολιτικές ανοικτών συνόρων που συνδυάζονται με τις λεγόμενες «πολιτικές ένταξης», που λειτουργούν ως μαγνήτης για τους παράνομους μετανάστες, προφανώς και επηρέασαν το εκλογικό αποτέλεσμα.

Όπως και η δικαιωματική υπερβολή και οι πόλεμοι ταυτοτήτων έχουν τη σημασία τους: μπορεί να μην ήταν καθοριστικοί παράγοντες, αν όλα πήγαιναν καλά, αλλά αθροίζονται στη δυσαρέσκεια και συμβάλουν στο εκλογικό αποτέλεσμα.

«Μα όμως», ακόμη κι αν σε όλα αυτά ο Τραμπ έχει δίκιο, τι φρικιά έκφραση λόγου, πόσο χαμηλό επίπεδο, είναι δυνατόν να τον υποστηρίζουν μορφωμένοι, καλ-

λιεργημένοι, σοβαροί άνθρωποι όταν μιλάει έτσι;».

Μία πρώτη απάντηση εδώ θα ήταν ότι τελικά φαίνεται ότι η αισθητική, η καλλιέργεια, η αβροφροσύνη, το πνευματώδες ύφος θα

Στην Ελλάδα, παρά την εισαγόμενη πληθωριστική κρίση, το διαθέσιμο εισόδημα έχει αυξηθεί, ενώ η κυβέρνηση Μητσοτάκη έχει την αυστηρότερη μεταναστευτική πολιτική στην Ευρώπη.

υποχωρήσουν μπροστά στο περιεχόμενο, μπροστά στην πραγματική πολιτική. Τελικά, μάλλον έχει μεγαλύτερη σημασία το τι λες, από το πώς το λες.

Το δεύτερο είναι ότι και όλος αυτός ο διδακτισμός της πολιτικής ορθότητας κούρασε. Γιατί όλα θέλουν μέτρο, ακόμα και η ορθότητα.

Ένας πάντα προσεκτικός, comme il faut πολιτικός, που αγωνιά για το παραμικρό λεκτικό ατόπημα, που στρογγυλεύει κάθε λέξη και αφαιρεί κάθε γωνία, στο τέλος μπορεί και να τα λέει όλα σωστά, αλλά θα μείνει χωρίς ακροατήριο, γιατί όλοι πεθαίνουν από πλήξη.

Και όλο αυτό το λεκτικό mainstream μπορεί να αφορά την ελίτ των πανεπιστημίων, αλλά σίγουρα δεν χτίζει επικοινωνιακές γέφυρες με τους μέσους ανθρώπους, που αποτελούν και τη συντριπτική πλειοψηφία του εκλογικού σώματος.

Το μείζον όμως, μετά την εκλογή Τραμπ, τόσο για την Ευρώπη όσο και για τις ΗΠΑ είναι το ακόλουθο: Μία θεωρία προστατευτισμού, απομονωτισμού, όπως εκφράζεται στην πράξη από μία πολιτική επιβολής δασμών, αποτελεί απάντηση στις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες του ελεύθερου εμπορίου και των παγκοσμιοποιημένων αγορών;

Ας πάρουμε ένα παράδειγμα: προφανώς στους λευκούς ανέργους, πρώην εργαζόμενους της αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας, θα ακούγεται καλά η επιβολή δασμών στην εισαγωγή γερμανικών αυτοκινήτων στην Αμερική.

Αυτό που όμως δεν λέγεται είναι ότι η επιβολή δασμών σε ευρωπαϊκά προϊόντα που εξαγονται στην Αμερική, θα επιφέρει αντίστοιχη επιβολή δασμών και μάλιστα ίσου ύψους στα αμερικανικά προϊόντα που εξαγονται στην Ευρώπη.

Αυτό που θα κερδηθεί ενδεχομένως σε θέσεις εργασίας στην αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία, θα χαθεί σε θέσεις εργασίας σε άλλους κλάδους της αμερικανικής οικονομίας.

Προφανώς η εξίσωση είναι πιο σύνθετη γιατί θα εξαρτηθεί από την ελαστικότητα της ζήτησης, από τη δυνατότητα ανεύρεσης άλλων εναλλακτικών αγορών, αλλά τελικά μία γενικευμένη πολιτική προστασίας θα οδηγήσει σε μείωση της ανταγωνιστικότητας και θα οδηγήσει μεσοπρόθεσμα την οικονομία αυτή στη μείωση του δυναμικού και της αποτελεσματικότητάς της, και θα έχει ως συνέπεια την απώλεια θέσεων εργασίας και τη μείωση των εισοδημάτων.

Όπως επίσης, ενώ είναι εντελώς προφανές ότι η παράνομη μετανάστευση αποτελεί μείζον πρόβλημα και πρέπει να ακολουθείται απέναντι σε αυτήν περιοριστική

πολιτική, η νόμιμη μετανάστευση μπορεί να δώσει σε εποχές ανάπτυξης απάντηση στην έλλειψη εργατικού δυναμικού, ειδικά χαμηλής εξειδίκευσης, που στις Δυτικές Χώρες λείπει.

Κατά συνέπεια, οι λόγοι που οδήγησαν στην περιφανή νίκη Τραμπ είναι σαφείς, και δεν είναι άλλοι από την οικονομία, την ανεξέλεγκτη μετανάστευση, τον δικαιωματισμό και την υπεροψία των ελίτ.

Ενα τελευταίο σχόλιο για τους επίδοξους μιμητές στην Ελλάδα: προσοχή στις αναλογίες. Γιατί στην Ελλάδα, παρά την εισαγόμενη πληθωριστική κρίση, το διαθέσιμο εισόδημα έχει αυξηθεί, ενώ η κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη έχει την αυστηρότερη μεταναστευτική πολιτική στην Ευρώπη, και ο εξτρεμισμός της δικαιωματικής ατζέντας δεν έχει βρει χώρα.

Με δύο λόγια, γιατί στην Ελλάδα, ο πρωθυπουργός σταθερά και μόνιμα συνμιμεί εξαντλητικά με την κοινωνία και προσπαθεί να αντεπεξέρχεται στις προκλήσεις που οι συνθήκες κάθε φορά δημιουργούν.

Ο κ. Μάκης Βορίδης είναι υπουργός Επικρατείας.

17 Οκτωβρίου 2017

Αλέξης Τσίπρας και Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο. Η επίσκεψη του τότε πρωθυπουργού είχε συνοδευθεί με την υπογραφή της πρώτης σημαντικής εξοπλιστικής συμφωνίας της μνημονιακής εποχής: την αναβάθμιση 85 F-16 στην εκδοχή Viper. «Είναι σκληρός, αλλά τον συμπαθώ», είχε πει για τον Ερντογάν ο Αμερικανός πρόεδρος όταν ο κ. Τσίπρας επιχείρησε να του μιλήσει για τις παραβιάσεις των τουρκικών μαχητικών.

Η ΕΠΟΧΗ
ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Των **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**
και **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«**He's tough, but I like him**» (Είναι σκληρός, αλλά τον συμπαθώ). Έτσι περιέγραψε τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ο Ντόναλντ Τραμπ τον Οκτώβριο του 2017, όταν ο τότε πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας επιχείρησε να του μιλήσει για τις παραβιάσεις των τουρκικών μαχητικών. Ήταν μια επίσκεψη που έως εκείνη τη στιγμή είχε κριθεί επιτυχής, μάλιστα με την υπογραφή της πρώτης πραγματικά σημαντικής εξοπλιστικής συμφωνίας της μνημονιακής εποχής: την αναβάθμιση 85 αεροσκαφών F-16 στην εκδοχή Viper. Του ραντεβού Τραμπ - Τσίπρα στον Λευκό Οίκο είχε προηγηθεί μια εντατική κινητικότητα από τον τότε υπουργό Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά, ο οποίος είχε επαφές με το επιτελείο του κ. Τραμπ ήδη από τις πρώτες ημέρες του 2016, όταν ο πρόεδρος των ΗΠΑ αναλάμβανε τα καθήκοντά του. Μάλιστα, οι επαφές τότε είχαν γίνει στον Trump Tower στη Νέα Υόρκη, όπου έδρευε το επιτελείο. Επί της πρώτης τετραετίας Τραμπ, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις άρχισαν να επιδεινώνονται ραγδαία μετά την απόπειρα πρα-

«Οι διαπροσωπικές σχέσεις, όπως έλεγε ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, είναι η καλύτερη διπλωματία», ανέφερε στην «Κ» κυβερνητικός αξιωματούχος, ενδεικτικό του τρόπου με τον οποίο θα κινηθεί το Μαξίμου.

ξικοπήματος εναντίον του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν τον Ιούλιο του 2016. Δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι η βοήθεια που προσέφερε τότε ο Βλαντιμίρ Πούτιν στον Ερντογάν ήταν ουσιαστικά η κίνηση που σταδιακά οδήγησε στη συνεργασία και την κατανόηση μεταξύ τους.

Ωστόσο, το πραξικόπημα μεγέθυνε την –υφιστάμενη– καχυποψία του κ. Ερντογάν έναντι των Αμερικανών γενικότερα. Πέρα, πάντως, από την αμοιβαία συμπάθεια ανάμεσα στους κ. Τραμπ και Ερντογάν –η οποία επιβεβαιώθηκε και αυτές τις ημέρες, καθώς οι δύο άνδρες συνομιλήσαν τηλεφωνικά ούτε 48 ώρες μετά τις εκλογές στις ΗΠΑ προκαλώντας ένα σχετικό άγχος στην Αθήνα– οι επιλογές στρατηγικής απόκλισης της Αγκυρας από τις ΗΠΑ τιμωρήθηκαν για την αγορά ρωσικών πυραύλων S-400. Ο Τραμπ υπέγραψε την επιστολή αποπομπής της Τουρκίας από το πρόγραμμα των F-35, παρότι ήταν από τις χώρες που μετείχαν σε αυτό από την πρώτη ημέρα ανάπτυξης του (Joint Strike Fighter). Υπενθυμίζεται ότι η Τουρκία επρόκειτο να παραλάβει 100 F-35, ενώ ήδη την εποχή της αποπομπής της, Τούρκοι χειριστές εκπαιδευόνταν στα πρώτα έξι.

Ο ρόλος του Πάιατ

Την ίδια περίοδο, οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις εξελίσσονταν αυτοτελώς. Σημαντική ήταν η θητεία ενός διπλωμάτη με τεράστια εμπειρία στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ ως πρόσβη των ΗΠΑ στην Ελλάδα, του Τζέφρεϊ Πάιατ, που δημιουργούσε ένα δίαυλο μεταξύ Αθénas και της αμερικανικής διοίκησης ο οποίος θα αποδεικνυόταν πολύτιμος σε αρκετές φάσεις. Μάλιστα, επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ οι δύο πλευρές έφτασαν αρκετές φορές κοντά στην υπογραφή πολυετούς Συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA),

AP PHOTO/SAM WILSH

AP PHOTO/ALEX BRANDON

7 Ιανουαρίου 2020

Στιγμιότυπο από τη συνάντηση Μητσοτάκη - Τραμπ στον Λευκό Οίκο. Η αλλαγή κυβέρνησης στην Αθήνα το 2019 δεν έφερε αλλαγές στις καλές σχέσεις με τη διοίκηση Τραμπ. Μάλιστα, τον Σεπτέμβριο του 2020, ενώ η κρίση του «Ορούτς Ρέις» είχε ξεθυμάνει μεν, συνεχιζόταν δε, ταξίδεψε έως τη Σούδα ο τότε υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, που έγινε δεκτός από τον πρωθυπουργό στο πατρικό του σπίτι.

Ποια τηλεφωνα έχει στη λίστα της η Αθήνα

Παρά τον θρύλο για την προσωπική του χημεία με τον Ερντογάν, ο Τραμπ δεν ήταν απέναντι στις ελληνικές υποθέσεις κατά την πρώτη του θητεία. Οι παλιοί και οι νέοι δίαυλοι της Ελλάδας στο περιβάλλον του

SARAH SILBERG/THE NEW YORK TIMES

Ο Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο επιδεικνύει καπέλο με το σλόγκαν «Κάνε την Αμερική Ξανά Μεγάλη», στο πλαίσιο της δεξίωσης για την επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης, τον Μάρτιο του 2019.

η οποία δεν προχωρούσε, καθώς ο κ. Τσίπρας φαίνεται ότι φοβόταν την αριστερή πτέρυγα του τότε κυβερνήσαντος κόμματος.

Η αλλαγή κυβέρνησης στην Αθήνα τον Ιούλιο του 2019 δεν άλλαξε σημαντικά τα πράγματα. Επί κυβερνήσεως Τραμπ εξελίχθηκαν και οι δύο σημαντικές ελληνοτουρκικές κρίσεις στον Εβρο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Αξίζει να σημειωθεί ότι τότε, ενώ η κρίση του «Ορούτς Ρέις» ξεκινούσε, η Αθήνα προχώρησε σε τμηματική οριοθέτηση ΑΟΖ με το Κάιρο, με τις ευλογίες της Ουάσιγκτον, η οποία είχε ειδοποιηθεί, σε αντίθεση τότε με το Βερολίνο. Επιπλέον, τον Σεπτέμβριο του 2020, ενώ η κρίση του «Ορούτς Ρέις» είχε ξεθυμάνει μεν, συνεχιζόταν δε, ταξίδεψε έως τη Σούδα ο τότε υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, που έγινε δεκτός από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη στο πατρικό του σπίτι.

Η επιστροφή του κ. Τραμπ στον Λευκό Οίκο βρίσκει τα ελληνοτουρκικά σε ύφεση, τον κ. Μητσοτάκη πολιτικά κυρίαρχο και, ενδιάμεσα, τις ελληνοαμερικανικές σχέσεις ακόμη ισχυρότερες. Πώς σκέφτεται η κυβέρνηση να αποκτήσει καλύτερες επαφές με ένα Ρεπουμπλικανικό Κόμμα που είναι ελάχιστα αναγνωρίσιμο σε σχέση με εκείνο της πρώτης τετραετίας Τραμπ; «Τα πράγματα στην εξωτερική πολιτική είναι πολύ πιο απλά από όσο νομίζου-

με. Οι διαπροσωπικές σχέσεις, όπως έλεγε ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, είναι η καλύτερη διπλωματία», ανέφερε στην «Κ» κυβερνητικός αξιωματούχος, σε μια αποστροφή ενδεικτική του τρόπου που σκέφτεται να κινηθεί το Μέγαρο Μαξίμου.

Στην κορυφή βρίσκεται η προσωπική σχέση του κ. Μητσοτάκη με τον Μάικ Πομπέο. Η πρόσφατη –και άκρως συμβολική– συνάντηση του πρωθυπουργού με τον πρώην ΥΠΕΞ των ΗΠΑ σε εστιατόριο των Αθηνών ήρθε σε ένα χρονικό σημείο για να θυμίσει μία σχέση που προϋπήρχε. «Αλλά ο Πομπέο δεν είναι ο μόνος», σημειώνει η ίδια πηγή, καθώς το Μαξίμου θέλει να ενεργοποιήσει όλους τους διαύλους επικοινωνίας που ήδη υπάρχουν στο παρασκήνιο με το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα.

Η ελληνοαμερικανική κοινότητα πάντα έπαιζε πρωτεύοντα ρόλο στις σχέσεις των δύο χωρών και η «Ελλάδα έχει την τύχη να έχει πάντα στη Βουλή των Αντιπροσώπων ελληνικής καταγωγής βουλευτές». Πρόκειται για τον Γκας Μπιλράκκ, τον Μάικ Χαριδόπουλο και τη Νικόλ Μαλλιωτάκη. Το δίδυμο Μπιλράκκ - Μαλλιωτάκη έχει ουκ ολίγες φορές αναδείξει θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος. Ο κ. Μπιλράκκς, που είναι μέλος

της Βουλής από το 2007, έχει αναδείξει την τουρκική επιθετικότητα αρκετές φορές.

Το λόμπι

Το ελληνοαμερικανικό λόμπι, που έχει ενεργό ρόλο σε κάθε εκλογική αναμέτρηση, τα τελευταία χρόνια δουλεύει πιο επαγγελματικά, αποτελώντας μία σταθερή γέφυρα για την ελληνική κυβέρνηση και τις ΗΠΑ. Απόδειξη του τρόπου με τον οποίο κινείται είναι πως στις εκλογές δεν επιχείρησε να επηρεάσει κανέναν, στηρίζοντας τους ελληνικής καταγωγής υποψηφίους ανεξαρτήτως κόμματος. Ο Εντι Ζεμενίδης αποτελεί σημείο αναφοράς για το ελληνικό λόμπι και έχει στενές σχέσεις με την ελληνική κυβέρνηση.

Από την κυβέρνηση υπενθυμίζουν πως όλα τα νομοθετήματα ελληνικού ενδιαφέροντος που πέρασαν τα τελευταία χρόνια από το Κογκρέσο ψηφίστηκαν διακομματικά τόσο από Δημοκρατικούς όσο και από Ρεπουμπλικανούς. Ο Μάρκο Ρούμπιο, άλλοτε σφοδρός πολέμιος του Τραμπ, αλλά πλέον στενός σύμμαχός του που είναι στη λίστα για να αναλάβει κάποιο σημαντικό υπουργείο, ο Μάικ Τζόνσον, πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων τον οποίο ο πρωθυπουργός είχε συναντήσει τον περασμένο Ιούλιο στην Ουάσιγκτον, και ο Τζιμ Ρίς, μέλος της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων, με σκληρές θέσεις κατά της

Τουρκίας, αποτελούν τρία ακόμη πρόσωπα με τα οποία η ελληνική πλευρά έχει σχέσεις. Τέλος, στη λίστα επαφών της ελληνικής κυβέρνησης είναι άλλοι δύο συνομιλητές του Τραμπ, ο διευθύνων σύμβουλος της JP Morgan Τζέιμι Ντίμον και ο Χάουαρντ Λόρμπερ, που το 2020 πολιτογραφήθηκε Έλληνας και συγκαταλέγεται στη λίστα με τους 50 πιο πλούσιους Ελληνοαμερικανούς επιχειρηματίες.

Η αθόρυβη διπλωματία

Πέρα από αυτές τις κινήσεις, ωστόσο, υπάρχει και η αθόρυβη διπλωματία. Στις 22 Νοεμβρίου θα μεταβεί στις ΗΠΑ η υφυπουργός Εξωτερικών Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου. Η επίσκεψη ήταν προγραμματισμένη από καιρό –έχοντας, βεβαίως, υπ' όψιν ότι μεσολαβούσαν και οι αμερικανικές εκλογές– με αντικείμενο τις πολιτικές διαβουλεύσεις της με το Στέιτ Ντιπάρτμεντ ενόψει της διετίας 2025-26, περιόδου κατά την οποία η Ελλάδα θα αποτελέσει μη μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η κ. Παπαδοπούλου, πέρα από τη θητεία της ως πρέσβειρας της χώρας στις ΗΠΑ (2019-23), γνωρίζει την αμερικανική πραγματικότητα από τα πρώτα βήματά της στο διπλωματικό σώμα. Έχει, μεταξύ άλλων, τακτική επαφή με τον Τζιμ Ρίς, ο οποίος αποτελεί τον επικεφαλής των Ρεπουμπλικανών της Επιτροπής Εξωτερικών

Από την κυβέρνηση υπενθυμίζουν πως όλα τα νομοθετήματα ελληνικού ενδιαφέροντος που πέρασαν τα τελευταία χρόνια από το Κογκρέσο ψηφίστηκαν τόσο από Δημοκρατικούς όσο και από Ρεπουμπλικανούς.

Υποθέσεων της Γερουσίας. Οι συνολικότερα καλές επαφές της κυβέρνησης με το Κογκρέσο είχαν γίνει ορατές και πριν από λίγες εβδομάδες, όταν Ρεπουμπλικανοί γερουσιαστές και βουλευτές φιλοξενήθηκαν στο σπίτι του κ. Μητσοτάκη στα Χανιά, ενώ ξεναγήθηκαν και σε αρκετά υπουργεία στην Αθήνα.

Βέβαια, αν και όλες αυτές οι σχέσεις είναι εξαιρετικά χρήσιμες, κανένας δεν μπορεί στην πραγματικότητα να προβλέψει ποια θα είναι τα στελέχη που θα αξιοποιήσει ο Τραμπ στην κυβέρνησή του. Προφανώς, αν ο Πομπέο τοποθετηθεί στο Πεντάγωνο ως υπουργός Άμυνας, όπως ακούγεται εδώ και καιρό, για την Αθήνα αρκετά πράγματα θα απλοποιηθούν, τουλάχιστον ως προς τις επαφές, καθώς το πιο χειροπιαστό σκέλος των ελληνοαμερικανικών σχέσεων αφορά την άμυνα και την ασφάλεια. Υπάρχουν αρκετά καλοί δίαυλοι σε διάφορα επίπεδα με τον Ρόμπερτ Ο' Μπράιεν, που υπηρέτησε ως ο τελευταίος σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας της πρώτης προεδρίας Τραμπ (2019-21) και απήλαυε της απολύτου εμπιστοσύνης του, σε αντίθεση με τους προκατόχους του στη θέση (όπως ο Τζον Μπόλτον). Αξίζει να σημειωθεί ότι το όνομα του Ο' Μπράιεν έχει αναπαραχθεί στα αμερικανικά ΜΜΕ ως ένα εξ όσων ακούγεται για το Στέιτ Ντιπάρτμεντ (μαζί με εκείνο του Μάρκο Ρούμπιο). Ενώ, αντιθέτως, για τη θέση του συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας συζητείται, μεταξύ άλλων, εκείνο του Ρίτσαρντ Γκρενέλ, στενού συνεργάτη του Τραμπ και πρώην πρέσβη των ΗΠΑ στη Γερμανία. Ενα πρόσωπο με το οποίο η Αθήνα διατηρεί επαφή σε διπλωματικό επίπεδο είναι και ο Έλμτριτζ Κόλμπι, που είχε διατελέσει υφυπουργός Άμυνας και στην πρώτη κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ.

Ο Τραμπ κέρδισε τη λαϊκή ψήφο, την πλειοψηφία των εκλεκτόρων και εξασφάλισε στο κόμμα του τον έλεγχο του Κογκρέσου. Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι οι ψηφοφόροι, άνδρες και γυναίκες, ισπανόφωνοι, μαύροι, αυτόχθονες Αμερικανοί, μέλη της εργατικής τάξης, βρήκαν στο πρόσωπο ενός λαϊκιστή μεγιστάνα, με έντονα αυταρχικά στοιχεία, κάτι που αναζητούσαν.

Ο κόσμος στα μέτρα του

Το ιστορικό επίτευγμα της επιστροφής Τραμπ αλλάζει την Αμερική και τον πλανήτη

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Την Τετάρτη τα ξημερώματα, η υφήλιος έχασε την ανάσα της. Πώς έγινε πάλι αυτό; Πώς έπεσαν ξανά τόσο έξω οι δημοσκοπήσεις; Και πάνω από όλα, τι σημαίνει; Η σαρωτική νίκη του Ντόναλντ Τραμπ, που κέρδισε τη λαϊκή ψήφο, την πλειοψηφία των εκλεκτόρων και εξασφάλισε στο κόμμα του τον έλεγχο του Κογκρέσου έδειξε ότι η πρώτη θητεία του δεν ήταν παρέκκλιση από μια αμερικανική κανονικότητα. Αποδείχθηκε ότι οι ψηφοφόροι του καθρεφτίστηκαν στο πρόσωπό του, επιλέγοντας ο καθένας την πτυχή που του άρεσε: ισπανόφωνοι και μαύροι, αυτόχθονες Αμερικανοί, μέλη της εργατικής τάξης, πληθυσμιακές ομάδες που θεωρητικά δεν έχουν τίποτα κοινό με έναν προνομιούχο μεγιστάνα και θα έπρεπε να

Όσοι είχαν επιφυλάξεις μέχρι πρότινος κατά πόσον είναι δόκιμος ο όρος, όπως ο ιστορικός Ρόμπερτ Πάξτον, συγγραφέας του «Η ανατομία του φασισμού», ανέκρουσαν πρύμναν και τον υιοθέτησαν μετά την υποκίνηση του πλήθους στην εισβολή στο Καπιτώλιο στις 6 Ιανουαρίου 2021. Ακόμη και η αντίπαλός του, η αντιπρόεδρος Κάμαλα Χάρις, χρησιμοποίησε τη λέξη που ξεκινάει από «φ» (the f word). Τίποτε από αυτά δεν έκαμψε το εκλογικό σώμα.

Αναζητώντας στίγμα

Η έκβαση της αναμέτρησης είναι βέβαιο ότι θα βυθίσει σε κρίση και εσωστρέφεια τους Δημοκρατικούς όχι μόνο για τα λάθη που έγιναν, αλλά και για το ιδεολογικό στίγμα που πρέπει να υιοθετήσουν εις το εξής για να κερδίσουν την επόμενη αναμέτρηση. Παρόλο που η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν κατάφερε να μειώσει τον πληθωρισμό στο 2,1%, να επενδύσει σε έργα υποδομής, να δημιουργήσει 16,5 εκατ. θέσεις εργασίας σε διάφορους τομείς, αυτά που έμειναν στη μνήμη των ψηφοφόρων ήταν το μεταπανδημικό σοκ του πληθωρισμού και η αύξηση του αριθμού των παράτυπων μεταναστών. Η κωλυσιεργία του Μπάιντεν να αποσυρθεί από την κούρσα αλλά και των συνεργατών του να αποκαλύψουν τις επιπτώσεις της ηλικίας του στη φυσική του κατάσταση (κάτι που αποκαλύφθηκε με τραγικό τρόπο στο πρώτο τηλεοπτικό ντιμπέιτ με τον Τραμπ) στέρνησε από το κόμμα του τη δυνατότητα για μια σοβαρή προκριματική διαδικασία. Παρά τη συγκέντρωση τριπλάσιων δωρεών σε σχέση με τον Τραμπ, που άγγιξαν το 1 δισ. δολάρια, η Χάρις απέτυχε να πείσει ότι δεν αποτελεί συνέχεια της πολιτικής του Μπάιντεν. Όταν στη διάρκεια εκπομπής κλήθηκε να απαντήσει τι θα άλλαζε στη διακυβέρνησή του, δεν μπόρεσε να βρει κάτι να διαφοροποιηθεί. Ακόμη και η προσπάθειά της να εμφανιστεί πιο επικριτική έναντι του Ισραήλ σε σχέση με τον Μπάιντεν δεν έπεισε, όπως φάνηκε από τη δυσaráεσκεια των μουσουλμάνων ψηφοφόρων του Μίσιγκαν, μιας κρίσιμης πολιτείας.

Αν στην πρώτη θητεία του υπήρχαν θεσμικά αντίβαρα και

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Οι εκλογές για το Κογκρέσο

Βουλή των Αντιπροσώπων

Πλειοψηφία με 218 έδρες

άνθρωποι του κατεστημένου της Ουάσιγκτον για να τον πλαισιώσουν, προκειμένου να μετριάσουν τις επιπτώσεις των αλλοπρόσαλων αποφάσεών του, αυτήν τη φορά το μέγεθος της νίκης του, ο έλεγχος του Ανωτάτου Δικαστηρίου και οι διορισμοί ημετέρων, όπως ο ιδρυτής της Tesla και ιδιοκτήτης της πλατφόρμας X Ελον Μασκ ή ο συνωμοσιολόγος γόνος της οικογένειας Κένεντι, Ρόμπερτ Φ. Τζούνιορ, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια αισιοδοξίας. Ενδεικτικό της επιρροής που μπορεί να έχει στη νέα κυβέρνηση ο Μασκ είναι το γεγονός ότι στην πρώτη συνουσία του Τραμπ με τον Ζελένσκι, το τηλέφωνο πήρε και ο μεγιστάνας,

για να μιλήσει απευθείας με τον Ουκρανό πρόεδρο. Πρώτο μέλημα του Τραμπ αναμένεται να είναι ο διορισμός ενός υπουργού Δικαιοσύνης απολύτως πιστού, που θα προχωρήσει σε διώξεις των πολιτικών του αντιπάλων, ιδίως της οικογένειας Μπάιντεν, και θα εξασφαλίσει ασυλία στον ίδιο.

Το κίνημα MAGA (Make America Great Again) θα ασκεί διπλωματία, οικονομική, κοινωνική, κλιματική και μεταναστευτική πολιτική. Και η διαπλοκή της πολιτικής με την επιχειρηματική ελίτ θα είναι πιο αποκάλυπτη από ποτέ. Προεκλογικά ο δισεκατομμυριούχος Χάουαρντ Λούντνικ, διευθύνων σύμβουλος της οικονομικής εταιρείας Cantor Fitzgerald, είχε αποκαλύψει ότι ο Τραμπ του ανέθεσε την αποστολή να αναζητήσει ικανά στελέχη για την επόμενη κυβέρνηση μετά μια βραδιά συγκέντρωσης δωρεών για την καμπάνια του στα Χάμιπτονς. Το βασικό κριτήριο σε αυτή τη διαδικασία θα είναι ο βαθμός πίστης στον Τραμπ. Οι υπερπλούσιοι των ΗΠΑ εξαγόρασαν δηλαδή προεκλογικά την πρόσβασή τους στον νέο ένοικο του Λευκού Οίκου. Ο Τραμπ δεν έχει κρύψει τις προθέσεις του: εμπορικοί πόλεμοι με Κίνα και Ε.Ε. για να προστατεύσει την αμερικανική οικονομία, απελάσεις εκατομμυρίων παράτυπων, ενδεχομένως και νόμιμων, μεταναστών ανεξάρτητα από το οικονομικό κόστος μιας τέτοιας γιγάντιας επιχείρησης, απειλητική από συμμαχίες που στοιχίζουν χρήματα στην Ουάσιγκτον όπως το ΝΑΤΟ και η Ουκρανία, καθώς και αναδιπλωση στην πορεία προς την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα. «Η προβλεψιμότητα είναι φρικτικό πράγμα», είχε πει σε πρόσφατη συνέντευξή του ο Ρίτσαρντ Γκρενέλ, πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στη Γερμανία, ο οποίος φημολογείται ότι θα μπορούσε να είναι υπουργός Εξωτερικών ή σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας στη νέα κυβέρνηση. Την ίδια άποψη έχει και ο ίδιος ο Τραμπ, ο οποίος θεωρεί διπλωματική αρετή τον αιφνιδιασμό εχθρών και συμμάχων. Διεθνείς αναλυτές δεν είναι τόσο βέβαιοι ότι Κίνα και Ρωσία, π.χ., θα μπορέσουν με οποιονδήποτε τρόπο να εμπιστευθούν έναν τόσο αφερέγγυο συνομιλητή προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία

για τους δασμούς, την κρίση στα Στενά της Ταϊβάν ή τον πόλεμο στην Ουκρανία. Την ίδια στιγμή, έχει υποσχεθεί απορρύθμιση και φοροαπαλλαγές που θα ευνοήσουν τους ισχυρούς χρηματοδότες του και όχι το εκλογικό σώμα που τον ψήφισε.

Γιορτή με βότκα...

Το εντυπωσιακό comeback του τέως προέδρου, που δεν έχει προηγούμενο στη σύγχρονη αμερικανική ιστορία (το 1892 ήταν η τελευταία φορά που είχε κερδίσει Αμερικανός πρόεδρος δύο μη συνεχόμενες θητείες), αναμένεται να βρει μιμητές στην Ευρώπη και αλλού. Ο Ούγγρος πρωθυπουργός Βίκτορ Ορμπαν, ο οποίος ασκεί και την προεδρία της Ε.Ε., γιόρτασε με βότκα την επάνοδο Τραμπ και προανήγγειλε «μεγάλα κοινά σχέδια» για το μέλλον. Το εγχειρίδιο της

Το εγχειρίδιο της επιτυχίας του μελετούν οι επίδοξοι «μίνι Τραμπ», οι οποίοι επιδιώκουν να μετατρέψουν δημοκρατικές χώρες σε ημιαυταρχικά καθεστώτα.

επιτυχίας του μελετούν οι επίδοξοι «μίνι Τραμπ», οι οποίοι επιδιώκουν να μετατρέψουν δημοκρατικές χώρες σε ημιαυταρχικά καθεστώτα. Τη συνταγή συμπύκνωσε ωραία ο Μπεν Ρόουτς, πρώην αναπληρωτής σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Μπαράκ Ομπάμα, στους «Νιου Γιορκ Τάιμς»: «Κέρδισε την εξουσία με ένα λαϊκιστικό μήνυμα κατά των ελίτ. Αναδιאμορφώσε τις εκλογές περιφέρειες. Άλλαξε τους εκλογικούς νόμους. Τρομοκράτησε την κοινωνία των πολιτών. Γέμισε τα δικαστήρια με δικαστές που στηρίζουν την αρπαγή εξουσίας. Βοήθησε τον πλουτισμό ημετέρων μέσω διαφθοράς. Εξαγόρασε εφημερίδες και τηλεοπτικούς σταθμούς ώστε να γίνουν φερέφωνα ακροδεξιός προπαγάνδας. Χρησιμοποίησε τα σόσιαλ μίντια για να ενεργοποιήσει τους υποστηρικτές. Τα τύλιξε όλα σε μια σύγκρουση «εμείς», οι αληθινοί Ρώσοι, Ούγγροι ή Αμερικανοί εναντίον των «άλλων», που είναι μετανάστες, μουσουλμάνοι, αριστεροί, γκέι, ο Τζορτζ Σόρος κ.λπ.».

Το μέγεθος της νίκης, ο έλεγχος του Ανωτάτου Δικαστηρίου και οι διορισμοί ημετέρων δεν αφήνουν πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για τη δεύτερη θητεία Τραμπ.

αποτελούν προνομιακό ακροατήριο των Δημοκρατικών. Ούτε καν οι γυναίκες δεν έσπευσαν μαζικά να συστειρωθούν γύρω από την αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις, λόγω των αμβλώσεων, όπως ήλπιζαν οι Δημοκρατικοί. Η κυριαρχία του είναι απόλυτη, με αποτέλεσμα πολλοί αναλυτές να μιλούν για μια νέα χώρα, μια νέα εποχή και έναν νέο πλανήτη.

Όπως επισημαίνει ο «Εκόνομιστ», η εποχή Τραμπ είναι κατά μία έννοια πολύ σύγχρονη. «Κατέστη εφικτή λόγω των τεχνολογικών αλλαγών και της πολυδιάσπασης των ΜΜΕ, σε μια περίοδο που είναι δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς τη δικαιοσύνη από την πολιτική και την πολιτική από τη σόουμπιζ». Ταυτόχρονα, όμως, είναι κι ένα case study στον λαϊκισμό, αν όχι στον φασισμό. Στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας υπήρξε μεγάλη συζήτηση για το κατά πόσον ο Τραμπ εμπίπτει στην κατηγορία του φασίστα ηγέτη, έχοντας μουσολινικά στοιχεία στη ρητορική και την πολιτική πρακτική του.

Η ΕΠΟΧΗ
ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Αρνητικό θα είναι το αποτύπωμα της νέας κυβέρνησης και στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής, εκτιμά ο Τζέιμς Σταυρίδης. «Όσον αφορά το περιβάλλον, (ο Τραμπ) θα αποσυρθεί από τη Συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα».

“

Η αμερικανική στήριξη προς το Ισραήλ θα συνεχιστεί αμείωτη. Το Ιράν θα δεχθεί αυστηρές προειδοποιήσεις να μην προχωρήσει στην ανάπτυξη πυρηνικών όπλων, που θα περιλαμβάνουν την απειλή μιας κοινής ισραηλινο-αμερικανικής στρατιωτικής επίθεσης.

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

«**Μειζόνες** επιπτώσεις» για τον κόσμο θα έχει η «σαρωτική» νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις προεδρικές εκλογές της περασμένης Τρίτης, σύμφωνα με τον ναύαρχο ε.α. Τζέιμς Σταυρίδη. Μιλώντας αποκλειστικά (μέσω e-mail) στην «Κ», ο Σταυρίδης, πρώην ανώτατος διοικητής του ΝΑΤΟ στην Ευρώπη, δίνει τις πρώτες του εκτιμήσεις για τον γεωπολιτικό σεισμό που αποτελεί η επιστροφή του Τραμπ στο Λευκό Οίκο.

Ο νεοεκλεγείς πρόεδρος, σύμφωνα με τον Σταυρίδη, «θα συνεχίσει να εκφράζει τον σκεπτικισμό του απέναντι στο ΝΑΤΟ. Η αποχώρηση των Ηνωμένων Πολιτειών από τη Συμμαχία δεν είναι ιδιαίτερα πιθανή, αλλά οι απαιτήσεις του για αύξηση των στρατιωτικών δαπανών από τους Ευρωπαίους θα ενταθούν. Μπορεί να επιμείνει σε ένα κατώτατο όριο (αμυντικών δαπανών) στο 3% του ΑΕΠ, σημαντικά υψηλότερο από τον υφιστάμενο στόχο του 2%, τον οποίο εξακολουθούν πολλά μέλη να μην πετυχαίνουν. Κάτι τέτοιο θα δημιουργήσει έντονες ρωγμές στην πολιτική συνοχή της Συμμαχίας και θα αποδυναμώσει τον αντίκτυπο της».

Άμεση πίεση

Η πιο ευθεία γεωπολιτική συνέπεια της εκλογής Τραμπ αφορά την Ουκρανία, που ήδη αντιμετωπίζει τεράστιες δυσκολίες απέναντι στην αργή αλλά ανελέητη προέλαση των Ρώσων εισβολέων στα ανατολικά. «Η Ουκρανία θα δεχθεί άμεση και σφοδρή πίεση να διαπραγματευθεί για τον τερματισμό του πολέμου με τη Ρωσία», εκτιμά ο Σταυρίδης. «Το Κρεμλίνο σχεδόν σίγουρα θα αποσπάσει τον επίσημο έλεγχο της Κριμαίας και των τεσσάρων επαρχιών του Ντονμπάς, που μαζί συνιστούν το 20% της χερσαίας έκτασης της Ουκρανίας. Ο Πούτιν κατ'ελάχιστον θα απαιτήσει εγγυήσεις ότι η Ουκρανία δεν θα ενταχθεί ούτε στο ΝΑΤΟ ούτε στην Ε.Ε.».

Υπενθυμίζεται ότι τον περ-

σμένο Δεκέμβριο, με τον Βίκτορ Ορμπαν να φεύγει την κρίσιμη στιγμή από το δωμάτιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδωσε το πράσινο φως για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων Ε.Ε.-Ουκρανίας.

Στη Μέση Ανατολή, συνεχίζει ο Σταυρίδης, «η αμερικανική στήριξη προς το Ισραήλ θα συνεχιστεί αμείωτη. Το Ιράν θα δεχθεί αυστηρές προειδοποιήσεις να μην προ-

χωρήσει στην ανάπτυξη πυρηνικών όπλων, που θα περιλαμβάνουν την απειλή μιας κοινής ισραηλινο-αμερικανικής στρατιωτικής επίθεσης αν το καθεστώς αγνοήσει τις προειδοποιήσεις. Οι Χούθις θα δεχθούν επίθεση από ένα συνασπισμό που θα περιλαμβάνει τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, αραβικά κράτη και ενδεχομένως τη συμμετοχή κάποιων Ευρωπαίων – π.χ. του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γαλλίας. Το επι-

τέλειο του Τραμπ θα επιχειρήσει να μετατρέψει τις Συμφωνίες του Αβραάμ σε μία Συμμαχία του Αβραάμ, που θα περιλαμβάνει επίσημες εγγυήσεις ασφαλείας τόσο για το Ισραήλ όσο και για τα αραβικά κράτη του Κόλπου έναντι του Ιράν».

Σχετικά με την Κίνα, η ομάδα του Τραμπ «θα ξεκινήσει με την επιβολή υψηλών δασμών, αλλά θα είναι διατεθειμένη να τους χρησιμοποιήσει ως μοχλό πίεσης για να

Τζέιμς Σταυρίδης, πρώην ανώτατος διοικητής του ΝΑΤΟ στην ΕυρώπηΣυνθηκολόγηση
στο πεδίο, πόλεμος
με τους δασμούς

Το Κίεβο θα εξωθηθεί σε ένα συμβιβασμό με παραχώρηση εδάφους και σκληρούς όρους, ενώ ο νέος πρόεδρος θα ρισκάρει ανελέητο εμπορικό ανταγωνισμό με την Κίνα

Μάσκες του Βλαντίμιρ Πούτιν και του Ντόναλντ Τραμπ στην πρόσφατη κατασκήνωση με αναμνηστικά στην Αγία Πετρούπολη, την επομένη των αμερικανικών εκλογών. Σύμφωνα με τον Τζέιμς Σταυρίδη, η πιο ευθεία γεωπολιτική συνέπεια της αλλαγής φρουράς στον Λευκό Οίκο αφορά την Ουκρανία.

υποχρεώσει το Πεκίνο να αμβλύνει τις πολιτικές αθέμιτου ανταγωνισμού στο διεθνές εμπόριο και να ανοίξει περισσότερο την κινεζική αγορά για αμερικανικές εταιρείες».

«Οι συνολικοί δασμοί στα εισαγόμενα αγαθά, ανεξαρτήτως προέλευσης, θα αυξηθούν κάπου μεταξύ 10%-20%. Αυτό μπορεί να πυροδοτήσει έναν παγκόσμιο εμπορικό πόλεμο, καθώς η Ε.Ε., οι σύμμαχοι (των ΗΠΑ) στον Ειρηνικό και σίγουρα η Κίνα θα προχωρήσουν σε αντίποινα», προσθέτει ο Σταυρίδης. Παραμένοντας στο μέτωπο του Ειρηνικού, σημειώνει ότι ο Τραμπ «θα πιέσει την Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα και την Ταϊβάν να αυξήσουν τις αμυντικές τους δαπάνες, ιδιαίτερα μέσω της αγοράς αμερικανικών όπλων και πυρομαχικών. Η ομάδα του θα αντιπαρατεθεί με την Κίνα για τις εδαφικές διεκδικήσεις της στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας και θα στηρίξει τις Φιλιππίνες», χώρα με τις οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν υπογράψει συνθήκη συμμαχίας.

Για το κλίμα

Εξαιρετικά αρνητικό θα είναι το αποτύπωμα της νέας κυβέρνησης και στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής. «Όσον αφορά το περιβάλλον, (ο Τραμπ) θα αποσυρθεί από τη Συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα και θα κάνει πράξη το σύνθημα “Drill, baby, drill!” (σ.σ.: θα δώσει έμφαση στις εξορύξεις ορυκτών καυσίμων). Θα δοθεί πολύ λιγότερη προσοχή σε οποιαδήποτε πτυχή του περιορισμού της υπερθέρμανσης του πλανήτη ή σε κανονιστικά πλαίσια (για την προστασία του περιβάλλοντος). Αντί των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, θα εστιάσουν στους υδρογονάνθρακες».

Τέλος, σχετικά με τις ελληνο-αμερικανικές σχέσεις, ο Σταυρίδης προβλέπει ότι θα υπάρχει συνέχεια: «Η κυβέρνηση Τραμπ θα θέλει να συνεχίσει τη θερμή συνεργασία που υφίσταται αυτή τη στιγμή μεταξύ ΗΠΑ και Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης σε ναυτικές βάσεις και της αμυντικής συνεργασίας και κοινών ασκήσεων».

HELLENIC BANK ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

15.11.24 - 12.01.25

ΣΤΗ ΤΑΦΡΟ ΝΤ'ΑΒΙΔΑ

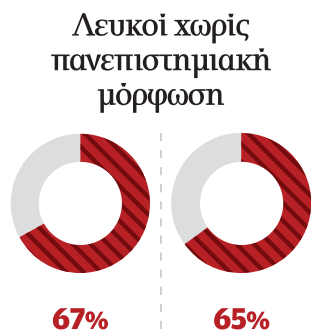
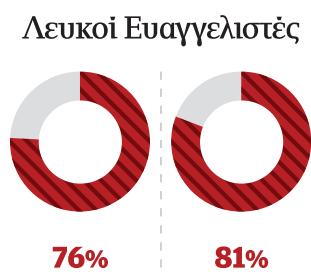
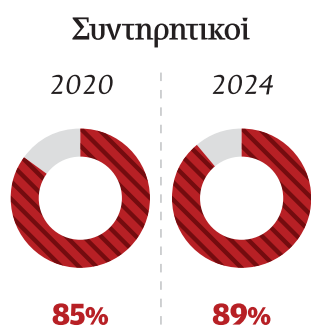
Χορηγοί:

Χορηγός
Επικοινωνίας:

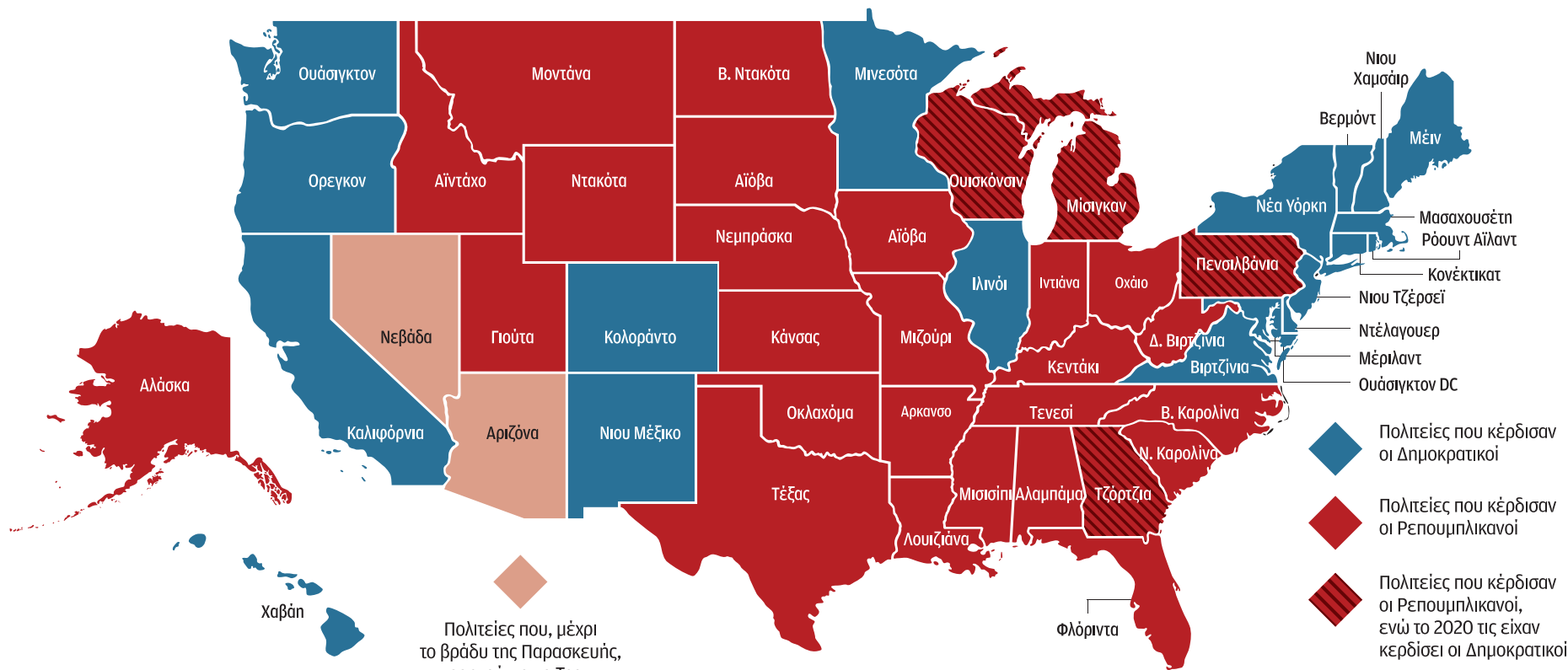
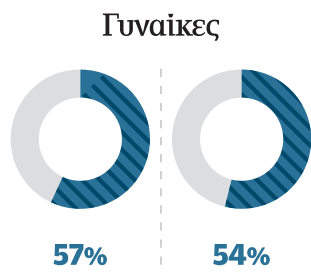
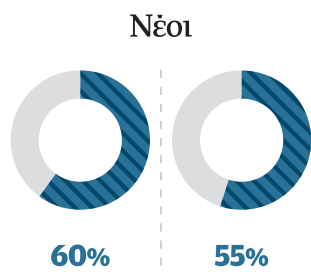
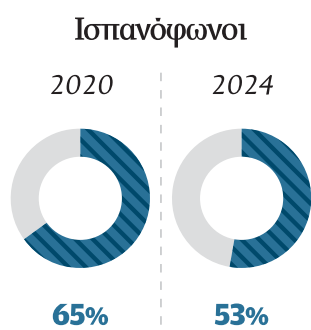
Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Η εκλογική βάση των Ρεπουμπλικανών

Η εκλογική βάση των Δημοκρατικών

Το κοίτασμα του μεγάλου θυμού

Τρεις αναλυτές εξηγούν τις κοινωνικές δυσaréσκείες που εκμεταλλεύθηκε ο νικητής

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Σε αντίθεση με τον Ντόναλντ Τραμπ, οι Δημοκρατικοί δεν «ζύγισαν» το κοινό αίσθημα που κυριαρχεί στο μεγαλύτερο μέρος της αμερικανικής κοινωνίας. Η προσπάθεια της Κάμαλα Χάρις εξαντλήθηκε σε μια σύντομη όσο και επιφανειακή καμπάνια και τώρα ο νικητής των εκλογών πιθανώς θα πράξει ακριβώς ό,τι υποσχέθηκε.

Αν οι προβλέψεις επιβεβαιωθούν, ο κόσμος θα πρέπει να ξεχάσει την Αμερική που γνώριζε και σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο οφείλει να προετοιμαστεί για γερές δόσεις χάους ή τουλάχιστον ρευστότητας στο διεθνές σύστημα. Στον απόηχο των εκλογών-οροσήμου της 5ης Νοεμβρίου, οι ειδικοί στις ΗΠΑ έχουν επιδοθεί σε μια εντατική προσπάθεια αναζήτησης των συνθηκών που μάλλον πέρασαν κάτω από τα ραντάρ τους.

Πώς κέρδισε ο Τραμπ, πώς έχασε η Χάρις

Η αθυροστομία του δεν ήταν ικανή να ανακόψει τη δυναμική του. Αντιθέτως. «Ο Τραμπ κέρδισε επειδή ο ρόλος του ως αρχιστρατήγου των λαϊκώνων ξεπέρασε τον αγνώριστο πλέον συνασπισμό του Δημοκρατικού Κόμματος, το οποίο εκπροσωπεί περισσότερο τις ανησυχίες και τις αξίες των ελίτ στη Νέα Υόρκη, στο Λος Άντζελες και στην Ουάσινγκτον. Η εκστρατεία της Χάρις, παρά το γεγονός ότι συγκέντρωσε περίπου 1 δισ. δολάρια σε χορηγίες κατά τη διάρκεια μιας προσπάθειας 107 ημερών, δεν συνδέθηκε ποτέ με ψηφοφόρους σε πολιτείες που είχαν σημασία. Οι υπεύθυνοι της εκστρατείας πίστευαν ότι με τα χρήματα μπορούσαν να μετακινήσουν τους ψηφοφόρους. Δεν κατάλαβαν –και μπορεί να είναι προϊόν λανθασμένων δημοσκοπήσεων– ότι οι ψηφοφόροι ήταν θυμωμένοι και απογοητευμένοι. Το κυριότερο, αρνήθηκαν να χαρακτηριστούν αντικειμενικά ως Δημοκρατικοί απλώς και μόνον λόγω φυλής, φύλου και γεωγραφίας», τονίζει στην «Κ» ο βετεράνος επικοινωνιολόγος των Δημοκρατικών Χανκ Σάινκοφ, ο οποίος κάνει λόγο για μοιραία λάθη στρατηγικής που κόστισαν στο κυβερνών κόμμα.

«Ο Τραμπ αποδείχθηκε ασταμάτητος, παρουσιάζοντας τον εαυτό του ως λαϊκιστή, αντισυστημικό υποψήφιο. Η Χάρις έκανε αποτελεσματική εκστρατεία, αλλά αντιμετώπισε μια δύναμη της φύσης που επαναπροσδιορίζει την αμερικανική πολιτική με τη δική του βίβανση εικόνα», υπογραμμίζει στην «Κ» από τη δική του οπτική ο Τζέικομπ Χάιλμπρου, αρθρογράφος του National

Interest, ανώτερος συνεργάτης του Atlantic Council, ο οποίος εστιάζει λιγότερο στις ευθύνες των Δημοκρατικών και περισσότερο στο φαινόμενο Τραμπ.

Όμως, κοινή συνισταμένη στις τοποθετήσεις Αμερικανών αναλυτών είναι η παραδοχή για προβληματική κατανομή του πλούτου και κυρίως των ευκαιριών στις ΗΠΑ, οι επιπτώσεις της οποίας πέρασαν κάτω από το ραντάρ των εκλογολόγων.

«Πάνω απ' όλα, ο Τραμπ κέρδισε γιατί αιχμαλώτισε και εκμεταλλεύθηκε τον μεγάλο θυμό που επικρατεί στη χώρα. Με τρόπους που η Χάρις, πολύ απλά, δεν μπόρεσε να κάνει. Αυτό είναι όλο. Στις ΗΠΑ επικρατεί σήμερα ανασφάλεια και πόλωση. Η πολιτική προσωπικότητα του Τραμπ «κούμπωσε» με την ατμόσφαιρα που κυριαρχεί. Δεν είναι απλώς ζητήματα λαϊκιστικής πολιτικής. Ούτε ένα ακόμη είδος εξέγερσης ενάντια στις ελίτ. Είναι και αυτό, όμως δεν είναι πια μόνο αυτό. Βιώνουμε από πολλές απόψεις μια διάσταση εμφυλίου πολέμου ακόμη και στο εσωτερικό των ελίτ στις ΗΠΑ – αρκεί να αναλογιστεί κανείς τα χρηματικά ποσά που δαπανώνται κατά τη διεξαγωγή μιας εκστρατείας. Η δυσaréσκεια είναι βαθιά και δεν περιορίζεται απλώς στα λιγότερο ευημερούντα τμήματα της αμερικανικής κοινωνίας», εξηγεί στην «Κ» ο Ιαν Λέσερ, επικεφαλής σύμβουλος στο γραφείο του German Marshall Fund στις Βρυξέλλες, ο οποίος αναφέρεται τόσο στις οικονομικές όσο και στις ταυτοτικές παραμέτρους της ιδεολογικής σύγκρουσης στην Αμερική.

Αν είχε αποσυρθεί νωρίτερα ο Μπάιντεν;

Θεωρείται πως όποιος και να ήταν ο υποψήφιος των Δημοκρατικών σε αυτές τις εκλογές, θα έπεφτε θύμα της διάχυτης ανασφάλειας για το μέλλον. «Με δεδομένο τον βαθμό δυσaréσκειας στις ΗΠΑ γύρω από την οικονομία, την κατάσταση στα σύνορα και τα πολιτικά όπως και πολιτισμικά ζητήματα, θα ήταν πολύ δύσκολο για οποιαδήποτε προσωπικότητα που σχετίζεται με την τρέχουσα κυβέρνηση να λάβει την απαραίτητη υποστήριξη. Η αντιπρόεδρος Χάρις συνδέθηκε με τις ελλείψεις της διακυβέρνησης των Δημοκρατικών. Πόσο μάλλον, από τη στιγμή που μέρος του χαρτοφυλακίου της ήταν η διαχείριση των συνόρων», αναφέρει ενδεικτικά ο Λέσερ, ξετυλίγοντας τους λόγους για τους οποίους η υποψήφια των Δημοκρατικών δεν κατάφερε να σκωλήσει το βάρος στους ώμους της.

«Μπορούμε να υποθέσουμε και να θεωρήσουμε ότι αν

Χανκ Σάινκοφ. «Οι υπεύθυνοι της εκστρατείας δεν κατάλαβαν –και μπορεί να είναι προϊόν λανθασμένων δημοσκοπήσεων– ότι οι ψηφοφόροι ήταν θυμωμένοι και απογοητευμένοι», λέει ο βετεράνος επικοινωνιολόγος των Δημοκρατικών.

Ιαν Λέσερ. «Η δυσaréσκεια είναι βαθιά και δεν περιορίζεται απλώς στα λιγότερο ευημερούντα τμήματα της αμερικανικής κοινωνίας», εξηγεί ο επικεφαλής σύμβουλος στο γραφείο του German Marshall Fund στις Βρυξέλλες.

Τζέικομπ Χάιλμπρου. «Αναμένω ότι ο Τραμπ θα αρχίσει να συλλαμβάνει και να απελευθερώνει όλοσχερώς τη Λωρίδα της Γάζας και να αυξήσει την πίεση στους Παλαιστινίους της Δυτικής Οχθής. Ο Τραμπ βλέπει σαν βάρη τους δημοκρατικούς συμμάχους των ΗΠΑ. Θέλει να επιστρέψει σε ένα μοντέλο ισορροπίας δυνάμεων μέσα στο οποίο όλες οι δυνάμεις επιδιώκουν την επιρροή ή μία εναντίον της άλλης. Το αποτέλεσμα θα είναι να εισαχθεί χάος στο διεθνές σύστημα. Ο Τραμπ δεν είναι πολιτικός, είναι επαναστάτης», αναφέρει σε δραματικούς τόνους ο Χάιλμπρου.

ο πρόεδρος Μπάιντεν είχε τερματίσει την προσπάθεια επανεκλογής του νωρίτερα, ίσως το αποτέλεσμα να ήταν διαφορετικό. Ενδεχομένως, ναι. Ωστόσο, ο πληθωρισμός και η παράνομη μετανάστευση δεν αντιμετωπίστηκαν ποτέ συναισθηματικά από τη Χάρις, η προσπάθεια της οποίας εξαντλήθηκε στη ρητορική υπεκφυγή αντί να βασιστεί

στην αντιπαράθεση επί των ζητημάτων και στην παρουσίαση σχεδίων δράσης», παρατηρεί από τη δική του πλευρά ο Χανκ Σάινκοφ.

Θα ξεκοιλιάσει το «βαθύ κράτος»

Το ερώτημα πλέον είναι ποιος Τραμπ θα εμφανιστεί στη δεύτερη θητεία του. «Θα κρατήσει τον λόγο του, θα πράξει ακριβώς αυτό που υποσχέθηκε», εκτιμά ο Σάινκοφ, ο οποίος θεωρεί ότι ο κόσμος πρέπει πραγματικά να προετοιμαστεί για μια πολύ διαφορετική Αμερική από το 2025.

Στο μεταξύ, ο νικητής των εκλογών έχει πείσει αναλυτές όπως ο Χάιλμπρου για την εκδικητικότητα που θα διέπει την επιστροφή στον Λευκό Οίκο: «Αναμένω ότι ο Τραμπ θα αρχίσει να συλλαμβάνει και να απελευθερώνει όλοσχερώς τη Λωρίδα της Γάζας και να αυξήσει την πίεση στους Παλαιστινίους της Δυτικής Οχθής. Ο Τραμπ βλέπει σαν βάρη τους δημοκρατικούς συμμάχους των ΗΠΑ. Θέλει να επιστρέψει σε ένα μοντέλο ισορροπίας δυνάμεων μέσα στο οποίο όλες οι δυνάμεις επιδιώκουν την επιρροή ή μία εναντίον της άλλης. Το αποτέλεσμα θα είναι να εισαχθεί χάος στο διεθνές σύστημα. Ο Τραμπ δεν είναι πολιτικός, είναι επαναστάτης», αναφέρει σε δραματικούς τόνους ο Χάιλμπρου.

Ο ίδιος θεωρεί ότι ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ θα επιδιώξει στενούς δεσμούς με ηγέτες που θεωρεί φυσικούς συμμάχους του, αναφέροντας τους Πούτιν, Ορμπαν, Νετανιάχου και Ερντογάν. «Θα παραδώσει την Ουκρανία στον Πούτιν. Θα απελευθερώσει τον Νετανιάχου ώστε να καταστρέψει ολοσχερώς τη Λωρίδα της Γάζας και να αυξήσει την πίεση στους Παλαιστινίους της Δυτικής Οχθής. Ο Τραμπ βλέπει σαν βάρη τους δημοκρατικούς συμμάχους των ΗΠΑ. Θέλει να επιστρέψει σε ένα μοντέλο ισορροπίας δυνάμεων μέσα στο οποίο όλες οι δυνάμεις επιδιώκουν την επιρροή ή μία εναντίον της άλλης. Το αποτέλεσμα θα είναι να εισαχθεί χάος στο διεθνές σύστημα. Ο Τραμπ δεν είναι πολιτικός, είναι επαναστάτης», αναφέρει σε δραματικούς τόνους ο Χάιλμπρου.

Πιο συγκρατημένος εμφανίζεται ο Ιαν Λέσερ: «Θα πρέπει να δούμε ποιος θα διορίσει και τι θα κάνουν αυτοί που θα διορίσει. Θα εισαχθούν πολλά άτομα σε διαφορετικά επίπεδα της αμερικανικής διοίκησης, τόσο για την εσωτερική όσο και για την εξωτερική πολιτική. Στην εκστρατεία του, ο Τραμπ επισήμως αποκέρυξε το Project 2025 (σ.σ. το βιβλιογραφικό πρόγραμμα που έχουν εκπονήσει υποστηρικτές του και προβλέπει, μεταξύ άλλων, προγραφές ανεπιθύμητων δημόσιων λειτουργιών). Στην πραγματικότητα, βέβαια, στοιχεία από αυτές τις προτά-

σεις θα είναι σίγουρα μέρος της προσέγγισης που θα ακολουθήσει – είτε πρόκειται για την παράνομη μετανάστευση, είτε για τον προστατευτισμό. Σίγουρα θα συμμεριστεί τον σκεπτικισμό για το κράτος και τη λειτουργία του».

Η κοσμοθεωρία του Τραμπ στηρίζεται στον οικονομικό εθνικισμό και στον απομονωτισμό – την απόσυρση των ΗΠΑ από τα διεθνή μέτωπα. Εξ ου και θεωρητικά αναμένεται να είναι φειδωλός με τη χρήση της αμερικανικής στρατιωτικής δύναμης. Έχει υποσχεθεί ότι στην Ουκρανία θα προσπαθήσει να επιβάλει με κάποιον τρόπο τουλάχιστον κατάπαυση του πυρός, αν όχι το τέλος της σύγκρουσης. «Μένει να φανεί αν μπορεί πράγματι να επιβάλει κάτι τέτοιο με τη δύναμη της προσωπικότητας και της διπλωματίας. Το βέβαιο είναι ότι θα υποστηρίξει λιγότερο την πολιτική των ΗΠΑ απέναντι στη Ρωσία. Θα είναι επίσης δύσπιστος και δύσκολος εταίρος στο ΝΑΤΟ, αλλά μάλλον δεν θα επιχειρήσει να βγάλει τις ΗΠΑ από τη Συμμαχία. Στη Μέση Ανατολή, θα είναι λιγότερο διατεθειμένος να πιέσει την κυβέρνηση Νετανιάχου σχετικά με την πολιτική που ασκεί στη Γάζα και στον Λίβανο. Θα τηρήσει σίγουρα μια πιο σκληρή στάση απέναντι στο Ιράν, η οποία δεν θα είναι ιδιαίτερα παρεμβατική απαραίτητα. Θα είναι, πάντως, πολύ δύσκολο να ξαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν», σχολιάζει ο Λέσερ, ο οποίος επιλέγει τις αμερικανoturκικές σχέσεις ως παράδειγμα για τις τομείς στους οποίους θα μπορούσε να εκδηλωθεί η απρόβλεπτη συμπεριφορά του Τραμπ.

Κρύο και ζέστη με τον Ερντογάν

«Είδαμε και στην πρώτη θητεία τις διαφορετικές πτυχές της προσέγγισης που μπορεί να έχει απέναντι στον Ερντογάν. Από τη μία, κατά κάποιον τρόπο, είχε αναπτύξει μια σχέση μαζί του. Από την άλλη, ήταν ιδιαίτερα επικριτικός για θέματα όπως οι S-400. Εκτιμώ ότι τα είδη των ανθρώπων που θα έρθουν στο κατεστημένο της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας στη δεύτερη κυβέρνηση Τραμπ θα είναι πολύ ευαίσθητα στις αντιδυτικές πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας. Ακόμη και αν υπάρχει κάποια “συγγένεια” σε προσωπικό επίπεδο μεταξύ Τραμπ και Ερντογάν, τα ζητήματα πολιτικής θα παραμείνουν πολύ δύσκολα. Στο τέλος της ημέρας, δεν νομίζω ότι υπάρχει λόγος να περιμένουμε ιδιαίτερες αλλαγές όσον αφορά την πολιτική των ΗΠΑ στη Μεσόγειο».

Τα πρόσωπα της αυλής

Ποιοι είναι και τι πιστεύουν όσοι αναμένεται να βρεθούν σε ρόλους-κλειδιά στον νέο Λευκό Οίκο

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Το μόνο λάθος που —έστω εμμέσως— έχει παραδεχθεί ο Ντόναλντ Τραμπ σχετικά με την πρώτη του θητεία, αφορά τα πολλά από τα πρόσωπα που διόρισε σε κορυφαίες θέσεις. Ένας ασυνήθιστα μεγάλος αριθμός εξ αυτών, μεταξύ των οποίων και ο πρώτος του αντιπρόεδρος, Μάικ Πενς, δεν τον στήριξαν στη φετινή προεκλογική του εκστρατεία — ορισμένοι μάλιστα προειδοποίησαν ηχηρά ότι δεν πρέπει ποτέ ξανά να βρεθεί στο Οβάλ Γραφείο.

Ο Τραμπ θα φροντίσει αυτή τη φορά να περιοριστούν από άτομα της απολύτου εμπιστοσύνης του. Το βασικό προσόν που θα αναζητά στους υποψήφιους αξιωματούχους θα είναι η πλήρης αφοσίωση

του Τραμπ ήταν στο προεκλογικό του 2016, βοηθώντας τον να κερδίσει στη Φλόριντα.

Η Γουάιτς κατάφερε να επιβάλει τάξη και πειθαρχία (στον βαθμό του εφικτού) στη νέα εκστρατεία για την προεδρία και, τελικά, να τον οδηγήσει σε μια ιστορική νίκη.

Όπως έγραφε το Politico στο λευκομερές προφίλ της που δημοσίευσε τον Απρίλιο, ως κόρη αλκοολικού πατέρα, «έμαθε να κάνει διαχείριση γύρω από έναν άνθρωπο ο οποίος δεν είναι διαχειρίσιμος». Αυτό ήταν το κλειδί της επιτυχίας για την υποψηφιότητα του Τραμπ το 2024. Μένει να φανεί αν θα μπορέσει να κάνει αυτό και στον Λευκό Οίκο.

2. ΣΤΙΒΕΝ ΜΙΛΕΡ Ο εθνικολαϊκιστής

«Η Αμερική ανήκει στους Αμερικανούς — και στους Αμερικανούς μόνο!» βροντοφώναξε στην ομιλία του στην αμφιλεγόμενη συγκέντρωση του Τραμπ στο Madison Square Garden ο Μίλερ. Σύμβουλος του Τραμπ στον Λευκό Οίκο καθ' όλη τη διάρκεια της πρώτης του θητείας, ο 39χρονος Καλιφορνέζος ήταν ο συντονιστής της κατασταλτικής πολιτικής στα σύνορα, που οδήγησε μεταξύ άλλων σε χωρισμό των παιδιών αιτούντων άσυλο από τους γονείς τους, καθώς και της απαγόρευσης εισόδου πολιτών από (αρχικά) επτά μουσουλμανικές χώρες.

Ο Μίλερ αναμένεται να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στο πρόγραμμα μαζικών απελάσεων που έχει υποσχεθεί ο Τραμπ. Μιλώντας πέρσι, αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο χρήσης της εθνοφρουράς από πολιτείες που συμφωνούν με τη σκληρή πολιτική απελάσεων της νέας κυβέρνησης κατά πολιτών και πόλεων που θα αποδειχθούν μη συνεργάσιμες.

3. ΕΛΟΝ ΜΑΣΚ Ο παντοδύναμος

Γράφοντας την Πέμπτη στο Αχίος, οι συνιδρυτές του (και παλαιότερα του Politico), Τζιμ Βαντεχί και Μάικ Αλεν, χαρακτηρίζουν τον Ελον Μασκ τον «ισχυρότερο (μη εκλεγμένο) άνθρωπο που υπήρξε ποτέ». Ηδη ήταν ένας επιχειρηματίας με παγκόσμια επιρροή (και πρόσβαση σε κυβερνήσεις) χάρη στην Tesla, τη SpaceX και την υπηρεσία Starlink, μέσω της

οποίας ελέγχει σχεδόν τα 2/3 των δορυφόρων στο Διάστημα, και έχει αποκτήσει τη δυνατότητα να επηρεάζει τη διεθνή γεωπολιτική (βλ. τις παρεμβάσεις στον πόλεμο στην Ουκρανία).

Με το X/Twitter, έγινε κυρίαρχος παίκτης των νέων μέσων και βασικός αντίπαλος των παραδοσιακών ΜΜΕ. Υιοθετώντας —και χρηματοδοτώντας— πλουσιοπάροχα— την υποψηφιότητα του Τραμπ, βρέθηκε στον στενό κύκλο του 47ου προέδρου.

Ο Μασκ τώρα, σύμφωνα με το σημερινό στο Αχίος, συμμετέχει ενεργά στις διαβουλεύσεις για τα στελέχη του νέου Λευκού Οίκου και θα τεθεί επικεφαλής μιας ομάδας εργασίας που θα προτείνει τρόπους αναδιοργάνωσης του κράτους και περικοπής των κρατικών δαπανών. Κάπου εκεί ενδέχεται να ξεκινήσουν τα προβλήματα για τον Τραμπ: ο μεγιστάνας δήλωσε προεκλογικά ότι μπορούν να κοπούν 2 τρις. στις δαπάνες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ποσό μεγαλύτερο από το συνολικό discretionary spending (μη αναγκαίες δαπάνες). Δήλωσε επίσης ότι το σχέδιο Τραμπ προϋποθέτει βαθιά οικονομική ύφεση πριν οδηγήσει στην ευημερία.

Επιπλέον, η κερδοφορία της Tesla είναι στενά συνδεδεμένη με την Κίνα και ο Μασκ αποκαλύφθηκε πρόσφατα πως βρίσκεται, από τα τέλη του 2022, σε τακτική επαφή με τον Βλαντιμίρ Πούτιν.

4. Ρ. ΚΕΝΕΝΤΙ Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ Ο αντιεμβολιαστής

Ποια θέση επιφυλάσσει ο Ντόναλντ Τραμπ για τον άνθρωπο που εξακολουθεί να πιστεύει ότι τα εμβόλια προκαλούν αυτισμό, που έλεγε επί πανδημίας ότι ο υποχρεωτικός εμβολιασμός ήταν κάτι χειρότερο από τον ναζισμό και που μόλις το περασμένο Σάββατο έλεγε ότι θα πιέσει για την αφαίρεση του φοβρίου από το νερό των δημοσίων δικτύων; Σύμφωνα με τον ίδιο, αλλά και με τις δηλώσεις του Τραμπ στην ομιλία του νωρίς το πρωί της Τετάρτης, ο RFK Jr. θα αναλάβει σημαντικό χαρτοφυλάκιο στον τομέα της δημόσιας υγείας. «Θα κάνει την Αμερική υγιή ξανά. (...) Θέλει να κάνει κάποια πράγματα και θα τον αφήσουμε να τα αναλάβει», σημείωσε ο νεοεκλεγείς πρόεδρος. «Να περάσεις όμορφα, Μπόμπι».

Ο απεξαρτημένος από την ηρωίνη Κένεντι, τον οποίο έχει

αποκρύψει ολόκληρη η οικογένειά του, επιχειρήσει αρχικά να διεκδικήσει το χρίσμα των Δημοκρατικών για την προεδρία, τον Απρίλιο του 2023. Εξι μήνες αργότερα, βλέποντας ότι δεν τραβούσε, έθεσε υποψηφιότητα ως ανεξάρτητος. Τον Αύγουστο εγκατέλειψε την κούρσα και συμπαρατάχθηκε με τον Τραμπ.

5. ΝΤ. ΤΡΑΜΠ Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ Ο πρωτότοκος

«Ο κύριος Τραμπ έχει πει πολλές φορές ότι ο γιος του, Ντον Τζούνιορ, έχει τη χειρότερη κρίση από οποιονδήποτε στον κόσμο». Το είπε το 2019 ο Μάικλ Κόεν, ο κατάδικος πρώην δικηγόρος και fixer του Τραμπ, σε κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Και όμως, στις εκλογές του 2020 ο πρωτότοκος γιος του προέδρου ήταν στην πρώτη γραμμή, τόσο στην προσέλευση χρηματοδότης όσο και στην τηλεόραση. Φέτος, ο Ντον Τζούνιορ, από τους πιο ένθερμους θιασώτες της επιλογής Βανς, έχει αναδειχθεί σε κεντρικό παράγοντα διαμόρφωσης του μέλλοντος του MAGA. Όπως έγραφαν προ ημερών γι' αυτόν οι New York Times, το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα που επιθυμεί να οικοδομήσει είναι «νεότερο, πιο οργισμένο και ακόμη περισσότερο εναντίον του κατεστημένου από τη σημερινή εκδοχή. Η συγκολλητική ουσία του δεν είναι τόσο κοινές αξίες και ιδέες, όσο κοινή περιφρόνηση για τους αντιπάλους του — τις φιλελεύθερες ελίτ του κράτους, των μεγάλων επιχειρήσεων, των πανεπιστημίων και του Χόλιγουντ».

6. ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΓΚΡΕΝΕΛ Ο καβγατζής

Ο συγκρουσιακός Γκρενέλ είναι από τους εξ απορρήτων του Τραμπ σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, έχοντας υπηρετήσει στην πρώτη του θητεία ως πρέσβης στη Γερμανία και ως υπηρέσιος διευθυντής της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

Η θητεία του ως πρέσβης ήταν ταραχώδης. Οι άκομφες παρεμβάσεις του και η κριτική που ασκούσε στην κυβέρνηση Μέρκελ για τη μεταναστευτική πολιτική της δεν τον είχαν κάνει αγαπητό. Σε προφίλ στο Der Spiegel περιγράφεται ως ματαιόδοξος και ναρκισσιστής, πάντα πρόθυμος να ασκήσει κρι-

τική, αλλά ανίκανος να τη δεχθεί. Το άρθρο τον χαρακτήριζε απομονωμένο στο Βερολίνο, εξαιτίας των δεσμών του με την ακροδεξιά AfD (Εναλλακτική για τη Γερμανία).

Η διάθεσή του για καβγά ίσως κάνει τον Τραμπ να τον προτιμάει για τη —λιγότερο— δημόσια και μη υποκείμενη σε έγκριση από τη Γερουσία— θέση του συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας. Αλλά δεν αποκλείεται να είναι και ο επόμενος υπουργός Εξωτερικών.

7. ΤΖ. ΝΤ. ΒΑΝΣ Ο διάδοχος

Ο 40χρονος Βανς, όταν ορκιστεί αντιπρόεδρος στις 20 Ιανουαρίου, θα είναι ο τρίτος νεότερος στην ιστορία της χώρας, έχοντας συμπληρώσει μόλις το 1/3 της πρώτης του θητείας ως γερουσιαστή. Θεωρείται ο πιο σημαντικός από τους νεότερους συντηρητικούς που έχουν επιχειρήσει να δώσουν

Ο Ελον Μασκ, σύμφωνα με το Αχίος, συμμετέχει στις διαβουλεύσεις για τα στελέχη του νέου Λευκού Οίκου και θα τεθεί επικεφαλής μιας ομάδας εργασίας που θα προτείνει τρόπους αναδιοργάνωσης του κράτους.

σάρκα και οστά στο ιδεολογικά νεφελώδες κίνημα MAGA.

Ταπεινών καταβολών, ο Βανς έγινε γνωστός χάρη στο βιβλίο «Hillbilly Elegy», που κυκλοφόρησε τη χρονιά που εξελέγη για πρώτη φορά πρόεδρος ο Τραμπ, και εξηνούσε τα αδιέξοδα της λευκής εργατικής τάξης που οδήγησαν στην πολιτική του άνοδο.

Ο νέος αντιπρόεδρος πιστεύει στη ριζική αναδιάρθρωση της ομοσπονδιακής γραφειοκρατίας για να ξεριζωθεί το προοδευτικό «βαθύ κράτος». Καθολικός στο θρήσκευμα (βαπτίστηκε το 2019), είναι υποστηρικτής της παραδοσιακής οικογένειας και ριζικά εναντίον των αμβλώσεων. Είναι κατά της περαιτέρω στήριξης της Ουκρανίας από τις ΗΠΑ, υπέρ (τουλάχιστον στα λόγια) της ενίσχυσης των συνδικάτων και της πιο αυστηρής ρύθμισης της Big Tech, παρά την πρότερη δραστηριότητά του ως venture capitalist και τη στενή σχέση του με τον δισεκατομμυριούχο Πίτερ Τίλ, ενώ είναι γεράκι όσον αφορά την Κίνα.

Το Politico έγραψε για τη Σούζι Γουάιτς ότι, ως κόρη αλκοολικού, «έμαθε να κάνει διαχείριση γύρω από έναν άνθρωπο ο οποίος δεν είναι διαχειρίσιμος». Αυτό ήταν το κλειδί της επιτυχίας για την υποψηφιότητα Τραμπ το 2024.

στον ίδιο. Ποιοι θα είναι, λοιπόν, οι άνθρωποι του νέου προέδρου, οι βασικοί υπεύθυνοι για την εφαρμογή της πολιτικής στο εσωτερικό και στο διεθνές πεδίο; Η «Κ» επιχειρεί να κάνει τις συστάσεις.

1. ΣΟΥΖΙ ΓΟΥΑΪΣ Η αόρατη

«Της Σούζι» της αρέσει να κάθεται πίσω. (...) Την αποκαλούμε η κόρη του πάγου». Με αυτόν τον αμήχανο τρόπο ο Τραμπ, στην επινίκια ομιλία του, σύστησε στον κόσμο την αρχιτέκτονα της εκλογικής νίκης του, και πλέον νέα προσωπική του Λευκού Οίκου. Προσπάθησε μάλιστα να της δώσει τον λόγο, αλλά εκείνη απέφυγε το μικρόφωνο.

Η 67χρονη Γουάιτς έχει κλείσει σχεδόν πέντε δεκαετίες στην πολιτική, έχοντας συμμετάσχει στην πρώτη νικηφόρο εκστρατεία του Ρέγκαν για την προεδρία το 1980. Η γυναίκα που το Politico χαρακτήρισε ως «πιο σημαντική σύμβουλο»

Σε 9 αγώνες	 ΑΡΗΣ (18 β.)	 ΠΑΟΚ (17 β.)	 ΑΕΚ (15 β.)	 ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ (15 β.)	 ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ (13 β.)
ΧΓ	1,35 (1,52)	1,49 (1,54)	1,79 (1,94)	1,86 (1,82)	1,47 (1,78)
ΧΓΑ	1,21 (1,13)	1,07 (1,22)	0,79 (1)	0,87 (0,71)	1,33 (0,96)
Σύνολο γκολ υπέρ	13 (13)	15 (15)	12 (17)	12 (24)	8 (29)
Γκολ υπέρ ανά ματς	1,44 (1,44)	1,66 (1,66)	1,33 (1,88)	1,66 (2,66)	0,88 (3,22)
Σύνολο γκολ κατά	7 (11)	8 (7)	4 (8)	6 (5)	7 (5)
Γκολ κατά ανά ματς	0,77 (1,22)	0,88 (0,77)	0,44 (0,88)	0,66 (0,55)	0,77 (0,55)
Ασίστ	9	6	9	9	4
Τελικές	109	124	163	159	115
Γκολ/Τελικές	1/8,4	1/8,3	1/13,6	1/13,3	1/14,4
ΧΓ vs Actual	+0,09	+0,18	-0,46	-0,53	-0,58

ΧΓ: αναμενόμενα γκολ υπέρ
ΧΓΑ: αναμενόμενα γκολ κατά

ΧΓ vs Actual: διαφορά πραγματικών γκολ που σημειώθηκαν σε σχέση με τα αναμενόμενα. ΠΑΟ, Ολυμπιακός και ΑΕΚ έχουν αρνητικό συντελεστή, που σημαίνει ότι οι ομάδες σκοράρουν λιγότερο από το αναμενόμενο.

Σε παρένθεση η αντίστοιχη επίδοση των ομάδων μέχρι και την 9η αγωνιστική του περυσινού πρωταθλήματος.

Κόντυναν οι μεγάλοι ή ψήλωσαν οι μικροί;

Η ελληνική Super League 1 εξελίσσεται μέχρι στιγμής με συναρπαστικό τρόπο

Του **ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**

Πριν από 22 χρόνια, τη σεζόν 2002-2003, ο Ολυμπιακός κατατούσε το έβδομο και τελευταίο σερί πρωτάθλημά του. Το συγκεκριμένο ήταν και το πιο δύσκολο για τους «ερυθρόλευκους», αφού κρίθηκε στην ισοβαθμία με τον Παναθηναϊκό. Οι οίωνοι είχαν εμφανιστεί από το ξεκίνημα: Την 9η αγωνιστική, μόλις πέντε βαθμοί χώριζαν τον πρωτοπόρο ΠΑΟΚ (18 β.) από την 9η Προοδευτική (13 β.). Οι συγκρίσεις με το παρελθόν είναι πολλές φορές παραπλανητικές, ωστόσο η φετινή Super League 1, όπου ο πρωτοπόρος Αρns απέχει μόλις πέντε βαθμούς από τον 8ο Παναθηναϊκό, προϊδεάζει πως, ανεξάρτητα από τον τελικό πρωταθλητή, θα προσφέρει σασπένς μέχρι το φινάλε και ενδεχομένως και απρόσμενες παρουσίες στα υψηλά πατώματα.

Σε σχέση με πέρυσι, όταν τα πάντα κρίθηκαν την τελευταία αγωνιστική, οι «μικρομεσαίοι» εμφανίζονται ακόμη πιο ανταγωνιστικοί. Μέχρι στιγμής οι Big-4 έχουν χάσει συνολικά 25 ολόκληρους βαθμούς σε ματς που τα θεωρούσαν δεδομένα; Τελικά «ψήλωσαν» οι μικρομεσαίοι ή «κόντυναν» οι μεγάλοι; Ή μήπως και τα δύο;

Η μείωση των αποστάσεων ανάμεσα στις ομάδες της φετινής διοργάνωσης είναι δεδομένη (η τελευταία Καλλιθέα με τον πρώτο Αρn έχουν μόλις 13 β. διαφορά). Και αυτό είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού που ήρθε στο κατάλληλο tāιμινγκ για να κάνει ακόμη πιο ελκυστική την κατηγορία. Την ώρα, δηλαδή, που οι τρεις (ΠΑΟΚ, Ολυμπιακός, Παναθηναϊκός) επέλεξαν να δώσουν ιδιαίτερη βαρύτητα στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις τους και η ΑΕΚ αναζητάει τις ισορροπίες της, οι μικρότερες ομάδες δείχνουν βελτιωμένες σε σχέση με προηγούμενες σεζόν.

Μάλιστα κάποιες εξ αυτών, όπως ο Αστέρας Τρίπολης ή ο Πανσερραϊκός που νίκησαν Ολυμπιακό και ΑΕΚ αντίστοιχως, έχουν αλλάξει προπονητές. Παρά την όποια διαφοροποίηση σε φιλοσοφία, οι «μικροί» δείχνουν να έχουν αποκτήσει την απαιτούμενη αυτοπεποίθηση ποντάροντας στην έλλειψη συνοχής του ρόστερ των «μεγάλων», που προσώρας «τρέφονται» ο ένας από την αποτυχία του άλλου. Ο ΟΦΗ στην Τούμπα κόντρα στον ΠΑΟΚ, μένοντας πίσω στο σκορ στο ημίχρονο, δεν τα παράτησε και δικαιώθηκε κάνοντας την ανατροπή. Ο Πανσερραϊκός στο πρώτο ημίχρονο του αγώνα με την ΑΕΚ και μέχρι την αποβολή ποδοσφαιριστή του είχε κατοχή 50%, αναδεικνύοντας εξαιρετικές επιθετικές αρετές.

Λείπει η συνέπεια

Η αγωνιστική συνέπεια προς το παρόν λείπει από τους «μεγάλους» και, όπως αναφέρει στην «Κ» ο πρώην τεχνικός του ΟΦΗ, της Καλλιθέας,

Η τελευταία Καλλιθέα με τον πρώτο Αρn έχουν μόλις 13 βαθμούς διαφορά - Το Big-4 έχει χάσει συνολικά 25 ολόκληρους βαθμούς σε ματς που θεωρούνταν δεδομένα.

Την ώρα που ΠΑΟΚ, Ολυμπιακός, ΠΑΟ έχουν ευρωπαϊκές υποχρεώσεις και η ΑΕΚ αναζητάει τις ισορροπίες της, οι μικρότερες ομάδες δείχνουν βελτιωμένες.

του Ιωνικού και της Εθνικής Ελπίδων, Γιώργος Σίμος, αυτός που θα τι βρει γρηγορότερα θα έχει και τις περισσότερες πιθανότητες με το μέρος του. «Όσον αφορά τους “μεγάλους” υπάρχουν δύο διαφορετικές κατηγορίες. Η εικόνα του ΠΑΟΚ, του Ολυμπιακού και της ΑΕΚ δεν έχουν ποδοσφαιρικά λογικά, υπό την έννοια πως έχουν τους ίδιους προπονητές και, παρά τις αλλαγές στο ρόστερ τους, θα έπρεπε ήδη, κι ενώ έχει μπει ο Νοέμβριος, να έχουν κάνει τη διαχείριση εκείνη που θα τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν σε Ευρώπη και Ελλάδα. Ειδικά ο Ολυμπιακός, που είχε και άπλετο χρόνο προετοιμασίας χωρίς ευρωπαϊκά προκριματικά. Στον Παναθηναϊκό όλα ήταν καινούργια και είναι λογικό σε αυτές τις περιπτώσεις αρκετές φορές τα πράγματα να μην έρχονται όπως τα υπολογίζεις. Πιστεύω πως όλο αυτό που βλέπουμε στο πρωτάθλημα τη δεδομένη χρονική στιγμή έχει να κάνει περισσότερο με το ότι οι “μεγάλοι” ψάχνονται, χωρίς φυσικά να θέλω να υποτιμήσω τις μικρομεσαίες ομάδες, οι οποίες δείχνουν βελτιωμένες», σημειώνει ο 46χρονος προπονητής.

Στον πρωταθλητή ΠΑΟΚ ο Ραζβάν

Λουτσέσκου μοιάζει μπλεγμένος αναφορικά με τις θέσεις για παίκτες νέους και παλιούς. Συνεχίζει τις δοκιμές αλλά δεν έχει βρει ακόμη το σχήμα που θα απελευθερώσει αγωνιστικά την ομάδα. Ενδεχομένως να το βρει πιο γρήγορα από τους υπόλοιπους, αφού παραδοσιακά οι «ασπρόμαυροι» αρχίζουν να ανεβάζουν απόδοση στα τέλη του πρώτου γύρου. Στον Ολυμπιακό οι πκhrές μεταγραφές του καλοκαιριού δεν αποδίδουν και σε καμία περίπτωση δεν συμβαδίζουν με το αναγκαίο ροτέισον του Μεντιλίμπαρ. Όταν αγωνίζονται οι λεγόμενοι «βασικοί», στους οποίους ανήκουν οι νεαροί Μουζακίτς και Κωστούλας, τα πράγματα γίνονται καλύτερα.

Στην ΑΕΚ ο Αλμείδα, χωρίς να έχει ευρωπαϊκές υποχρεώσεις, μοιάζει εγκλωβισμένος στα «θέλω» του και στα «πρέπει» που προστάζει το υπερήριθμο και γεμάτο «σταρ» δυναμικό της. Το «κιτρινόμαυρο» ρόστερ θα μπορούσε να είναι διαχειρίσιμο αν και εφόσον είχε υποχρεώσεις στην Ευρώπη, όμως ο αποκλεισμός από την άσημη Νόα το κάνει να ασφυκτιά στις εγχώριες διοργανώσεις, προκαλώντας αλόγιστες αλχημείες από τον πάγκο σε πρόσωπα και σχήματα προκειμένου να χωρέσουν όλοι στην 11άδα. Με υποχρεωτικές αλλαγές και παραχωρήσεις, όμως, έχει αποδειχθεί πως καμία ομάδα δεν βρίσκει τον δρόμο της.

«Καλώς ή κακώς η δουλειά ενός προπονητή είναι να διαχειρίζεται σωστά τους παίκτες που έχει στα χέρια του. Το ιδανικό είναι να υπάρχει ένας κορμός από την προηγούμενη σεζόν και οι προσθήκες να γίνονται νωρίς», σημειώνει ο Γιώργος Σίμος.

Η πορεία του Παναθηναϊκού σε

σχέση με την περυσινή, που μετά 9 αγωνιστικές βρισκόταν στην πρώτη θέση, εξηγείται σε μεγάλο βαθμό και από τους αριθμούς.

Οι «πράσινοι» έχουν πετύχει μόλις 8 γκολ (ένα κάθε 14,4 τελικές), ένα μόλις περισσότερο από τα επτά που έχει σημειώσει ο πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος Λορέν Μορόν του Αρn κι ενώ πέρυσι, στην 9η αγωνιστική, διέθεταν την καλύτερη επίθεση με 29 τέρματα.

Σίγουρα ο τραυματισμός του Φώτη Ιωαννίδη και η απουσία του έπαιξε τον ρόλο της, αλλά από κει και πέρα τίποτα από όσα είχε ονειρευτεί ο (τέως προπονητής) Ντιέγκο Αλόνσο για την ομάδα δεν λειτουργήσε στην πράξη. Παρά το ότι ο Ουρουγουανός είχε να διαχειριστεί την πίεση από την αναγκαιότητα για πρόκριση στους ομίλους του Conference League –κάτι που το πλήρωσε στην προείμερα με τον Αστέρα Τρίπολης–, δεν προσέδωσε ποτέ αγωνιστική ταυτότητα, με συνεχή πίεση και κάθετο ποδόσφαιρο που είχε υποσχεθεί. Από τις ποιοτικές μεταγραφές της ομάδας, μόνο ο Τετέ έχει κάνει τη διαφορά.

«Πλυν ελαχίστων εξαιρέσεων, οι παίκτες με τα βαριά βιογραφικά που ήρθαν δεν έχουν βοηθήσει. Ίσως είναι ακόμη νωρίς, ίσως να μην έχουν βοηθηθεί και οι ίδιοι μέσα στις ομάδες τους. Ο Αρns είναι ιδιαίτερα συμπαγής και νομίζω ότι είναι σε θέση να βρεθεί στα πλείοφ που θα βγάλουν τον πρωταθλητή. Από εκεί και πέρα, για τους υπόλοιπους as κάνουμε υπομονή. Μόνο ο Παναθηναϊκός βγάζει μια σταθερότητα ως προς το αγωνιστικό στυλ που έχει ως ομάδα και την επιλογή παικτών που έχει κάνει», καταλήγει ο κ. Σίμος.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Κακιά «μάνα»...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Μόλις πριν ενάμιση περίπου μήνα, αναλύαμε από τούτη εδώ τη στήλη την ονειρεμένη σχέση που διατηρούν τα σωματεία με την εκάστοτε κυβέρνηση. Αναφερόμασταν στα σουπερ ευνοϊκά σχέδια αποπληρωμής που παρέχουν οι κυβερνώντες προς τους οφειλότες, για τη διαγραφή χρεών, για το πάγωμα τόκων και επιβαρύνσεων, για την προσπάθεια ν' αυξηθούν τα έσοδά τους με τη μορφή κρατικής ενίσχυσης, για την ατιμωρησία που τυγχάνουν, για την παροχή κρατικής γης που απαιτούν για να στεγάσουν την μπιζνιά τους... μέχρι και σε παρανομίες προβαίνουν καμιά φορά οι αξιωματούχοι, για να μπορούν οι κακοπληρωτές να λειτουργούν απερίσπαστα, ωσάν και δεν συμβαίνει τίποτα.

Βεβαίως-βεβαίως, για να συμβαίνουν όλα αυτά και να μπορούν τα σωματεία να εξασφαλίζουν τούτα τα καλούδια, βάζει το χέρι της και η «μαμά» Ομοσπονδία, που παραδοσιακά διατηρεί άφθογες σχέσεις με την εκάστοτε κυβέρνηση. Και ως «μάνα» που είναι, επιθυμώντας να προστατεύσει τα παιδιά της, λαμβάνει τον ρόλο του μεσολαβητή.

Η ΚΟΠ είναι αυτή που διαπραγματεύεται με τους κυβερνητικούς αξιωματούχους, τις διευκολύνσεις προς τα σωματεία, έχοντας κιόλας πρόσβαση στα οικονομικά τους. Τέτοιες έκτακτες πρόσβαση, που κατά κάποιο τρόπο η Ομοσπονδία λειτουργεί ως τράπεζα ή δανειοδότης προς τα σωματεία, έχοντας και την ανάλογη εξουσία. Κατά κάποιο τρόπο, επιβάλλει μια σχέση εξάρτησης. Όσο η μάνα στο παιδί και το παιδί στη μάνα.

Μόνο που καμιά φορά, η μάνα βρίσκεται ενώπιον δύσκολων καταστάσεων, οι χειρισμοί των οποίων την οδηγούν σε λάθη. Τέτοιου μεγέθους λάθη, που μπορεί κάποια από τα παιδιά της να μείνουν παραπονεμένα. Συνθησιμένη ως ήταν, να κουκουλώνει τις ζαβολιές και τα παραστρατήματα των παιδιών της, έφτασε η στιγμή που κάποια εξ αυτών πήραν άλλο δρόμο. Της νομιμότητας, της νοικοκυροσύνης. Ξύπνησαν που λες κάποια από τα καλούδια της και αρχίσαν να γκρινιάζουν. Φωνάζουν ότι τ' αδικεί, παραμελώντας τα και δεν τ' αγαπά.

Μη νομίζεις, κάποιες φορές και η μάνα νοιάζεται περισσότερο για τα παιδιά που την έχουν ανάγκη, παρά τα υπόλοιπα που απεαρτήθηκαν από δαύτην, βρίσκοντας τον δρόμο τους. Βλέπει και αυτή το συμφέρον της. Δεν είναι όλες της αυτοθυσίας, ούτε και της αλόγιστης συμπάρστασης. Στο κάτω-κάτω, άμα η «κακή» μάνα μετέδωσε το μικρόβιο της παρανομίας στα παιδιά της, πως θα τ' απαλλάξει από αυτήν; Όπως και να έχει, κακιά ή καλή μάνα... ο Κούμας ξέρει!

«Ηθοποιού» για κλάματα!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΝ**

Διαβάσαμε και ακούσαμε για την αντίδραση του Παγκύπριου Συνδέσμου Ποδοσφαιριστών, σε σχέση με παράνομα παικτών—μελών του, για την αντιμετώπισή τους από τους διαιτητές, στους αγώνες των πρωταθλημάτων μικρότερων κατηγοριών. Καλά κάνει ο ΠΑΣΠ, έχοντας μάλιστα προγραμματίσει συνάντηση με την ηγεσία των διαιτητών, προκειμένου να βρεθούν λύσεις. Καλό θα ήταν, ωστόσο, να προκύψει και μια αντίδραση από την ηγεσία της οργάνωσης των ποδοσφαιριστών, για το ολόένα και επαναλαμβανόμενο φαινόμενο, υπερβολικών αντιδράσεων, κατά τη διάρκεια των αγώνων στην πρώτη κατηγορία.

Στη σύγχρονη λοιπόν εποχή του ποδοσφαίρου, με την τηλεοπτική κάλυψη όλων των αγώνων, πλέον και με το VAR, με εννέα ή και περισσότερες κάμερες να ακολουθούν τις κινήσεις των ποδοσφαιριστών στην κάθε φάση που εξελίσσεται, το να προσπαθείς να ξεγελάσεις, πρώτα και κύρια τον διαιτητή, μάλλον χαζό ακούγεται. Και ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις λαμβάνει, αν με θεατρiniusμούς επιδώσεις να ζημιώσεις τον αντίπαλο αλλά συνάδελφό σου ποδοσφαιριστή. Προς τι λοιπόν το θεαματικό πέσιμο μέσα ή έξω από την περιοχή, από τη στιγμή που η φάση θα ελεγχθεί από το VAR, αλλά και η επαναληπτική προβολή εκτεθειμένο θα σε αφήσει;

Πολύ χειρότερο το φαινόμενο, το οποίο έχουμε ήδη καταγράψει σε αρκετές περιπτώσεις στο ξεκίνημα της φετινής αγωνιστικής περιόδου. Το... κακό θέατρο ενός ποδοσφαιριστή, όχι απλώς για να πείσει τον διαιτητή να σφυρίξει υπέρ του, αλλά για να προκαλέσει και επιπρόσθετες συνέπειες στον αντίπαλό του. Καθάρά αντισυναδελφικά, παίκτες... σφαδάζουν στο έδαφος από το κτύπημα, αλλά η επαναληπτική προβολή της φάσης είτε δείχνει μια απλή επαφή, είτε και καθόλου! Παίκτες που κρατάνε το δεξί τους πόδι, από τον πόνο, βλέπεις όμως τρεις και τέσσερις επαναληπτικές προβολές και το κτύπημα έχει γίνει στο πιο αριστερό πόδι! Υπερβολικές αντιδράσεις για κτυπήματα στο πρόσωπο, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τον πάντα αδιάφυστο κριτή, την τηλεοπτική εικόνα. Παράγινε τις τελευταίες μέρες και το σκηνικό τού να πιάνει ένας ποδοσφαιριστής το κεφάλι του, να πέφτει και να κτυπιέται στο έδαφος μετά από μια διεκδίκηση μπάλας και στην επανάληψη της φάσης του «τραυματισμού», να ψάχνεις και να μη βρίσκεις το κτύπημα, ούτε καν την επαφή.

Σαφώς μιλάμε για τη μειοψηφία των παικτών με τέτοιες συμπεριφορές—αντιδράσεις. Μακάρι να μην υπάρξει ανάλογη συνέχεια. Η ίδια η πλευρά των ποδοσφαιριστών, ωστόσο, θα πρέπει να ευαισθητοποιηθεί...

Μεταβολές εβδομάδας		Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	ΠΕΚΙΝΟ	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ. 4,77%								
		4,84%	5,84%	1,07%	1,49%	0,38%	Μέτρα για αντιμετώπιση νέων δασμών από τις ΗΠΑ Σελ. 10	2,22%	-0,53%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΕΦΕΡΕ ΑΝΗΣΥΧΙΑ

Σε κίνδυνο ο εφοδιασμός της Ευρώπης με Φ.Α.

Ο χειμώνας αρχίζει στην Ευρώπη και εκφράζονται φόβοι για τον εφοδιασμό της με φυσικό αέριο. Μολονότι έχει γεμάτους τους ταμειυτήρες της, επικρατεί ανησυχία μεταξύ αναλυτών και διαπραγματευτών συμβολαίων αερίου γύρω από το τι επιφυλάσσει αυτός ο χειμώνας στη Γηραιά Ηπειρο. **Σελ. 11**

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ ΙΜΑΝΤΕΣ

Μεταφορά προϊόντων χωρίς οδηγό στο Τόκιο

Οι Αρχές της Ιαπωνίας σχεδιάζουν τη δημιουργία αυτοματοποιημένου «δρόμου με ιμάντα μεταφοράς», για εμπορεύματα. Ο διάδρομος θα συνδέει την πρωτεύουσα με την Οσάκα, σε απόσταση 515 χιλιομέτρων. Το σύστημα μεταφορών θα λειτουργεί όλο το 24ωρο και δεν θα είναι στελεχωμένο. **Σελ. 9**

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κίνητρα για άνοιγμα των κλειστών κατοικιών

Διπλό κίνητρο παρέχεται στους ιδιοκτήτες κλειστών ακινήτων στην Ελλάδα για να τα επαναφέρουν στην αγορά ενοικίασης. Οι ιδιοκτήτες κλειστών ακινήτων μπορούν να λάβουν επιδότηση έως 13.500 ευρώ για ανακαίνιση και τα ενοίκια που θα εισπράξουν θα είναι αφορολόγητα για 36 μήνες. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,02%	+0,05%
Γερμανία	2,44%	+0,05%
Γαλλία	3,13%	-1,88%
Ιταλία	3,73%	+0,08%
Ισπανία	3,18%	+0,09%
Ιρλανδία	2,66%	-0,5%
Ελλάδα	3,32%	+0,03%
Ην. Βασίλειο	4,50%	+0,06%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόβλεψη Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Θετική
Fitch	BBB+	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB+	Θετική
Scope Ratings	A-	Σταθερή

Με την όπισθεν η ηλεκτροκίνηση

Οι νέοι δασμοί σε κινεζικά ηλεκτρικά οχήματα επιβραδύνουν τη ζήτηση – Ποιοι επηρεάζονται

Η επιβολή νέων δασμών 35,3% από την ΕΕ στα ηλεκτρικά οχήματα που εισάγονται από την Κίνα, αναμένεται να μειώσει τη ζήτηση και στην Κύπρο, καθώς οι επιδοξοί αγοραστές κάνουν τώρα δεύτερες σκέψεις. Η εξέλιξη αυτή

έρχεται να προστεθεί στην ήδη μουδιασμένη ζήτηση για τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα λόγω έλλειψης των αναγκαίων υποδομών και κινήτρων. Οι εγγραφές ηλεκτρικών αυτοκινήτων το εννιάμηνο φέτος έφτασαν στις 168, ενώ πέρυσι

ανέρχονταν στις 166 για ολόκληρο το 2023. Προς το παρόν, στην κυπριακή αγορά διατίθεται μόνο μια μάρκα ηλεκτρικών αυτοκινήτων από την Κίνα, η MG Motors Cyprus με αποκλειστικούς αντιπρόσωπους την Michaels Electric

cars ltd. Ωστόσο, σύντομα αναμένεται να εισέλθουν και άλλες μάρκες ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην αγορά. Σε δηλώσεις στην «Κ» ο διευθυντής της MG Motors Cyprus, Στέλιος Ασημένος, ανέφερε ότι σήμερα επηρεάζονται

τρία μοντέλα. Είπε, επίσης, ότι η MG μελετά το ενδεχόμενο να απορροφήσει η ίδια για μέχρι το τέλος του έτους τον συγκεκριμένο δασμό και να αρχίσει να προστίθεται στον προϋπολογισμό των αγοραστών από το 2025. **Σελ. 3**

Ευφορία στους επενδυτές, προβληματισμός στη Fed

Σε μια ατμόσφαιρα εμφανώς εορταστική στη Wall Street, με την κεφαλαιοποίηση των αμερικανικών μετοχών να έχει αυξηθεί κατά 1,62 τρις. δολ. χάρη στην επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, η Fed προκήρυξε σε ακόμη μία μείωση των επιτοκίων του δολαρίου κατά 25 μονάδες βάσης. Ο επικεφαλής της Fed τηρεί διπλωματικά χαμηλούς τόνους, αλλά η αλλαγή σκυτάλης στον Λευκό Οίκο είναι για τον Ζερόμ Πάουελ πηγή νέων προβληματισμών. Στη Wall Street το πανηγυρικό κλίμα αντανάκλα τις προσδοκίες επενδυτών και για μια πολιτική άκρως φιλική προς τους κλάδους τους. **Σελ. 10**

Σε επενδύσεις από τις ΗΠΑ προσβλέπει η Κύπρος

Εκτιμήσεις Τ. Γιασεμίδη

Σε αμερικανικές επενδύσεις προσβλέπει η Κύπρος με τη νέα τάξη πραγμάτων, εκτιμά ο οικονομολόγος και διοικητικός σύμβουλος της KPMG Κύπρου, Τάσος Γιασεμίδης. Δεν αποκλείει επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας αποφυγής της διπλής φορολογίας και προσθέτει ότι η επιβολή δασμών από τον Ντόναλντ Τραμπ δεν θα επηρεάσει άμεσα την Κύπρο. **Σελ. 5**

Ο απόηχος του deal ETYK -Eurobank

Τα βρήκαν στα εργασιακά

Η Eurobank αγόρασε από την ETYK το 12,84% που είχε στην Ελληνική, έναντι 243 εκατ. ευρώ περίπου, ή 4,58 ανά μετοχή. Για να δώσει όμως τις μετοχές της στον μεγαλομέτοχο, σημαίνει ότι τα βρήκαν στα εργασιακά ζητήματα που ήταν ανοικτά με την Ελληνική Τράπεζα. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ και ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ

Εισηγήσεις για μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού πλαισίου

Μεγάλος αριθμός χωρών αντιμετωπίζει εντεινόμενα προβλήματα βιωσιμότητας και επάρκειας των συντάξεων. Για σκοπούς αντιμετώπισης αυτής της πρόκλησης, ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες υιοθέτησαν το πολιτικό πλαίσιο τριών πυλώνων, το οποίο στηρίζεται: (1) στην κρατική σύνταξη (ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων (ΤΚΑ) στην Κύπρο), (2) στα επαγγελματικά ταμεία συντάξεων (ΕΤΣ) και (3) στα ιδιωτικά σχέδια συνταξιοδότησης. Το ΤΚΑ, αν και αποτελεί ικανοποιητική βάση, δεν προσφέρει μακροχρόνια επαρκή συνταξιοδοτικά ωφέληματα, τα οποία, με βάση τον σχετικό κανονισμό της ΕΕ, πρέπει να ανέρχονται στο 60% του ετήσιου εισοδήματος. Οι αιτίες αφορούν την αύξηση προσδόκιμου ζωής, σε συνδυασμό με την υπογεννητικότητα, την είσοδο μερίδας δι-

καιούχων στην αγορά εργασίας σε μεγάλη ηλικία, καθώς και τις μειωμένες συντάξεις που λαμβάνουν οι χαμηλά αμειβόμενοι. Το πρόβλημα αναμένεται να ενταθεί, εάν δεν ληφθούν έγκαιρα μέτρα για ενδυνάμωση του δεύτερου και τρίτου πυλώνα, οι οποίοι, συνδυαστικά με τον πρώτο, μπορούν να προσφέρουν επαρκείς συντάξεις. Σχετικές είναι οι πιο κάτω εισηγήσεις του Κυπριακού Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας, που επικεντρώνονται στον δεύτερο πυλώνα. Πρώτη, δεδομένου ότι 95% των επιχειρήσεων στην Κύπρο κατατάσσονται στην κατηγορία των πολύ μικρών (λιγότεροι από 10 εργοδотούμενοι), που δεν προσφέρουν ΕΤΣ, προτείνεται να υιοθετηθεί η υποχρεωτική και αυτόματη εγγραφή των εργαζομένων σε πολυ-ερ-

γοδοτικά ΕΤΣ. Για να αποφευχθούν απότομες επιβαρύνσεις των επιχειρήσεων, γίνεται εισήγηση οι συνεισφορές να εισαχθούν με σταδιακό τρόπο. Δεύτερη, το κράτος θα μπορούσε να συνεισφέρει στις περιπτώσεις ευάλωτων ομάδων, των οποίων το εισόδημα δεν φορολογείται. Τρίτη, η πρόωθηση του δικαιώματος μεταφοράς συνταξιοδοτικών ωφελημάτων μεταξύ ΕΤΣ θα ενίσχυε την αποταμίευση και τη διατήρησή της μέχρι την αφυπηρέτηση, καθώς και την πιο ορθολογική επένδυση των κεφαλαίων των ταμείων. Τέταρτη, σήμερα, οι εργαζόμενοι στην Κύπρο επιτρέπεται να προβούν σε ανάληψη του συνολικού ποσού από τα ΕΤΣ, σε περιπτώσεις αλλαγής εργοδότη. Ο περιορισμός του δικαιώματος ανάληψης θα βον-

θούσε στην αύξηση της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης. Για τους ίδιους λόγους, προτείνεται η μείωση του δικαιώματος δανεισμού από τα ταμεία, στο 20% των συσσωρευμένων ωφελημάτων. Πέμπτη, η καταβολή εφάπαξ ποσού από τα ΕΤΣ στη συνταξιοδότηση οδηγεί συχνά σε λανθασμένη διαχείριση. Σχετικά, προτείνεται να επιτραπεί η εισπραξη ορισμένου ποσοστού του συνολικού ποσού στη συνταξιοδότηση και το υπόλοιπο να παραχωρείται αργότερα, πιθανόν ως μηνιαία σύνταξη. Όσον αφορά τον τρίτο πυλώνα, προτείνεται όπως η κυβέρνηση εξακολουθήσει να ενθαρρύνει την προαιρετική συνταξιοδοτική αποταμίευση, με βάση τον σχετικό κανονισμό της ΕΕ για το Πανευρωπαϊκό Ατομικό Συνταξιοδοτικό Προϊόν. Στο ίδιο πλαίσιο, η υιοθέ-

τηση ευέλικτων συστημάτων σε ό,τι αφορά το όριο αφυπηρέτησης, ο εξορθολογισμός των πολιτικών που αφορούν την ελάχιστη σύνταξη και τις πολλαπλές συντάξεις, καθώς και η διαμόρφωση μιας επιλεκτικής πολιτικής ενσωμάτωσης του αλλοδαπού εργατικού δυναμικού θα ήταν υποβοηθητικοί παράγοντες. Οι πιο πάνω εισηγήσεις προϋποθέτουν περαιτέρω ενδυνάμωση των αρμόδιων εποπτικών αρχών. Η αυστηρή εποπτεία των εμπλεκόμενων φορέων είναι απαραίτητη προς αποφυγή κακοδιαχείρισης, που θα έθετε σε κίνδυνο τις συντάξεις και τις αποταμιεύσεις των πολιτών.

Ο Ανδρέας Χαράλαμπος και ο Όμηρος Πισσαρίδης είναι οικονομολόγοι και οι απόψεις που εκφράζουν είναι προσωπικές.

PwC's Academy

>>> Introducing

Business Professionals Certificate (BPC)

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΧΑΝΤΣΟΝ ΛΟΚΕΤ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η νέα πολιτική του Πεκίνου για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις

Αραγε, μήπως η Κίνα στραγγαλίζει τις ιδιωτικές της εταιρείες; Επειτα από μία δεκαετία και πλέον μιας ολοένα και πιο συγκεντρωτικής διακυβέρνησης από τον Κινέζο πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ, η απάντηση φαίνεται ξεκάθαρη. Ο ιδιωτικός τομέας βρίσκεται σε παρακμή λόγω της αυστηρής νομοθεσίας και των πολιτικών που ευνοούν τις κρατικές επιχειρήσεις έναντι των ιδιωτικών, που στόχο έχουν την κερδοφορία. Τα φτερά έχουν κοπεί σε τεχνολογικούς γίγαντες, όπως η Alibaba, ενώ η περιστολή των δραστηριοτήτων στα ακίνητα ανάγκασε κολλοσσούς στον κλάδο, όπως η China Evergrande να πτωχεύσουν. Η δε ασφαλιστική εταιρεία Anbang In-

Σε ποιες εταιρείες έχουν κοπεί τα φτερά και ποιες γνωρίζουν ανάπτυξη.

surance, η οποία κάποτε συγκέντρωνε τρόπαια στο εξωτερικό, μεταξί των οποίων το ξενοδοχείο «Waldorf Astoria» της Νέας Υόρκης, διέκοψε τη λειτουργία της, ενώ ο πρώην πρόεδρος της φυλακίστηκε. Και επιπλέον η στροφή είναι εμφανής στο χρηματιστήριο. Οι ιδιωτικές εταιρείες αντιστοιχούσαν μόνον στο 33% τις συνολικές αγοραίας αξίας των 100 ισχυρότερων κινεζικών μετοχών τον Ιούνιο, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Πίτερσον, όταν το ανώτατο όριο έφθανε στο 55% προ τριετίας. Οι κρατικοί όμιλοι, όπως ο τηλεπικοινωνιακός πάροχος κινητής τηλεφωνίας China Mobile και ο παραγωγός ποτών Kweichow Moutai έχουν ανέλθει στην κατάταξη.

Η φαινομενική μετατόπιση, από τις επιχειρήσεις των οποίων οι επιχειρηματίες ασκούν τη διοίκηση προς όσες ελέγχονται από το κράτος, συνέπεσε με το πιο οξύ πρόβλημα για τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο εδώ και δεκαετίες. Μία συνιστώμενη λύση είναι «να απελευθερωθεί ο ιδιωτικός τομέας πολύ περισσότερο για να κατακτήσει πραγματικά την αύξηση της παραγωγικότητας», όπως είπε στο Bloomberg ο επικεφαλής οικονομολόγος της Ασιατικής Τράπεζας Ανάπτυξης, Άλμπερτ Παρκ.

Η επαναφορά των πολιορκούμενων ιδιωτικών επιχειρήσεων επί ίσοις όροις με τον κρατικό ανταγωνισμό αποτελεί το «κλειδί» για την έξοδο της Κίνας από τη μεταπανδημική ύφεση. Είναι αλήθεια ότι πολλές εταιρείες στην Κίνα βρίσκονται σε δεινή θέση, εν μέρει λόγω της αδυναμίας τους να εξασφαλίσουν υποστήριξη τόσο εύκολα όσο οι δημόσιες. Ωστόσο, το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα δεν στραγγαλίζει σκόπιμα τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αντιθέτως, όπως αναφέρεται σε πρόσφατο νομοσχέδιο για την προώθηση του ιδιωτικού τομέα, το ΚΚΚ θέλει να αναδιαμορφώσει τις δραστηριότητές του, ώστε να εξυπηρετεί ταυτόχρονα τους πολιτικούς του στόχους ανάπτυξης και εθνικής ασφαλείας. Ιδιωτικές εταιρείες που πληρούν αυτά τα κριτήρια, όπως η BYD, ο γίγαντας ηλεκτρικών οχημάτων και μπαταριών των 120 δισ. δολαρίων, καθώς και η κατασκευάστρια πλοικών συλλεκτών Longi Green Energy Technology, των 21 δισ. δολαρίων, γνωρίζουν ανάπτυξη. Είναι αναμφίβολο ότι το Πεκίνο κατέστρεψε πολλούς τομείς στους οποίους δεσπόζουν ιδιώτες. Οι ρυθμιστικές αρχές ξεκίνησαν τον Νοέμβριο του 2020, διακόπτοντας την επικείμενη αρχική δημόσια προσφορά για δημόσια διάθεση μετοχών 37 δισ. δολαρίων από την Ant, την εταιρεία χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας του Τζακ Μα, ιδρυτή της Alibaba. Αυτό επεκτάθηκε σε μια κίνηση κατά των μονοπωλίων στο ηλεκτρονικό εμπόριο, όπως οι Alibaba και Tencent, σε συνδυασμό και με άλλα μέτρα που τελικά εξάλειψαν 2 τρισ. δολάρια από την αξία των μετοχών του δείκτη MSCI China Index. Ωστόσο, την ίδια στιγμή άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις, ακόμη και χωρίς μεγάλους κρατικούς μετόχους, έχουν αναπτυχθεί σε τομείς όπως η ηλιακή ενέργεια, τα ηλεκτρικά οχήματα και σε μικρότερο βαθμό οι ημιαγωγοί. Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, η Κίνα διοχέτευσε περισσότερα από 50 δισ. δολάρια σε νέα παραγωγική ικανότητα φωτοβολταϊκών συστημάτων το 2011-2022, συνδράμοντας παραγωγούς τύπου Longi να καταστούν παγκόσμιοι ηγέτες. Οι κίνδυνοι, τέλος, από αυτή τη νέα προσέγγιση του κρατικού καπιταλισμού έγκεινται στην τάση του προς τη χρόνια υπερπροσφορά.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Δεν σκοπεύει να παραιτηθεί ακόμα και αν του ζητηθεί, δήλωσε ο πρόεδρος της FED Τζερόμ Πάουελ, σχολιάζοντας τα αποτελέσματα των αμερικανικών εκλογών.

Υπουργικές εξελίξεις

Οι συζητήσεις για οριστικοποίηση του great sea interconnector μπαίνουν στα βαθιά μετά τις συζητήσεις που υπουργείου Ενέργειας με τη γαλλική κατασκευάστρια εταιρεία. Ο Νοέμβριος θεωρείται μήνας εξελίξεων, αφού θα ολοκληρωθούν οι μελέτες βάσει των οποίων θα αποφασίσει η Δημοκρατία τη συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο του έργου. Εφόσον εγκριθεί, η Κύπρος θα αποκτήσει το 30% των μετοχών για το ποσό των 100 εκ. ευρώ. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία ενώπιον της ΕΤΕΠ για την εξασφάλιση χρηματοδότησης ύψους 500 εκ. ευρώ. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι αποφάσεις για το καλώς ή κακά θα φέρουν εξελίξεις και για τη σύνθεση της κυβέρνησης με δεδομένη την αρνητική θέση του υπουργού Οικονομικών. Άλλωστε, δεν ήταν τυχαία ούτε η πρόσφατη μετακίνηση του ΓΑ του υπουργείου.

• • • •

Αιφνιδιαστική κίνηση ματ

Καθολικός θα είναι πλέον ο έλεγχος της Eurobank στην Ελληνική Τράπεζα, αφού λίγες μόνο εβδομάδες μετά το τέλος της δημόσιας πρότασης, που δεν παρήγαγε το επιθυμητό αποτέλεσμα, ο ελληνικός όμιλος φαίνεται να «καθαρίζει» το σκηνικό ανακοινώνοντας την εξαγορά του ποσοστού των τραπεζοϋπαλλήλων για 243 εκ. ευρώ ή 4,58 ανά μετοχή (αύξηση 80% σε σχέση με τη δημόσια πρόταση). Την ίδια στιγμή, η Eurobank εξαγόρασε και το ποσοστό (8,58%) των τραπεζοϋπαλλήλων στη Δήμητρα επενδυτική, που είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος της τράπεζας (21,3%) και που επίσης δεν αποδέχθηκε τη δημόσια πρόταση. Η συγκεκριμένη συναλλαγή θα απαιτήσει καιρό για να ολοκληρωθεί που ορίζεται κατ' ελάχιστο 6 μήνες από την προηγούμενη δημόσια πρόταση. Μόλις η Eurobank λάβει την έγκριση, αναμένεται να υποβάλει νέα δημόσια πρόταση για απόκτηση του υπόλοιπου 31,19%

που δεν θα κατέχει. Σημειώνουμε ότι εφόσον καταφέρει να αποκτήσει και το ποσοστό της Δήμητρας, θα κατέχει το 90% της τράπεζας πράγμα που της επιτρέπει να τη διαγράψει από το χρηματιστήριο.

• • • •

Τέλος εποχής

«Έπιασε» δουλειά η νέα διοίκηση της Ελληνικής Τράπεζας, πράττοντας αυτό που παράγοντες της αγοράς ανέμεναν να συμβεί εδώ και χρόνια. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου αποφασίστηκε η εξαγορά στην ονομαστική αξία, για το ποσό των 130 εκ. ευρώ, των αξιολογίων κεφαλαίου MAK1 και MAK2 που φέρουν επιτόκιο 11% και 10%, αντίστοιχα. Η εντυπωσιακή επίδοση της τράπεζας των τελευταίων τριμήνων έχει εκτοξεύσει τους δείκτες κεφαλαιουχικής επάρκειας,

ανοίγοντας τον δρόμο για τη συγκεκριμένη απόφαση, η οποία θα επιφέρει οριακή επίπτωση στα κεφάλαια ύψους 2,2%. Η συγκεκριμένη εξέλιξη, πέραν του ότι τερματίζει το σίριαλ με τα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα, επιφέρει και επίσης εξοικονομήσεις στο διηνεκές ύψους 13 εκ. ευρώ. Σημειώνουμε ότι τα αξιολογία κεφαλαίου δεν έχουν λήξει και η μόνη διαδικασία για ακύρωσή τους είναι η εξαγορά από την ίδια την τράπεζα.

• • • •

Ζητείται άμεση επίλυση

Σε μια περίοδο μεγάλης ανάπτυξης για την οικονομική βιομηχανία οι εξελίξεις στα εργασιακά του κλάδου έτοιμοι κυκλοδέμας προκαλούν ανησυχία, η οποία θα μεγεθυνθεί αν δεν επιλυθεί το ζήτημα άμεσα. Η διαφορά που προέκυψε μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών έχει να κάνει με τις υπερωρίες, οδηγώντας τους εργαζόμενους σε κήρυξη απεργίας και τους εργοδότες σε lockout. Η εξέλιξη έρχεται σε μια περίοδο στεγαστικής κρίσης, όπου το ζητούμενο είναι η αύξηση της προσφοράς για να μπορέσουν να αποσυμπιεστούν οι τιμές. Προς αυτή την κατεύθυνση η κυβέρνηση εξήγγειλε μέτρα στεγαστικής πολιτικής, ορθής προσέγγισης με χαμηλής έντασης.

• • • •

Αύξηση 5% στα τρόφιμα

Η ετήσια πώση 13% στις τιμές των πετρελαιοειδών «στέλνει» τον πληθωρισμό Οκτωβρίου στο 0,6% καταγράφοντας χαμηλό τριετίας. Ως εκ τούτου, για τους δέκα μήνες του έτους, ο πληθωρισμός διαμορφώνεται στο 1,8% και αναμένεται να ολοκληρωθεί το έτος πλησίον του 2% που είναι και ο μεσομακροπρόθεσμος στόχος της Ευρωζώνης. Σε σχέση με τις επιμέρους κατηγορίες, η προσοχή για καταπολέμηση της ακρίβειας στρέφεται στους κλάδους της εστίασης και των τροφίμων, όπου οι ετήσιες αυξήσεις κυμαίνονται στο 5%.

0,71 °C

υψηλότερη από τη μέση θερμοκρασία των ετών 1991-2020 η μέση παγκόσμια θερμοκρασία των πρώτων δέκα μηνών του τρέχοντος έτους, σημειώνοντας ιστορικό ρεκόρ για την περίοδο.

111

χιλιοστά πιο ψηλά από το σημείο όπου βρισκόταν το 1993 η παγκόσμια στάθμη της θάλασσας. Αν η άνοδος συνεχιστεί με τους τωρινούς ρυθμούς προβλέπεται αύξηση 169 χιλιοστών τις επόμενες τρεις δεκαετίες.

894 εκατ.

τόνοι αερίων που συμβάλλουν στη δημιουργία του φαινομένου του θερμοκηπίου υπολογίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ότι παρήχθησαν το πρώτο τρίμηνο του 2024 στη Γηραιά Ήπειρο.

48.230

φωτιές βίωσαν φέτος οι ΗΠΑ, σε μία από τις πιο καταστροφικές χρονιές. Η εθνική υπηρεσία πυρκαγιών υπολογίζει πως από την αρχή του έτους έχει καεί στη χώρα έκταση περίπου 33.000 τ. χλμ.

Το 2024, «σχεδόν σίγουρα» το θερμότερο έτος στην Ιστορία

Το 2024 είναι «σχεδόν βέβαιο» ότι θα είναι η πιο ζεστή χρονιά στην καταγεγραμμένη Ιστορία και η πρώτη στη διάρκεια της οποίας η μέση θερμοκρασία της Γης θα είναι κατά 1,5 βαθμό Κελσίου υψηλότερη σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή, σύμφωνα με τα στοιχεία της ευρωπαϊκής υπηρεσίας «Κοπέρνικος».

Σύμφωνα με προβλέψεις από μοντέλα της ευρωπαϊκής κλιματικής υπηρεσίας, η μέση ετήσια θερμοκρασία του πλανήτη οδεύει προς το να ξεπερνάει τον 1,5 βαθμό Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Εάν αυτή η πρόβλεψη επαληθευτεί, θα πρόκειται για την πρώτη χρονιά που ξεπερνάει αυτό το συμβολικό ορόσημο.

Οι υψηλές θερμοκρασίες που καταγράφονται τις τελευταίες δεκαετίες οφείλονται ως επί το πλείστον σε ανθρωπογενείς παράγοντες, στους οποίους έρχονται να προστεθούν φυσικά φαινόμενα όπως το Ελ Νίνιο, που θερμαίνει τα νερά κυρίως του Ειρηνικού Ωκεανού. «Επειτα από 10 μήνες στο 2024, είναι πλέον σχεδόν βέβαιο ότι φέτος θα είναι η πιο ζεστή χρονιά που έχει καταγραφεί ποτέ και η πρώτη με θερμοκρασία κατά 1,5 βαθμό υψηλότερη σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα», σχολίασε η Σαμάνθα Μπέρτζες, αναπληρώτρια διευθύντρια της υπηρεσίας κλιματικής

αλλαγής (C3S) του «Κοπέρνικου». Είναι μάλιστα «πιθανό» η υπερθέρμανση του πλανήτη να ξεπεράσει τον 1,55 βαθμό Κελσίου στη διάρκεια του 2024, όπως σχολίασε.

«Πρόκειται για ένα νέο στάδιο στα ρεκόρ των παγκόσμιων θερμοκρασιών και θα πρέπει να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για να αναπροσαρμόσουμε τους στόχους μας στην επόμενη

Η νέα θητεία του Τραμπ αποτελεί σοβαρή απειλή για τον πλανήτη, καθώς αποκάλεσε την κλιματική αλλαγή «μια μεγάλη φάρσα».

διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή, την COP29», υπογράμμισε η κ. Μπέρτζες.

Η COP αυτή, που ξεκινάει στις 11 Νοεμβρίου στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν, θα είναι αφιερωμένη στην αναζήτηση τρόπων για τη χρηματοδότηση των αναπτυσσόμενων χωρών προκειμένου να μειώσουν τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου και να προσαρμοστούν στην κλιματική αλλαγή.

Με τις υφιστάμενες πολιτικές η υπερθέρμανση του πλανήτη αναμένεται να φτάσει το «καταστροφικό» επίπεδο των 3,1 βαθμών Κελσίου στη διάρκεια αυτού του αιώνα, όπως εκτιμά το πρόγραμμα του ΟΗΕ για το Περιβάλλον (UNEP). Ακόμη κι αν ληφθούν υπόψη όλες οι δεσμεύσεις για την υιοθέτηση καλύτερων πολιτικών, η μέση παγκόσμια θερμοκρασία αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,6 βαθμούς Κελσίου.

Η νέα θητεία του Ντόναλντ Τραμπ ως πρόεδρου των ΗΠΑ αποτελεί σοβαρή απειλή για τον πλανήτη, εάν επιλέξει τελικά να τινάξει στον αέρα τη διεθνή προσπάθεια για τον περιορισμό της παγκόσμιας υπερθέρμανσης, προειδοποιούν με σοβαρή ανησυχία ειδικοί για το κλίμα, μετά τη νίκη του στις αμερικανικές εκλογές.

Η επιστροφή του Τραμπ στον Λευκό Οίκο αναμένεται ευρέως να οδηγήσει στην έξοδο των ΗΠΑ, για άλλη μια φορά, από τη Συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα (όπου οι παγκόσμιοι ηγέτες είχαν δεσμευτεί να κάνουν ό,τι μπορούν για να πετύχουν τον «στόχο του 1,5 βαθμού») και μπορεί ακόμη και να ανακάψει την αμερικανική αποστολή στους κόλπους των Ηνωμένων Εθνών για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Κατά την προεκλογική εκστρατεία του για την προεδρία, ο Τραμπ

αποκάλεσε την κλιματική αλλαγή «μια μεγάλη φάρσα», περιφρόνησε την αιολική ενέργεια και τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα και υποσχέθηκε να «διαγράψει» τους περιβαλλοντικούς κανόνες και την προσπάθεια για την μείωση του πληθωρισμού, ένα σημαντικό νομοσχέδιο που ψηφίστηκε από τους Δημοκρατικούς για τη μετάβαση στην πράσινη ενέργεια.

Η μέση θερμοκρασία της Γης υπολογίζεται ότι θα είναι κατά 1,5 °C υψηλότερη σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή.

Η ατζέντα του Τραμπ υπολογίζεται πως θα προσθέσει αρκετούς επιπλέον εκατομμύρια τόνους «αερίων του θερμοκηπίου» στην ατμόσφαιρα. Χρησιμοποιώντας βαριά λόγια, ο Αμερικανός καθηγητής κλιματολογίας στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια, Μάικλ Μαν, δήλωσε πως οι ΗΠΑ είναι πλέον «όχι απλά μια αποτυχημένη δημοκρατία, αλλά και μια μεγάλη απειλή για τον πλανήτη».

Το χιόνι στο Φούτζι έπεσε πιο αργά από ποτέ

Χιονισμένη είναι επιτέλους η κορυφή του όρους Φούτζι στην Ιαπωνία, καθώς τα πρώτα χιόνια στην περιοχή έπεσαν φέτος πιο αργά από ποτέ σε σχέση με τα προηγούμενα 130 χρόνια. Το 2024 είναι «σχεδόν βέβαιο» ότι θα είναι η πιο ζεστή χρονιά που έχει καταγραφεί ποτέ και η πρώτη στη διάρκεια της οποίας η μέση θερμοκρασία της Γης θα είναι κατά 1,5 βαθμό Κελσίου υψηλότερη σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή, σύμφωνα με τα στοιχεία της ευρωπαϊκής υπηρεσίας «Κοπέρνικος».

Βήματα προς τα πίσω για την ηλεκτροκίνηση

Οι νέοι δασμοί μέχρι και 35% επιβραδύνουν τη ζήτηση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων από την Κίνα

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Χτύπη τη ζήτηση από επιδοξους αγοραστές στην Κύπρο η επιβολή νέων δασμών που επέβλεπε η Ευρωπαϊκή Ένωση και ανέρχονταν μέχρι και 35,3%, στα ηλεκτρικά οχήματα που εισάγονται από την Κίνα. Βυθίζονται οι προσδοκίες για στροφή στην ηλεκτροκίνηση στη χώρα μας, καθώς η επιβολή των νέων δασμών έρχεται να προστεθεί στην ήδη μουδιασμένη ζήτηση για τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα λόγω έλλειψης των αναγκαίων υποδομών και κινητρώ.

Ενώ η κυπριακή αγορά είχε αρχίσει δειλά-δειλά να ανεβάζει ρυθμούς σε σχέση με τη ζήτηση για ηλεκτροκίνητα, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία των εγγραφών

Θα επηρεαστούν τρία μοντέλα, δηλώνει στην «Κ» ο διευθυντής της MG Motors Cyprus Στέλιος Ασημένος.

ηλεκτρικών αυτοκινήτων το εν-
νάμνηνο φέτος, το πλήγμα του δα-
σμού αναμένεται να επιφέρει επι-
βράδυνση.

Πιο συγκεκριμένα, οι εγγραφές ηλεκτρικών αυτοκινήτων το ενδιάμεσο φέτος έφτασαν στις 168, ενώ πέρυσι ανέρχονταν στις 166 για ολόκληρο το 2023.

Προς το παρόν, στην κυπριακή αγορά διατίθεται μόνο μια μάρκα ηλεκτρικών αυτοκινήτων από την Κίνα, η MG Motors Cyprus με αποκλειστικούς αντιπρόσωπους την Michaels Electric cars Ltd. Ωστόσο,

σύντομα αναμένεται να εισέλθουν και άλλες μάρκες ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην αγορά και να προσφερθεί μεγάλη γκάμα μοντέλων.

Όπως είχε γράψει η «Κ», το επόμενο διάστημα πρόκειται να εισέλθει στην Κύπρο η κινεζική πολυεταίρεια BYD (Build Your Dreams), γνωστή για την κατασκευή ηλεκτρικών οχημάτων, η οποία θεωρείται ο βασικότερος «αντίπαλος» της Tesla στην ηλεκτροκίνηση.

Ποιοι επηρεάζονται

Ο κανονισμός που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τέθηκε σε ισχύ από τις 30 Οκτωβρίου, έρχεται να προστεθεί στον δασμό 10% που εφαρμόζονταν ήδη σε οχήματα κινούμενα χάρη σε μπαταρίες (BEV) που κατασκευάζονται στην Κίνα.

Όπως ανέφερε στην «Κ» ο διευθυντής της εταιρείας MG Motors Cyprus, Στέλιος Ασπένιος, από τον οριστικό αντισταθμιστικό διασμό στις εισαγωγές νέων ηλεκτρικών οχημάτων με συσσωρευτή, σχεδιάσμενων για τη μεταφορά προσώπων, καταγωγής της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας επιπρεάζονται συνολικά τρία μοντέλα και συγκεκριμένα τα μοντέλα MG4, MG5 και MG ZS EV.

Ο εκτελεστικός κανονισμός ΕΕ 2024/2754 της Επιτροπής, αναμένεται να λειτουργήσει ως αντικαταστάτης για τους επιδοτούμενους αγοραστές. Ως εκ τούτου, ανέφερε ο κ. Ασπίνης, η ΜΓ μελετά το ενδεχόμενο να απορροφήσει η ίδια για μέχρι το τέλος του έτους τον συγκεκριμένο δασμό και να αρχίσει να προστίθεται στον προ-υπολογισμό των αγοραστών από το 2025. Μάλιστα, όπως πληρο-

Οι εγγραφές ηλεκτρικών αυτοκινήτων το εννιάμηνο φέτος έφτασαν στις 168, ενώ πέρυσι ανέρχονταν στις 166 για ολόκληρο το 2023.

φορούμαστε, η εταιρεία θα έχει συνάντηση με την αντιπροσωπεία της MG Motors Europe στο Λονδίνο περί τα μέσα του μήνα, προκειμένου να λάβει κατευθύνση ως προς την τιμολογιακή πολιτική που θα ακολουθήσει.

Ενώ η Κύπρος αποτελεί την ιδανικότερη επιλογή για την ηλεκτροκίνηση, έχει καλλιεργηθεί φόβος προς το κοινό που σταθμίζει τα υπέρ και τα κατά και προσανατολίζεται σε ηλεκτρικό αυτοκίνητο με στόχο να γλιτώσει από το κόστος του καυσίμου, σημειώνει ο κ. Ασπ-

μένος. Σε αυτό το ήδη δύσκολο περιβάλλον έρχεται να προστεθεί και αυτός ο «πόλεμος» μεταξύ της Κίνας και της Ευρώπης με αντίκτυπο τόσο στις αυτοκινητοβιομηχανίες όσο και σε άλλα πολλά προϊόντα.

Εισηγήσεις αρμοδίων

Ο κ. Ασημένιος τόνισε ότι πρέπει να δοθούν κίνητρα για την ηλεκτροκίνηση και εισηγείται:

1. Το κράτος πρέπει να επενδύσει σε υποδομές φόρτισης, ειδικά σε αστικές περιοχές και σε σημεία όπως δρόμους ταχείας κυκλοφορίας.

Η γκάμα επιλογών
θα επιφέρει και
την ανάλογη ζήτηση

Όταν έρθουν στην Κύπρο και νέες μάρκες με πολλαπλές επιλογές μοντέλων ηλεκτρικών αυτοκινήτων, τότε θα αυξηθεί αναλόγως και η κίνηση από την κυπριακή αγορά, αναφέρουν εκπρόσωποι εισαγωγέων αυτοκινήτων στην «Κ». Είναι φυσικό μια καινούργια τεχνολογία να θέλει χρόνο για να γίνει κατανόηση και άρεστη στην Κύπρο συγκριτικά με άλλες χώρες, επισημαίνουν οι αρμόδιοι το-νίζοντας ότι η τάση για στροφή στην ηλεκτροκίνηση θα αυξηθεί απλώς με πιο αργούς ρυθμούς από αυτούς που υπολογίζουν. Η Ευρώπη κάνει στροφή προς την πράσινη τεχνολογία και δεν μο-νεί παρά να ακολουθήσει αναλό-γως και η χώρα μας, σημειώνουν. Ωστόσο, υπογραμμίζουν ότι ελλο-χεύουν κίνδυνο από ενδεχόμενη επιβολή δασμών εκ μέρους της Κίνας σε ευρωπαϊκά προϊόντα.

Αντίποινα από Πεκίνο

Οι αντισταθμιστικοί δασμοί επί της αξίας CIF θα είναι 17,0% για αυτοκίνητα του ομίλου BYD, 28,8% για αυτοκίνητα του ομίλου GEELY, και 35,3% για αυτοκίνητα του ομίλου SAIC. Μετά από αίτηση για απομείωση επανεξέταση, η Tesla θα επιβαρυνθεί με δασμό 7,8%. Ορισμένες εταιρείες που αναφέρονται στο παράρτημα του Κανονισμού θα πληρώνουν δασμούς εισαγωγής στην ΕΕ 20,7% και όσες δεν κατανομάζονται θα πληρώνουν δασμό που φτάνει μέχρι και το 35,3%.

Διακрупγμένος στόχος είναι να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού με τις κινεζικές κατασκευαστpies, που οι Βρυξέλλες κατηγορούν πως επωφελούνται από μαζικές δημόσιες επιδοτήσεις. Ζητούμενο είναι η προστασία ευρωπαϊκών αυτοκινητοβιομηχανιών και των 14 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας τους έναντι των πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού που προσάπτει η ΕΕ στις κινεζικές έπιτα από μακρά έρευνα της Κομισιόν.

Από την πλευρά του, το Πεκίνο έχει καταγγείλει επανειλημμένα την τροπή της ΕΕ στον «προστατισμό». Μάλιστα η Κίνα απειλούσε με αντίποινα, με στόχο να πλήξει ευρωπαϊκά συμφέροντα διενεργώντας έρευνες αντιντάμπινγκ που βάζουν στο στόχαστρο το χοιρινό, τα γαλακτοκομικά και οι οινόπνευματώδη που εισάγει από την Ευρώπη, ιδίως είδη κοινά. Υπέβαλε επίσης προ-σφυγή στο πλαίσιο του μηχανισμού επίλυσης διαφορών του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), προ-κειμένου να διαφωτάξει τα συμφέ-ροντα ανάπτυξης της βιομηχανίας ηλεκτρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με ανακοίνωση του υπουργείου Εμ-πορίου της Κίνας.

20th Annual Cyprus Summit

Revealing the nexus between volatility and determination

Geopolitics • Economy • Innovation

November 21st-22nd 2024 | Hilton Nicosia

In collaboration with

hazlis & rivas
Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe

Navigating technological transitions: Expertise at the service of prosperity and inclusiveness

Nicodemos Damianou
Deputy minister of research, innovation and digital policy
Cyprus

Christoforos Soutzis
Executive director
Capital.com
Cyprus

Giorgos Nikoloudis
Chief technology officer
Ambience Services

www.hazliseconomist.com | www.20thcyprussummit.economist.com

Platinum sponsors

Premium energy sponsor

Gold sponsor

Silver sponsor

Bronze sponsor

Communication sponsor

Official airline carrier

A STAR ALLIANCE MEMBER

Telecommunications provider

Logistics supplier

Contributors

Supported by

Supporters

Web development

Digital agency

Η Eurobank έλυσε τα εργασιακά Ελληνικής - ΕΤΥΚ

Το παρασκήνιο, οι προειδοποιητικές βολές ένα χρόνο πριν, η νέα συλλογική σύμβαση και το σημείο καμπής

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Γεφυρώθηκε μία και καλή το χάσμα που χρονολογείται από το 2018 και υπήρχε μέχρι και την Τετάρτη 6 Νοεμβρίου μεταξύ Ελληνικής Τράπεζας και Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ). Η Eurobank έδωσε τη λύση, αφού τα «βρήκε» με την ΕΤΥΚ και αγόρασε όλες τις μετοχές που είχε σε Ελληνική Τράπεζα και Δήμητρα Επενδυτική. Αφήνοντας στην άκρη το δεύτερο μισό της παραπάνω πρότασης που δημιούργησε –εulόγως– πολλά ερωτηματικά, το κομμάτι δηλαδή που «μπήκε» η Eurobank στη Δήμητρα Επενδυτική, προκύπτουν δύο δεδομένα. Πρώτον, η Eurobank είναι ένα βήμα κοντά στον πλήρη έλεγχο της Ελληνικής Τράπεζας και δεύτερον ότι η ΕΤΥΚ αποκλείεται να υπέγραφε στην πώληση των μετοχών της εάν δεν συμφωνούσε σε εργασιακό επίπεδο γι' αυτά που έπονται στην Τράπεζα.

Μην ξεχνάμε τις προειδοποιητικές βολές της ΕΤΥΚ που στέλνονταν τον Νοέμβριο του 2023 στην Ελληνική και ειδικότερα στη Eurobank, όταν τέτοιες ημέρες περίπου, ανακοίνωνε στάση εργασίας για τις συλλογικές συμβάσεις και το σέβας στους εργασιακούς θεσμούς. Τότε η ΕΤΥΚ προειδοποίησε ότι κάποιοι ήθελαν να παραδώσουν το προσωπικό της Ελληνικής Τράπεζας «απροστάτευτο» –όπως τόνιζε επακριβώς– στην Eurobank και ότι αυτό δεν επρόκειτο να το επιτρέψει. Ένα

χρόνο μετά και με την κίνηση αυτή της πώλησης των μετοχών που είχε η συντεχνία στη Eurobank, απορρέει πως, οι τραπεζοϋπάλληλοι –κατά την ΕΤΥΚ– πλέον είναι «προστατευμένοι». Η νέα συλλογική σύμβαση εξάλλου είναι πολύ κοντά, προσπάθεια που είχε αρχίσει από τον περασμένο Απρίλιο.

Αναμένεται για το 0,4% των μετόχων που πώλησαν τις μετοχές τους από αρχές Ιουλίου μέχρι και το τέλος του ίδιου μήνα, να λάβουν περαιτέρω χρήματα, ίσα με 4,58 ευρώ ανά μετοχή, έναντι 2,56 ευρώ ανά μετοχή.

Το μήνυμα ότι η ΕΤΥΚ ήταν πιο κοντά από ό,τι όλοι νομίζαμε στην Eurobank και στις πρακτικές της νέας Διοίκησης της, δόθηκε κατά την Ετήσια Γενική Συνέλευση (ΑΓΜ) της Ελληνικής Τράπεζας στα τέλη Σεπτεμβρίου. Αλλά δεν αναγνώσθηκε σωστά. Τότε, από το βήμα του ΑΓΜ ο επίτιμος πρόεδρος της Οργάνωσης, κ. Λοΐζος Χατζηκωστής, σε διαφορετικό κλίμα από όλους τους υπολοίπους μετόχους που τοποθετή-

θηκαν περισσότερο επιθετικά στην Eurobank, είχε μιλήσει για τις συγκεντρώσεις στον τραπεζικό κλάδο και για το πόσο απαραίτητες τις κρίνουν οι επιτόπτες. Είχε υποδείξει το γεγονός πως, οι εξαγορές-συγχωνεύσεις τραπεζών να μην τις προστάζει η εποχή, ωστόσο, δεν επιτυγχάνονται εύκολα και τα στατιστικά δείχνουν πως το ποσοστό επιτυχίας είναι μικρό. Ο κ. Χατζηκωστής δεν είχε «κακίσει» τις προθέσεις της Eurobank για την Ελληνική Τράπεζα, αντιθέτως, είχε εκφέρει την άποψη ότι η παρουσία της Eurobank δίνει μία δυναμική στην Ελληνική.

Εκείνο πρέπει να ήταν και το σημείο καμπής μεταξύ σχέσεων ΕΤΥΚ και Eurobank για την Ελληνική Τράπεζα, που άλλαξε εντελώς τα δεδομένα. Όπως «ακουγόταν» εξάλλου κατά τις τελευταίες 3 εβδομάδες εντός της Ελληνικής Τράπεζας, το να τα «έβρισκε» η ΕΤΥΚ, ο τρίτος μεγαλύτερος μέτοχος της Ελληνικής με την Eurobank, τον μεγαλύτερο μέτοχο, ήταν πιο κοντά από ό,τι μακριά. Τραπεζικές πηγές πάντως σχολιάζοντας τις εξελίξεις σημείωσαν στην «Κ» πως, η προσέγγιση της ΕΤΥΚ και του κ. Λοΐζου Χατζηκωστή από την Eurobank ήταν «κίνηση ματ». «Τα βρήκαν και στα εργασιακά, πέραν των μετοχικών δεδομένων που υπάρχουν μπροστά τους. Το στρατηγικό σχέδιο της Eurobank για την απόκτηση του 100% της Ελληνικής περνούσε από τη συντεχνία και για να το

Η ΕΤΥΚ απέσυρε την προσφυγή του Μαΐου που είχε προχωρήσει στο Διοικητικό Δικαστήριο κατά της απόφασης της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ).

πραγματοποιήσει», είπαν χαρακτηριστικά.

Απέσυραν την Προσφυγή

Ενώ η πράξη της πώλησης των μετοχών της Ελληνικής Τράπεζας που είχε η ΕΤΥΚ στην Eurobank έγινε την Πέμπτη 7 Νοεμβρίου, μία ημέρα πριν, την Τετάρτη 6 Νοεμβρίου, η ΕΤΥΚ απέσυρε την προσφυγή του Μαΐου που είχε προχωρήσει στο Διοικητικό Δικαστήριο κατά της απόφασης της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ). Ήταν η γνωστή απόφαση της ΕΠΑ που είχε εγκρίνει την πράξη συγκέντρωσης σε σχέση με την απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας από τη Eurobank, προσφυγή που είχε κάνει και λίγο διάστημα πριν, πρώην, η Δήμητρα Επενδυτική.

Θα δώσει κάτι παραπάνω

Η Eurobank αγόρασε από την ΕΤΥΚ το 12,84% που είχε στην Ελ-

ληνική Τράπεζα (53.037.786 μετοχές), έναντι 243 εκατ. ευρώ περίπου, ή 4,58 ανά μετοχή. Κατά τις 4 Ιουνίου 2024, ημερομηνία ανακοίνωσης της Δημόσιας Πρότασης, η Eurobank κατείχε άμεσα 228.253.661 μετοχές της Ελληνικής που αντιπροσώπευαν το 55,29% του συνολικού εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της. Κατά τη διάρκεια της περιόδου της Δημόσιας Πρότασης, δηλαδή από τις 4 Ιουνίου 2024 μέχρι τις 30 Ιουλίου 2024, η Eurobank απέκτησε 776.364 επιπλέον μετοχές που αντιπροσώπευαν το 0,19% της Ελληνικής Τράπεζας προς 2,56 ανά μετοχή, μέσω αγορών που πραγματοποιήθηκαν κατά τις χρηματιστηριακές συνεδριάσεις, εκ των οποίων οι 31.959 μετοχές κατέχονταν από επενδυτικά κεφάλαια που διαχειριζόταν η Senvest. Το συνολικό ποσοστό αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης έφτασε το 0,4%, καθώς υποβλήθηκαν Έντυπα

Αποδοχής και Μεταβίβασης για 1.670.975 μετοχές.

Αναμένεται έτσι, για το 0,4% των μετόχων που πώλησαν τις μετοχές τους από αρχές Ιουλίου μέχρι και το τέλος Ιουλίου του 2024, να λάβουν περαιτέρω χρήματα, ίσα με το 4,58 ευρώ ανά μετοχή, έναντι 2,56 ευρώ ανά μετοχή που έλαβαν.

Μετά την ολοκλήρωση του deal μεταξύ ΕΤΥΚ και Eurobank, η δεύτερη θα έχει το 68,81% της Ελληνικής Τράπεζας. Η Eurobank με την ολοκλήρωση της πράξης θα πρέπει να αναμένεται να προβεί σε νέα πρόταση εξαγοράς του 100% των μετοχών της Ελληνικής μετά τις 8 Φεβρουαρίου 2025. Σημειώνεται πως, η Eurobank απέκτησε και το 8,58% (17.152.353 μετοχές) στη Δήμητρα Επενδυτική, ποσοστό που είχε η ΕΤΥΚ στη Δήμητρα. Το τίμημα ήταν στα 32,4 εκατ. περίπου, ή 1,89 ευρώ ανά μετοχή.

Ψάχνουν παραθυράκια για εταιρικό φόρο 15%

Γκρίνια στη Βουλή για τις καθυστερήσεις και επιπτώσεις για την οικονομία – Ανησυχίες για πρόστιμα

Της ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

Όλο και πιο επιφυλακτικοί εμφανίζονται οι εμπλεκόμενοι φορείς σε κάθε συνεδρία της επιτροπής Οικονομικών σε σχέση με την υιοθέτηση της κοινοτικής οδηγίας που ρυθμίζει την επιβολή ενός ελάχιστου πραγματικού φορολογικού συντελεστή ύψους 15%, επί των λογιστικών κερδών των οντοτήτων που ανήκουν σε ομίλους πολυεθνικών επιχειρήσεων ή εγχώριων ομίλων μεγάλης κλίμακας, με ετήσια ενοποιημένα έσοδα που υπερβαίνουν τα €750 εκατ.

Κατά την τελευταία συνεδρία της αρμόδιας επιτροπής τόσο οι βουλευτές όσο και οι καλεσμένοι εξέφρασαν τη δυσανεξία τους για το χρονικό πλαίσιο το οποίο κατατίθεται το συγκεκριμένο νομοσχέδιο ενώπιόν τους, κατηγορώντας το υπουργείο Οικονομικών για κωλυσιεργία. Την ίδια ώρα, οι εμπλεκόμενοι φορείς διατηρούν σοβαρούς προβληματισμούς για τις επιπτώσεις του εν λόγω νομοσχεδίου, το οποίο αφορά την παγκόσμια συμφωνία που επιτεύχθηκε σε επίπεδο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στις 8 Οκτωβρίου 2021 από 136 χώρες, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μεγάλες εταιρείες θα πληρώνουν ελάχιστο φορολογικό συντελεστή 15% και θα καταστεί δυσκολότερο για αυτές να αποφεύγουν τη φορολογία.

Όπως αναφέρθηκε στη συνεδρία, από την εκτελεστική εξουσία να κατατεθεί στη Βουλή καθώς είχε προηγηθεί μακρά διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, το υπουργείο Οικονομικών ανέφερε ότι παράγοντα καθυστέρησης αποτέλεσαν και οι συνεχιζόμενες διευκρινίσεις που ζητούσαν οι αρ-

μόδιοι φορείς. Από τη μεριά τους οι βουλευτές υποστήριξαν ότι αυτή τη στιγμή καλούνται να ψηφίσουν ένα νομοσχέδιο για το οποίο διατηρούν σοβαρούς προβληματισμούς, ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ήδη επί παραβάσει και επικείμενη να καταχωρηθεί προσφυγή εναντίον της το επόμενο διάστημα.

Ιδιαίτερους προβληματισμούς σε σχέση με την παράβαση εξέφρασε η Νομική Υπηρεσία σημειώνοντας ότι είμαστε στο τελικό στάδιο προσφυγής. Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του Οκτώβρη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ισπανία, την Κύπρο, την Πολωνία και την Πορτογαλία –η οποία έχει πλέον ψηφίσει το νομοσχέδιο– στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επειδή δεν κοινοποίησαν τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό τους δίκαιο της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2523 του Συμβουλίου. Η Επιτροπή απέστειλε αιτιολογημένη γνώμη στις προαναφερθείσες χώρες τον Μάιο του 2024. Όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ όφειλαν να θέσουν σε ισχύ τους νόμους που είναι αναγκαίοι για τη συμμόρφωση με την οδηγία για τον πυλώνα 2 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023 και να κοινοποιήσουν αμέσως το κείμενο των εν λόγω μέτρων στην Επιτροπή.

Ζήτησαν εξαιρέσεις

Εξαιρέσεις για τις εταιρείες του τεχνολογικού τομέα προκειμένου να κερδίσουμε χρόνο εισηγήθηκαν οι αρμόδιοι εκ μέρους του TechIsland. Όπως αναφέρθηκε, χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ως προς την εφαρμογή του νομοσχεδίου καθώς ενδέχεται να αποχωρήσουν από τη χώρα μας αρκετές εταιρείες αυτού του μεγέθους. Αναφέρθηκαν μάλιστα σε ορισμένες χώρες, οι

Το φλέγον θέμα της εναρμόνισης της οδηγίας της ΕΕ για τον ΕΕΦ θα συζητηθεί εκ νέου στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή.

Εξαιρέσεις για τις εταιρείες του τεχνολογικού τομέα προκειμένου να κερδίσουμε χρόνο, εισηγήθηκαν οι αρμόδιοι εκ μέρους του TechIsland.

οποιες ζήτησαν και πήραν παράταση χρόνου προκειμένου να εφαρμόσουν στο νομοσχέδιο ορισμένες εξαιρέσεις χωρίς να έχουν τη δαμόκλειο σπάθη του προστίμου στα κεφάλια τους.

Προ τετελεσμένων η ΚΔ

Ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία είχε εκφράσει ορισμένες επιφυλάξεις σε σχέση με την υιοθέτηση της κοινοτικής οδηγίας το 2021 όταν το νομοσχέδιο διαμορφωνό-

ταν από τον ΟΟΣΑ, εντούτοις βρέθηκε προ τετελεσμένων καθώς δεν είχε εμπλοκή λόγω του ότι δεν ήταν μέλος του Οργανισμού, ανέφερε το αρμόδιο Υπουργείο κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Η παραδοχή αυτή πυροδότησε ακόμα πιο έντονους προβληματισμούς από τους βουλευτές, οι οποίοι σημείωσαν ότι αυτό αποδεικνύει ότι οι ανησυχίες τους ως προς τις επιπτώσεις του νομοσχεδίου είναι δικαιολογημένες.

Ωστόσο, όλοι οι αρμόδιοι φορείς φαίνεται να συμφώνησαν ότι δεν αποτελεί στόχο να μπει η Δημοκρατία σε περιπέτειες και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να πυροβολήσει τα πόδια της. Μέχρι σήμερα η κοινοτική οδηγία του ΟΟΣΑ έχει ψηφιστεί από 55 χώρες, ενώ εκκρεμεί η ψήφισή της από τα κοινοβούλια της Πολωνίας, της Ισπανίας και της Κύπρου.

Το Τμήμα Φορολογίας

Το Τμήμα Φορολογίας εξήγησε τις τεχνικές τροποποιήσεις που

επέβαλε στο σχετικό νομοσχέδιο και παρουσίασε παράλληλα ορισμένα παραδείγματα με υποθέσεις και ανάλογη φορολόγηση. Πιο συγκεκριμένα, όπως ανέφερε, η καταβολή του συμπληρωματικού φόρου ενδείκνυται στις περιπτώσεις όπου οποιοσδήποτε όμιλος όπως αυτός ορίζεται στον Νόμο, δραστηριοποιείται στην Κύπρο και σε άλλες δικαιοδοσίες. Επίσης, ενδείκνυται σε περιπτώσεις που ο όμιλος δραστηριοποιείται μόνο στην Κύπρο, και καταβάλλει στην Κύπρο ή/και σε άλλες δικαιοδοσίες πραγματικό φόρο που αναλογεί σε συντελεστή που είναι χαμηλότερος από τον ελάχιστο φορολογικό συντελεστή ύψους 15%. Τέλος, ενδείκνυται σε περιπτώσεις όπου ο όμιλος αυτός καλείται να καταβάλει τη διαφορά υπό τη μορφή του συμπληρωματικού φόρου.

Το φλέγον θέμα της εναρμόνισης της οδηγίας της ΕΕ για τον ΕΕΦ θα συζητηθεί εκ νέου στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή.

Υπενθυμίζεται ότι η επικείμενη αύξηση του ενιαίου εταιρικού φόρου θα επηρεάσει περίπου 1.900 εταιρείες, με βάση στοιχεία από τις φορολογικές δηλώσεις που υποβάλλονται.

Σύμφωνα με την Οδηγία, οι επηρεαζόμενες εταιρείες θα πρέπει να υποβάλουν την πρώτη δήλωση φορολογίας τον Ιούνιο του 2026, που αφορά στο οικονομικό έτος 2024. Στις πρόνοιες της Οδηγίας επιπίπτουν και οι ναυτιλιακές εταιρείες που εδρεύουν στην Κύπρο και ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους ή σε εγχώριους ομίλους μεγάλης κλίμακας με κύκλο εργασιών πέραν των €750 εκατ. ετησίως και υπάγονται στον φόρο αυτό, ανεξαρτήτως της απαλλαγής τους από τον Φόρο Χωρητικότητας.

Οχι από Κεραυνό στην επανεκτίμηση εταιρικού φόρου

Η Κυπριακή Δημοκρατία δεν νομιμοποιείται για οποιεσδήποτε ενέργειες προς την κατεύθυνση επανεκτίμησης του ευρωπαϊκού πλαισίου, που αφορά τον Πυλώνα 2 που σχετίζεται με την αύξηση του ενιαίου εταιρικού φόρου 15% σε ομίλους πολυεθνικών με ενοποιημένα έσοδα 750 εκατ. ευρώ. Έτσι απάντησε ο υπουργός Οικονομικών Μάκης Κεραυνός στον πρόεδρο της ΟΕΒ Αντώνη Αντωνίου με σχετική επιστολή του. Η πρότασή σας για ταυτόχρονη υιοθέτηση ελαχίστου επιπέδου φορολογίας σε όλες τις χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο δεν έχει οποιαδήποτε υπόσταση με βάση το δίκαιο της ΕΕ, σημειώνει ο κ. Κεραυνός τονίζοντας ότι η Κύπρος καλείται να συμμορφωθεί με την επιβολή του εταιρικού φόρου 15% σε ομίλους πολυεθνικών με ενοποιημένα έσοδα 750 εκατ. ευρώ ως μέλος της ΕΕ και όχι ως μέλος του ΟΟΣΑ. Επισημαίνει ακόμα πως «η ευρωπαϊκή Οδηγία είναι δεσμευτική για τα κράτη-μέλη και η Κύπρος ως μέλος της ΕΕ έχει δεσμευτεί με την ένταξη της στη συμμόρφωση με τις συνθήκες, που περιλαμβάνουν και συμμόρφωση με την υποχρέωση μεταφοράς των ευρωπαϊκών οδηγιών στην εθνική νομοθεσία».

Η Κύπρος προσβλέπει σε αμερικανικές επενδύσεις

Η εκλογή Τραμπ σηματοδοτεί μια νέα οικονομική και πολιτική τάξη πραγμάτων για τις ΗΠΑ αλλά και γενικότερα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η εκλογή Ντόναλντ Τραμπ σηματοδοτεί μια νέα οικονομική και πολιτική τάξη πραγμάτων για τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, αλλά και σε παγκόσμια βάση. Το οικονομικό του πρόγραμμα βασίζεται περισσότερο στην ενδυνάμωση της εσωτερικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας μέσα από τις μειώσεις των φόρων για εταιρείες και φυσικά άτομα και την επιβολή δασμών στις εισαγωγές.

Σύμφωνα με έκθεση της UBS

Τ. Γιασεμίδης: Επανα-διαπραγμάτευση της συμφωνίας αποφυγής της διπλής φορολογίας και επενδύσεις από στρατηγικά επενδυτικά ταμεία ενδεχομένως να είναι προτεραιότητες.

Switzerland AG, που υπογράφει ο Thomas Parmentier, ενώ τα θεμελιώδη μεγέθη των μετοχών παραμένουν σε γενικές γραμμές υποστηρικτικά, βλέπουν μικρότερη άνοδο για τις ευρωπαϊκές μετοχές υπό την προεδρία του Τραμπ. Ειδικότερα, η UBS βλέπει κινδύνους για την εμπορική ανάπτυξη λόγω των εμπορικών δασμών και τις υψηλότερες αποδόσεις των αμερικανικών ομολόγων, που ενδέχεται να επιβαρύνουν τις αποτιμήσεις. Η UBS υποδεικνύει πως η αγορά θα επικεντρωθεί σε τρεις βασικούς τομείς πολιτικής. Τους εμπορικούς δασμούς, την πιθανή ανατροπή ορισμένων πρωτοβου-

λιών για την πράσινη ενέργεια και τέλος, στις επιπτώσεις των ευρωπαϊκών αμυντικών δαπανών του πολέμου Ρωσίας – Ουκρανίας.

Τη θέση πως η εκλογή Τραμπ σηματοδοτεί μια νέα οικονομική και πολιτική τάξη πραγμάτων για τις ΗΠΑ αλλά και γενικότερα, υποστηρίζει και ο οικονομολόγος και διοικητικός σύμβουλος της KPMG Κύπρου, Τάσος Γιασεμίδης. Εστιάζοντας στα της Κύπρου, ο κ. Γιασεμίδης αναφέρει σε σχετική ανάλυση που παραχώρησε στην «Κ», ότι η Κύπρος, πέραν των επενδύσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις εταιρείες διαχείρισης δανείων, δεν έχει άλλες σημαντικές εμπορικές σχέσεις με τις ΗΠΑ. Κατά τον κ. Γιασεμίδη, με τη νέα τάξη πραγμάτων και τις δύο χώρες να έρχονται πιο κοντά, λαμβάνοντας υπόψη τις στρατιωτικές διευκολύνσεις που παρέχονται, η Κύπρος προσβλέπει σε αμερικανικές επενδύσεις. «Επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας αποφυγής της διπλής φορολογίας και επενδύσεις από στρατηγικά επενδυτικά ταμεία ενδεχομένως να είναι προτεραιότητες. Αυτό σταδιακά θα είναι σημαντικό για την Κύπρο που πληρώνει οικονομικό κόστος από την πλήρη εφαρμογή των κυρώσεων», σημειώνει χαρακτηριστικά.

Ο κ. Γιασεμίδης στην ανάλυσή του, μόλις μερικά 24ωρα μετά την εκλογή Τραμπ, σημειώνει πως, παρά το γεγονός ότι η επιβολή δασμών από τις ΗΠΑ δεν αναμένεται να επηρεάσει άμεσα την Κύπρο, λόγω των ασήμαντων εμπορικών σχέσεων, το γεγονός ότι η Κύπρος ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση που σύμφωνα με όλους του αναλυτές θα επηρεαστεί αρνητικά, θα έχει να αντιμετωπίσει προκλήσεις. «Για παράδειγμα αν το διάθεσμο εισόδημα των Γερμανών

ο Τραμπ αναμένεται να προωθήσει αυστηρές πολιτικές όσον αφορά τη μετανάστευση, ενώ θα υπάρξουν χαλαρώσεις όσον αφορά τους κανονισμούς που διέπουν τον τομέα της ενέργειας, των κρυπτονομισμάτων, της τεχνολογίας και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Οι χώρες με βαριά βιομηχανία και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Στην ανάλυση που ετοίμασε ο κ. Γιασεμίδης για την «Κ», αναφέρει πως η επιβράδυνση των οικονομικών της Ευρώζωνης και κυρίως αυτών με τη βαριά βιομηχανία, εφόσον αν κάποιος αναλύσει τα στατιστικά στοιχεία χώρες με οικονομίες βασισμένες στις υπηρεσίες διατηρούν ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, μπορεί να οδηγήσει την ΕΚΤ σε γρηγορότερες μειώσεις επιτοκίων, ως μέτρο χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής και παροχής ρευστότητας, για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Ο κ. Γιασεμίδης καταλήγει με

τα εξής: «Με ενδιαφέρον επίσης αναμένονται οι αποφάσεις της Ευρώπης σε περίπτωση που οι ΗΠΑ μειώσουν ή καταργήσουν εξ ολοκλήρου την οικονομική ενίσχυση της Ουκρανίας. Αν δηλαδή είναι διατεθειμένη να αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες επιβαρύνοντας ακόμη περισσότερο τα δημοσιονομικά ισοζύγια. Ο χρυσός, του οποίου η αξία ανέβηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, κινήθηκε πτωτικά με την εκλογή Τραμπ, εφόσον οι επενδυτές καταφεύγουν σε επενδύσεις στα συγκεκριμένα μέταλλα σε περιόδους αβεβαιότητας».

μειωθεί τότε θα κάνουν δεύτερες σκέψεις για τα ταξίδια αναψυχής», υποδεικνύει.

Crypto και ενέργεια

Ο κ. Γιασεμίδης συμπληρώνει πως ο Τραμπ αναμένεται να προωθήσει –κατά την άποψή του– αυστηρές πολιτικές όσον αφορά τη

μετανάστευση, ενώ θα υπάρξουν χαλαρώσεις όσον αφορά τους κανονισμούς που διέπουν τον τομέα της ενέργειας, των κρυπτονομισμάτων, της τεχνολογίας και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα. «Το γεγονός ότι η νίκη του κ. Τραμπ ήταν ξεκάθαρη διέλυσε οποιεσδήποτε ανησυχίες για αβε-

βαιότητα, αν το σενάριο αμφισβήτησης των αποτελεσμάτων επαναλαμβανόταν όπως το 2020. Αυτό καταγράφηκε ξεκάθαρα την Τετάρτη μέσα από τη μεγάλη άνοδο στους χρηματιστηριακούς δείκτες στις ΗΠΑ», συμπληρώνει.

Κατά τον διοικητικό σύμβουλο της KPMG Κύπρου, τα κρυπτονομίσματα κατέγραψαν σημαντική άνοδο εφόσον ο κ. Τραμπ εμφανίστηκε ως ο υποψήφιος που στηρίζει τη συγκεκριμένη αγορά. «Ενδεχομένως με την ανάληψη της εξουσίας να υπάρξουν αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και στην Κεφαλαιαγορά των ΗΠΑ, με τον διορισμό εξειδικευμένου συμβούλιου, ενώ υποσχέθηκε ότι θα δημιουργηθεί στρατηγικό απόθεμα σε κρυπτονομίσματα», υπογράμμισε.

Όσον αφορά στις αποδόσεις των κρατικών ομολόγων στις ΗΠΑ, ο κ. Τ. Γιασεμίδης υπενθύμισε πως κινήθηκαν ανοδικά, καταγράφοντας τις ανησυχίες για διεύρυνση των ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους από τις πολιτικές Τραμπ. «Ο ίδιος από την άλλη φαίνεται έτοιμος να προχωρήσει σε σημαντικές μειώσεις των δαπανών της κεντρικής κυβέρνησης ώστε να περιοριστούν τα ελλείμματα», σχολίασε.

Πετρέλαιο και επιτόκια

Από την πρώτη ομιλία του ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ ανέφερε ότι θα χειριστεί προσωπικά τα θέματα πετρελαίου, ενισχύοντας το δολάριο και στήνοντας γέφυρες με παραδοσιακές πετρελαιοπαραγωγούς χώρες όπως η Σαουδική Αραβία.

Ο οικονομολόγος Γιασεμίδης υπέδειξε στην ανάλυσή του ότι οι πολιτικές Τραμπ αναμένεται να ενισχύσουν την κατανάλωση πιέζοντας τον πληθωρισμό προς τα πάνω. «Η FED προχώρησε την περασμένη βδομάδα σε μείωση των επιτοκίων κατά 0,25%, με τον διοικητή της να ανακοινώνει προώθηση στη μείωση του πληθωρισμού και την ενίσχυση της απασχόλησης».

Πολλοί αναλυτές έσπευσαν να τονίσουν ότι το ύψος της ομιλίας του διοικητή της FED ήταν διαφορετικό από την προηγούμενη φορά, αφίνοντας να νοηθεί ότι υπάρχουν ανησυχίες για αναθέρμανση του πληθωρισμού και η νομισματική πολιτική παραμένει περιοριστική. Κάτι τέτοιο αναμένεται να επηρεάσει τις αποφάσεις για τα επιτόκια διατηρώντας τα ψηλά, ενισχύοντας έτσι και τη ζήτηση σε δολάριο», αναφέρει.

Η TGI Fridays Κύπρου δεν επηρεάζεται από τις ΗΠΑ

Παγκόσμια ανησυχία μετά την αίτηση της εταιρείας για προστασία από πτώχευση – Τι γίνεται στη χώρα μας

Έπεται από την είδηση ότι η γνωστή εταιρεία αλυσίδας εστιατορίων TGI Fridays στις ΗΠΑ, κατέθεσε αίτηση προστασίας από πτώχευση σε ομοσπονδιακό δικαστήριο του Τέξας, δημιουργήθηκαν ερωτήματα για το τι μέλλει γενέσθαι για τα TGI Fridays της Κύπρου. Η εταιρεία των TGI Fridays Κύπρου, η οποία λειτουργεί ως franchisee και ως ανεξάρτητη οντότητα, ξεκαθάρισε πως δεν επηρεάζεται από τη συγκεκριμένη νομική διαδικασία στις ΗΠΑ. Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «η οικειοθελής αίτηση της TGI Fridays Inc. στο Τέξας των ΗΠΑ προς το δικαστήριο υποβλήθηκε για προστασία από τους πιστωτές της (chapter 11) και δεν επηρεάζει τη λειτουργία των εστιατορίων στην Κύπρο». Η εταιρεία στο Τέξας, είναι ιδιοκτήτρια 39 εστιατορίων TGI Fridays. Σημειώνεται πως τα εστιατορία TGI Fridays βρίσκονται σήμερα σε 41 χώρες και λειτουργούν 461 εστιατορία, με συμφωνία franchise, όπως και αυτά της Κύπρου.

Οι λόγοι πτώχευσης

Η αλυσίδα εστιατορίων TGI Fridays κατέθεσε αίτηση για προ-

στασία από τους πιστωτές της (Chapter 11) ώστε να μπορέσει να αναδιαρθρώσει το χρέος της και να βελτιώσει την οικονομική της κατάσταση, με σκοπό να συνεχίσει να λειτουργεί. Η εταιρεία δήλωσε περιουσιακά στοιχεία αξίας μεταξύ 100 και 500 εκατομμυρίων δολαρίων και υποχρεώσεις ύψους από

Ο υψηλός πληθωρισμός και η αύξηση στο κόστος διαβίωσης, έχει οδηγήσει αρκετούς κατανάλωτές των ΗΠΑ στο να μειώσουν τις εξόδους για φαγητό.

100 έως και 500 εκατομμύρια δολάρια – γεγονός που της κόστισε οικονομικά. Όπως δήλωσε ο εκτελεστικός πρόεδρος της αλυσίδας, Ροχίτ Μανότσα, «η κύρια αιτία πίσω από τις οικονομικές δυσκολίες μας ήταν ο Covid-19 και η κεφαλαιακή μας δομή». Σημειώνεται πως η πτώχευση αφορά τις 39 τοποθεσίες που ανήκουν στην εται-

Τα TGI Fridays Κύπρου διανύουν φέτος την 28η χρονιά παρουσίας τους στη χώρα, με 9 εστιατόρια παγκύπρια.

ρεία και όχι το εμπορικό της σήμα ή τις υπόλοιπες τοποθεσίες Fridays που είναι «franchise» και βρίσκονται υπό την κατοχή της TGI Fridays Franchisor LLC.

Σύμφωνα με πληροφορίες της Bloomberg, ο υψηλός πληθωρισμός και η αύξηση στο κόστος διαβίωσης, έχει οδηγήσει αρκετούς κατανάλωτές των ΗΠΑ στο να μειώ-

ώσουν τις εξόδους για φαγητό, επιλέγοντας να τρώνε συχνότερα στο σπίτι, προκειμένου να εξοικονομήσουν χρήματα.

Το γεγονός αυτό, ωστόσο, αντικατοπτρίζει ένα γενικότερο πρόβλημα που καλείται να αντιμετωπίσει ο χώρος του «casual dining», με τον κόσμο να τείνει να επιλέγει πιο οικονομικές επιλογές και να

μειώνει τις εξόδους για φαγητό. Τα εστιατόρια TGI Fridays εντάσσονται στις αλυσίδες casual εστιατορίων τα οποία πλήττονται οικονομικά στις ΗΠΑ, μη μπορώντας να ανταπεξέλθουν στα χρέη τους. Απόρροια αυτού, σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα οικονομικά προβλήματα της TGI Fridays, οδήγησαν την εταιρεία στις 2 Νοεμβρίου να

καταθέσει στο Τέξας αίτηση για προστασία από πτώχευση.

Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της TGI Fridays περιλαμβάνει τη μείωση του εταιρικού κόστους και την εξασφάλιση νέας χρηματοδότησης, ώστε να κρατήσει τους franchisees στις ΗΠΑ ανοικτούς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πτώχευσης. Στόχος της είναι να βελτιώσει την οικονομική και λειτουργική της κατάσταση, προκειμένου τα εστιατόριά της να εξακολουθήσουν να λειτουργούν.

Στην Κύπρο

Τα TGI Fridays Κύπρου διανύουν φέτος την 28η χρονιά παρουσίας τους στη χώρα, καθώς έκαναν το ντεμπούτο τους στην κυπριακή αγορά το 1996 στη Λευκωσία. Σήμερα, έχουν παρουσία παγκύπρια με 9 εστιατόρια. Σε ανακοίνωσή τους σχετικά με την πτώχευση της TGI Fridays στις ΗΠΑ, δήλωσαν πως, «η Διεύθυνση της εταιρείας, όπως και ολόκληρη η ομάδα των TGI Fridays Κύπρου, παραμένει αφοσιωμένη στον στόχο της, που δεν είναι άλλος από την προσφορά υψηλής ποιότητας εξυπηρέτησης και φιλοξενίας».

ANNA POLYBIOY

Αυξήσεις μισθών 12%-46% την τελευταία πενταετία

Πόσο ενισχύθηκαν οι μέσες αποδοχές στους 20 μεγαλύτερους κλάδους

Κατά 12% έως 46% αυξήθηκαν οι μέσες αποδοχές συνολικά την τελευταία πενταετία στους 20 κλάδους με τη μεγαλύτερη απασχόληση, σύμφωνα με τη πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη». Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται με σύμβαση πλήρους απασχόλησης λαμβάνουν 1.433 ευρώ μεικτά κατά μέσον όρο. Τον Σεπτέμβριο του 2024 απασχολούνταν 2.830.818 εργαζόμενοι με συμβάσεις μισθωτής εργασίας (πλήρους, μερικής και εκ περιτροπής), με μέσο μισθό ανά εργαζόμενο στα 1.252 ευρώ μεικτά (συνολικά για συμβάσεις πλήρους και μερικής απασχόλησης).

Από τη σύγκριση των στοιχείων του συστήματος «Εργάνη» για τον Σεπτέμβριο του 2024 σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019 προκύπτει ότι μεγάλο μέρος της αύξησης των μισθών επηρεάζεται από την αύξηση του κατώτατου μισθού. Τα «σκήπτρα» στις αυξήσεις μισθών κρατάει ο κλάδος της εστίασης, ο οποίος κατέγραψε άνοδο των μέσων αποδοχών κατά 46% τον Σεπτέμβριο του 2024 έναντι του Σεπτεμβρίου του 2019.

Ακολουθούν οι δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης με 35% αύξηση, ενώ ανοδική πορεία της τάξης του 34% σημείωσαν οι μέσοι μισθοί στους κλάδους παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων και παροχής προσωπικών υπηρεσιών (π.χ. κουρέια, κομμωτήρια, καθαριστήρια, κέντρα περιποίησης). Στα 1.120 ευρώ διαμορφώθηκαν οι μέσες μεικτές αποδοχές στον κλάδο επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών τον Σεπτέμβριο της τρέχουσας χρονιάς από 848 ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2019, παρουσιάζοντας αύξηση 32%.

Το 30% άγγιξε η αύξηση των μέσων μισθών στο λιανικό εμπόριο, φθάνοντας τα 952 ευρώ σε σχέση με τα 732 ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2019.

Κατά 29% ενισχύθηκαν οι μέσες αποδοχές στον κλάδο δραστηριοτήτων κεντρικών γραφείων και δραστηριοτήτων παροχής συμβουλών διαχείρισης, με τον μέσο μισθό να ανέρχεται σε 1.556 ευρώ μεικτά τον Σεπτέμβριο του 2024 σε σύγκριση με τα 1.203 ευ

Οι 10 κλάδοι με τη μεγαλύτερη αύξηση αποδοχών (εξαιρουμένων των κλάδων με λιγότερους από 10.000 εργαζομένους)

	ΜΕΣΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ*		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	9ος 2019	9ος 2024	
1 Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	€473	€691	46%
2 Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	785	1.062	35%
3 Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	918	1.235	34%
4 Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	619	832	34%
5 Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	594	797	34%
6 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	1.076	1.435	33%
7 Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	1.126	1.496	33%
8 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	848	1.120	32%
9 Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	732	952	30%
10 Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων	1.203	1.556	29%

* Σε κάποιους κλάδους οι μέσες μηνιαίες αποδοχές υπολείπονται του κατώτατου μισθού επειδή ο μέσος όρος υπολογίζεται με βάση το σύνολο των εργαζομένων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι εργαζόμενοι μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης.

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι 10 κλάδοι με τις υψηλότερες αποδοχές

(εξαιρουμένων των κλάδων με λιγότερους από 10.000 εργαζομένους)

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ 9ος 2024	ΜΕΣΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ 9ος 2024
1 Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών	40.474	€2.648
2 Παροχή ηλεκτρ. ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	24.838	2.419
3 Δραστ. προγραμματισμού ηλεκτρον. υπολογιστών και παροχής συμβουλών	43.397	2.199
4 Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	11.204	2.089
5 Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων	15.781	2.023
6 Τηλεπικοινωνίες	20.218	1.888
7 Αποθήκευση, υποστηρικτικές προς μεταφορά δραστηριότητες	61.977	1.700
8 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	16.522	1.634
9 Δραστηριότητες πληροφορίας	10.232	1.581
10 Ποιοποιία	10.484	1.537

Η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στην εστίαση. Στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες οι υψηλότερες αμοιβές.

ρώ μεικτά τον Σεπτέμβριο του 2019.

Στα 1.045 ευρώ αυξήθηκαν οι μέσες αποδοχές στον κλάδο των εξειδικευμένων κατασκευαστικών δραστηριοτήτων από 818 ευρώ που ήταν τον Σεπτέμβριο του 2019, σημειώνοντας αύξηση 28%.

Ανοδο των μέσων αποδοχών κατά 23% βλέπουν και οι εργαζόμενοι στους κλάδους της βιομηχανίας τροφίμων και του προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών και παροχής

συμβουλών, με τους μέσους μισθούς να ανέρχονται σε 1.120 ευρώ και 2.186 ευρώ αντίστοιχα.

Το 22% έφθασε η αύξηση των μέσων αποδοχών στο χονδρικό εμπόριο, με τον μέσο μισθό να διαμορφώνεται σε 1.349 ευρώ τον τρέχοντα μήνα, ενώ σε 1.161 ευρώ ανέρχεται ο μέσος μισθός στον κλάδο των καταλυμάτων, με αυξητική ποσοστιαία μεταβολή κατά 21% σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2019.

Διευκρινίζεται ότι σε κάποιους κλάδους οι μέσες μηνιαίες αποδοχές υπολείπονται του κατώτατου μισθού. Αυτό συμβαίνει επειδή ο μέσος όρος υπολογίζεται με βάση το σύνολο των εργαζομένων, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι εργαζόμενοι μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης.

Στους 10 κλάδους με τις υψηλότερες αμοιβές, στους οποίους απασχολούνται συνολικά 255.127 εργαζόμενοι, δηλαδή το 9% των

εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, οι μέσες μηνιαίες αποδοχές ξεπερνούν τα 1.500 ευρώ μεικτά, ενώ στους πρώτους πέντε κλάδους ξεπερνούν τις 2.000 ευρώ. Σε αυτούς συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι τηλεπικοινωνίες, η επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη και η ποιοποιία. Στην πρώτη θέση βρίσκονται οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με μέσες μηνιαίες αποδοχές 2.648 ευρώ.

Το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης τονίζει ότι θα τηρηθεί στο ακέραιο η κυβερνητική δέσμευση για κατώτατο μισθό στα 950 ευρώ μεικτά και μέσο μισθό στα 1.500 ευρώ μεικτά μέχρι το 2027, ενώ θα ενσωματώσει στο εθνικό δικαιο ευρωπαϊκή οδηγία, με βάση την οποία από εδώ και στο εξής δεν θα επιτρέπονται μειώσεις, παρά μόνο αυξήσεις του κατώτατου μισθού.

Μικρή επιδείνωση οικονομικού κλίματος διαπιστώνει το IOBE

Δυσμενείς επιπτώσεις στο οικονομικό κλίμα προκαλούν οι νέες γεωπολιτικές αναταράξεις στην περιοχή της Μέσης Ανατολής, με την απουσία να εκδηλώνεται κατ' αρχάς στη βιομηχανία, η οποία επηρεάζεται ποικιλοτρόπως από τις διεθνείς εξελίξεις. Αν και ο τουρισμός λειτουργήσει σαν μηχανισμός απορρόφησης των κραδασμών σε ό,τι αφορά τα εισοδήματα, βελτιώνοντας την καταναλωτική εμπιστοσύνη αλλά και τις προσδοκίες στο εμπόριο, στις υπηρεσίες και στις κατασκευές το κλίμα παραμένει εξαιρετικά ευμετάβλητο. «Οι γενικές τάσεις αυτές αναμένεται να διατηρηθούν μεσοπρόθεσμα, ωστόσο οι εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον ενδεχομένως να επηρεάσουν καταλυτικά και τις εγχώριες προσδοκίες προσεχώς», επισημαίνει χαρακτηριστικά το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών στην έρευνα οικονομικής συγκυρίας για τον μήνα Οκτώβριο.

Ειδικότερα, τον Οκτώβριο ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα υποχώρησε στις 107 μονάδες από 110,2 μονάδες τον Σεπτέμβριο, με την εξασθένιση αυτή να προέρχεται αποκλειστικά από τη βιομηχανία. Οι γεωπολιτικές αναταράξεις που εντείνονται, και οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν έντονα αρνητικές επιδράσεις στο παγκόσμιο εμπόριο και στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, φαίνεται να επηρεάζουν το εξωστρεφές τμήμα της εγχώριας βιομηχανίας και να προκαλούν αβεβαιότητες, παρά την έως τώρα γενικά θετική πορεία των εξαγωγών προϊόντων.

Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία έπεσε στις 103,5 μονάδες τον Οκτώβριο από 110,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο, με μία στις τέσσερις επιχειρήσεις να δηλώνει ότι έχει λάβει χαμηλές παραγγελίες για την επόμενη και να παραμένουν ισχυρές οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση από το εξωτερικό.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές

διαμορφώθηκε στις 145,9 μονάδες τον Οκτώβριο, από 143,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο, σε επίπεδο χαμηλότερο πάντως από το αντίστοιχο περυσινό (151,5 μονάδες). Η μεταβολή αυτή ήταν αποτέλεσμα της έντονης βελτίωσης των προσδοκιών στα δημόσια έργα, με τις ιδιωτικές κατασκευές να εξασθενούν.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανεμπόριο ενισχύθηκε ήπια τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις 98,3 μονάδες, από 97,5 μονάδες τον Σεπτέμβριο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν δύο υποκλάδοι του λιανεμπορίου όπου οι προσδοκίες υποχώρησαν, των πολυκαταστημάτων και των ειδών οικιακού εξοπλισμού, κάτι που πιθανόν συνδέεται και με το

Οι γεωπολιτικές αναταράξεις επηρεάζουν κατά κύριο λόγο τη βιομηχανία, επισημαίνει στην έρευνα του Οκτωβρίου.

γεγονός ότι αυξάνονται οι καταναλωτές που δεν σχεδιάζουν να προβούν σε μειζονες αγορές το προσεχές δωδεκάμηνο. Ηπια ενίσχυση καταγράφηκε και στον δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες, ο οποίος διαμορφώθηκε σε 112,2 μονάδες από 111,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο.

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε ήπια τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις -50,3 μονάδες έναντι -51,3 μονάδων τον Σεπτέμβριο. «Η θερινή περίοδος ολοκληρώθηκε ικανοποιητικά στον τουρισμό, γεγονός που επηρεάζει αρκετά νοικοκυριά πανελλαδικά. Ωστόσο, ο πληθωρισμός εμμένει και εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, με το ζήτημα της ακρίβειας να απουσιάζει έντονα τους πολίτες», τονίζει το IOBE.

«Λερναία Υδρα» αποδεικνύεται ο πληθωρισμός

Μετά τα τρόφιμα, ο κλάδος των υπηρεσιών πήρε τη σκυτάλη των ανατιμήσεων, διατηρώντας υψηλά τον τιμάριθμο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Πρώτα ήταν το μεταφορικό κόστος, οι πρώτες ύλες και τα τελικά προϊόντα από Ασία που άρχισαν να δημιουργούν πληθωριστικές πιέσεις από το δεύτερο ήμισυ του 2021, απόρροια της απότομης ζήτησης και της επανεκκίνησης της παγκόσμιας οικονομίας μετά την υποχρεωτική παύση που είχε επιφέρει η πανδημία του κορωνοϊού.

Πριν καλά καλά ξεκινήσει η αποκλιμάκωση των τιμών σε αυτές τις υπηρεσίες και τα αγαθά εκδηλώθηκε η ρωσική επίθεση στην Ουκρανία στα τέλη Φεβρουαρίου 2022, προκαλώντας ντόμιο ανατιμήσεων στην ενέργεια, στα τρόφιμα, στις μεταφορές. Ακόμη και όταν οι τιμές στην ενέργεια αποκλιμακώθηκαν, οι ανατιμήσεις στα τρόφιμα και σε σειρά άλλων βασικών καταναλωτικών ειδών συνεχίστηκαν με αμείωτη ένταση, αποτελώντας την κύρια αιτία της επιμονής του πληθωρισμού στην Ελλάδα.

Τους τελευταίους μήνες είναι οι υπηρεσίες κυρίως που διατηρούν σε υψηλά επίπεδα τον πληθωρισμό, καθώς στην ενέργεια οι τιμές είναι σε χαμηλότερα επίπεδα από πέρυσι, ενώ και

στα τρόφιμα καταγράφονται πολύ μικρότεροι ρυθμοί αύξησης των τιμών.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις για τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή που ανακοίνωσε η Eurostat την Πέμπτη, αυτός διαμορφώθηκε τον Οκτώβριο σε 3,2% στην Ελλάδα (από 3,1% τον Σεπτέμβριο) και σε 2% στην Ευρωζώνη, με τον πληθωρισμό των υπηρεσιών να διαμορφώνεται στην Ελλάδα σε 5,5% από 4,4% τον Σεπτέμβριο, όταν στην Ευρωζώνη παρέμεινε στο 3,9%. Η διαμόρφωση του υποδείκτη των υπηρεσιών στο 5,5% είναι η υψηλότερη στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2024.

Και εάν ο Ηρακλής κατάφερε τελικά να νικήσει τη Λερναία Υδρα καίγοντας τις πληγές από τα κομμένα κεφάλια και θάβοντας στη γη το κεντρικό κεφάλι του μυθικού τέρατος, στην περίπτωση της Ελλάδας ο άθλος της τιθάσευσης του πληθωρισμού φαντάζει πολύ πιο δύσκολος. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι χαμηλό πληθωρισμό ή ακόμη και αρνητικό πληθωρισμό είχε η ελληνική οικονομία τα τελευταία χρόνια μόνο την προηγούμενη δεκαετία, συνεπεία της βαθιάς ύφεσης και κατά την περίοδο

Ο περιορισμένος ανταγωνισμός σε ορισμένους κλάδους και η υψηλή εποχική ζήτηση σε τουρισμό και εστίαση, αποτελούν παράγοντες που διατηρούν σε υψηλά επίπεδα τον πληθωρισμό στις υπηρεσίες.

της πανδημίας, λόγω ακριβώς της περιορισμένης οικονομικής δραστηριότητας και ζήτησης. «Λύσεις» που ουδείς φυσικά επιθυμεί για τη «θεραπεία» του πληθωρισμού.

Τα στοιχεία δείχνουν επίσης κάτι ακόμη πιο ανησυχητικό: ακόμη και εάν οι τιμές των τρο-

φίμων υποχωρήσουν διότι θα είναι φέτος μεγαλύτερη η παραγωγή ελαιολάδου ή του ρυζιού στο Βιετνάμ, των σιτηρών στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και του καφέ στη Βραζιλία και ούτε θα γίνει το μεγάλο «μπαμ» στη Μέση Ανατολή για να εκτιναχθούν οι τιμές του πετρελαίου,

ο δομικός πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλός στην Ελλάδα. Κι αυτό διότι παραμένει υψηλή η εξάρτηση της χώρας από εισαγόμενες πρώτες και δεύτερες ύλες, χαμηλή η παραγωγικότητα, ενώ ειδικά σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στον δομικό πληθωρισμό, υπάρχουν δύο ακόμη παράμετροι: ο περιορισμένος ανταγωνισμός σε ορισμένους κλάδους, η υψηλή εποχική ζήτηση σε κάποιους άλλους, όπως ο τουρισμός και η εστίαση, αλλά και η υψηλή, ανεξαρτητως εποχής, ζήτηση, όπως συμβαίνει με τα ακίνητα.

Καθοριστικό ρόλο, ειδικά για τον κλάδο των υπηρεσιών, διαδραματίζει και το γεγονός ότι η Ελλάδα στη διετία της πανδημίας ήταν η μοναδική χώρα στην Ευρωζώνη και στην Ε.Ε. με σταθερά αρνητικό πληθωρισμό υποηρεσιών από τον Μάιο του 2020 έως και τον Αύγουστο του 2021, όπως επισημαίνει μιλώντας στην «Καθημερινή της Κυριακής» ο κ. Παναγιώτης Καπόπουλος, επικεφαλής οικονομολόγος της Alpha Bank.

Αν και έχουν περάσει τρία και πλέον χρόνια από την πλήρη επαναλειτουργία της οικονομίας μετά την πανδημία, περιόδους κα-

τά την οποία θα ανέμενε εύλογα κάποιος να έχουν γίνει οι ανατιμήσεις που δικαιολογούνται από την αυξημένη ζήτηση –για παράδειγμα λόγω της παγκόσμιας αύξησης της τάσης για ταξίδια– και να γίνουν στη συνέχεια και οι απαραίτητες διορθώσεις, αυτό σε μεγάλο βαθμό δεν έχει συμβεί. «Σε κάθε ενεργειακή κρίση, οι επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται το pricing power (σ.σ. ισχύς που έχουν ώστε η αύξηση της τιμής να μην επηρεάζει αρνητικά τη ζήτηση) που έχουν και τείνουν να δοκιμάζουν τις αντοχές της ζήτησης και των καταναλωτών», υποστηρίζει ο κ. Καπόπουλος.

Σημαντική επίσης αιτία για την επιμονή γενικών του πληθωρισμού και του πληθωρισμού των υπηρεσιών ειδικότερα αποτελεί το γεγονός ότι η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία μάλιστα έχει αυξηθεί το τελευταίο διάστημα, αποτελεί το 70% του ΑΕΠ της χώρας. Οι αυξήσεις στους μισθούς εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν περαιτέρω τη ζήτηση και την ιδιωτική κατανάλωση, ενώ όσες αφορούν κλάδους με χαμηλή παραγωγικότητα –που είναι αυτή τη στιγμή η πλειονότητα– θα ενισχύσουν και τον πληθωρισμό.

Επενδύουν σε ελληνικά ιδιωτικά σχολεία

Η αύξηση της ζήτησης και η ανάγκη για νέες υποδομές και υπηρεσίες προσελκύουν στην Ελλάδα ξένες πολυεθνικές

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Η ισχυρή ζήτηση για ποιοτικές υπηρεσίες παιδείας, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο λειτουργίας των ιδιωτικών σχολείων και των μη κρατικών πανεπιστημίων των τελευταίων ετών, έχει πυροδοτήσει έντονο επενδυτικό ενδιαφέρον μεταξύ μεγάλων πολυεθνικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην εκπαίδευση. Αποτέλεσμα αυτού του ενδιαφέροντος είναι οι πρόσφατες αγορές πλειοψηφικών πακέτων μετοχών από ιδιωτικούς πολυεθνικούς οργανισμούς εκπαίδευσης, όπως η Cognita και η Inspired, που τοποθετήθηκαν τους τελευταίους λίγους μήνες στα Εκπαιδευτήρια Δούκα η πρώτη και στη Σχολή Μωραΐτη και στα Εκπαιδευτήρια Κωστέα-Γεϊτόνα η δεύτερη.

Οι κινήσεις αυτές έρχονται ενώ τουλάχιστον έξι ιδιωτικοί φορείς δευτεροβάθμιας και ανώτατης εκπαίδευσης, μεταξύ των οποίων το American College of Greece (Deree) και το Κολλέγιο Ανατόλια, τα επενδυτικά κεφάλαια CVC και BC Partners και δύο διεθνή κυπριακά πανεπιστήμια, ετοιμάζονται να αξιοποιήσουν το νεοεισαχθέν πλαίσιο για τη λειτουργία μη κρατικών πανεπιστημίων σε συνεργασία με μεγάλους αναγνωρισμένους ξένους πανεπιστημιακούς φορείς, όπως για παράδειγμα το Université de Paris (Σορβόννη).

Αναζητούν συνεργασίες

Την ίδια ώρα, και καθώς η ζήτηση κλιμακώνεται για ποιοτικές ιδιωτικές υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, ελληνικές, οικογενειακές στην πλειονότητά τους επιχειρήσεις, με εξαιρετικές διαχρονικά επιδόσεις, εμπειρία και «ισχυρά» brand names, αναζητούν συνεργάτες, αλλά και χρηματοδότηση, για να κάνουν το βήμα στη νέα εποχή, συχνά υπό την ηγεσία της νεότερης γενιάς απογόνων των ιδρυτών.

Αυτά εξηγούν μιλώντας στην «Καθημερινή» Έλληνες και ξένοι που συμμετέχουν στις σχετικές εξελίξεις, υπογραμμίζοντας πως το μέγεθος της αγοράς της ιδιωτικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από 70.000 μαθητές κατά την περίοδο της κρίσης έχει φτάσει σήμερα σε 121.000, με την τάση να συνεχίζει να είναι ανοδική. Κάτι που πιστοποιείται και από τις αιτήσεις που υποβάλλονται σε μεγάλα ιδιωτικά σχολεία, οι οποίες ικανοποιούνται μόνο σε πολύ μικρό ποσοστό τους.

Απαιτούνται έτσι νέες σύγχρονες υποδομές αλλά και ανανεωμένα προγράμματα εκπαίδευσης. Τα σχέδια των Εκπαιδευτηρίων Κωστέα-Γεϊτόνα για την ίδρυση ενός νέου σχολείου στο Ελληνικό αποτελούν ακριβώς ένα τέτοιο εγχείρημα ανάπτυξης.

Υπενθυμίζεται ακόμη και η πρόσφατη συμφωνία του επιχειρηματία Γιώργου Προκοπίου με τη Lamda Development για την ανάπτυξη ιδιωτικού σχολείου επίσης στο Ελληνικό. Θα πρέπει εξάλλου να αναμένονται νέες εξαγορές και σε άλλες πόλεις εκτός Αθηνών, όπου υπάρχουν καλά αλλά μικρά ιδιωτικά σχολεία, που δεν έχουν το μέγεθος για να μπορέσουν να αναπτύχουν οργανικά και να καλύ-

Το μέγεθος της αγοράς της ιδιωτικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει αυξηθεί σημαντικά. Από 70.000 μαθητές κατά την περίοδο της κρίσης έχει φτάσει σήμερα σε 121.000, με την τάση να είναι ανοδική.

Το «άνοιγμα» σε μη κρατικά πανεπιστήμια εξέπεμψε ισχυρό σήμα στους οργανισμούς που επενδύουν στην εκπαίδευση.

ψουν τη ζήτηση στις κοινωνίες όπου εδρεύουν, και μπορεί να αποτελέσουν έτσι πρωταγωνιστές στο δεύτερο κύμα επενδύ-

σεων στην ιδιωτική εκπαίδευση της Ελλάδας. Σημειώνεται πάντως ότι κορυφαία ιδιωτικά σχολεία, όπως για παράδειγμα το Κολλέγιο Αθηνών - Ψυχικού, αποτελούν μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που σε αντίθεση με τις ανώνυμες εταιρείες μπορούν συχνά να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξη τους μέσω δωρεών και δεν συμμετέχουν έτσι στις παραπάνω εξελίξεις.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι μαζί με τη ζήτηση για φοίτηση σε ιδιωτικά σχολεία δι-

επνύεται και η ζήτηση για πτυχία International Baccalaureate Diploma Programme (IB) που αποτελούν πλέον «διαβατήριο» για την εισαγωγή σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Και αυτή είναι μία από τις βασικές δραστηριότητες όλων των σχολείων που προχώρησαν σε συνεργασία με ξένους οργανισμούς κατά τους τελευταίους μήνες.

«Η Ελλάδα ήταν διαχρονικά μια χώρα εκπαιδευτικά ανάδελφη, αλλά με τις αλλαγές που εισήχθησαν στο πλαίσιο λειτουργίας και ελέγχου των ιδιωτικών σχολείων και κυρίως της ίδρυσης και λειτουργίας μη κρατικών πανεπιστημίων, εξέπεμψε ισχυρό σήμα σε όλους αυτούς τους οργανισμούς που επενδύουν στην εκπαίδευση», εξηγεί κορυφαία κυβερνητική πηγή που έχει πραγματοποιήσει επαφές με το σύνολο των προαναφερθέντων επενδυτών.

Οι φορείς αυτοί μπορούν να διασφαλίσουν μεσοπρόθεσμα τα απαραίτητα κεφάλαια τόσο για υποδομές όσο και για αναβάθμιση των προγραμμάτων, και να εξασφαλίσουν συνέργειες που θα περιορίσουν το κόστος ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες, αλλά και να αυξηθεί η κερδοφορία, κυρίως μέσω της αύξησης των διαθέσιμων θέσεων. Επιπλέον, στη συντριπτική πλειονότητα των τοποθετησών τους διατηρούν το υπάρχον management.

Τα δίδακτρα

Βραχυπρόθεσμα δεν αναμένονται αυξήσεις των διδάκτρων, τουλάχιστον για τα προγράμματα του γενικού λυκείου, σύμφωνα με τις σχετικές πληροφορίες

αλλά και δηλώσεις κορυφαίων στελεχών των επενδυτών, όπως ο Ναντίμ Μ. Νσούλι, ισχυρός άνδρας της Inspired, που απέκτησε πλειοψηφικά πακέτα μετοχών σε Μωραΐτη και Κωστέα-Γεϊτόνα. Μιλώντας στην «Καθημερινή» στις αρχές Οκτωβρίου, δεσμεύτηκε πως «δεν θα υπάρξουν αλλαγές στα δίδακτρα αυτή τη χρονιά» και «πιθανές μελλοντικές αυξήσεις θα αξιολογούνται, όπως και στο παρελθόν, από τις διοικητικές ομάδες των σχολείων σε συνεργασία με την Inspired, λαμβάνοντας υπόψη τις παραμέτρους που πάντα βάρυναν τέτοιες αποφάσεις, όπως ο πληθωρισμός και η διαμόρφωση της αγοράς».

Σήμερα, το δίκτυο της Inspired περιλαμβάνει 115 ιδιωτικά σχολεία σε 27 χώρες με 90.000 μαθητές και 12.000 εκπαιδευτικούς. Ομοίως η Cognita, που ελέγχεται από την εισηγμένη στο NYSE Jacobs Holdings – της γνωστής οικογένειας Klaus J. Jacobs με συμμετοχές στις αγορές σοκολάτας, καφέ, ενέργειας, μεταφορών και μηχανισμών ακριβείας και ετήσιο κύκλο εργασιών 16 δις.– και απέκτησε πλειοψηφικό πακέτο μετοχών στα Εκπαιδευτήρια Δούκα, διαθέτει σήμερα περισσότερα από 100 σχολεία σε 17 χώρες.

Το κόστος φοίτησης των μαθητών σε ένα ιδιωτικό σχολείο στην Ελλάδα κυμαίνεται από 6.000-7.000 ευρώ έως 17.000-18.000 ευρώ ετησίως. Πηγές της αγοράς εκτιμούν πως μεσοπρόθεσμα τα δίδακτρα θα κινηθούν προς ένα επίπεδο αναφοράς της τάξης των 12.000-14.000 ευρώ σε σημερινές τιμές.

True stories

ΧΟΡΗΓΟΣ:
PORSCHE

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΙΣ 9 ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Το Κανάλι Διατίθεται:

Θέση 101

Θέση 49

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

Διασφαλίζουμε το δικαίωμα όλων στη στέγη προσφέροντας παλεοδομικά και οικονομικά κίνητρα και επιχορηγήσεις που ενισχύουν την προσβασιμότητα σε προσιτή κατοικία.

1

Κατασκευή οικιστικών μονάδων για προσιτή στέγαση

2

Κατασκευή για Ενοίκιο - Build to Rent

3

Σχέδιο Ανακαινίσει - Ενοικιάζω

4

Απόκτηση Πρώτης Κατοικίας για Νέους και Νεαρά Ζευγάρια σε πώλησις

5

Απόκτηση Πρώτης Κατοικίας σε περιοχές στην ύπαιθρο και στα ορεινά

6

Διάθεση οικοπέδων σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα

Στεγάζω το μέλλον μου

Μάθε περισσότερα εδώ:
www.gov.cy/moi

«Appodixi» και «mycoast» – Επιτυχία!

Του **ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΔΡΥΜΙΩΤΗ**

Στην «ΚτΚ» (8.8.2024) το μονόστιπλο άρθρο στην πρώτη σελίδα είχε τίτλο «Καταγγελία και λογοδοσία». Ξαν εισαγωγή αντιγράφω: «Μια σειρά από εφαρμογές δίνουν πλέον στον πολίτη τη δυνατότητα να καταγγέλλει απευθείας την παρανομία που υφίσταται ο ίδιος προσωπικά αλλά και την αυθαιρεσία στον δημόσιο χώρο. Οι δίαυλοι αυτοί αποδίδουν ήδη σημαντικά αποτελέσματα. Η κοουλτούρα –που μέχρι πρότινος ενοχοποιούσε ως «καταδότη» όποιον δεν ανεχόταν την αντικοινωνική συμπεριφορά– αλλάζει. Φτάνει και η πολιτεία να ανταποκρίνεται άμεσα και μεθοδικά στις καταγγελίες, ώστε οι υπεύθυνοι να λογοδοτούν[...]».

Επιτέλους μια σοβαρή εφημερίδα αναγνωρίζει ότι η εμπλοκή των πολιτών στην ανάδειξη της αυθαιρεσίας και της παρανομίας είναι απολύτως σωστή και αποτελεσματική. Εκ των υστέρων όλα φαίνονται εύκολα και απλά. Δυστυχώς δεν είναι έτσι τα πράγματα και ήταν πολλοί που πολέμησαν το μέτρο με λύσσα. Ελάτε να δούμε την ιστορία.

Πριν από δύο χρόνια έγραψα σε αυτή τη στήλη δύο κείμενα σχετικά με τη φοροκλοπή του ΦΠΑ, από όπου αντίλω μερικά αποσπάσματα: – «**Αλήθεια, ποιος προστατεύει τους κλέφτες;**» (2.10.2022)

«[...] **Αρχικά, πρέπει να συγχαρούμε την ΑΑΔΕ** και προσωπικά τον κ. Γιώργο Πιτσιλή για το έργο τους. Εχω γράψει και στο παρελθόν («Μια αθόρυβη επανάσταση» ΚτΚ 6.2.2022) για το θέμα των ταμειακών μηχανών, που παρόλες τις προσπάθειες πολλών (περιλαμβανομένου και του εαυτού μου) δεν είχαν συνδεθεί online ώστε να ελέγχονται οι αποδείξεις. Επιτέλους, βρέθηκαν οι κατάλληλοι άνθρωποι στις κατάλληλες θέσεις και ήδη όλες οι ταμειακές μηχανές είναι συνδεδεμένες με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων. Αξίζει να τους θυμηθούμε γιατί τους χρωστάμε πολλά: Ο διοικητής της ΑΑΔΕ Γιώργος Πιτσιλής, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας συνεπικουρούμενος από τον αναπληρωτή υπουργό Θεόδωρο Σκυλακάκη και τον υφυπουργό Απόστολο Βεσυρόπουλο, ο υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κυριάκος Πιερρακάκης και ο γενικός γραμματέας της ΙΤΠΣ Δημοσθένης Αναγνωστόπουλος.

Ηδη η ΑΑΔΕ ανακοίνωσε ότι είναι διαθέσιμη εφαρμογή (**appodixi**) στο κινητό τηλέφωνο, που επιτρέπει τον άμεσο έλεγχο της γνησιότητας μιας απόδειξης και επιβραβεύει τους καταναλωτές με οικονομικά κίνητρα σε περίπτωση αποκάλυψης “μαϊμού” ταμειακής μηχανής. Μπράβο, λοιπόν, σε όλους που συνέβαλαν στο έργο αυτό που το ξεκινήσαμε με τον Στέφανο Μάνο το μακρινό 1992 και χρειάστηκαν τριάντα ολόκληρα χρόνια για να υλοποιηθεί. Ζωή να’ χουμε. Το ξεκίνησα στα 52 μου και το είδα να ολοκληρώνεται στα 82 μου. Κατά την προσφιλή τακτική των αριστερών και δικαιωματιστών, άρχισαν οι αντιρρήσεις για το μέτρο, με την κατηγορία ότι η ΑΑΔΕ μάς ζητά να γίνουμε καφιέδες. Δηλαδή, όταν κάποιος μου κλέψει τον ΦΠΑ και δεν τον αποδώσει, εγώ πρέπει να μην τον καταγγείλω για να μη γίνω καφίης; Άλλη μια αριστερή “λογική”[...]».

– «**Εκπαίδευση στον καφιετισμό**» (20.11.2022)

«[...] **Θέλω όμως να επισημάνω** ότι με πραγματική έκπληξη διάβασα στα ΝΕΑ της 5ης Οκτωβρίου 2022 ένα κείμενο από έναν πολυγραφώτατο συγγραφέα και τακτικό συνεργάτη της εφημερίδας, τον Θανάση Θ. Νιάρχο, με τίτλο “**Εκπαίδευση στον καφιετισμό**”, από όπου σας μεταφέρω το

Η μη απόδοση του ΦΠΑ ή και η καταχώριση μειωμένου ποσού στη φορολογική μνήμη είναι ταυτόχρονα κλοπή και φοροδιαφυγή.

μεγαλύτερο μέρος: “Μένει άφωνος κανείς με αποφάσεις που λαμβάνονται χωρίς να υπολογίζονται πολύ σοβαρές και κρίσιμες παράμετροί τους και ενώ με την πρώτη ματιά θα τις χαρακτηρίζει κανείς τις αποφάσεις αυτές ευεργετικές, ούτε καν με τη δεύτερη αντιλαμβάνεται πόσο καταστροφικές είναι. Ο λόγος για ένα μέτρο που ανακοινώθηκε πρόσφατα, πως όποιος πολίτης καταγγέλλει τον εφοδιασμό του με πλαστή απόδειξη, θα εισπράττει ένα μπόνους έως και 2.000 ευρώ. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια πολύ αποτελεσματική σκέψη, **ένα κράτος δηλαδή να προσπαθεί να λύσει ένα υπαρκτό και**

Εως τα τέλη Αυγούστου, από τις 20.500 αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν σε 630 παραλίες και 2.400 επιχειρήσεις, διαπιστώθηκαν 682 παραβάσεις και εκδόθηκαν 55 διαταγές σφράγισης.

πραγματικά ζημιόγONO πρόβλημα, αν στο μεταξύ δεν ομολογούσε την αδυναμία του να το αντιμετωπίσει και ταυτόχρονα δεν μετέθετε τη λύση του στους ίδιους τους πολίτες, που αν ακόμη επρόκειτο για “αγγέλους”, έναν προβληματισμό οπωσδήποτε θα τους δημιουργούσε. Πολύ περισσότερο όταν όλοι γνωρίζουμε ότι κανείς δεν είναι άγγελος και επομένως το προτεινόμενο μέτρο θα καλύψει όλη την γκάμα μιας αποκρουστικής ευτέλειας που κλιμακώνεται από το “ο θάνατός σου η ζωή μου” έως το ανασήκωμα των ώμων για ό,τι δραματικό συμβαίνει στους άλλους, “φτάνει να είμαστε εμείς καλά”.

Όταν μια κοινωνία παρουσιάζει **τόσα κενά και τόσα τραύματα σε σχέση με τις έννοιες της φιλαλληλίας και της αλληλεγγύης, δεν ρίχνεις λάδι στη φωτιά προτείνοντας μέτρα που αντί να θεραπεύουν, κάνουν** τις αντιπαλότητες ανάμεσα στους ανθρώπους ακόμα πιο αβυσσάλες. Με το πρόσχημα μάλιστα πως αποσκοπείς μια εξυγίανση. Δεν χρειάζεται πέντε δράμια μυαλό για να καταλάβεις ότι δεν προσπαθείς να λύσεις ένα πρόβλημα όταν με τη “λύση” του προκαλεις ένα μεγαλύτερο, όπως είναι η αυτόματη εκπαίδευση στον καφιετισμό επικυρωμένη μάλιστα με τη σφρα-

γίδα του κράτους. Εκτός και αν θέλεις για άγνωστους ή **μάλλον πολύ γνωστούς λόγους** να επιχειρήσεις ένα είδος σφυγμομέτρησης προκειμένου να διαπιστώσεις ποιος είναι ο αριθμός των ανθρώπων που θα προμηθευτούν **να γίνουν καφιέδες προκειμένου να τους χρησιμοποιήσεις σε ακόμα πιο σημαντικά για σένα (για το κράτος δηλαδή) προβλήματα σε σχέση με τις πλαστές αποδείξεις [...]**” (σημ. τα έντονα στοιχεία είναι δική μου παρέμβαση)[...].

Πάμε όμως στην ουσία. Η μη απόδοση του ΦΠΑ ή και η καταχώριση μειωμένου ποσού στη φορολογική μνήμη είναι ταυτόχρονα κλοπή και φοροδιαφυγή. Από πότε η καταγγελία της κλοπής θεωρείται καφιετισμός; Το μέτρο θα επιτύχει γιατί αντιμετώπιζει ριζικά και ουσιαστικά ένα πρόβλημα που ταλανίζει τη χώρα εδώ και δεκαετίες. Μόνο τα τελευταία 19 χρόνια ο ΦΠΑ που καταβλήθηκε από τους πολίτες και παρέμεινε στις τσέπες των επιτηδείων είναι 120 δισεκατομμύρια ευρώ. Η σύνδεση των ταμειακών μηχανών δεν εξασφαλίζει τη σωστή μετάδοση των στοιχείων. Μια πειραγμένη ταμειακή μηχανή ή ένα πειραγμένο λογισμικό μπορούν να εκδίδουν μια απόδειξη με το σωστό ποσό και στη μνήμη να αποθηκεύουν άλλο σημαντικό μειωμένο, όπως ακριβώς συνέβη με το εστιατόριο στο Κολωνάκι, το οποίο δεν δήλωνε το 90% των εσόδων του.

Φύλαξα για το τέλος το καλύτερο. Ο ένας και μοναδικός Βαρουφάκης, τον Μάρτιο του 2015, με επιστολή του στο Eurogroup –για να γίνουμε διεθνώς ρεζίλι– είχε προτείνει να εφοδιστούν με κάμερες οι φοιτητές, οι νοικοκυρές και οι τουρίστες, προκειμένου να καταγράφουν τις συναλλαγές τους στα καταστήματα για να παταχθεί η φοροδιαφυγή. Ο κόσμος φυσικά γέλασε με το μέτρο γιατί είναι εντελώς ανεφάρμοστο και προπαντός παράνομο, γιατί απαγορεύεται η οποιαδήποτε απεικόνιση (φωτογραφία ή video) χωρίς ενημέρωση και συναίνεση. Αναζητήσα στο Google να βρω αν ο κ. Νιάρχος είχε σχολιάσει αντίστοιχα τον ολοκληρωτικό και παράνομο «καφιετισμό» που πρότεινε ο Βαρουφάκης. Δεν μπόρεσα να βρω κανένα σχόλιο του για το θέμα. Ίσως να

έχω κάνει λάθος. Ίσως όμως να τους ενώνει η αριστεροσύνη, η οποία ως γνωστόν αθώνει ό,τι κάνει η Αριστερά και καταδικάζει όλους τους άλλους.

Πάμε στην ουσία. Η επιτυχία των μέτρων αποδεικνύεται με αριθμούς. Τα στοιχεία που παραθέτω αφορούν τα μέσα Οκτωβρίου.

– **Appodixi.** Έχουν κατεβάσει την εφαρμογή 259.000 πολίτες μας. Από την έναρξη της χρήσης έχουν γίνει 186.964 καταγγελίες, εκ των οποίων ανώνυμες 101.129 και επώνυμες 85.835.

– **Mycoast.** Μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου είχαν πραγματοποιηθεί πάνω από 25.000 ελέγχοι καταγγελιών. Υπήρχαν 7.500 περιπτώσεις καταγγελιών που ήταν απορριπτέες. Αναφορικά με τις επώνυμες καταγγελίες, αυτές ανέρχονται μόλις στο 11,8%. **Εως τα τέλη Αυγούστου από τις 20.500 αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν σε 630 παραλίες και 2.400 επιχειρήσεις, διαπιστώθηκαν 682 παραβάσεις και εκδόθηκαν 55 διαταγές σφράγισης.** Συνολικά έχουν επιδοθεί πρόστιμα άνω των 9 εκατ. ευρώ.

Είναι πλίου φαινότερο ότι **και οι δύο δράσεις έχουν επιτύχει απόλυτα.** Σκεφτείτε πόσες ανθρωποώρες εφοριακών χρειάζονται για να διαπιστωθούν 186.964 καταγγελίες αναφορικά με τις αποδείξεις! Υπάρχει όμως και ένα επιπλέον πολύ σημαντικό όφελος, που μέχρι στιγμής δεν το έχει αναδείξει κανένας.

Είναι βέβαιο ότι δεν ζούμε σε κοινωνία αγγέλων. Όλοι είμαστε άνθρωποι και οι πειρασμοί μεγάλοι. Αναλογιστείτε τι θα συνέβαινε αν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθούν οι 186.964 ελέγχοι από εφοριακούς. Πόδες από αυτές τις περιπτώσεις δεν θα κατέληγαν στον γνωστό παράνομο συμβιβασμό μεταξύ του παραβίατη επιχειρηματία και του επίορκου εφοριακού; «Win-win»; Αγνωστο, αλλά πολύ πιθανό.

Το μέτρο της συνεργασίας πολιτών και αρχών βοηθά και στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Αρα, εκτός του ότι είναι αποτελεσματικό είναι και ηθικό!

Ο κ. Ανδρέας Γ. Δρυμιώτης είναι σύμβουλος επιχειρήσεων.

Ενσωμάτωση οδηγίας Ε.Ε. για κατώτατο μισθό

Της **ΠΑΤΡΙΝΑΣ Β. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο καθορισμός και η επάρκεια του κατώτατου μισθού εντάσσονται στην ευρύτερη ενωσιακή προβληματική για την επάρκεια του εισοδήματος, η οποία αφορά και τους εργαζομένους και τους συνταξιούχους και τους δικαιούχους κοινωνικών επιδομάτων. Η οδηγία Ε.Ε. 2022/2041, την οποία η Ελλάδα επίκειται να ενσωματώσει, εξειδικεύει το κεφάλαιο II του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και συγκεκριμένα της αρχής με αριθμό 6, σύμφωνα με την οποία οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιους μισθούς που διασφαλίζουν αξιοπρεπή διαβίωση και συμβάλει στην αποτροπή της ανεπάρκειας των εισοδημάτων των εργαζομένων. Οι μισθοί είναι επαρκεί αν είναι δίκαιοι σε σχέση με την κατανομή των αγαθών στα κράτη-μέλη και αν διασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για τους εργαζομένους με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης. Επίσης, εξειδικεύει την αρχή με αριθμό 8, σύμφωνα με την οποία πρέπει να πραγματοποιείται διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή των οικονομικών πολιτικών, των πολιτικών απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές και οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να

διευκολύνονται να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας σε θέματα που τους αφορούν.

Η οδηγία αποσκοπεί ειδικότερα στην ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών στα κράτη-μέλη στα οποία το ποσοστό κάλυψης από συλλογικές

Η οδηγία αποσκοπεί ειδικότερα στην ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό των μισθών στα κράτη-μέλη, στα οποία το ποσοστό κάλυψης από συλλογικές διαπραγματεύσεις υπολείπεται του 80%.

διαπραγματεύσεις υπολείπεται του 80%. Επιδιώκει τη διασφάλιση της εφαρμογής των εθνικών πλαισίων για τους κατώτατους μισθούς σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, ιδίως για την αντιμετώπιση καταστάσεων όπως η ψευδοαπασχόληση κ.λπ., και τον καθορισμό των μισθών με διαφανή και προβλέψιμο τρόπο.

Η οδηγία θεσπίζει ελάχιστες προδιαγραφές και διαδικαστικές υποχρεώσεις ως προς την επάρκεια των κατώτατων μισθών για τα κράτη-μέλη και δεν παρεμβαίνει στην επιλογή του συστήματος καθορισμού του κατώτατου μισθού (νομοθετικό ή με συλλογικές συμβάσεις) και, κατά μείζονα λόγο, δεν θεσπίζει κατώτατο μισθό στην Ένωση ή ενιαίο μηχανισμό καθορισμού του κατώτατου μισθού. Τα κράτη-μέλη έχουν διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν το σύστημα κατώτατου μισθού. Η Ελλάδα, όπως και άλλα 22 κράτη-μέλη της Ε.Ε., ήδη εφαρμόζει σύστημα νομοθετικού καθορισμού του κατώτατου μισθού (άρθρο 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου). Η επιλογή του νομοθετικού συστήματος αντί των συλλογικών συμβάσεων για τους κατώτατους μισθούς αποτελεί σαφώς πολιτική απόφαση και πάντως απκχει την πραγματικότητα στη συντριπτική πλειονότητα των κρατών-μελών της Ενωσης, κάτι που προφανώς δεν είναι τυχαίο. Ο νομοθετικός καθορισμός του κατώτατου μισθού διακρίνεται από τον καθορισμό των μισθών που είναι ανώτεροι από τον κατώτατο με συλλογικές διαπραγματεύσεις και συμβάσεις. Η πρόταση ενσωμάτωσης της οδηγίας επιφέρει τις εξής αλλαγές στο εθνικό δίκαιο:

Πρώτον, περιλαμβάνει τις αποδοχές των εργαζομένων στον δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μολονότι το καθεστώς τους στην Ελλάδα είναι διακριτό από το καθεστώς των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα. Αν προκύπτει διαφορά μεταξύ του μισθού στον δημόσιο τομέα και του κατώτατου στον ιδιωτικό, καταβάλλεται η διαφορά.

Δεύτερον, προβλέπεται η εισαγωγή συστήματος αυτόματης αναπροσαρμογής των νομοθετικά καθοριζόμενων κατώτατων μισθών με βάση τα προβλεπόμενα στην οδηγία κριτήρια, ήτοι: α) την αγοραστική δύναμη των μισθών, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος διαβίωσης, β) το γενικό επίπεδο και την κατανομή των μισθών, γ) τον ρυθμό αύξησης των μισθών, δ) μακροπρόθεσμα επίπεδα παραγωγικότητας. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η μείωση του ποσού του κατώτατου μισθού.

Η αυτόματη αναπροσαρμογή δεν νοείται να μην έχει «ρήτρα διαφυγής» για την περίπτωση εξαιρετικών συνθηκών, όπως για παράδειγμα ήταν η περίοδος της COVID-19. Πάντως και στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται μείωση των μισθών και η πρόταση ενσωμάτωσης προβλέπει διαδικασία στην οποία μετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι, μέσω της Επιτροπής Διαβούλευσης, που

διασφαλίζει ότι πράγματι συντρέχουν έκτακτες συνθήκες.

Για την αυτόματη αναπροσαρμογή λαμβάνεται ο δείκτης τιμών καταναλωτή για τα νοικοκυριά στο χαμηλότερο 20% της εισοδηματικής κατανομής των νοικοκυριών, καθώς και το ποσοστό μεταβολής της αγοραστικής δύναμης με βάση τον γενικό δείκτη μισθών.

Σκοπός είναι η προστασία του εισοδήματος αφενός και η σύνδεση του κατώτατου με την πραγματική οικονομία, ώστε να αποφεύγονται οι μακροοικονομικές ανισορροπίες. Στα πλεονεκτήματα της αυτόματης αναπροσαρμογής είναι ότι χρησιμοποιούνται αντικειμενικά κριτήρια και υπάρχει διαφάνεια και προβλεψιμότητα. Το νέο σύστημα σπριζείται σε σειρά στοιχείων και δεδομένων και απαιτείται ικανός χρόνος προσαρμογής, ιδίως της ΕΛΣΤΑΤ, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εφαρμοσθεί άμεσα.

Τρίτον, συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι και η ΑΔΕΔΥ στη νομοθετική διαδικασία καθορισμού του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου μέσω της ιδρυόμενης Επιτροπής Διαβούλευσης, που λειτουργεί παράλληλα με την Επιτροπή Αντιδικειομενικών Η Επιτροπή αυτή γνωμοδοτεί σχετικά με τους κατώτατους μισθούς, τα κριτήρια καθορισμού, αναπροσαρμογής και αξιολόγησης αυ-

τών και κάθε σχετικό θέμα, καθώς και για την ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας. Ενισχύεται έτσι ο ουσιαστικός διάλογος των κοινωνικών εταίρων με το κέντρο λήψης των αποφάσεων και με την προσπάθεια σύγκλισης των απόψεων που αποκλίνουν. Περαιτέρω, εκπονείται σχέδιο δράσης για την ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων κατόπιν διαβούλευσης (στην Επιτροπή Διαβούλευσης) με τους κοινωνικούς εταίρους ή σε συμφωνία με αυτούς ή κατόπιν αιτήματος των κοινωνικών εταίρων, ως προϊόν συμφωνίας τους. Το σχέδιο δράσης κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημοσιοποιείται. Εν κατακλείδι, η προστασία του κατώτατου μισθού επεκτείνεται στον δημόσιο τομέα, ενισχύεται ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων με τη δημιουργία και τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Διαβούλευσης, καθορίζεται νομοθετικά ο κατώτατος μισθός και διασφαλίζεται η επάρκειά του με την αυτόματη αναπροσαρμογή βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων και την παραγωγικότητα της οικονομίας.

Η κ. Πατρίνα Β. Παπαρρηγοπούλου είναι καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, δικηγόρος.

Μεταφορές εμπορευμάτων χωρίς οδηγούς

Η Ιαπωνία σχεδιάζει δρόμο αυτόματης ροής 515 χλμ. που θα συνδέει το Τόκιο με την Οσάκα και θα λειτουργεί όλο το 24ωρο

ΕΞΙ δεκαετίες αφότου το bullet train μετέφερε για πρώτη φορά επιβάτες μεταξύ Τόκιο και Οσάκα, οι Αρχές της Ιαπωνίας σχεδιάζουν να κάνουν το ίδιο και για τα εμπορεύματα, με την κατασκευή ενός «δρόμου με ιμάντα μεταφοράς». Ο αυτοματοποιημένος διάδρομος μεταφοράς εμπορευμάτων, ο οποίος θα συνδέει την πρωτεύουσα με την Οσάκα, σε απόσταση 515 χιλιομέτρων, θεωρείται μέρος της λύσης μετά την αυξανόμενη ζήτηση υπηρεσιών παράδοσης στην τέταρτη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου. Το σύστημα μεταφορών θα λειτουργεί όλο το 24ωρο και δεν θα είναι επανδρωμένο.

Οι σχεδιαστές ελπίζουν επίσης ότι ο δρόμος θα μειώσει την πίεση στους οδηγούς διανομής εν μέσω μιας χρόνιας

Τα δοκιμαστικά δρομολόγια αναμένεται να ξεκινήσουν το 2027 ή στις αρχές του 2028 και το έργο θα κοστίσει περίπου 224 εκατ. ευρώ.

έλλειψης εργατικού δυναμικού, που επηρεάζει από την εστίαση και το λιανικό εμπόριο μέχρι τις μεταφορές και τις δημόσιες συγκοινωνίες.

Ο δρόμος θα συμβάλει επίσης στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τον Γιούρι Εντο, ανώτερο υπάλληλο του υπουργείου Μεταφορών που επιβλέπει

Σύμφωνα με βίντεο με ηλεκτρονικά γραφικά που κυκλοφόρησε από την ιαπωνική κυβέρνηση, ο δρόμος αυτόματης ροής θα βρίσκεται στη μέση ενός αυτοκινητόδρομου, με τα οχήματα σε αντίθετες κατευθύνσεις στην κάθε πλευρά.

το έργο, όπως σημειώνει ο Guardian.

Βίντεο με ηλεκτρονικά γραφικά που κυκλοφόρησε από την κυβέρνηση τον περασμένο μήνα δείχνει μεγάλα εμπορευματοκιβώτια σε παλέτες –το καθένα ικανό να μεταφέρει έως και έναν τόνο προϊόντων– να κινούνται τρία μαζί κατά μήκος ενός «δρόμου αυτόματης

ροής» στη μέση ενός αυτοκινητόδρομου, με τα οχήματα σε αντίθετες κατευθύνσεις στην κάθε πλευρά.

Αυτοματοποιημένα ανυψωτικά μηχανήματα θα φορτώνουν αντικείμενα στα εμπορευματοκιβώτια ως μέρος ενός δικτύου που συνδέει αεροδρόμια, σιδηροδρόμους και λιμάνια.

Τα δοκιμαστικά δρομολόγια

αναμένεται να ξεκινήσουν το 2027 ή στις αρχές του 2028, ενώ ο δρόμος θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία στα μέσα της επόμενης δεκαετίας. Αν και δεν έχουν δημοσιευθεί επίσημες εκτιμήσεις, η εφημερίδα Yomiuri Shimbun δήλωσε ότι ένας δρόμος που θα συνδέει το Τόκιο με την Οσάκα θα μπορούσε να κοστίσει έως και 3,7 δισ. γιεν (περίπου 224

εκατ. ευρώ) δεδομένου του μεγάλου αριθμού σπράγγων που θα απαιτούνταν. Εάν το έργο είναι επιτυχές, θα μπορούσε να επεκταθεί και σε άλλα μέρη της Ιαπωνίας. Το υπουργείο εκτιμά ότι οι «αυτοκινητόδρομοι logistics» θα μπορούσαν να κάνουν τη δουλειά 25.000 οδηγών φορτηγών την ημέρα, αλλά το ανθρώπινο δυναμικό

«δεν θα βγει εντελώς από το κάδρο», καθώς θα πρέπει να γίνονται παραδόσεις από πόρτα σε πόρτα μέχρι την πιθανή εισαγωγή οχημάτων χωρίς οδηγό.

Η έλλειψη οδηγών φορτηγών, οι οποίοι μεταφέρουν περίπου το 90% του φορτίου της Ιαπωνίας, αναμένεται να αυξηθεί μετά την εισαγωγή φέτος ενός νόμου που περιορίζει τις υπερωρίες τους, σε μια προσπάθεια να αντιμετωπιστεί η υπερκόπωση και να μειωθεί ο αριθμός των ατυχημάτων.

Αν και ορισμένοι χαιρέτισαν την αλλαγή σε έναν τομέα γνωστό για τις πολλές ώρες εργασίας και τις δύσκολες συνθήκες του, το «πρόβλημα του 2024» θα αφήσει ένα τεράστιο κενό στο εργατικό δυναμικό των logistics. Όπως προβλέπεται, εάν

Οι σχεδιαστές ελπίζουν ότι ο δρόμος θα μειώσει την πίεση στους οδηγούς διανομής εν μέσω μιας χρόνιας έλλειψης εργατικού δυναμικού.

η τάση αυτή συνεχιστεί, η μεταφορική ικανότητα της χώρας θα μειωθεί κατά 34% μέχρι το τέλος της δεκαετίας.

Την ίδια ώρα η ζήτηση για παραδόσεις προϊόντων αυξάνεται στη χώρα. Ενδεικτικά η ζήτηση εκτοξεύθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 από το 40% των νοικοκυριών στο 60%.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

ΣΠΟΡ FM
95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

#Nicosia2030

Υποψήφια για
Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ | 2024

ΜΙΑΒ ΒΟΛΑΝ ΤΖ' ΕΝΑΝ ΤΖΑΙΡΟΝ

Κυπριακά παραδοσιακά παραμύθια
ONCE UPON A TIME

16, 17/11/2024

Διοργανωτές
Organisers:

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

Θεσμικός Χορηγός
Institutional sponsor:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
DEPUTY MINISTRY OF CULTURE

Χάλκινος χορηγός
Bronze sponsor:

**ONASSIS
STEGI**

Χορηγοί επικοινωνίας
Media sponsors:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΙΚΟΣ ΛΑΡΕ ΑΤΑ

LOVE 100.7 FM
98.1 & 105.7

Εισιτήρια
Tickets:

Φόβοι στη Fed, ενθουσιασμός στη Wall Street λόγω νίκης Τραμπ

Προσδοκίες επενδυτών, τραπεζιτών για φοροαπαλλαγές και ανάπτυξη

Σε μια ατμόσφαιρα εμφανώς εορταστική στη Wall Street, με την κεφαλαιοποίηση των αμερικανικών μετοχών να έχει αυξηθεί κατά 1,62 τρισ. δολ. χάρη στην επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ και τη συχνά φιλική προς την Κάμαλα Χάρις Silicon Valley να κρύβει διακριτικά την ικανοποίησή της, η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ Federal Reserve προχώρησε σε ακόμη μία μείωση των επιτοκίων του δολαρίου κατά 25 μονάδες βάσης. Για τη Fed η επιλογή ήταν προαποφασισμένη καθώς ο πληθωρισμός υποχωρεί στην υπερδύναμη, ενώ αρχίζει να δυσκολεύει η κατάσταση στην αμερικανική αγορά εργασίας, με τις προσλήψεις να μειώνονται τον Οκτώβριο. Ο επικεφαλής της Fed Τηρεϊ Βίτμαν κατέστησε σαφές ότι η Fed θα παρακολουθεί προσεκτικά αν ο Ντόναλντ Τραμπ υλοποιεί τις εξαγγελίες του για φοροαπαλλαγές στις επιχειρήσεις, για επιθετικούς δασμούς στις εισαγωγές και για συλλήβδην απέλαση των μεταναστών. Οι

επιθετικοί δασμοί εκτιμάται πως αναπόφευκτα θα οδηγήσουν σε νέα επιτάχυνση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ εφόσον θα αυξήσουν αισθητά τις τιμές των εισαγωγών, οι φοροαπαλλαγές εγκυμονούν τον κίνδυνο περαιτέρω επιβράδυνσης των δημοσιονομικών της υπερδύναμης και η απέλαση των μεταναστών συνεπάγεται ραγδαία μείωση των φθηνών εργατικών χεριών. Και όλα αυτά θα μπορούσαν να διαμορφώσουν μια νέα κατάσταση χαμηλής ανάπτυξης και υψηλού πληθωρισμού που η Fed ενδέχεται να αντιμετωπίσει με πολλή επιφυλακτικότητα. Ήδη οικονομολόγοι της Nomura Holdings εκτιμούν πως μέσα στο επόμενο έτος η Fed θα προχωρήσει μόνο σε μία μείωση επιτοκίων, ενώ πριν από τις εκλογές προέβλεπε τέσσερις μειώσεις για το 2025. Παράλληλα, βέβαια, η Fed θα πρέπει να εξακριβώσει κατά πόσον ανταποκρίνονται πλήρως στην πραγματικότητα τα στοιχεία για την αγορά εργασίας, καθώς τον Οκτώβριο κατεγράφη επιβράδυνση στον ρυθμό των προσλήψεων, αλλά εκτιμάται πως αντανακλούσε τον αντίκτυπο των τυφώνων και των απεργιών.

Και στο μεταξύ επικρατεί ανησυχία πως με τον Τραμπ στον Λευκό Οίκο απειλείται η ανεξαρτησία της Fed, που επί 70 χρόνια λειτουργεί ως απο-

Η κεφαλαιοποίηση των αμερικανικών μετοχών αυξήθηκε κατά 1,62 τρισ. δολ. χάρη στην επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ. Ανοδο άνω του 10% κατέγραψαν οι μετοχές των Goldman Sachs και Morgan Stanley.

Η κεντρική τράπεζα μείωσε τα επιτόκια κατά 25 μονάδες βάσης, μεγάλο ερώτημα η ανεξαρτησία της.

λύτως ανεξάρτητη κυβερνητική υπηρεσία και αποφασίζει για τα επίπεδα των επιτοκίων ανάλογα με την κρίση των στελεχών της και χωρίς καμία διαβούλευση είτε με τον πρόεδρο των ΗΠΑ είτε με οποιονδήποτε αξιωματούχο. Όμως ο νέος πρόεδρος δεν έχει κρύψει τις προθέσεις του. «Νιώθω ότι ο πρόεδρος θα έπρεπε να έχει έστω έναν λόγο στις αποφάσεις της», ήταν η δήλωση του Τραμπ σε

συνέντευξη Τύπου του Αύγουστο όταν αναφερόταν στη Fed. Και υπερασπίστηκε αυτή την απαίτησή του προσθέτοντας πως έχει κάνει «πολλά κρήματα» και ότι υπήρξε «πολύ επιτυχημένος επιχειρηματίας», γι' αυτό και έχει «καλύτερο ένστικτο από αυτό των ανθρώπων της Federal Reserve ή του προέδρου της».

Στη Wall Street, πάντως, το πανηγυρικό κλίμα με την εκτόξευση των μετοχών αντανακλά τις προσδοκίες επενδυτών, τραπεζιτών και γενικώς των παραγόντων του χρηματοπιστωτικού τομέα για μια πολιτική άκρως φιλική προς τους κλάδους τους με σειρά φοροαπαλλαγών, χαλάρωση ή και κατάργηση των ρυθμίσεων που έως τώρα περιόριζαν τις κινήσεις τους και την κερδοφορία τους, καθώς και τη μεγάλη ανάπτυξη. Όπως

επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, ο ενθουσιασμός έφθασε σε ακραία επίπεδα σε ορισμένους τομείς και ιδιαίτερα στις τράπεζες και στον χρηματοπιστωτικό τομέα, με τον τραπεζικό δείκτη KBW Bank Index να καταγράφει κέρδη 11%. Πολλοί προσεχφούν πως η πολιτική του Τραμπ θα διευκολύνει τις συμφωνίες, καθώς αναμένουν πως θα απομακρύνει άμεσα τη Λίνα Καν, επικεφαλής της ομοσπονδιακής επιτροπής εμπορίου που έχει σταθεί εμπόδιο στα σχέδια πολλών στελεχών για εξαγορές εταιρειών τεχνολογίας. Οι προσδοκίες αυτές οδήγησαν σε άνοδο άνω του 10% τις μετοχές των Goldman Sachs και Morgan Stanley, των δύο τραπεζικών κολοσσών που είναι κατεχοκήν συμφωνισμένες με τη σύναψη συμφωνιών για συγχωνεύσεις και εξαγορές.

Με τις ίδιες προσδοκίες για χαλάρωση των ρυθμίσεων και επιείκεια στους ελέγχους σε συγχωνεύσεις και εξαγορές επικρατεί συγκρατημένη ικανοποίηση και ανάμεσα σε στελέχη επενδυτικών της Silicon Valley και εταιρειών τεχνολογίας, μολοντί πολλά από αυτά τα στελέχη διάκεινται φιλικά προς την Κάμαλα Χάρις και επένδυσαν εκατομμύρια ελπίζοντας στην εκλογή της.

Εχοντας έρθει σε επαφή με πολλά στελέχη της Silicon Valley, αναλυτές του Business Insider διαπίστωσαν πως δεν πρόκειται για φανατικούς οπαδούς του Τραμπ, οι οποίοι, ωστόσο, έχουν επίγνωση ότι η πολιτική του μάλλον θα τους ευνοήσει.

BLOOMBERG, REUTERS, THE NEW YORK TIMES, THE WALL STREET JOURNAL, CNN

Μέτρα στήριξης του γουάν από το Πεκίνο

Η επαναφορά του Ντόναλντ Τραμπ στην παγκόσμια πολιτική σκηνή, αφότου σάρωσε στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, έχει ευρύτατες επιπτώσεις σε όλο τον πλανήτη. Η Κίνα, η οποία πρόκειται να παρουσιάσει ευρεία δέσμη δημοσιονομικών μέτρων στήριξης, αναμένεται να μειώσει περαιτέρω το κόστος δανεισμού της. Επιπροσθέτως, επειδή θα βρεθεί ενώπιον επαχθών δασμών, θα ακολουθήσει μια πολύ πιο αναπτυξιακή προσέγγιση, οι δε κρατικές τράπεζες της χώρας έχουν προβεί σε κινήσεις στη χρηματαγορά με στόχο να στηρίζουν το γουάν. Υπενθυμίζεται ότι το κινεζικό νόμισμα στα μέσα της εβδομάδας αποδυναμώθηκε 1% προς το αμερικανικό δολάριο. Σύν τοις άλλοις, τον Οκτώβριο η Κίνα ενδυνάμωσε τις εξαγωγές της συνολικά ενώπιε της εκλογι-

Υπό τη σκιά επιβολής νέων δασμών από τις ΗΠΑ, αναμένεται να μειώσει περαιτέρω το κόστος δανεισμού.

κής αναμέτρησης στις Ηνωμένες Πολιτείες και των επαπειλούμενων δασμών. Η αύξηση των εξαγωγών αυτών κατά 12,7% έναντι του 2023 ήταν και η ταχύτερη από τον Ιούλιο, στα 309 δισ. δολάρια, ξεπερνώντας τις εκτιμήσεις αναλυτών. Τον ίδιο μήνα το πλεόνασμα του ισοζυγίου εμπορικών συναλλαγών της Κίνας ήταν το τρίτο υψηλότερο ιστορικά, διότι τα εργοστάσια επέσπευσαν τις πωλήσεις τους ενόψει Τραμπ και Χριστουγέννων μαζί.

Σε επίπεδο χρηματαγορών το Πεκίνο μείωσε την πάγια ισοτιμία του γουάν στα χαμηλότερα επίπεδά της από το 2023, κίνηση που δηλώνει ότι η κεντρική τράπεζα της Κίνας αποδέχεται μια κάποια υποτίμηση ως εργαλείο για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο δασμών των ΗΠΑ. Στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου οι κρατικές τράπεζες πούλησαν επίσης δολάρια για να στηρίξουν το γουάν την Τετάρτη, αφότου αποδυναμώθηκε προς το δολάριο. «Οι αγορές των ΗΠΑ μπορεί να ευθυμούν, αλλά οι οικονομίες σε ολόκληρη την Ασία θα μπορούσαν να είναι οι μεγάλες χαμένες», δήλωσε στο Bloomberg η Αλίθια Γκαρθία-Ερέρο, διευθύντρια οικονομολόγος Νοτιοανατολικής Ασίας - Ειρηνικού της Natixis. Παράλληλα, οι απειλές του για επιβολή δασμών

60% στις αμερικανικές εισαγωγές κινεζικών προϊόντων εγκυμονούν μεγάλους κινδύνους ανάπτυξης για την Κίνα.

Και ο λόγος είναι ότι όχι μόνο θα πρόκειται για εξοντωτικά υψηλότερους δασμούς από το 7,5%-25% που επιβλήθηκε στην Κίνα κατά την πρώτη προεδρική θητεία του, αλλά και ότι η οικονομία της χώρας είναι σαφώς πιο τρωτή. Η χώρα λόγω χαμηλών μισθών και συντάξεων, υψηλής νεανικής ανεργίας και αναιμικού πλαισίου κοινωνικής ασφάλειας εμφανίζει δαπάνες νοικοκυριών κάτω από το 40% του ΑΕΠ, περίπου 20 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Τέλος, αν και η Κίνα μπορεί να ενισχύσει τις εξαγωγές της, εκεί όπου είναι εξαιρετικά ανταγωνιστική, έχει ελάχιστο έλεγχο στην εξωτερική ζήτηση.

Τον Οκτώβριο οι κινεζικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 12,7% έναντι του 2023, στα 309 δισ. δολάρια.

Πακέτο διάσωσης 31,4 δισ. ζητεί η Βαλένθια από Μαδρίτη

Το πακέτο διάσωσης ύψους 31,4 δισ. ευρώ ζητεί η Βαλένθια από την κεντρική κυβέρνηση της Ισπανίας προκειμένου να χρηματοδοτήσει την ανοικοδόμηση, έπειτα από τις καταστροφικές πλημμύρες της περασμένης εβδομάδας οι οποίες κατέστρεψαν σπίτια και άφησαν πίσω τους εκατοντάδες νεκρούς. Όπως δήλωσε ο πρόεδρος της περιφέρειας της Βαλένθιας, Κάρλος Μαζόν, το πακέτο που ζήτησε θα περιλαμβάνει βοήθεια για την ανοικοδόμηση των σπιτιών και την αγορά οχημάτων. Η Βαλένθια εξακολουθεί να μετράει τις πληγές της μετά τις πλημμύρες, καθώς εκατοντάδες άτομα παραμένουν αγνοούμενα. Οι δρόμοι είναι καλυμμένοι

Τα κονδύλια θα κατευθυνθούν στην ανοικοδόμηση των σπιτιών και στην αγορά οχημάτων που καταστράφηκαν από τις πλημμύρες.

με λάσπη και πάνω από 100.000 αυτοκίνητα καταστράφηκαν σε μια από τις χειρότερες φυσικές καταστροφές που έχουν πληξει την Ισπανία τις τελευταίες δεκαετίες. Το έργο της διάσωσης συνεχίζεται, με τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Πέδρο Σάντσεθ να δηλώνει ότι είναι

Οι δρόμοι της Βαλένθιας είναι καλυμμένοι με λάσπη και πάνω από 100.000 αυτοκίνητα καταστράφηκαν. Το κόστος των ασφαλισμένων ζημιών αναμένεται να ξεπεράσει κατά πολύ το 1 δισ. ευρώ.

ακόμη πολύ νωρίς να εκτιμηθούν οι ζημιές. Ανάμεσα στα μέτρα ανακούφισης που αναμένονται είναι το «πάγωμα» των φόρων εισοδήματος για τους πληγέντες, ενώ η ασφαλιστική υπηρεσία έναντι φυσικών καταστροφών επεξεργάζεται τα αιτήματα για αποζημιώσεις, χωρίς να είναι σε θέση ακόμη να δώσει κάποιο νούμερο. Το κόστος των ασφαλισμένων ζημιών αναμένεται να ξεπεράσει κατά πολύ το 1 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της Morningstar. Καθώς η οργή των πολιτών για την απάντηση των Αρχών στη φυσική καταστροφή φουντώνει, η κεντρική κυβέρνηση και οι περιφερειακές αρχές συγκρούονται για τον τρόπο

με τον οποίο λειτουργήσαν το σύστημα προειδοποίησης και οι προσπάθειες διάσωσης. Στην τοπική κυβέρνηση της Βαλένθιας ηγείται ένα κόμμα της Κεντροδεξιάς, το οποίο αποτελεί τη μεγαλύτερη δύναμη απέναντι στον Σάντσεθ στο εθνικό κοινοβούλιο. Μέχρι στιγμής η περιφερειακή κυβέρνηση της Βαλένθιας έχει υποσχεθεί βοήθεια 250 εκατ. ευρώ. Το ίδρυμα του Ισπανού δισεκατομμυριούχου της Zara, Αμάνθιο Ορτέγκα, ανακοίνωσε δωρεά ύψους 100 εκατ. ευρώ για τους πληγέντες. Τη Δευτέρα, η γειτονική περιοχή της Καταλονίας επλήγη από καταιγίδες οι οποίες πλημμύρισαν δρόμους, ενώ σταμάτησε η κυκλοφορία των τρένων.

Σε κίνδυνο ο χειμερινός εφοδιασμός της Ευρώπης με φυσικό αέριο

Ανησυχία για ακριβές προμήθειες LNG λόγω ανταγωνισμού με την Ασία

Ο χειμώνας αρχίζει στην Ευρώπη, που έχει ήδη επιβιώσει έπειτα από δύο συναπτούς χειμώνες μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τη δραματική μείωση της προσφοράς ρωσικού αερίου. Μολονότι έχει κατορθώσει να έχει γεμάτους τους ταμειυτήρες της, επικρατεί ανησυχία μεταξύ αναλυτών και διαπραγματευτών συμβολαίων αερίου γύρω από τι επιφυλάσσει αυτός ο χειμώνας στη Γηραιά Ήπειρο. Ίσως αυτή τη χρονιά τα πράγματα δεν θα είναι το ίδιο εύκολα με τις δύο προηγούμενες χρονιές. Όπως επισημαίνουν, η ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου εξαρτάται πολύ περισσότερο από την ευμετάβλητη διεθνή αγορά ενέργειας, στην οποία μπορούν να παρουσιαστούν προβλήματα ανά πάσα στιγμή. Επιπλέον, η Ευρώπη θα πρέπει να ανταγωνιστεί την Ασία για να εξασφαλίσει προμήθειες υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) και να καταβάλει υψηλότερες τιμές για να το διεκδικήσει. Προπαντός, όμως, τα πράγματα αλλάζουν επειδή την τελευταία ημέρα του έτους εκτινέ-

ει το συμβόλαιο της μεταφοράς
ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας
και εκλείπει, έτσι, ο ένας από τους
δύο διαύλους που εξακολουθού-
σαν να διοχετεύουν ακόμη ρωσι-
κό αέριο στην Ευρώπη. Επιπλέον,
καθυστέρησαν τα έργα σε κάποιες

Τρομάζει τους αναλυτές η προοπτική ενός βαρύτερου χειμώνα, παρά τους γεμάτους ευρωπαϊκούς ταμιευτήρες.

εγκαταστάσεις LNG, με αποτέλεσμα να είναι συγκριτικά με άλλες χρονιές περιορισμένη η προσφορά του καυσίμου. Εκτιμάται πως φέτος θα προστεθούν στην παγκόσμια αγορά μόνον 2,5 εκατ. τόνοι LNG.

Μιλώντας στους Financial Times, διαπραγματευτής συμβολαίων αερίου τονίζει πως «όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, οι

ταμειυτῆρες τῆς Εὐρώπης εἶναι πλῆρεις καὶ σὲ σχέση μετὰ τοῦ πό-
σου θὰ μπορούσε νὰ χρειαστεῖ
για τὴν χειμῶνα ὅλα φαίνονται
ἐντάξει». Σπεύδει, ὡστόσο, νὰ
πονηροποιήσῃ ὅτι «θὰ μπορού-
σε νὰ συμβεῖ ὅτιδὴποτε, καθὼς
θὰ ἀρκοῦσαν μόνο μερικές μι-
κρές διακοπές στὴν προσφορά
τοῦ καυσίμου καὶ τὰ πράγματα
μποροῦν νὰ πάνε πολὺ ἄσχημα».
Σε ὅ,τι ἀφορὰ τὶς τιμές, ἡ Εὐρώπη
θὰ πρέπει νὰ προσφέρει ὑψηλότε-
ρες τιμές γιὰ νὰ μπορέσει νὰ
διεκδικήσει τὸ καύσιμα καὶ νὰ
ἀνταγωνιστεῖ τὶς ἄκρως ἐνεργο-
βόρες οἰκονομίες τῆς Ἀσίας. Ἐν
ὀλίγοις, θὰ πρέπει νὰ προσφέ-
ρει κάποιο δέλεαρ προκειμένου
νὰ πείσῃ τοὺς κατόχους τῶν ἐι-
δικῶν πλοίων νὰ κατευθυνθοῦν
στὰ λιμάνια τῶν ευρωπαϊκῶν χω-
ρῶν. Καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀνάμει-
σσεται στὴν Εὐρώπῃ καὶ στὴν Ἀσία
γίνεται ἐπιθετικὸς στὴ διάρκεια
τῶν κρῶν μῶν τῶν χειμῶνα.
Σε ἀντίθεση, ὅμως, με τοὺς δύο
προηγουμένους χειμῶνες, ποὺ
ἦσαν ἥπιοι καὶ με σχετικὰ χαμηλὴ
ζήτηση γιὰ αέριο, πέτος ἐκτιμᾶται

Την τελευταία ημέρα του έτους εκπνέει το συμβόλαιο μεταφοράς ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας και εκλείπει, έτσι, ο ένας από τους δύο διαύλους που εξακολουθούσαν να διχοχετεύουν ακόμη ρωσικό αέριο στην Ευρώπη.

ται ότι θα έχουμε έναν κανονικό χειμώνα, όπως τονίζουν στελέχη της Rystad Energy, συμβουλευτικής για θέματα ενέργειας.

Η προοπτική ενός βαρύτερου χειμώνα τρομάζει τους παράγοντες της αγοράς, με τη Φλόραν Σμιτ, αναλήτρια ενέργειας στη Rabobank, που υπογραμμίζει πως «αν μας προκύψει ξαφνικά ένας πολύ κρύος χειμώνας την ίδια στιγμή που θα χάσουμε οριστικά τις ροές αερίου από τη Ρωσία,

τότε θα πάρουν μεγάλη ώθηση οι τιμές του αερίου». Και παράλληλα δεν έχει εκλείψει η ανησυχία για τα όσα συμβαίνουν στη Μέση Ανατολή, με ιδιαίτερα μεγάλο προβληματισμό να γεννά το ενδεχόμενο τέτοιας κλιμάκωσης της σύγκρουσης που θα μπορούσε να οδηγήσει το Ιράν να κλείσει τα Στενά του Ορμούζ, από όπου περνάει το 20% του παγκόσμιου υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου. Όπως ανέφερε προσφάτως σχετι-

κή μελέτη της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας, η ισορροπία στο θέμα του φυσικού αερίου «παραμένει ευθραυστή καθώς είναι περιορισμένη η αύξηση της παραγωγής LNG και παγώνει ελλείψεις στην αγορά». Αναλύεται και διαπραγματευτές συμβολαίων ενέργειας, εκτιμών, πάντως, πως η Ευρώπη θα τελειώσει τον φετινό χειμώνα έχοντας τους ταμειευτές της γεμάτους κατά τουλάχιστον 45% με 55%.

Αναζητούν τρόπους για αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης στην Ολλανδία

Να αντιστρέψει το πλάφόν στα ενοίκια ζητάει από την κυβέρνηση ο κεντρικός τραπεζίτης της Ολλανδίας, Κλάας Κντοτ. Τα μέτρα που εφαρμόζονται από τον Ιούλιο για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης εκτιμάται πως επιδείνωσαν το πρόβλημα, καθώς η διαθεσιμότητα κατοικιών μειώθηκε και οι τιμές εκτινάσσονται. «Δεν θέλω να κάνω μια πολιτική κρίση για ένα νόμο ο

οποίους τελικά υιοθετήθηκε από το κοινοβούλιο. Αλλά πράγματι βλέπω τις επιπτώσεις», δήλωσε ο Κνот στο ολλανδικό ειδησεογραφικό πρακτορείο ANP, σύμφωνα με το Bloomberg. Και πρόσθεσε ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να αντιστρέψει τον λεγόμενο νόμο προσιτού ενοικίου.

Ο νόμος, ο οποίος σχεδιάστηκε για να κάνει τη στέγαση πιο προσιτή, τελικά επιδείνωσε την

κρίση στην κατοικία στην Ολλανδία. Πρακτικά, έθεσε μια ανώτατη τιμή ενοικίου με βάση τους βαθμούς που συγκεντρώνει κάθε ακίνητο, ανάλογα με το μέγεθός του, την ενεργειακή κατανάλωση και το πόσο πολυτελές είναι.

Περίπου 300.000 ενοικιαζόμενα ακίνητα υπολογίζεται ότι βγήκαν από την ελεύθερη αγορά. Οι ιδιοκτήτες ισχυρίζονται ότι το μέτρο αυτό καθιστά μη συμφέρουσα

την ενοικίαση ιδίως των μικρότερων κατοικιών, με αποτέλεσμα να προτιμούν να τα βγάζουν προς πώληση μόλις ξενοικιαστούν.

Από τον Ιούλιο, οπότε εφαρμόστηκε το μέτρο, οι διαθέσιμες κατοικίες προς ενοικίαση στην Ολλανδία μειώθηκαν κατά 38% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, είπε ο Κνот.

Και πρόσθεσε πως οι μικρότεροι επενδυτές του real estate

πουλάνε τα ενοικιαζόμενα ακίνητά τους, ενώ οι πιο μεγάλοι παικτες εστιάζουν κυρίως στις πιο ακριβές κατοικίες, οι οποίες δεν

Αυτό πέζει ακόμη χειρότερα το μεσαίο κομμάτι της αγοράς, όπου καταγράφονταν ήδη ελλείψεις. Το αποτέλεσμα είναι ότι οι νέοι και τα νοικοκυριά χαμηλότερων εισοδημάτων μένουν πια με λιγοστές επιλογές. «Εάν συν-

δυσαστούν όλα, είναι δύσκολο να καταλήξει κανείς σε μια θετική ετυμηγορία γι' αυτόν τον νόμο», τόνισε ο κεντρικός τραπεζίτης.

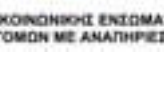
Η μέση τιμή ανά τετραγωνικό μέτρο για την ενοίκιαση μιας κατοικίας στο ελεύθερο κομμάτι της αγοράς αυξήθηκε κατά 7,4% το τρίτο τρίμηνο, με το μέσο ενοίκιο να φτάνει στα 1.751 ευρώ τον μήνα, αναφέρει έκθεσή του portal ενοικιάσεων Pararius.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ
ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Προς Κάθε Ενδιαφερόμενο Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, διενεργεί διαγωνισμό με συνοπτική διαδικασία και με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή, για την παροχή Βοηθητικών Υπηρεσιών Γραφείου στο Κέντρο Αξιολόγησης Αναπηρίας Λάρνακας.
(Αρ. Διαγωνισμού: ΤΚΕΑΑ 15/2024).

Μπορείτε να βρείτε τα σχετικά έγγραφα του διαγωνισμού στην ιστοσελίδα του Τμήματος www.dmsw.gov.cy/dsid στην ενότητα «Τελευταία Νέα».

Σε περίπτωση που ενδιαφέρεστε για συμμετοχή στον πιο πάνω Διαγωνισμό, μπορείτε να υποβάλετε την προσφορά σας, το αργότερο μέχρι την Παρασκευή 29 Νοεμβρίου 2024 και ώρα 12:00 μ., είτε τοποθετώντας την στο κιβώτιο προσφορών της Αναθέτουσας Αρχής στη διεύθυνση: Λεωφόρος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III 67, 2220 Λατσία (ισόγειο), είτε αποστέλλοντας την με συστημένη ταχυδρομική επιστολή, η οποία θα πρέπει, με δική σας ευθύνη, να παραληφθεί από την Αναθέτουσα Αρχή μέχρι την τελευταία προθεσμία υποβολής Προσφορών.

HERMES airports

Notice: Request for Proposals for Executive Terminal at Pafos International Airport

Hermes Airports invites tenders from qualified parties to design, construct, develop, maintain and operate an Executive Terminal at Pafos International Airport.

Successful bidders will have the privilege to use dedicated space at the airport.

The Tender will close on 21st January 2025 at 12:00

For a copy of the tender documents please contact: Panayiota Fiakkou,
email: panayiota.fiakkou@hermesairports.com

ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Αρ. Φακέλου: ΠΑΑ2/22 Ημερομηνία: 11/10/2024

Το κοινό πληροφορείται ότι η ακίνητη ιδιοκτησία που περιγράφεται πιο κάτω θα πωληθεί με δημοπρασία την Κυριακή 24/11/2024 και ώρα 10:30 π.μ. Η δημοπρασία θα γίνει στα Γραφεία του Κοινοτικού Συμβουλίου Ποτάμι οδός Αγ. Γεωργίου αριθμός 61. Δημοπράτης είναι ο Κύπρος Κυριακίδης από Στρόβολο 2064, οδός Βυζαντίου αρ.21.

Περιγραφή ακινήτης ιδιοκτησίας
Δήμος: Ποτάμι | Αρ. εγγραφής: 0/5753
Φύλλο/Σχέδιο/Τμήμα: 29/18 | Τεμάχιο: 96
Είδος Ακινήτου: Χωράφι
Εμβαδό σε τ.μ.: 4683
Μερίδιο: Όλο
Επιφ. Τιμή Πώλησης: €72.000,00

Γραπτές προσφορές μπορεί να παραδίδονται στο δημοπράτη.
Περαισσότερες πληροφορίες φαίνονται στην αγγελία που τοιχοκολλήθηκε στο πιο πάνω χώρο δημοπρασίας.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ - ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 21 Νοεμβρίου 2024 στις 9:00πμ στη Δημοσιογραφική Εστία (δίπλα από Αρχηγείο Αστυνομίας) στη Λευκωσία θα πωληθούν σε Πλειστηριασμό 82 οχήματα 1 τρακτέρ JCB, 2 Βαρέα Φορτηγά HINO, 10 ΙΣΟΥΖΟΥ ΤΡΟΥΠΕΡ, 16 Διπλοκάμπινα (ΜΙΤΣΟΥΜΠΙΣΙ L200, ΜΑΖΤΑ Β2500, ΤΟΓΙΟΥΤΑ ΧΑΙΛΑΣ, ΝΙΣΣΑΝ), διάφορα μικρά Λεωφορεία (ΤΟΥΤΑ ΗΙΑΣΕ, ΙΒΕCΟ, FORD TRANSIT), 1 ΝΙΣΣΑΝ ΠΑΤΡΟΛ και διάφορα άλλα.

Όλα τα οχήματα βρίσκονται στις αποθήκες των Κρατικών Αγορών, δίπλα από το ΣΟΠΑΖ στη Βιομηχανική περιοχή Παλλουριώτισσας στη Λευκωσία.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα επιθεωρήσουν από την Πέμπτη 14/11/2024 μέχρι και την Τετάρτη 20/11/2024 (εκτός Σάββατο/Κυριακή) μεταξύ 8:00πμ-1:00πμ και το πρωί του Πλειστηριασμού μεταξύ 7:30-8:30πμ.

Για περισσότερες πληροφορίες και καταλόγους απευθύνεστε στους Δημοπράτες: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΤΔ
Τ. Παπαδόπουλου 6, Άγιος Δομέτιος, Λευκωσία
Τηλ.: 99639733, 22778751

**ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ**

Την Τετάρτη 27 Νοεμβρίου, 2024 στις 9:00πμ στο κτίριο του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών, γωνία οδού Μιχαήλ Κουτσούφτα 20 & Εσπερίδων (Πάροδος Λεωφ. Κέννεντυ), 2000 Λευκωσία, θα πωληθούν σε Πλειστηριασμό 3 ISUZU Διπλοκάμπινα.

Οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές μπορούν να επιθεωρήσουν τα οχήματα στο χώρο στάθμευσης του Οργανισμού το πρωί του Πλειστηριασμού μεταξύ 8-9πμ.

Για περισσότερες πληροφορίες και καταλόγους απευθύνεστε στους Δημοπράτες: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΤΔ
Τ. Παπαδόπουλου 6, Άγιος Δομέτιος, Λευκωσία
Τηλ.: 99639733, 22778751

ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ - ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 14 Νοεμβρίου 2024 στις 9:30πμ στη Χονδρική Αγορά του Δήμου Λεμεσού θα διεξαχθεί Δημοσίος Πλειστηριασμός που θα περιλαμβάνει εξαρτήματα βαρέων οχημάτων, Σκυβαλοφόρα MAN, 1 μοτοποδηλάτο HONDA CHAI, 1 μεγάλο κομπρεσσόρ αέρα, ανυψωτικό επαγγελματικό κρίκο αυτοκινήτων και διάφορα άλλα.

Οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές μπορούν να επιθεωρήσουν όλα τα αντικείμενα που βρίσκονται στο χώρο της Χονδρικής Αγοράς & Κεντρική Αποθήκη Δήμου Λεμεσού, Οδός Αγοράς 1, στη βιομηχανική περιοχή Ύψωνα, από Δευτέρα 11/11 μέχρι Τετάρτη 13/11/24 μεταξύ 8:00πμ - 1:00πμ καθώς και το πρωί του Πλειστηριασμού μεταξύ 8-9:30πμ ΜΟΝΟ.

Για περισσότερες πληροφορίες και καταλόγους απευθύνεστε στους Δημοπράτες: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΤΔ
Τ. Παπαδόπουλου 6, Άγιος Δομέτιος, Λευκωσία
Τηλ.: 99639733, 22778751

Επιδότηση για ανακαίνιση και μίσθωση ακινήτου

Κίνητρα για να ανοίξουν χιλιάδες κλειστά σπίτια – Ποιοι και υπό ποιες προϋποθέσεις μπορούν να λάβουν ενίσχυση έως €13.500

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Τη δυνατότητα να ανακαινίσουν με επιδότηση τα σπίτια τους και μετά να τα μισθώσουν έχουν χιλιάδες ιδιοκτήτες ακινήτων. Μεγαλύτερο όφελος όμως θα έχουν οι ιδιοκτήτες ακινήτων που έχουν κλειστά τα ακίνητά τους καθώς μπορούν να κερδίσουν τόσο από το πρόγραμμα «Ανακαινίζω - Νοικιάζω» όσο και από την τριετή απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος.

Υπολογίζεται ότι περισσότερα από 250.000 ακίνητα που είναι κλειστά χρήζουν ανακαίνισης και οι ιδιοκτήτες μπορούν να επωφεληθούν από τις αλλαγές που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προκειμένου να τα «ρίξουν» στην αγορά.

Από τον Ιανουάριο του 2025 το πρόγραμμα «Ανακαινίζω - Νοικιάζω» βελτιώνεται και μπορούν να

Υπολογίζεται ότι περισσότερα από 250.000 ακίνητα που είναι κλειστά χρήζουν ανακαίνισης.

κάνουν χρήση του προγράμματος ιδιοκτήτες ή επικαρπωτές ακινήτων εφόσον:

α) Διαθέτουν την κυριότητα ή την επικαρπία του ακινήτου κατά ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 50%.

β) Το ακίνητο έχει έκταση έως 100 τετραγωνικά μέτρα και βρίσκεται σε οικιστική περιοχή.

γ) Έχουν ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο, πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα που δεν υπερβαίνει τις 40.000 ευρώ και διαθέτουν ακίνητη περιουσία, της οποίας η συνολική αξία δεν υπερβαίνει το

Σχετικά με τα κλειστά ακίνητα η διάταξη προβλέπει ότι για τους 36 πρώτους μήνες μετά τον μήνα κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως 120 τετραγωνικών μέτρων.

ποσό των 300.000 ευρώ.

δ) Το ακίνητο δεν έχει δηλωθεί ως πρώτη κατοικία, δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο και δηλώνεται ως κενό στο έντυπο Ε2 που συνοδεύει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος των τριών τελευταίων ετών.

Όσοι ενταχθούν στο πρόγραμμα «Ανακαινίζω - Νοικιάζω» επιδοτούνται μέχρι 13.500 ευρώ για δαπάνες επισκευής και ανακαίνισης επί του ακινήτου τους, που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα υλικά και τις εργασίες.

Η επιδότηση ανέρχεται στο 60% των δαπανών και χορηγείται υπό τις εξής προϋποθέσεις, οι οποί-

ες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά:

α) Τα σχετικά τιμολόγια να εξοφλούνται ηλεκτρονικά.

β) Μετά την ανακαίνιση να προχωρούν οι ιδιοκτήτες σε εκμίσθωση του ακινήτου, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών.

Σχετικά με τα κλειστά ακίνητα η διάταξη προβλέπει ότι για τους 36 πρώτους μήνες μετά τον μήνα κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως 120 τετραγωνικά μέτρα, εφόσον:

α) Το εισόδημα προέρχεται από

σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2025.

β) Η εκμισθούμενη κατοικία κατά τα φορολογικά έτη 2022, 2023 και, αν η μίσθωση καταρτίζεται το 2025, κατά το φορολογικό έτος 2024:

– Έχει δηλωθεί στην εφορία ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε ως δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή, ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο, ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2).

– Έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση και οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη φορολογική διοίκηση.

γ) Ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη φορολογική διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακινήτων περιουσίας για το ακίνητο κατά το έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου.

Αν εντός των τριών ετών το ακίνητο ξενοικιαστεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό δεν μισθώνεται ή

στην περίπτωση που διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης.

Σημειώνεται ότι η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν υποβληθεί έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου. Επί της ουσίας δεν γίνονται δεκτές τροποποιητικές δηλώσεις.

Βραχυχρόνιες μισθώσεις

«Παγώνουν» από τον Ιανουάριο του 2025 οι άδειες διάθεσης νέων κατοικιών για βραχυχρόνια μίσθωση στο κέντρο της Αθήνας. Σε όσους παραβιάσουν τη νομοθεσία θα επιβάλλεται πρόστιμο που μπορεί να φθάσει τις 40.000 ευρώ. Ειδικότερα προβλέπονται τα εξής:

- Αναστολή διάθεσης νέων κατοικιών στην 1η, τη 2η και την 3η Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Αθηναίων για βραχυχρόνια μίσθωση για ένα έτος. Συγκεκριμένα, από την 1η Ιανουαρίου 2025 έως την 31η Δεκεμβρίου 2025 δεν επιτρέπεται η εγγραφή στο Μητρώο Ακινήτων Βραχυχρόνιας Διαμονής για ακίνητα που βρίσκονται στην 1η, τη 2η και την 3η Δημοτική Κοινότητα του Δήμου Αθηναίων.

- Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προβλέπεται πρόστιμο ίσο με το 50% του εισοδήματος που αποκτάται από βραχυχρόνια μίσθωση από την 1η Ιανουαρίου 2025 και μέχρι τον έλεγχο, που δεν είναι κατώτερο από 20.000 ευρώ. Σε περίπτωση νέας παράβασης εντός του ίδιου φορολογικού έτους, επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το ποσό των εισπραχθέντων μισθωμάτων που δεν είναι κατώτερο από 40.000 ευρώ.

Ελκυστική η Αθήνα για επενδύσεις σε εναλλακτικές κατηγορίες ακινήτων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Ευνοϊκές για την ελληνική αγορά κρίνονται η συγκυρία και η τάση που καταγράφεται διεθνώς για την τοποθέτηση περισσότερων κεφαλαίων σε εναλλακτικές κατηγορίες επενδύσεων ακινήτων. Αυτό είναι ένα από τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την τελευταία ετήσια έρευνα για τις επενδυτικές προοπτικές του τομέα των ακινήτων το 2025, Emerging Trends in Real Estate, που πραγματοποιεί η PwC για λογαριασμό του Urban Land Institute (ULI).

Με βάση τα φετινά ευρήματα, η Αθήνα κερδίζει μια θέση στην πανευρωπαϊκή κατάταξη και βρίσκεται πλέον στην 22η θέση, επί συνόλου 30 πόλεων που εξετάζονται στην έρευνα. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια η βαθμολογία κάθε αγοράς στην τε-

Μεγάλες δυνατότητες για data centers, φοιτητικές κατοικίες και logistics.

λική κατάταξη καθορίζεται και με βάση το μέγεθός της, η θέση της Αθήνας κρίνεται ικανοποιητική.

Ο λόγος είναι ασφαλώς ότι η ελληνική αγορά προσφέρει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης σε τομείς μεγάλου επενδυτικού ενδιαφέροντος διεθνώς, όπως είναι τα data centers, οι φοιτητικές κατοικίες, τα logistics και ασφαλώς οι κατοικίες προς εκμίσθωση, διαμερίσματα για συγκατοίκηση (co-

Σύμφωνα με την ανάλυση της Apto, η στρατηγική θέση της Ελλάδας την καθιστά ελκυστικό κόμβο για υπηρεσίες cloud. Σημαντικό πλεονέκτημα της χώρας είναι και η πρόσβαση σε πλεόνασμα ενέργειας από ΑΠΕ (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), που αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για τα data centers προκειμένου να μειώσουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

living) και τα εξυπηρετούμενα διαμερίσματα.

Όλες αυτές οι κατηγορίες επενδύσεων βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα του επενδυτικού ενδιαφέροντος, έχοντας ξεπεράσει κατά πολύ άλλες «παραδοσιακές» κατηγορίες, όπως τα γραφεία, τα εμπορικά κέντρα ή ακόμη και τα ξενοδοχεία, που βρίσκονται πλέον πολύ χαμηλά στη σχετική λίστα.

Όπως αναφέρεται στη φετινή

έκθεση, παρότι για πολλούς επενδυτές το μέγεθος και η ρευστότητα μιας αγοράς είναι πρωτεύουσας σημασίας (κάτι που δεν ευνοεί χώρες όπως η Ελλάδα), για άλλους επενδυτές η στροφή σε εναλλακτικές κατηγορίες επενδύσεων ακινήτων, που προσφέρουν μεγαλύτερη προοπτική ανόδου και ανάπτυξης, αποτελεί κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής που ακολουθούν. Παράλληλα, τα ακίνητα αυτής της

κατηγορίας θεωρείται ότι ταιριάζουν καλύτερα σε ό,τι αφορά την ευθυγράμμιση με τις νόρμες του ESG και ειδικά στο σκέλος της κοινωνικής αλλά και της περιβαλλοντικής επίπτωσης.

«Τα data centres εξακολουθούν να είναι στην κορυφή, για ευνοήτους λόγους. Η ανάπτυξη τους όμως δεν είναι εύκολη υπόθεση λόγω του μεγάλου ενεργειακού φορτίου που απαιτείται. Ωστόσο,

κάποιες περιοχές αναδεικνύονται φυσικοί πρωταθλητές λόγω διαθέσιμης ενέργειας από ΑΠΕ, ύπαρξης δικτύων οπτικών ινών, αλλά και της εγγύτητας με μεγάλα πληθυσμιακά κέντρα (για παράδειγμα, οι χώρες της Νότιας Ευρώπης που βρίσκονται κοντά στην Αφρική και τη Μέση Ανατολή)», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Τάσος Κοτζαναστάσης, εκτελεστικό μέλος της παγκόσμιας διοικούσας επιτροπής του ULI και πρόεδρος του συμβουλίου τεχνολογίας του ευρωπαϊκού σκέλους του ULI.

Σύμφωνα με τον ίδιο, η Αθήνα εξακολουθεί να είναι μια «επαρκής» αγορά για επενδύσεις, όπου η οικονομική δραστηριότητα είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου τοπική και δη με μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Δεν έχει τον εξωστρεφή χαρακτήρα άλλων πόλεων (π.χ. Λισαβόνα), δεν ελκύει διεθνείς χρήστες ακινήτων και έτσι δεν μπορούν να υποστηριχθούν περισσότερη ανάπτυξη ακινήτων, ρευστότητα και μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον.

Πάντως, ειδικά στον τομέα των data centers, των logistics και εσχάτως και των εξυπηρετούμενων διαμερισμάτων (όπου δηλαδή παρέχονται και υπηρεσίες φιλοξενίας) έχουν προωθηθεί σημαντικές επενδύσεις. Η σημαντικότερη αφορά το σχέδιο του 1 δισ. ευρώ από το σχήμα των Dromeus Capital και στην Apto, το «όχημα» της PIMCO στον τομέα των data centers. Το έργο, που ανακοινώθηκε πριν από ένα μήνα, αφορά ένα συγκρότημα από τρία data centers (κέντρα επεξεργασίας μεγάλου όγκου δεδομένων), συνολικής δυναμικότητας 80 MVA (περί τα 80 MW). Μάλιστα

είναι χαρακτηριστικό ότι η έκταση που έχει αποκτηθεί γι' αυτόν τον σκοπό στα Σπάτα απέχει μόλις λίγα μέτρα από την αντίστοιχη επένδυση που προωθεί η Microsoft.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Apto, η στρατηγική της Ελλάδας την καθιστά ελκυστικό κόμβο για υπηρεσίες cloud, ακόμη και στην εγχώρια αγορά όπου η υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών επιταχύνεται, ενώ υφίσταται κι ένα δυναμικό οικοσύστημα νεοφυών εταιρειών. Σημαντικό πλεονέκτημα της Ελλάδας είναι ασφαλώς και η πρόσβαση σε πλεόνασμα ενέργειας από ΑΠΕ (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), που αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για τα data centers προκειμένου να μειώσουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

Αντίστοιχα, με βάση πρόσφατη ανάλυση της επιτροπής logistics του Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια του φετινού 10μήνου ισχυρές πολυεθνικές εμπορικές επιχειρήσεις ανακοίνωσαν την ανάπτυξη νέων αποθηκών, κυρίως στη Δυτική Αττική, δυναμικότητας άνω των 200.000 τ.μ. Την ίδια στιγμή, στην τελική ευθεία βρίσκεται η ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων όπως το Θρίασιο, με δυναμική 250.000 τ.μ. στεγασμένων αποθηκών, ενώ στη φάση του διαγωνισμού ανάδειξης επενδυτή βρίσκονται στην Αθήνα το επιχειρηματικό πάρκο Φυλής που θα φιλοξενήσει τα πρακτορεία εσωτερικών μεταφορών και στη Θεσσαλονίκη το επιχειρηματικό πάρκο Γκόνου. Σε ό,τι αφορά το ύψος των επενδύσεων, αναμένεται να ξεπεράσουν σε σύνολο το 1 δισ. ευρώ.

Η **αφίσα** για τη συναυλία της Ελληνικής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων, με τη φωτογραφία του Διονύση Γραμμένου στην είσοδο του Carnegie Hall . Ο ιστορικός συναυλιακός χώρος ξεχειλίζει από Ελλάδα.

Κατέκτησαν το Μανχάταν

Η «Κ» βρέθηκε στο ντεμπούτο της Ελληνικής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων στο Carnegie Hall της Νέας Υόρκης

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Αν το προηγούμενο Σαββατοκύριακο είχατε λόγους να βρεθείτε στη Νέα Υόρκη τότε θα αντικρίζατε, ως γνωστόν, μια πόλη εκθαμβωτική, γεμάτη ενέργεια και ερεθίσματα, μια πόλη που από τη θορυβώδη Τάιμς Σκουέρ μέχρι το χαλαρό Λόουερ Ιστ Σάιντ «ποτέ δεν κοιμάται». Θα αντιλαμβανόσασταν επίσης ότι το προεκλογικό κλίμα εκείνων των ημερών ήταν μάλλον επιφανειακά ήπιο, καθώς εκτός από τα αστεία φιγουρίνια του Ντόναλντ Τραμπ ή τα αθώα καπελάκια της Κάμαλα Χάρις στα τουριστικά είδη, συναντούσε κανείς και οργισμένους Νεοϋορκέζους που περνούσαν κάτω από τον Trump Tower στην 5η Λεωφόρο, υψώνοντας το μεσαίο δάχτυλο, ή αυτόκλητους κήρυκες που καλούσαν τον κόσμο να προσευχηθεί για τα παιδιά του.

Συνέβαινε όμως και κάτι ακόμη στο «Μεγάλο Μήλο» την πρώτη Κυριακή του Νοεμβρίου. Ίσως το υποψιάστηκαν οι επιβάτες της πτήσης EK209, όταν πολλοί νεαροί και νεαρές επιβιβάστηκαν κουβαλώντας θήκες σε σχήμα βιολοντσέλου ή τούμπας. Το έμαθαν επίσης οι υπάλληλοι στον έλεγχο διαβατηρίων στο Νιου Τζέρσεϊ, όταν στην ερώτησή «τι περιέχουν οι αποσκευές σας;», πήραν απαντήσεις όπως «ένα βιολί» ή «μια τρομπέτα». Και λογικά το είχαν σημειώσει στην ατζέντα τους όσοι Νεοϋορκέζοι γνώριζαν ακριβώς τι δουλειά θα είχαν αν θα μπορούσαν να εξασκηθούν τους δακτυλισμούς μιας μουσικής σύνθεσης ή αναρωτιούνταν αν θα μπορούσαν να ελαφρυνθούν στο ξενοδοχείο τους. Το εισιτήριο του Carnegie Hall το έγραφε καθαρά: το βράδυ της 3ης Νοεμ-

βρίου είχε το ντεμπούτο της στον εμβληματικό συναυλιακό χώρο η Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων (ΕΛΣΟΝ), με μαέστρο τον ιδρυτή και καλλιτεχνικό διευθυντή της, Διονύση Γραμμένο.

Ομογενείς από παντού!

Ντυμένοι στα φθινοπωρινά τους, οι θεατές στη γεμάτη πλατεία και τα θεωρεία του Stern Auditorium είχαν συγκεντρωθεί οι περισσότεροι από νωρίς. «Τι κάνεις αγόρι μου, καλά είσαι; Nice to see you!», έλεγε μια κυρία σε έναν νεαρό, ενώ μια άλλη Ελληνοαμερικανή εξηγούσε ότι είχε έρθει με τις αντιπές της, τον γιο της και τη νύφη της. Παίρνοντας τον λόγο ο Νικ Αλέξος, μέλος της επιτροπής

Ο Διονύσης Γραμμένος δινύθνε με πάθος τους νεαρούς μουσικούς, οι οποίοι χειροκροτήθηκαν θερμά από το κοινό και επέστρεψαν στη σκηνή για τρία ανκόρ.

του οργανισμού Hellenic Initiative (εκ των υποστηρικτών της συναυλίας, μαζί με την Aletheia Advisory Partners κ.ά.) σημείωνε ότι στο κοινό βρίσκονταν μεταξύ άλλων ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος και η πρόεδρος της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη Ιφιγένεια Καναρά, ενώ ανέφερε συνοπτικά και το πρόγραμμα της βραδιάς: θα ακουγόταν το έργο «Rewind» της Βρετανίδας συνθέτριας Άννα Κλάιν (που βρισκόταν επίσης στο κοινό), μια επιλογή από τους «Ελληνικούς χορούς» του Νίκου Σκαλκώτα (που είχαν κάνει την αμερικανική τους πρεμιέρα στο Carnegie Hall 70 χρόνια πριν, με τη Φιλαρμονική της Νέας Υόρκης υπό τον Δημήτρη Μπτρόπουλο), καθώς και τους «Συμφωνικούς χορούς» από το West Side Story του

Ο **Διονύσης Γραμμένος**, ο οποίος στάθηκε περίφημο στο πόντιο όπου κάποτε στέκονταν ο Λέοναρντ Μπέρνσταϊν και ο Δημήτρης Μπτρόπουλος, μόνο καλά λόγια είχε να πει για τα μέλη της ορχήστρας. «Είναι οι καλύτεροι Έλληνες νέοι μουσικοί και ναι, έχω εμπιστοσύνη στο ταλέντο και τις ικανότητές τους», τόνισε μιλώντας στην «Κ».

Λέοναρντ Μπέρνσταϊν. «Όμως, το πραγματικό αριστούργημα», έλεγε, «είναι η ίδια η Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων».

Δεν είχε άδικο. Στο «Rewind», έργο πολύπλευρο παρά τη μικρή του διάρκεια, ένιωθε κανείς ότι οι ιδιαιτερότητές του έχουν γίνει κυματισμούς της μουσικής. Στους ΕΛΣΟΝ και αποδίδονται στο έπακρο. Στους «Ελληνικούς χορούς», με τις επίσης πολλές απαιτήσεις, οι μουσικοί, ζεσταμένοι πλέον, έπαιζαν τόσο με το πάθος της νιότης όσο και με τη σοβαρότητα του επαγγελματία, άλλοτε κοιτάζοντας τον μαέστρο στα μάτια και άλλοτε αφήνοντας το σώμα τους στους κυματισμούς της μουσικής. Στους ζωνρούς, γεμάτους με διαφορετικά χροιάματα «Συμφωνικούς χορούς» του Μπέρνσταϊν, η ορχή-

στρα το απολάμβανε, χωρίς να χάνει την ευαισθησία της στα πιο λυρικά μέρη. «Εφταίγε» βέβαια και ο Διονύσης Γραμμένος, που διηύθυνε με πάθος και με πλήρη έλεγχο των λεπτομερειών εντός και εκτός παρτιτούρας, αλλά και με εμπιστοσύνη στα μέλη της ΕΛΣΟΝ. Το τέλος τον βρήκε να σπκώνει με νεύματα επιβράβευσης κάθε μουσικό, ενώ το κοινό επευφημούσε και χειροκροτούσε όρθιο, με όσο ενθουσιασμό χρειαζόταν, ώστε η ορχήστρα να επιστρέψει για τρία τελικά ανκόρ. Το πρώτο ήταν το «Candide» του Μπέρνσταϊν. Το δεύτερο, το «Danz n No. 2», του Άρτουρ Μάρκες. Και στο τρίτο, την «Ομορφη πόλη» του Θεοδωράκη, που αποδόθηκε χορωδιακά, κάποιοι δεν μπόρεσαν να συγκρατήσουν τα δάκρυά τους.

«Με εξέπληξαν! Ενώσα το πάθος τους. Είναι πολύ σπάνιο να γίνονται τρία ανκόρ», σχολίαζε μετά το πέρας της συναυλίας ο Ρίταρντ Ζανγκ από το Σαν Φρανσίσκο, που επισκέπτεται το Carnegie Hall όποτε μπορεί, ανεξαρτήτως συναυλίας. «Με προσκάλεσαν οι συγγενείς μου, που έχουν ελληνικές ρίζες και ενώ δεν ήξερα τι θα ακούσω, είμαι κατευχριστημένη – η ορχήστρα είναι θαυμάσια και οι μουσικοί τόσο ταλαντούχοι», σχολίαζε η Ελίζαμπεθ Μπούλερ. Και η Βιολέτα Καψάλιν-Μπούλερ, που είχε ταξιδέψει από το Ιλινόι, θυμόταν, με αφορμή τους «Ελληνικούς χορούς» του Σκαλκώτα, τους παραδοσιακούς χορούς που διδασκόταν στο ελληνικό σχολείο του

νο ότι «στο ίδιο μέρος έχουν παίξει ονόματα όπως ο Τσαϊκόφσκι ή ο Μάλερ», ενώ η ομότεχνή του Στεφάνια Χασάπη εξηγούσε ότι η ακουστική της αίθουσας «ήταν φοβερή, σαν να παίζουμε μουσική δωματίου, μπορούσα να ακούω κάθε μιλώντας για την ίδια τη Νέα Υόρκη έκανε λόγο για μια πόλη «απίστευτη». Και ο τσελίστας Χρήστος Χατζηναθανάη αναφέρθηκε στο «κρέος» της ορχήστρας «να αναδείξει τον ελληνισμό σε μέρη που, με όρους κλασικής μουσικής, δεν φτάνει συχνά».

«Μυθικός χώρος»

Και ο αρχιμουσικός; «Θα έλεγα πως απολαμβάνει πρωτίστως την ιστορία του χώρου, τον μύθο του Carnegie Hall. Το πρώτο πράγμα που αντικρίζει κανείς μπαίνοντας στη σουίτα –στο καμαρίνι– του μαέστρου είναι οι φωτογραφίες όλων των μεγάλων που πέρασαν από εκεί, από τον Στοκόλμς έως τον Ζελ. Είναι επίσης ιδιαίτερο το συναίσθημα του να διευθύνεις τη μουσική του Μπέρνσταϊν επάνω στο ίδιο ακριβώς πόντιο που δινύθνε κι εκείνος. Και είναι μεγάλη στιγμή το να νιώθεις ότι δημιουργείς μέσα στον χώρο που καθόρισε τη μουσική ιστορία της Αμερικής, και όχι μόνο, τα τελευταία περίπου 130 χρόνια», λέει στην «Κ» ο Διονύσης Γραμμένος.

Τι περιλαμβάνει η συνέχεια της ΕΛΣΟΝ; «Μπορώ με βεβαιότητα να πω ότι αυτά που θα επακολουθήσουν θα σας εκπλήξουν», καταλήγει ο μαέστρος. «Είναι οι καλύτεροι Έλληνες νέοι μουσικοί και ναι, έχω εμπιστοσύνη στο ταλέντο και τις ικανότητές τους. Όλοι τους βρίσκονται εκεί για έναν και μόνο λόγο: για να ξεπεράσουν τα καλλιτεχνικά τους όρια, για να ανακαλύψουν νέα έργα και για να βάλουν ακόμη πιο ψηλά τον πήχυ στην κάθε τους εμφάνιση».

Η ΕΛΣΟΝ ερμηνεύσε έργα Σκαλκώτα, Μπέρνσταϊν, Κλάιν και έκλεισε με την «Ομορφη πόλη» του Μίκη Θεοδωράκη, που έφερε δάκρυα στα μάτια των θεατών.

Αγίου Γεωργίου στο Σικάγο. «Τα βήματα πήγαιναν κάπως έτσι: ένα, δύο και τρία και τέσσερα», έλεγε. «Μαθαίναμε τόσο ωραία πράγματα σε εκείνο το σχολείο. Και αυτοί οι νέοι μάς έδειξαν πόσα έχουμε κατορθώσει ως Έλληνες, πώς μέσα από τις δυσκολίες δημιουργούμε κάτι όμορφο».

Το ευχαριστήθηκαν και οι μουσικοί; «Το Carnegie Hall ήταν σαν άπιαστο όνειρο», μας έλεγε στο ταξίδι της επιστροφής ο βιολιστής Σταύρος Σαμαράς, ενώ ο φαγκοτίστας Ανδρέας Ανθόπουλος ομολογούσε αστεειυόμενος ότι «ήταν δύσκολο να συνειδητοποιήσω ότι ξαφνικά ήμαστε εκεί και παίζαμε, με κοινό από κάτω». Ο βιολιστής Χάρης Χαβέλος έκανε λόγο για «συναρπαστική», «αξέχαστη» εμπειρία, ειδικά με δεδομέ-

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

10.11 - 16.11.24

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

«The Trust Fall»

Η κοινότητα αγώνα αιφρα διοργανώνει στον κινηματογράφο Πάνθεον την προβολή της ταινίας «The Trust Fall», του ντοκιμαντέρ για τη ζωή του Τζουλιάν Ασάντζ, σε σκηνοθεσία και σενάριο Kym Staton. Το ντοκιμαντέρ εξιστορεί την εμπειρία του ιδρυτή της ιστοσελίδας WikiLeaks, που είχε ταρακουνήσει τον κόσμο της ενημέρωσης το 2010, διαρρέοντας απόρρητα έγγραφα αλλά και οπτικοακουστικό υλικό για εγκλήματα πολέμου των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων σε Ιράκ και Αφγανιστάν. Προβολές Κυριακή 10 Νοεμβρίου και Τρίτη 12 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πάνθεον, Διαγόρου 29, Λευκωσία. **Προώληση εισιτηρίων στο pantheon-theatre.com**

ΘΕΑΤΡΟ

«Nachtland» στη Νέα Σκηνή

Ξεκίνησαν οι παραστάσεις της Νέας Σκηνής «Nachtland» του Μάριους φον Μάγκενμπουργκ, σε σκηνοθεσία Αθηνάς Ξεvidού. Το «Nachtland», γραμμένο το 2022 από τον διεθνώς αναγνωρισμένο Γερμανό συγγραφέα Μάριους φον Μάγκενμπουργκ, είναι μια πνευματώδης κωμωδία, προκλητική και ειρωνική· ένα τολμηρό σχόλιο για τις γκρίζες ζώνες του παρελθόντος, τις καταβολές και τα κληροδοτήματά μας, για την παραποίηση της Ιστορίας, τον κόσμο της τέχνης και το χρήμα. Δύο αδέρφια, με αφορμή τον πρόσφατο θάνατο του πατέρα τους, συναντιούνται στο πατρικό τους για να κλείσουν διάφορες εκκρεμότητες.

Ενώ τακτοποιούν το σπίτι και κοσκινίζουν τα της κληρονομιάς, ανακαλύπτουν μια υδατογραφία στη σοφίτα. Μια δραματική συγκυρία πυροδοτεί μια σειρά από ηθικά ερωτήματα και διλήμματα, που με τη σειρά τους οδηγούν σε επισφαλή συμπεράσματα και διφορούμενες αποφάσεις. Παίζουν οι: Χρήστος Γκρόζος, Έλενα Καλλινίκου, Κρίστη Παπαδοπούλου, Αλέξανδρος Παρίσης, Χριστίνα Παυλίδου. Παραστάσεις: Λευκωσία, Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή κάθε Παρασκευή, Σάββατο στις 8:00 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. **Πληροφορίες, τηλέφωνο 77772717, www.thoc.org.cy**

ΧΟΡΟΣ

«White. Noise»

Το χορογραφικό σόλο έργο «White. Noise» του Παναγιώτη Τοφή θα παρουσιαστεί στην Πλατφόρμα Χορογραφίας Κύπρου. Το έργο περιγράφεται ως έξης: «Εδώ. Τίποτα. Ησυχία. Είναι... Σπάνιο. Πιστεύω. Σε αυτά. Μικρά πράγματα. Ακου. Κανένα πλαίσιο. Άδειο. Σάρκα. Ένα σώμα. Θρυμματισμένο. Μια σκηνή. Εκεί. Κοίτα. Διαφανές. Ένα αντικείμενο. Μια σκηνή. Εμφανίζεται. Χωριστά. Κανείς. Ένας ψιθύρος. Ακου. Διαγράφεται. Επιπλέει. Εξαφανίζεται. Είναι _ Σπάνιο. Όταν ξεφεύγει από το πεπρωμένο του». Ο Παναγιώτης Τοφή μέσω της χορογραφικής έρευνας του επικεντρώνεται σε θεματικές απόκρυψης, απόσυρσης και διαγραφής. Χορογραφία: Παναγιώτης Τοφή. Ερμηνεία Δαμιανός Άγγελος Ευσταθίου. Μουσική Σύνθεση: Ανδρέας Οικονομίδης. Φωνή/Αφήγηση: Anthony Παπαμιχαήλ. Παρασκευή 15 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, πλατεία Ηρώων. **Πληροφορίες και εισιτήρια: 7777745, www.rialto.com.cy**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Το ελληνικό
σινεμά αλλάζει

Τι θέματα απασχολούν τον ελληνικό κινηματογράφο την τρίτη δεκαετία του 21ου αιώνα που διανύουμε; Προς τα πού είναι στραμμένο το βλέμμα των δημιουργών, τι αναζητούν αισθητικά, τι τους απασχολεί; Σήμερα ολοκληρώνεται το 65ο Διεθνές Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, στο οποίο προβλήθηκε και ένα μέρος της ελληνικής παραγωγής (22 συνολικά μεγάλου μήκους, 18 σε πρώτη προβολή). Αφορμή για μια αποτίμηση, όχι κριτική. Μια περιορισμένη περιήγηση στο σύμπαν των Ελλήνων σκηνοθετών θα επιχειρήσουμε, μερικές σκόρπιες σκέψεις, έχοντας παρακολουθήσει κάποιες από τις συμμετοχές.

Τα αστικά τοπία διαδέχονται περίκωρα, χωριά και φύση, η σκόνη του «δθθεν» μοιάζει να απομακρύνεται, οι (νέοι) σκηνοθέτες να εκτιθενται στον κίνδυνο να αφηγηθούν μια ιστορία, περισσότερο ή λιγότερο καλογραμμένη. Η διάρκεια των ταινιών είναι στο πλαίσιο των αντοχών του σύγχρονου θεατή, η τεχνική αρτιότητα αισθητή, όπως και η πλαισίωση από μια πολύ ικανή γενιά παραγωγών. Στο τεχνικό επίπεδο το ταλέντο περισσεύει. Όπως και στις ερμηνείες. Ξεχωρίζουν ο Ακύλλας Καραζήσης, ο Μάκης Παπαδημητρίου, η Μαρία Καλλιμάνη, η Έλενα Τοπαλίδου, από τους καταξιωμένους ηθοποιούς, που συνδέουν το όνομά τους τόσο με το θέατρο όσο και τον κινηματογράφο. Αλλά και πρόσωπα νεότερα, πρωτοεμφανιζόμενοι, ορισμένοι ερασιτέχνες, κάποιοι ήδη δοκιμασμένοι και επιτυχημένοι. Δύσκολα, γενικώς, θα διέκρινε κανείς αδυναμίες στο υποκριτικό μέρος. Κι εδώ, το ταλέντο περισσεύει.

Υπάρχει μια αίσθηση του μέτρου ακόμη κι όταν το αποτέλεσμα είναι άνισο ή ο σκηνοθέτης αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στις προθέσεις του.

Το πιο αδύναμο σκέλος εξακολουθεί να είναι και η ραχοκοκαλιά: το σενάριο. Οι συνεργασίες όμως (με ξένους σεναριογράφους, με ειδικά προγράμματα) έχουν βελτιώσει και το περιεχόμενο και τους διαλόγους. Υπάρχει μια αίσθηση του μέτρου ακόμη κι όταν το αποτέλεσμα είναι άνισο ή ο σκηνοθέτης αποτυγχάνει να ανταποκριθεί στις προθέσεις του.

Όλα καλά, λοιπόν; Όχι ακριβώς. Ενίοτε, οι φιλοδοξίες ξεπερνούν τις δυνατότητες· όχι τόσο οικονομικές όσο επιθυμιών. Η μίμηση τεχνικής ή στυλ, η επηροή όταν δεν είναι ενσωματωμένη, ζυμωμένη, αλλά το «δάνειο» είναι τόσο ευδιάκριτο που... υπερχειλίζει. Ίσως η εποχή προσθέτει κι ένα επιπλέον βάρος: την αισθητική των πλατφορμών. Ταινίες συγκεκριμένου ύψους και κοπής που στοχεύουν να αγοραστούν από συνδρομητικές, τηλεοπτικές ή streaming πλατφόρμες. Αλλάζει το σινεμά διεθνώς και το ελληνικό δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση.

Όταν η σκηνοθετική επιδεξιότητα συναντάει την κοινωνική πραγματικότητα, τότε η ταινία ολοκληρώνεται παρά τις όποιες ατέλειες. Ενδεικτικά, αναφέρουμε το «Κρέας» του Δημήτρη Νάκου (μία από τις τρεις ελληνικές συμμετοχές στο διεθνές διαγωνιστικό πρόγραμμα) και το «Υποπόλις» του Βλαντιμίρ Σούμπονιτς (στην ενότητα «Ξεπερνώντας τα σύνορα», με ταινίες ελληνικού ενδιαφέροντος, γυρισμένες στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό). Στην πρώτη, στο επίκεντρο είναι ένας κτηνοτρόφος/κρεοπώλης σε χωριό, η τριμελής οικογένειά του και ένας νεαρός από την Αλβανία, που τον έχουν σαν γιο τους. Ένας φόνος βάζει στον ξένο, ως αυτόπτη μάρτυρα, ένα ηθικό δίλημμα. Στη δεύτερη, δύο μετανάστες (ένας από την Αφρική και ένας από τη Ρωσία) δισταυρώνονται με εντελώς διαφορετικές όψεις της ελληνικής πραγματικότητας: την άσηχη, κοινωνικά ανακουφιστική και τη ρατσιστική, γεμάτη από φόβο και μίσος. Και οι δύο σκηνοθέτες φωτίζουν πρόσωπα και σχέσεις, αδιέξοδα, εγκλωβισμένες ζωές, μοναξιά, ανάγκη για επιβίωση και υποκρισία, με ακρίβεια, ρεαλισμό και αποχρώσεις. Δέροντας τους ανθρώπους με τους τύπους, τα συναισθήματα με την ιστορία που αφηγούνται. Αντιπαραβάλλοντας την τοξικότητα με τη στιβαρότητα, την αλήθεια με την υποκρισία.

Ή, για να δανειστούμε μια φράση από την ταινία του Γιάννη Βεσλεμέ, σκηνοθέτη με τη δική του, ξεχωριστή και πρωτότυπη υπογραφή, «Αγαπούσε τα λουλούδια περισσότερο» (διεθνές διαγωνιστικό): «Κανείς δεν φεύγει από το σπίτι του ποτέ». Το «σπίτι» ως εικόνα του κόσμου μας.

ΕΚΘΕΣΗ

«Raw Materials» του Νίκου Μόσχου

Η γκαλερί Stand in Line παρουσιάζει για πρώτη φορά στο κυπριακό κοινό, την ατομική έκθεση έργων του Έλληνα εικαστικού Νίκου Μόσχου, με τίτλο «Raw Materials». Ο ιστορικός τέχνης, Γιώργος Μυλωνάς, γράφει για τον Νίκο Μόσχο και την έκθεσή του πως ολόκληρο το έργο του Μόσχου ισορροπεί ανάμεσα στο μεταφυσικό και το ρεαλιστικό, είναι έργο περιπλοκό αλλά ελκυστικό, υποκειμενικό αλλά όχι εγωκεντρικό. Οι συνθέσεις του δεν είναι «ευκολοχώνευτες», δεν προορίζονται για τον βιαστικό θεατή. Η ανάγνωση του έργου του θέλει χρόνο, ηρεμία, προσήλωση, η γλώσσα του είναι γεμάτη, πλούσια, ιδιαίτερη, και συχνά απαιτεί προσλαμβάνουσες από τον θεατή. Το μεγάλο του χάρισμα, όμως, είναι ότι μπορεί άνετα να συνο-

μιλεί με το διεθνές κοινό. Ο κ. Μυλωνάς σημειώνει επίσης: Ο χρόνος για τον Μόσχο δεν είναι γραμμικός: το παρόν και το παρελθόν συνυπάρχουν και προκαλούν τη δημιουργία μιας νέας πραγματικότητας. Ο χρόνος θρυμματίζεται, καθίσταται πολυπρισματικός σαν καθρέφτης μέσα στον οποίο τα είδωλα συμπλέκονται, υποβάλλοντας τον θεατή σε πολλαπλά δίκτυα που αποτελούν αλλοιώσεις, φωτεινές παραμορφώσεις του χώρου και το χρόνο με αυτονομία, υλικότητα, με δική τους ζωή. Stand in Line - Art, Μετοχίου 26Α, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Εγκαίνια την Παρασκευή, 15 Νοεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Διάρκεια έως 7 Δεκεμβρίου. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99412000, standinlineartspace@gmail.com**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Κι Εγώ;»

του Αχιλλέα Κουκκίδη

Το Θέατρο Δέντρο παρουσιάζει, μία αλλιώτικη παράσταση με ένα αλλιώτικο κείμενο, βασισμένο σε μια αληθινή ιστορία και μια πραγματική στιγμή, με τίτλο «Κι Εγώ;» του Αχιλλέα Κουκκίδη, σε σκηνοθεσία Κατερίνας Λούρα. Η ιστορία περιστρέφεται γύρω από τον θάνατο, ένα 9χρονο μικρό αγόρι που ζει με τον παππού του, τον οποίο αναγκάζεται να χάσει λόγω ασθένειας. Η ανακίνηση, η αντιμετώπιση, η φιλία και η διαδικασία ενός παιδιού να βρει την παρουσία μέσα στην απουσία, αποτελεί την κύρια πλοκή του έργου. Η πλοκή του αναμένεται να ενεργοποιήσει συναισθήματα, να αφυπνίσει

συνειδήσεις και να κερδίσει τις καρδιές των θεατών ανεξαρτήτου ηλικίας. Επί Σκηνής οι Σταύρος Λούρας, Κατερίνα Λούρα, Κρίστου Χαλαλάμπους, Στέφανος Κασάπης, Νικόλας Κουρουζίδης, Κυριακή Ιακωβίδου και ο μικρός Μαρτίνος Κυριακίδης. Παραστάσεις Κυριακές 10:30 π.μ. έως 1 Δεκεμβρίου. Θέατρο Δέντρο: Ενότητας 44B, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99520835.**

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΥΠΡΟΥ

Επί σκηνής η Vanessa Benelli Mosell

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου υποδέχεται επί σκηνής τη Vanessa Benelli Mosell, μια πιανίστα και μαέστρο με αξιοθαύμαστο ταλέντο. Η εξαιρετική της τέχνη θα ζωντανέψει τα δύο ρομαντικά αριστουργήματα του προγράμματος. Το Κοντσέρτο για πιάνο του Chopin αρ. 2 διαθέτει συγκλονιστικό συναισθηματικό βάθος και εκφραστικό εύρος και αναδεικνύει την ιδιοφυΐα του συνθέτη να συνδυάζει την ποιητική ενδοσκόπηση με τα εκθαμβωτικά πιανιστικά πυροτεχνήματα. Η Συμφωνία του Schumann αρ. 2 γράφτηκε σε μια περίοδο έντονης προσωπικής πάλης και θρίμβου. Αυτό

το διαμάντι του Ρομαντικού ρεπερτορίου αποτελεί απόδειξη της ανθεκτικότητας και του δημιουργικού πνεύματος του Γερμανού συνθέτη. Συνυαλίες Λάρνακα: Πέμπτη 14 Νοεμβρίου - Δημοτικό Θέατρο Γ. Λυκούργος, Λευκωσία: Παρασκευή 15 Νοεμβρίου - Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου, ώρα έναρξης συναυλιών 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22463144info@cyso.org.cy**

ΜΟΝΟΚΑ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Προσεχώς Φοιτητικός Σύλλογος Ινφλουένσερς

Επειδή το ινφλουένσινγκ δεν είναι απλό πράγμα, το ιρλανδικό Southeast Technical University αποφάσισε να ιδρύσει την πρώτη πανεπιστημιακή σχολή.

απολυτήριο λυκείου, ενώ οι υποψήφιοι φοιτητές μάλλον πρέπει να έχουν επιτύχει σε κάποιο είδους εξετάσεις. Σίγουρα χρειάζονται γνώσεις μαθηματικών και μια ιδέα από οικονομικά, αφού το πρόγραμμα σπουδών λέει ότι θα διδάσκονται data analytics και μάρκετινγκ των social media. Βεβαίως θα διδασκονται και μοντάζ, τεχνικές παρουσιάσεων μιας ιστορίας μπροστά στην κάμερα του κινητού και δημιουργική γραφή— αυτό το τελευταίο ίσως χρειαστεί κάποια δεξιότητα στην Έκθεση ή αρκεί η παπαγαλία

στερεοτύπων; Απαραίτητες είναι και οι γνώσεις ψυχολογίας της μάζας, αφού οι ινφλουένσερς πρέπει να γνωρίζουν πώς να χαλιναγωγούν τη δύναμη των social media.

Διαφωνείτε ότι το ίδρυμα από την Ιρλανδία παραδίδει μαθήματα προσαρμοστικότητας στις εξελίξεις στην παγκόσμια αγορά εργασίας; Οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι ο τζίρος των ινφλουένσερς αποτιμάται στα 21 δισ. ευρώ διεθνώς και είναι ιδιαίτερα δυναμικό επιχειρηματικό πεδίο.

Η οικογένειά σου διαμαρτύρεται επειδή είσαι συνεχώς μπροστά στην οθόνη του κινητού τηλεφώνου; Λοιπόν, τώρα είναι η ευκαιρία σου να αξιοποιήσεις δημιουργικά όλον αυτόν τον χρόνο, ώστε να έχεις μια επιτυχημένη και συναρπαστική καριέρα. Πώς; Χρησιμοποιώντας τις ψηφιακές συσκευές σου για να επικοινωνήσεις με εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο και να γίνεις ινφλουένσερ, και μάλιστα να τρελατούς φοιτητές

Πρόκειται για ελεύθερη απόδοση κειμένου του Southeast Technical University, το οποίο αποφάσισε να ιδρύσει την πρώτη διεθνώς πανεπιστημιακή σχολή για ινφλουένσερς και απευθύνεται στους ενδιαφερομένους. Οι σπουδές είναι τετραετούς φοίτησης και οι απόφοιτοι θα λαμβάνουν πτυχίο Bachelor of Arts in Content Creation and Social Media, όπως είναι ο επίσημος τίτλος του.

Οι πανεπιστημιακές σπουδές στο ινφλουένσινγκ ξεβλεύουν τα μύρια νέους που ονειρεύονται να γίνουν ινφλουένσερς αλλά προτιμούν να το κάνουν από τη βολή του καναπέ τους. Καθώς πλέον η επιδραστικότητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης βρήκε θέση στα πανεπιστημιακά αμφιθέατρα, για τις σχετικές σπουδές θα χρειάζεται τουλάχιστον

«Ένα καθαρά εξομολογητικό έργο»

Ο Γιώργος Καλογήρου μιλάει για την παράσταση «Το Αμάρτημα της Μητρός μου» που ανεβάζει η ΕΘΑΛ από τις 19 Νοεμβρίου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Γιώργος Καλογήρου έχει την ευθύνη της μουσικής σύνθεσης και του σχεδιασμού του ηχητικού τοπίου για την παράσταση «Το Αμάρτημα της Μητρός μου» του Γεωργίου Βιζυηνού, που ανεβάζει η ΕΘΑΛ, σε σκηνοθεσία Μαρίας Βρόντη. Ο Γιώργος θα βρισκεται και στη σκηνή, μαζί με τους υπόλοιπους ηθοποιούς, και μιλάει στην «Κ» για την παράσταση και τον ρόλο του ως μουσικού. Ο Γιώργος λέει πως τέτοια κείμενα-διαμάντια όπως αυτό του Βιζυηνού ή τα διηγήματα του Παπαδιαμάντη που ενώ είναι μια απλή γραμμική αφήγηση γεγονότων είναι με τέτοια μαεστρία γραμμένα που σου γεννούν τα ίδια τα κείμενα εικόνες και ατμόσφαιρες με τον τρόπο που περιγράφουν ακόμα και την πιο απλή στιγμή, συνθήκη ή εικόνα.

—Γιώργο, ακολούθησες το κείμενο ή τη σκηνοθετική γραμμή για να δημιουργήσεις το ηχητικό τοπίο της παράστασης;

—Κατά την πρώτη ή και κατά τη δεύτερη ανάγνωση με τους νθοποιούς, όπου η σκηνοθέτις θέτει τα αισθητικά πλαίσια του έργου, γεννιούνται στο μυαλό μου ιδέες με βάση τις οδονγίες που μου δίνονται. Προτείνω κάποιες απ' αυτές και στην πράξη διορθώνουμε, αλλάζουμε, κρατάμε, αφαιρούμε. Λειτουργώ ως συνδημιουργός με τη σκηνοθέτιδα και ταυτόχρονα ως ένας εκ των νθοποιών αλλά με εκφραστικό μέσο τη μουσική. Αυτό βέβαια

«Πάντα έχω μαζί μου μουσικά όργανα που υποθέτω πως θα χρησιμοποιήσω, πάντα έχω μαζί μου ένα πεντάγραμμο, υπολογιστή κ.λπ.» λέει ο μουσικός Γιώργος Καλογήρου και συμπληρώνει πως η μουσική του έργου γεννήθηκε από την αλληλεπίδραση με την υπόλοιπη ομάδα, «πράγμα που για μένα είναι πραγματικά μαγικό».

«Η μουσική του έργου γεννήθηκε από την αλληλεπίδραση με την υπόλοιπη ομάδα, πράγμα που για μένα είναι πραγματικά μαγικό».

προϋποθέτει να είμαι παρών σε όλες τις πρόβες ωσάν να είμαι ηθοποιός γιατί, στην ουσία, η μουσική γράφεται την ώρα της πρόβας. Πάντα έχω μαζί μου μουσικά όργανα που υποθέτω πως θα χρησιμοποιήσω, πάντα έχω μαζί μου ένα πεντάγραμμο, υπολογιστή κ.λπ. Εν ολίγοις η μου-

σική του έργου γεννήθηκε από την αλληλεπίδραση με την υπόλοιπη ομάδα, πράγμα που για μένα είναι πραγματικά μαγικό. Επίσης, τέτοια κείμενα-διαμάντια όπως αυτό του Βιζυνοῦ ἡ τα δισηγήματα του Παπαδιαμάντη που ενώ είναι μια απλή γραμμική αφήρηση γεγονότων είναι με τέτοια μαεστρία γραμμένα που σου γεννούν τα ίδια τα κείμενα εικόνες και ατμόσφαιρες με τον τρόπο που περιγράφουν ακόμα και την πιο απλή στιγμή, συνθήκη ἢ εικόνα.

—Η χρήση αποσπασμάτων από ποιήματα και θρησκευτικών ἠχων πῶς συνδυάζονται με τη δραματουργία της παράστασης;

—Είναι σαν εποπτικό μέσο, κά-
νοντας μια απλή διήγηση ολο-
ζώντανη και ως ένα βαθμό βιω-
ματική. Λειτουργούν επίσης ως
ιντερμέδια ή και ως παραβάσεις.

–Πώς βεβαιώθηκε πως αυτές οι μουσικές προσθήκες δεν θα βαρύνουν την παράσταση;

–Πειθαρχώ στις οδηγίες της σκηνοθέτιδας, αλλά παράλληλα κρίνω το πεπραγμένο ως ακροατής, το βλέπω δηλαδή «από τη θέση του κοινού» και αναλόγως προσαρμόζω αυτό που γράφω, πάντα με τη συμφωνία της γνώμης.

–Η παράσταση αποτελεί σπουδὴ πᾶν ὡς ἐπὶ «τραῦμα», λέτε ἐν τῷ δελτίῳ Τύπου;

μας επιβάλλουν διάφοροι κυρίως ρασοφόροι και λοιποί θεολογούντες για το τι είναι αμαρτία ωθώντας τον κόσμο σε ένα διάβριον αυτομαστίγωμα, είναι ύποπτο, απάνθρωπο και εγκληματικό. Ακόμα και αυτό το «τι θα πει ο κόσμος» που λειτουργούσε και λειτουργεί ως ένας αόρατος και άβυσσος νομοθέτης και δύναστης, φέρει ακεραία την ευθύνη για αμέτρητες συμπαριασμένες ψυχές από ψυχικά τραύματα με ενοχικά σύνδρομα για το σώμα ή ακόμα και για τις φυγαλλέες μας σκέψεις (τους λογισμούς).

—Υπάρχουν λόγια πραγματικής παραμυθίας ή απλώς τυπικοί λόγοι, για ζητήματα όπως της «Μπτέρας» του Βιζυνοπού;

—Δεν μπορούν να υπάρξουν τυπικοί λόγοι, ούτε να πίπτει πέλεκυς αδιακρίτως! Μοναδική γατριεί είναι η Αγάπη και η ενσυναίσθηση — όσο αόριστο και να ακούγεται.

–Performer και μουσικός επί σκηνής, αισθάνεσαι και λίγο ηθοποιός;

—Όπως είπα και πριν, γίνεσαι κομμάτι του Όλου ιδιαιτέρως όταν αυτό που θα δημιουργηθεί ως μουσική γεννηθεί μέσα από τη θεατρική διαδικασία. Πρέπει να αισθανθείς νηοποίοις αλλιώς, να είσαι ξένο σώμα.

 Πληροφορίες: Θέατρο ΕΘΑΛ,
«Το Αμάρτημα της Μητρός
μου», σε σκηνοθεσία/διασκευή
Μαρίνας Βρόντη. Πρεμιέρα 19
Νοεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ.

«Τελικά, έμαθα ελάχιστα πράγματα...»

Μια δημοσίευτη συζήτηση με τον Θανάση Βαλτινό, με μακροσκελείς σιωπές και «φαινομενικά» ανιδιοτελείς συνειρμούς

Του ΝΙΚΟΥ ΑΛΙΑΓΑ

Ο Θανάσης Βαλτινός, συγγραφέας και πρώην πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών, έφυγε αθόρυβα από τη ζωή σε ηλικία 92 ετών. Τον συνάντησα δύο φορές στη ζωή μου, την πρώτη φορά το 1990, στο Παρίσι, στο φεστιβάλ βιβλίου «Journées Européennes» παρά με τον Βασίλη Βασιλικό και τον Γιώργο Χειμωνά. Ήμουν νέος δημοσιογράφος και θαρρώ πως ήμουν κάπως εντυπωσιασμένος από τη στιβαρότητα που εξέπεμπε η παρουσία του, σε συνδυασμό με μια αδιευκρίνιστη λεπτότητα στην κίνησή του και στον λόγο του.

Θυμάμαι πως μιλούσαμε για τις ακτίνες του φωτός σε ένα καφέ κοντά στον Σηκουάνα. Πέρασαν τα χρόνια και πάντα παρακολουθούσα την πορεία του εξ αποστάσεως, όπως πέρασαν και τα βιβλία του από τα χέρια μου, «Μπλε βαθύ, σχεδόν μαύρο», «Θα βρείτε τα οστά μου υπό βροχή», «Σχισμή φωτός» και «Εθισμός στη νικητίνη». Τον ξανα συνάντησα 33 χρόνια αργότερα για να τον φωτογραφίσω χάρη σε μια κοινή μας φίλη, τη Γωγώ Ψαρρά, στο σπίτι του στο Παγκράτι την άνοιξη του 2023. Ο ανελέητος χρόνος είχε περάσει από εκεί, ο συγγραφέας με περίμενε καθισμένος ευλαβικά στην τραπεζαρία φορώντας ένα φαρδύ σακάκι και μια γραβάτα-φουλάρι δεμένη κομψά πάνω από το πουκάμισο. Στον τοίχο, μια φωτογραφία που ήταν φαντάρος με μουστάκι και ένα ζωγραφισμένο πορτρέτο του θυμίζαν άλλη εποχή. Διαισθάνθηκα μια μοναχικότητα και συνάμα μια ενέργεια που με συγκίνησαν. «Μην με βγάλετε ψεύτικο, δεν ξέρω να ποζάρω», μου είπε με μια γλυκιά, σχεδόν παιδική φωνή που δεν ταίριαζε με την ηλικία του. «Μην ανησυχείτε, το φυσικό φως θα τα κάνει όλα», του αποκρίθηκα. «Όλοι αυτό το φως αναζητούμε», είπε χαμογελαστά προσφέροντάς μου ένα ποτήρι νερό και κουλουράκια «τραγανιστά, της γειτονιάς».

Το κείμενο που ακολουθεί δεν αποτελεί αντικείμενο συνέντευξης με την κλασική έννοια του όρου, αλλά μια αυθόρμητη, ελεύθερη συζήτηση μετά τη σύντομη φωτογράφησή μας, με μακροσκελείς σιωπές και «φαινομενικά» ανιδιοτελείς συνειρμούς (γιατί κατά κάποιον περιεργό τρόπο όλα συνδέονται τελικά). Εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή από την ταράτσα του τελευταίου ορόφου όπου διέμενε ο Βαλτινός, ο αττικός ουρανός φαινόταν φουρτουνιασμένος με ασημένιες αποχρώσεις και μολυβένια σύννεφα, ο ηλιοκράτορας είχε αρχίσει την κάθοδό του, και στο βάθος, πάνω στη γραμμή του ορίζοντα, ο Παρθενώνας έλαμπε. Ξαν το αιώνιο κάδρο της ύπαρξής μας, της μοναξιάς μας.

— Με ρωτήσατε «εάν βρήκα το καλό φως στο κάδρο μου». Μήπως τελικά όλα αυτά τα χρόνια αναζητούσατε ένα είδος φωτός μέσα από τη γραφή σας;

— Κοιτάζτε, συμβολικά αυτό γίνεται. Πάντα κάτι γυρεύει κανείς. Μπορεί να είναι ένα είδος φωτός, μπορεί να είναι μια υποψία φωτός, μπορεί να είναι μια μεταφυσική ή συμβολική έννοια φωτός. Πολλά πράγματα. Βεβαίως κάθε φορά δεν μπορεί να ξέρει κανείς τι, γιατί έχει αυτό το μυστήριο. Να έχει τη δική του παρουσία το φως, τη δική του επενέργεια, τη δική του λειτουργικότητα. Δεν ξέρω αν συμφωνείτε σε αυτό. Άλλο φως υπάρχει σε ένα δωμάτιο με δύο, σαν κι εμάς, και άλλο με άλλους τέσσερις. Νομίζω είναι διαφορετικό το φως. Έχει μια ζωντανή, εσωτερική λειτουργία. Οι συμβολικές και ουσιαστικές δυνάμεις που κουβαλάει το φως μπορούν να λειτουργήσουν και σαν καθαρό.

— Μιλούσα και αλληγορικά για το φως, για το εσωτερικό φως

«Άλλο φως υπάρχει σε ένα δωμάτιο με δύο, σαν κι εμάς, και άλλο με άλλους τέσσερις», είχε πει ο Θανάσης Βαλτινός στον Νίκο Αλιάγα. «Νομίζω είναι διαφορετικό το φως. Οι συμβολικές και ουσιαστικές δυνάμεις που κουβαλάει, μπορούν να λειτουργήσουν και σαν καθαρό».

«Πάντα κάτι γυρεύει κανείς. Μπορεί να είναι ένα είδος φωτός, μπορεί να είναι μια υποψία φωτός, μπορεί να είναι μια μεταφυσική ή συμβολική έννοια φωτός».

που αναζητήσατε και ως συγγραφέας.

— Η αλληγορική έννοια του φωτός είναι περιπλοκή και εκτεταμένη. Πού θα βρει κανείς άκρη για να αποδώσει, να το περιγράψει όσο πιο σωστά μπορεί, δεν γίνεται. Το φως που εκπέμπει ένας μοναχός, μια γυναίκα, μια γκόμμενα, δεν ξέρω αν τις χρησιμοποιείτε ακόμη αυτές τις λέξεις. Γιατί έχει μια σύσταση και ουσία εσωτερική. Όσο κι αν φαίνεται περιεργό, δεν μπορώ να το διατυπώσω αλλιώς.

— Ο 20ός αιώνας ήταν για εσάς ένας αιώνας όπου βιώσατε τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τον Εμφύλιο, τη δικτατορία, την αναζήτηση μιας ελευθερίας τόσο για την Ελλάδα αλλά και γενικότερα για τις κοινωνίες. Αλλάξε κάτι;

— Αλλάξαν πολλά πράγματα, ουσιαστικά πράγματα. Νομίζω η ουσία των πραγμάτων, η υλική τους διάσταση, αν υπάρχει τέτοια, έχει αλλάξει. Βεβαίως η Κατοχή, η Αντίσταση, όλα αυτά ήταν επώχες σκληρές. Έχουν σημαδευθεί, αλλά έχουν και μαγαριστεί κατά κάποιον τρόπο.

— Τι εννοείτε;

— Εννοώ ότι έχουν ειπωθεί πολλά πράγματα, πολλές ερμηνείες, εσκεμμένα λανθασμένες, εσκεμμένα περίεργες και τέτοια πράγματα. Εγώ τέλειωσα μαθητής στην Τρίπολη. Ήταν τελευταίος χρόνος της Κατοχής. Μετακατοχικός. Δηλαδή μετά την Κατοχή του 1940 ένα μέρος Κατοχής και ένα μέρος Απελευθέρωσης. Τόσα πράγματα μέσα σε αυτόν τον χώρο και αυ-

τόν τον χρόνο που δεν μπορείς να τα ξοδέψεις όλα, δεν μπορείς να τα κατευθύνεις κάπου όλα, να τα σκορπίσεις κάπου όλα. Και εκεί αρχίζει ένα παιχνίδι της Ιστορίας, της πραγματικότητας, της γνώσης της Ιστορίας, της παραποίησης της Ιστορίας. Όλα αυτά σούμα. Δεν ξέρω αν βγάζει κανείς από εκεί τίποτα, αν μπορεί να βγάλει τίποτα, αλλά όσο προσπάθησα εγώ να δώσω μιαν άλλη άποψη ήταν η αποτυχία ή πάρα πολύ προσωπικές εκδοχές.

— Εάν η ζωή σας ήταν μια ταινία, τι τίτλο θα της δινάτε; (Γελάει)

— Μην με ρωτάτε. Κάποτε είχα αποπειραθεί να κάνω κάτι τέτοιο. Οχι ταινία ακριβώς...

— Ντοκιμαντέρ;

— Ούτε ντοκιμαντέρ ακριβώς,

με κάποιους συναδέλφους που ενδιαφέρονταν για τη ζωή μου. Ο τίτλος είναι το δυσκολότερο πράγμα και από μια άποψη μπορεί να είναι και το ευκολότερο, να φαίνεται εύκολο, αλλά πράγματα που θέλει να θίξει κανείς, πράγματα που τα έχει μέσα του σε συμφορμό, σε ένα είδος έκθεσης, δεν βγαίνουν. Δεν μπορεί να έχει κανείς τις πρώτες εικόνες στη μνήμη του από μια σειρά από γεγονότα σαν υποκατάστατα ενός φίλμ, ενός σεναρίου... Ας πούμε το σενάριο, στο τέλος τι είναι; Είναι μυστήρια αυτά πράγματα που δεν μπορούμε ποτέ ούτε να τα ονομάσουμε ούτε να τα ελέγχουμε και που ωστόσο αποτελούν κομμάτι του ταξιδιού... Η εποχή κουβαλάει ένα σωρό φυσιογνωμίες. Ανάλογα με τον θεατή, με τη θέση στην οποία βρίσκεται, με τις προθέσεις του.

Ο Θανάσης Βαλτινός θυμάται τη συνεργασία του με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο και το «Ταξίδι στα Κύθηρα». «Η μαγεία του κινηματογράφου», λέει ο ίδιος, «είναι βέβαια μια υπόθεση. Εξαρτάται από τον σκηνοθέτη, από τον ηθοποιό, από τη γωνία λήψης. Όλα αυτά είναι σε σχέση πάντα με τον αποδέκτη. Ενα καλό τέλος σε μια ταινία δεν είναι αναγκαστικά καλό για όλους τους θεατές, ακόμη και για αυτούς που είναι ανακατεμένοι στο έργο».

«Ποιος θα βεβαιώσει τον τελευταίο άνθρωπο ότι η ζωή του είναι άδικη, χαμένη, χωρίς κανένα αντίκρισμα; Δεν σας φαίνεται πολύ σκληρό για τη μοίρα την ανθρώπινη;».

— Εσείς γράψατε σενάρια και βραβευθήκατε στις Κάννες με το «Ταξίδι στα Κύθηρα» του Θόδωρου Αγγελόπουλου...

— Ο Αγγελόπουλος... Είχαμε συνεργαστεί κυρίως στις πρώτες του ταινίες. Η μαγεία του κινηματογράφου είναι βέβαια μια υπόθεση. Εξαρτάται από τον σκηνοθέτη, εξαρτάται από τον ηθοποιό, εξαρτάται από τη γωνία λήψης, από τη στιγμή που γίνεται ένα τράβηγμα. Όλα αυτά είναι σε σχέση πάντα με τον αποδέκτη. Ενα καλό τέλος σε μια ταινία δεν είναι αναγκαστικά καλό για όλους τους θεατές, ακόμη και για αυτούς που είναι ανακατεμένοι στο έργο. Γιατί παίζουν ρόλο πολλά πράγματα. Θα μπλέξει κανείς, θα μπλέξω εγώ αν πρέπει να τα ανακατέψω, να τα αναφέρω. Αλλά αν με καταλαβαίνετε, είναι μοναδικά ορισμένα πράγματα.

— Στιγμιαία εννοείτε, ότι μία φορά γίνονται και μετά εξαφανίζονται;

— Οχι, ότι μία φορά μπορεί να γίνει αυτό. Μπορεί να επαναληφθεί το ίδιο, αλλά θα είναι μια επανάληψη. Το αυθεντικό γίνεται μία φορά.

— Αρα τίτλο δεν έχουμε, εάν θεωρήσουμε ότι η ζωή σας θα μπορούσε να ήταν μια ταινία. Να το πούμε αλλιώς, τι μάθατε από όλα αυτά, κύριε Βαλτινέ;

— Πολύ λίγα πράγματα. Καλλιέργησα μια ευαισθησία ειδική, μια διάθεση να ασχοληθώ με τέτοια πράγματα. Ουσιαστικά με τον εαυτό μου να ασχοληθώ λίγο

επιστημονικά και επαγγελματικά αν θέλετε. Και αυτά που έμαθα είναι ελάχιστα. Θα έφθανα στο σημείο να πω ότι δεν έμαθα τίποτε. Έμαθα ελάχιστα πράγματα.

— Πολύ σωκρατικό...

— Δεν μπορώ να το πω αλλιώς. Μπορεί να μη συμφωνείτε με την άποψή μου, αλλά ναι, σωκρατικό σε ένα σημείο.

— Τι θα λέγατε στο παιδάκι που γεννήθηκε στην Αρκαδία, που δεν ήξερε τίποτα από τη ζωή που το περίμενε, που στη συνέχεια πέρασε νύχτες αναθεωρώντας ακόμη και τις ικανότητες του πάνω από μια λευκή σελίδα, που γνώρισε δόξες, τίτλους, παράσημα;

— Είναι υπόθεση, είναι αυθεντική ιστορία ή υποθετικά το λέτε;

— Όπως θέλετε εσείς...

— Το παιδάκι πια είναι άξιο της μοίρας του...

— Τι εννοείτε;

— Θα περάσει, θα υποστεί, θα ζήσει ενδεχομένως όλα αυτά που θα του επιφυλάξει η ζωή του. Και πώς θα τα ζήσει, τι θα ζήσει, τι θα βγει από μέσα...;

— Τι θα λέγατε στον μικρό σας εαυτό για να τον καθοδηγήσετε;

— Δεν θα μπορούσα να του πω τίποτα. Το πιθανότερο είναι ότι θα αναρωτιόμουν ή θα ήμουν σε ένα είδος επιφύλαξης, επιφυλακής, τίποτε άλλο. Τι θα μπορούσα να του πω. Τίποτε δεν θα μπορούσα να πω. Θα μπορούσα να συλλέξω πράγματα μέσα μου που θα έπαιρναν κάποια μορφή σε μια άλλη εποχή, σε μια άλλη περίπτωση. Και δεν εννοώ συγγραφική.

— Μεταφυσική;

— Ούτε και μεταφυσική. Μην την μπλέκουμε τη μεταφυσική γιατί έχει υπερδευτεί πάρα πολύ στη ζωή μας. Η μεταφυσική είναι ένας τρόπος βεβαίωσης. Τα ερμηνεύει κανείς λίγο εύκολα θα έλεγα όλα και καμιά φορά λίγο ανώδυνα. Γιατί η ίδια ζωή είναι σκληρή, είναι δύσκολη και είναι βίαιη. Εκεί τι μπορεί να κάνει κανείς; Ό,τι και να επιστρατεύσει, όση καλή θέληση, όσα προηγούμενα, θα είναι πάντα εκτός πεδίου. Χοντρικά! (γελάει)

— Αρα είναι χαμένη η ιστορία. Εκτός πεδίου. Αυτό μου λέτε, ότι δεν θα μπορέσει ποτέ να συνδεθεί;

— Χαμένη δεν θα έλεγα ότι είναι, αλλά ότι παίζεται. Ποιος θα βεβαιώσει τον τελευταίο άνθρωπο ότι η ζωή του είναι άδικη, χαμένη, χωρίς κανένα αντίκρισμα; Δεν σας φαίνεται πολύ σκληρό για τη μοίρα την ανθρώπινη; Δηλαδή, τελικά μήπως αναγκάζεται ο άνθρωπος επειδή έχει διαπιστώσει ότι... όλα αυτά είναι για το τίποτα; Αναγκάζεται λοιπόν να κατασκευάζει κάποια πράγματα, κάποιες συνθήκες, ως ερωτήματα...

— Μηδενιστικό...

— Ναι, ως ένα σημείο, ως μια εποχή, ως ένα ποσοστό, ως ένα σταθμό. Ποιος μας βεβαιώνει εδώ που καθόμαστε, που κουβεντιάζουμε με κάποια συνάφεια και συνέπεια ότι έχουμε τις ίδιες απαιτήσεις από τον βαθύτερο εαυτό μας και όταν είμαστε μόνοι μας δεν τα βλέπουμε εντελώς μαύρα αίφνης τα πράγματα. Τα μαύρα είναι μαύρα όμως. Σας χάλισα...

— Καθόλου, και σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας. Ήταν ωραία η στιγμή που μοιραστήκαμε, και τα κουλουράκια εξαιρετικά. Θα σας στείλω τη φωτογραφία όταν επιστρέψω στο Παρίσι.

Αυτοκρατορικό δῶρο στη Μονή Ιβήρων

Ένα Ευαγγέλιο με περίτεχνη αργυροεπίχρυση επένδυση

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

Θεματοφύλακες του πολιτισμού οι Αγιορείτες διατηρούν με ευλάβεια εδώ και αιώνες αφιερώματα πιστών, επωνύμων και ανωνύμων που επιζητούσαν με τις δωρεές τους προστασία των αγίων αλλά και την άφεση αμαρτιών. Εκατοντάδες ιερά κειμήλια της εκκλησιαστικής παράδοσης κουβαλούν ιστορίες ανθρώπων που χάνονται στα βάθη του χρόνου και στα παρακλάδια της Ιστορίας. Μία από αυτές μας αποκηρύττει η αργυροεπίχρυση επένδυση Ευαγγελίου του τσάρου Αλεξίου Μιχαήλοβιτς (1645-1676). Η περίτεχνη εγχάρακτη εικονογράφηση του το καθιστά ένα από τα διαμάντια της νοτιοανατολικής αργυροχρυσοκοΐας αλλά και έναν από τους πολύτιμους θησαυρούς της Αθωνικής Πολιτείας. Φυλάσσεται εδώ και 348 χρόνια στην Ιερά Μονή Ιβήρων του Αγίου Ορους ανάμεσα σε άλλα δώρα του τσάρου ηγεμόνα, που επιβεβαιώνουν τη βαθιά πνευματική σχέση της τσαρκικής Ρωσίας με το Περιβόλι της Παναγίας.

Η επένδυση φιλοτεχνήθηκε σε αυτοκρατορικό εργαστήριο τον 17ο αιώνα με χορηγία ελληνικής οικογένειας για να ντύσει ευαγγέλιο που τυπώθηκε στο τσαρικό τυπογραφείο της Μόσχας με χρηματοδότηση του τσάρου Αλεξίου Μιχαήλοβιτς. Το ιστορικό αυτό εκκλησιαστικό κειμήλιο ταυτίστηκε πρόσφατα από τον αρχαιολόγο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χαλ-

Η Αγία Τριάδα σμιλευμένη στο ασήμι που περιβάλλει το Ευαγγέλιο, το οποίο αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα κειμήλια της Ιεράς Μονής Ιβήρων.

κιδικής και Αγίου Ορους, δρ. Νικόλαο Μερτζιμέκ, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης έρευνας για την παρουσία ρωσικών αυτοκρατορικών δώρων που φυλάσσονται στο κειμηλιαρχείο της Μονής Ιβήρων.

Η επιγραφή

Κλειδί της ανεξερεύνητης ιστορίας του αποτέλεσε η αφιερωματική του επιγραφή στο οπισθοφυλλίο της επένδυσης. Είναι γραμμένη στα ελληνικά σε μεταλλική πλάκα και πλαίσιζονται από δύο Σερραφείμ και δύο Χερουβείμ. «ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΘΕΙΟΝ ΚΑΙ ΗΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΑΦ' ΕΡΩΘΕΙ ΕΝ ΤΗ ΣΕΒΑΣΜΙΑ ΜΟΝΗ ΤΩΝ ΗΒΗΡΩΝ ΔΙΑ ΕΞΟΔΟΥΣ ΦΡΟΝΤΟΥΛΟΙΟΥ ΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΙ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΣ ΜΟΝΑ-

ΧΟΙΣ ΞΗΝ ΤΟΙΣ ΤΕΚΟΙΣ ΑΥΤΩΝ
ΔΙΑ ΔΕ ΣΙΝΔΑΡΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΙΑΝΟ-
ΣΥΝ ΣΟΛΩΜΟΝΤΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑ-
ΧΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΕΝ ΤΗ
ΚΛΗΤΗ ΠΟΛΙ ΜΟΞΧΟΒΙΑ ΕΤΟΥΣ
ΑΧΟΣ (= 1676) ΕΝ ΜΗΝ ΜΑΙΩ
ΚΣ (26)» αναφέρει η επιγραφή της
χορηγίας. Ο Μανουήλ Φραγκούλης
και η Μοναχία Μαγδαληνή «προέρι-
χονται πιθανότατα από μία ευλο-
πη οικογένεια της ανθής τότε,
ελληνικής προέλευσης Μόσχας.
Φαίνεται πως μέλη αυτής ήρθαν
σε επαφή με τον οικονομό του με-
τοχίου αρχιμανδρίτη Σολωμόντα
και τον καθοδήγησαν στο κατέ-
στησαν χορηγό και δωρητές της
επένδυσης του Ευαγγελίου προς
τη Μονή Ιβήρων», εξηγεί στον «Κ»
ο δρ Μερτζιμέκς με αφορμή την
πρόσφατη παρουσίαση του κει-
μηλίου σε διεθνές συνέδριο στη
Σόφια με θέμα την «Τέχνη της αρ-
χογχευσοείας στη Νοτιοανατο-
λική Ευρώπη. Καλλιτέχνες, δωρη-
τές και η ιδέα της ευσεβείας στο
μεταβυζαντινή περίοδο». Η επι-
γραφή φέρει την ημερομηνία «26
Μαΐου 1676». Η έρευνα έδειξε ότι
η επένδυση της Μονής Ιβήρων κα-
τασκευάστηκε 22 χρόνια μετά την
έκδοση του Ευαγγελίου το οποίο,
όπως αναφέρεται στις σελίδες του,
τιμήθηκε με έξοδα του τσάρου
Αλεξίου Μιχαήλοβιτς και του Πα-
τριάρχη Μόσχας Νικίτα το 1653
αλλά ολοκληρώθηκε το 1654. Την
αξία της ιστορικής έκδοσης, σύμ-
φωνα με την έρευνα, ενισχύουν
και πέντε γκραβούρες, τέσσερις
ευαγγελιστών και μία της Σταύρω-

Το Ευαγγέλιο τυπώθηκε στο τσαρικό τυπογραφείο της Μόσχας με χρηματοδότηση του τσάρου Αλεξίου Μιχαήλοβιτς και η επένδυσή του φιλοτεχνήθηκε στο αυτοκρατορικό εργαστήριο με χορηγία ελληνικής οικογενείας.

σης του Χριστού. Αποτελούν έργα του Ρώσου τυπογράφου Kondraty Ivanov σε σχέδια του σπουδαιού Ρώσου αγιογράφου και χαράκτη Prokopii Tsirin (1593-1627) ο οποίος ήταν ένας από τους εξέχοντες δασκάλους της αγιογραφικής σχολής Στρογκανόφ.

«Οι ομοιόττες της αργυροεπιχρύσας επένδυσης της Μονής Ιβήρων, τόσο στη διακόσμηση όσο και στα κατασκευαστικά του χαρακτηριστικά, με ένα δεύτερο κάλυμμα Ευαγγελίου του Τσάρου Αλεξίου Μιχαηλοβιτς που φυλάσσεται στο κρατικό ιστορικό μουσείο της Μόσχας, δείχνουν ότι προέρχονται από το ίδιο αυτοκρατορικό εργαστήριο της Μόσχας», επισημαίνει ο δρ Μερτζιμέκς. Η μνηστική της όψη φέρει ως διακόσμηση την παράσταση της Δέσσης (Χριστός, Παναγία και Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος). Στις τέσσερις γωνίες απεικονίζονται οι ευαγγελιστές Ιωάννης, Ματθαίος, Μάρκος και Λουκάς με τα σύμβόλα τους και ανάμεσά, η παράσταση της Αγίας Τριάδας

και η Φιλοξενία του Αβραάμ με
τρεις αγγέλους.

Δωρεές

Το πολύτιμο κειμήλιο είναι το τρίτο αντικείμενο στη Μονή Ιβήρων που συνδέεται με τον τσάρο Αλέξιο Μιχαήλοβιτς. Ένα πορτρέτο του Ρώσου πνευμένο σε μουσαμά χρονολογείται το 1654, ενώ ένα ασπμένιο Αγιοπότρηρο που κατασκευάστηκε μεταξύ των ετών 1648-1669 αποτελεί δωρεά του ίδιου του τσάρου και της συζύγου του Μαρίας Λιβνίντσα στην αθωνική μονή. Ταυτίζονται και την περίοδο της πνευματικής εμβέλειας της Μονής Ιβήρων αλλά και με τη φήμη της Παναγίας Πορταΐτισσας, η οποία πριν από τρεις αιώνες είχε ξεπεράσει τα όρια της Βαλκανικής Χερσονήσου. Αντίγραφο της εικόνας φιλοτέχνησαν και μετέφεραν στο παλάτι οι Ιβήριτες το 1648, έπειτα από παράκληση του Πατριάρχη Μόσχας Νικωνα για την ιαση μέλους της τσαρικής οικογένειας. Η στέγαση της Πορταΐτισσας στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου

ου στο κέντρο της Μόσχας—το μοναδικό μεγάλο μετόχι που παραχωρήθηκε από τις ρωσικές αρχές σε αθωνική μονή έως και τον 18ο αιώνα, με τίτλους ιδιοκτησίας και σειρά προνομίων που εκδόθηκαν το 1669 από τον τσάρο Αλέξιο Μιχαήλοβιτς—ήταν το αποκορύφωμα της πνευματικής σχέσης ανάμεσα στη Ρωσία και το Άγιον Όρος που άρχισε να αναπτύσσεται από τα τέλη του 15ου αιώνα. Ενα από τα δραστήρια μέλη της διοίκησης στο αιορειτικό μετόχι της Μόσχας ήταν ο αρχιμανδρίτης Σολομών Ιβηρίτης, προηγούμενος της αθωνικής μονής. Η παρουσία του επί μια δεκαετία (1667-1677) στην πρωτεύουσα του βασιλείου της Μοσκοβίας ως ηγούμενος της μονής Αγίου Νικολάου, τον έφερε σε επαφή με εξέχοντα μέλη της πολυπληθούς ελληνικής κοινότητας, πολλά από τα οποία προχώρησαν σε χορηγίες και δωρεές μεριμνώντας για τη σωτηρία της ψυχής και την αιώνια μνημόνευσή τους στην κιβωτό της Ορθοδοξίας.

THE SHOWS

Pinko Boutique
Alexander College
Vasiliki Charitonos
MAX & CO.
Frederick University
Andreas Zannetidis

THE CHARITY FASHION SHOW

14 NOVEMBER 2024
ROYAL HALL,
NICOSIA

TICKET PRICE

€25

DOORS OPEN

7:30 PM

GET YOUR TICKETS FROM
www.ticketmaster.cy

SUPPORTERS

PINKO

MAX&Co.

L'ORÉAL
PROFESSIONNEL
PARIS

TRENDS
BEAUTY SHOP

COORDINATION AND CURATION
FASHION SHOW:
YIOTA KOUFALIDOU

POWERED BY

must

ORGANISED BY

**SPP
MEDIA**
EVENTS

ALL NET PROCEEDS FROM THE SALE
TICKET WILL GO TO THE

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΙΟΥΣΤΟΝ

Γκογκέν στις ΗΠΑ

Το Μουσείο Καλών Τεχνών του Χιούστον, στο Τέξας, εγκαινίασε τη μεγάλη έκθεση έργων του Πολ Γκογκέν (1848-1903), υπό την επιμέλεια του Ανρί Λοίρέτ, πρώην διευθυντή του Λούβρου και του μουσείου Ορσέ και κορυφαίου μελετητή του 19ου αιώνα. Η έκθεση έχει τίτλο «Ο Γκογκέν στον κόσμο» και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Αυστραλία, στην Εθνική Πινακοθήκη της Καμπέρα. Προσφέρει νέα οπτική στη ζωή και στο έργο του Γκογκέν και στα καλλιτεχνικά δίκτυα της εποχής.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Υφάσματα της Ανατολής

Η έκθεση της Γαλλίδας Βερονίκ Χαϊμ με τίτλο «Υφάσματα της Ανατολής» στην γκαλερί Didier Aaron στη Νέα Υόρκη (32 East 67η Οδός, έως τις 16 Νοεμβρίου) είναι άνοιγμα σε ένα ιδιαίτερο πολιτισμικό κεφάλαιο της Ασίας. Η Χαϊμ εμπνέεται από τα ταξίδια, τη φύση, τα έργα του Πιερ Μπωνάρ και τους χρωματικούς συνδυασμούς που επέλεγε. Η ίδια αναζητεί τρόπους για να ερμηνεύσει πτυχές της υφαντικής παράδοσης στην Ινδία, στο Μαρόκο, στο Βιετνάμ και στο Ουζμπεκιστάν.

ΟΣΛΟ

Τα εφήμερα της μόδας

Στο Εθνικό Μουσείο της Νορβηγίας, στο Οσλο, με την παράδοση των πρωτότυπων εκθέσεων, παρουσιάζεται «Η σημασία του εφήμερου. Στα άδυτα των αρχείων της μόδας». Με υλικό από έξι δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές της Γαλλίας, των ΗΠΑ και της Νορβηγίας, η έκθεση προβάλλει καταλόγους, προσκλήσεις, τιμολόγια και εικονογραφήσεις από τον 18ο αιώνα έως σήμερα, ορίζοντας έναν παράλληλο και γοητευτικό κόσμο που διασώζεται πάντα χάρη στην εμμονή κάποιων συλλεκτών.

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

Ντάνιελ Χόουπ

Ο 51χρονος Νοτιοαφρικανός βιολονίστας Ντάνιελ Χόουπ, με τις ιρλανδικές και εβραϊκές ρίζες, κυκλοφόρησε δεύτερο άλμπουμ προσανατολισμένο στην εορτή των Χριστουγέννων, από την Deutsche Grammophon με την οποία συνεργάζεται από το 2007. Το νέο άλμπουμ με τίτλο «Have Yourself A Little Merry Christmas» περιλαμβάνει έργα για βιολί και ορχήστρα δωματίου (New Century Chamber Orchestra) αποτελώντας, τρόπον τινά, συνέχεια του προηγούμενου από το 2020 («Christmas With Hope»).

ΠΑΡΙΣΙ

Σύγχρονη Κίνα

Στο Κέντρο Πομπιντού, η μεγάλη έκθεση με τίτλο «Κίνα, μια νέα γενιά καλλιτεχνών» ξεδιπλώνει την τεράστια δυναμική των Κινέζων εικαστικών, που με νέα μέσα και εκφραστική γλώσσα διατυπώνουν ένα σύγχρονο όραμα στη διεθνή σκηνή (στη φωτογραφία έργο του Κινέζου ζωγράφου Κίου Σισοφεί). Η έκθεση περιλαμβάνει έργα 21 καλλιτεχνών γεννημένων από τα τέλη της δεκαετίας του '70 έως τις αρχές της δεκαετίας του '90, την εποχή μετασχηματισμού της Κίνας. Διάρκεια έως 3 Φεβρουαρίου 2025.

Το σπίτι όπου μεγάλωσε ο Τζορτζ Χάρισον, ο εμβληματικός κιθαρίστας των Beatles, στη συνοικία Γουέιβριτ του Λίβερπουλ (12 Arnold Grove), φιλοξενεί πλέον μια «μπλε πλάκα» που το υπενθυμίζει.

Οι «μπλε πλάκες» της αστικής μνήμης

Στο Λονδίνο, κυρίως, αλλά και σε μερικά ακόμη μέρη της Αγγλίας, οι διάσημες «μπλε πλάκες» δηλώνουν τη σύνδεση μιας προσωπικότητας με ένα ορισμένο σπίτι. Αυτή η βρετανική γεωγραφία είναι κομμάτι μιας συλλογικής ταυτότητας, αναπόσπαστο τμήμα αυτού που καλούμε «βρετανικότητα». Οι «μπλε πλάκες» κρίνονται και ελέγχονται από την English Heritage, που εξετάζει και την πληθώρα των προτάσεων εκ μέρους πολιτών για νέες τοποθετήσεις ανά τη χώρα, προτάσεις που κατά τεκμή-

ριο ικανοποιούνται κατά το 1/3. Πολλές από τις απορριφθείσες προτάσεις μπαίνουν σε μια λίστα αναμονής για επανεξέταση. Μια επιτροπή 12 προσωπικοτήτων διαφόρων ειδικοτήτων συνηγορεί το έργο της English Heritage στην επιλογή νέων ονομάτων. Ο πθοποιός και παρουσιαστής Στίβεν Φράι υπήρξε μέλος της επιτροπής για πολλά χρόνια και με την εμπειρία που είχε αποκτήσει έγραψε τον πρόλογο στο βιβλίο «Έζησαν στο Λονδίνο: οι μπλε πλάκες και οι ιστορίες που κρύβουν» (2009). Φέτος, η νέα

επιτροπή περιλαμβάνει ονόματα από τον χώρο της τέχνης, του αθλητισμού, της εκπαίδευσης, της λογοτεχνίας, της ιστορίας, των επιχειρήσεων, της γεωπονικής, της έρευνας, κ.ά. και οι προτάσεις που έχουν συγκεντρωθεί θα περάσουν από νέα κρίση. Οι «μπλε πλάκες» ως σχέδιο με μέθοδο και πρόγραμμα επινοήθηκαν το 1866 από τον πολιτικό Γουίλιαμ Γουάιτ (1798-1869), ο οποίος είναι ο πατέρας και του δικτύου δημοσίων βιβλιοθηκών. Διάφορα θεσμικά όργανα έχουν κατά καιρούς εμπλακεί στη δια-

δικασία, που έχει αυστηρούς κανόνες και σύστημα. Από το 1921 και μετά οι «μπλε πλάκες» ακολουθούν συγκεκριμένα τυποποιημένα πρωτόκολλα εμφάνισης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και η κατασκευή των πλακών. Το τεχνικό σκέλος τους είναι υψηλή τέχνη. Την περίοδο από το 1923 ως το 1955 την κατασκευή τους αναλαμβάνει η Royal Doulton, η κορυφαία εταιρεία πορσελάνης. Από το 1984 ως το 2015 την κατασκευή τους αναλαμβάνει ο δημιουργός Φρανκ Ασγουερθ στο εργαστήριό του στην Κορνου-

άλη, όπου η γυναίκα του, Σου, σχεδιάζει τις γραμματοσειρές. Ονομαστή έμεινε η συνεισφορά τους. Από το 2015 τις «μπλε πλάκες» κατασκευάζει ο κεραμίστας Νεντ Χέιγουντ στο εργαστήριό του στην Ουαλλία. Κάθε πλάκα είναι ένα χειροποίητο προϊόν σε ποσοστό 100%.

Προγράμματα αντίστοιχα τοποθέτησης αναμνηστικών πλακών υπάρχουν και σε άλλες πόλεις της Ευρώπης (Παρίσι, Ρώμη, Οσλο, Λουβλίν), αλλά δυστυχώς σε καμία ελληνική πόλη. Υπάρχουν μόνο μεμονωμένες πρωτοβουλίες...

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ενα ολόκληρο πλήθος πίσω από τη γένεση ενός «Μεσσία»

Ο κύριος Γκρι έχει ένα πείσμα. Ενώ όλα δείχνουν θρίαμβο της «βαθιάς» Αμερικής στις εκλογές, εκείνος επιμένει να αναζητά την «άλλη» Αμερική, αυτή που κάποτε αγάπησε. Αυτή τη φορά, διαβάζοντας ένα κείμενο του σπουδαίου σύγχρονου Αμερικανού συνθέτη Τζον Ανταμς στους New York Times. Ο δημιουργός του «Νιξον στην Κίνα» και του «Δρ. Ατόμικ», όπως και του συμφωνικού έπους «Harmonielehre», μιας διακήρυξης πίστης στην τονικότητα, που φέρνει δέος και ανατριχίλα στον κύριο Γκρι, γράφει συχνά σε μεγάλα έντυπα. Η αυτοβιογραφία του, εξάλλου («Hallelujah Junction: Composing an American Life», 2008), είναι γραμμένη από τον ίδιο προσωπικά (δεν είχε κάποιον συγγραφέα-φάντασμα) για δεκανίκι).

Λίγα εικοσιτετράωρα πριν από τις δραματικές τελευταίες εκλογές στην Αμερική, δημοσιεύτηκε ένα σημείωμα του Ανταμς για

Ο Χέντελ έφτασε νεότερος στην Αγγλία μη γνωρίζοντας αγγλικά, αλλά με μια φήμη ήδη να τον ακολουθεί από τη Γερμανία.

ένα βιβλίο που κυκλοφορεί στο εξωτερικό και ο κύριος Γκρι απέκτησε ήδη: το «Every Valley: The Desperate Lives and Troubled Times That Made Handel's "Messiah"» (εκδ. Doubleday, σελ. 335) του Τσαρλς Κινγκ. Δηλαδή, οι «απελπισμένες ζωές και οι ταραγμένοι καιροί που δημιούργησαν τον "Μεσσία" του Χέντελ». «Το ξέρεις βέβαια ότι όλα αυτά δεν ενδιαφέρουν κανέναν, έτσι;» λέω στον κύριο Γκρι για να τον «βιδώσω». Παρότι δείχνει καταπονημένος, βρίσκει το κουράγιο να μου

Ο Γκέοργκ Φρίντριχ Χέντελ (1685-1759), όπως τον αποτύπωσε στον καμβά ο Φίλιπ Μερσιέ το 1725.

απαντήσει: «Ενδιαφέρει δύο αν αγνώστες που σε πήραν τηλέφωνο. Και έναν τρίτο που σου έστειλε μέλ. Και άλλον έναν που είδες σε μια βιβλιοπαρουσίαση και σου μίλησε για τις μουσικές μου επιλογές. Τέσσερις; Εστω. Μια χαρά. Το κάνω γι' αυτούς τους τέσσερις – και, βέβαια, επειδή “όλα αυτά”, όπως τα αποκαλείς απαξιωτικά, συναρπάζουν μένα».

Ας είναι! ο Κινγκ, μας πληροφορεί ο Ανταμς, δεν είναι μουσικολόγος αλλά ιστορικός. Τον ενδιαφέρει πρωτίστως το πολιτισμικό και ανθρωπολογικό υπόβαθρο που γέννησε αυτό το αριστουργηματικό ορατόριο – το οποίο, έστω και χάριν του ολιγόλεπτου δοξαστικού χορωδιακού «Αλελούια», γνωρίζει κάθε σπίτι σχεδόν σε όλο τον πλανήτη.

Ετσι, το βιβλίο είναι γεμάτο απίθανες περσόνες του Λονδίνου του 18ου αιώνα, με τον Χέντελ στο επίκεντρο. Έναν Χέντελ

που έφτασε νεότερος, στα είκοσι κάτι του, στην Αγγλία μη γνωρίζοντας γρι αγγλικά, αλλά με μια φήμη ήδη να τον ακολουθεί από τη Γερμανία. Αυτός ο συνομήλικος του Μπαχ (αμφότεροι γεννημένοι το 1685), τράβηξε μια άλλη πορεία από τον Μεγάλο Κάντορα: δεν παντρεύτηκε, δεν έκανε οικογένεια (πιθανότατα να ήταν γκέι, λένε σήμερα οι ειδικοί) και επένδυσε το όνομά του στην όπερα, γράφοντας με συγκλονιστική ταχύτητα αριστουργήματα.

Ο «Μεσσίας» είναι άλλη ιστορία. Ο Χέντελ υπήρξε μεγάλος και στη θρησκευτική μουσική (ακούστε το «Dixit Dominus» και θα πειστείτε). Κάπως έτσι, παρακολουθούμε με αυτό το βιβλίο τη γένεση ενός έργου titάνιου. Ο Τζον Ανταμς προσκυνά τη μεγαλοφυΐα του Χέντελ μυνώντας μας σε ένα ιστορικό πάνθηον που απλώνεται, μέσα από τη γραφίδα του Κινγκ, σαν μυθιστόρημα.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΣΙΣΣΥΣ ΑΛΩΝΙΣΤΙΩΤΟΥ

Ο άνθρωπος στο ψηλό κάστρο

Η 4η Ιουλίου, επέτειος της αμερικανικής ανεξαρτησίας, έχει αντικατασταθεί από τη 19η Σεπτεμβρίου. Είναι η ημέρα που τα πυροτεχνήματα πέφτουν επειδή οι δυνάμεις του Άξονα κέρδισαν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το 1945, η ναζιστική Γερμανία και η Ιαπωνία έχουν μοιραστεί τον κόσμο, η σβάστικα κυματίζει στο αμερικανικό Καπιτώλιο και η Νέα Υόρκη είναι η πρωτεύουσα του ευρύτερου ναζιστικού Ράικ. Οι ναζί συνεχίζουν να κυνηγούν και να επιδιώκουν την εξόντωση των μειονοτήτων, να κλείνουν ανθράκους σε στρατόπεδα.

Το απολύτως δυστοπικό σενάριο αναπτύσσεται στο μυθιστόρημα «Ο άνθρωπος στο απόρρητο κάστρο» που έγραψε ο Φίλιπ Κ. Ντικ το 1962. Η τρομακτική εναλλακτική πραγματικότητα διαδραματίζεται την ίδια χρονιά, αλλά ο φόβος που ιδιοφυώς αναμοχλεύει ο συγγραφέας –για τις πολλές εκφράσεις του ολοκληρωτισμού αλλά και τις πιθανότητες για μια άλλη Αμερική, υπόδουλη σε φασιστικές δυνάμεις, έχοντας χάσει τον ρόλο του «φάρου των δυτικών αξιών»– τρυπώνει το 2024 στην ψυχολογία των θεατών της ομώνυμης, βασισμένης στο βιβλίο, σειράς της Amazon.

Στη σειρά αποτυπώνεται η μυθιστορηματική στιγμή που αποφασίζεται ότι το Αγαμία της Ελευθερίας, μια ενοχλητική υπενθύμιση ενός ελεύθερου κόσμου, επιτέλους πρέπει να γκρεμιστεί. Και γκρεμίζεται σε μια μεγάλη εορταστική εκδήλωση.

Το 2015, στο πλαίσιο της διαφημιστικής καμπάνιας για την κυκλοφορία της, ένα βαγόνι του μετρό της Νέας Υόρκης καλύφθηκε με ναζιστικές και αυτοκρατορικές ιαπωνικές εικόνες, όπως αυτές που εμφανίζονται στη σειρά, συμπεριλαμβανομένων σημαίων των ΗΠΑ με το σύμβολο του αυτοκρατορικού αετού στη θέση των 50 αστεριών – μια αλλαγή από τη σβάστικα που χρησιμοποιείται στη σημαία της σειράς. Στις διαμαρτυρίες ανήσυχων, σοκαρισμένων πολιτών, η Αρχή Μεταφορών απάντησε με ανακοίνωση στην οποία ανέφερε ότι δεν θα απορριφθούν οι διαφημίσεις: «Αυτή η καμπάνια, είτε τη βρίσκετε δυσάρεστη είτε όχι, δεν προωθεί τον ναζισμό – διαφη-

Στιγμιότυπο από τη σειρά «Ο άνθρωπος στο ψηλό κάστρο». Εκεί, σε ένα δυστοπικό σενάριο, οι δυνάμεις του Άξονα κέρδισαν τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και η Νέα Υόρκη είναι η πρωτεύουσα του ευρύτερου ναζιστικού Ράικ.

Τίτλοι μεγάλων αμερικανικών εφημερίδων μόχλευαν τον φόβο που προκαλεί η υλοποίηση μιας πιθανότητας όπως αυτή που συμβαίνει μόνο σε ταινία επιστημονικής φαντασίας.

μίζει μια τηλεοπτική εκπομπή». Ωστόσο, μετά τις συνεχιζόμενες διαμαρτυρίες και τελικώς με την παρέμβαση του τότε κυβερνήτη της πολιτείας της Νέας Υόρκης Αντρίου Κουόμο και του δημάρχου Μπιλ ντε Μπλάζιο, η διαφήμιση αποσύρθηκε.

Μεσούσης της προεκλογικής περιόδου, τίτλοι μεγάλων αμερικανικών εφημερίδων έδιναν τον ίδιο τόνο, μόχλευαν τον φόβο που προκαλεί η υλοποίηση μιας τερατώδους πιθανότητας όπως αυτή που συμβαίνει μόνο σε ταινία επιστημονικής φαντασίας. Οι New York Times συνόψισαν τις προεκλογικές εξαγγελίες Τραμπ στο κέντρο της πρώτης σελίδας, σημειώνοντας ότι ο υποψήφιος πρόεδρος έχει ορκιστεί να επεκτείνει την προεδρική εξουσία,

να διώξει τους πολιτικούς αντιπάλους και να πατάξει τη μετανάστευση με μαζικές απελάσεις και στρατόπεδα κράτησης. Σημειώνει την αποφασιστικότητα του να υπονομεύσει το ΝΑΤΟ, να χρησιμοποιήσει τον αμερικανικό στρατό εναντίον των μεξικανικών καρτέλ ναρκωτικών «κατά ενδεχόμενη παραβίαση του διεθνούς δικαίου» και να χρησιμοποιήσει ομοιοπονδιακά στρατεύματα εναντίον Αμερικανών πολιτών. Σε επόμενη πρώτη σελίδα έγραφε με κεφαλαία γράμματα: «Ο Τραμπ λέει ότι θα διώξει τους εχθρούς του, θα διατάξει μαζικές απελάσεις, θα χρησιμοποιήσει στρατιώτες εναντίον πολιτών, θα εγκαταλείψει συμμάχους. ΠΙΣΤΕΨΤΕ ΤΟΝ». «Για να βοηθήσει στην επίτευξη αυτών και άλλων στόχων», κατέληγε η εφημερίδα, «ο σύμβουλοι του εξετάζουν δικηγόρους που θεωρούνται πιο πιθανό να υιοθετήσουν επιθετικές νομικές θεωρίες σχετικά με το εύρος της εξουσίας του».

Η απόφαση των ιδιοκτητών των Los Angeles Times και της Washington Post να μην υποστηρίξουν τη Χάρσι, εκτός από άλλες σημασίες της απόφασης –ή ίσως εξαιτίας αυτών–, ενίσχυσε τον φόβο: Όπως επισήμαινε η Αμερικανίδα ιστορικός Χέδερ

Ρίτσαρντσον, «κατά έναν περιέργο τρόπο οι εφημερίδες επιτέλεσαν μια υπηρεσία: έδειξαν στους Αμερικανούς πώς θα ήταν η ζωή κάτω από έναν δικτάτορα». Πριν καν αυτός εκλεγεί. «Υπακούοντας εκ των προτέρων», όπως σχολιάζε στα αγωνιώδη για το εκλογικό αποτέλεσμα προεκλογικά βίντεο ο ιστορικός Τίμοθι Σνάιντερ.

Η συγκέντρωση

Αρθρογράφοι σχολίασαν ότι καθώς ταυτίστηκε η συγκέντρωση των MAGA (Make America Great Again) στο Madison Square Garden με τη συγκέντρωση εκεί των Αμερικανών φιλοναζιστών τον Φεβρουάριο του 1939, όταν περίπου 18.000 άνθρωποι προσήλθαν σε εκδήλωση «αληθινού αμερικανισμού», ενώ δέσποζε ένα πορτρέτο του Τζορτζ Ουάσιγκτον πλασιωμένο από σβάστικες. Δεν ήταν όμως ο τόπος –κι άλλοι πρόεδροι διεξήγαγαν προεκλογικές συγκεντρώσεις εκεί. Ήταν αυτά που επιώθηκαν, τα ηθικώς αποτρόπαια σχόλια των επώνυμων υποστηρικτών, ήταν ότι ο Τραμπ δεν εμφανίστηκε με το χαρακτηριστικό μπλε κοστούμι - κόκκινη γραβάτα, αλλά με το μαύρο και χρυσοκίτρινο των νεοφασιστών Proud Boys. Της ομάδας με κεντρικό ρόλο στην επίθεση της 6ης Ιανουαρίου 2021 στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ.

Τώρα η υπόλοιπη ανθρωπότητα ετοιμάζεται για τη νέα προεδρία Τραμπ. Πολλοί από εμάς ελπίζουμε η υλοποίηση μιας τερατώδους πιθανότητας να παραμείνει στο φανταστικό, κινηματογραφικό επέκεινα. Διότι πέραν των πολλών ρεάλ πολιτικών αναλύσεων που επισήμαιναν τη σπουδαιότητα αυτών των εκλογών και πόσο «τα πάμε καλά ως χώρα» με τον έναν ή την άλλη πρόεδρο, μεγαλύτερη σημασία είχε η υπενθύμιση, μετά φόβου και μέσω αυτού, ότι η δημοκρατία και ο φιλελεύθερος κόσμος δεν είναι αυτοτονότα, ένα σύστημα και μια φιλοσοφία εντός και βάσει των οποίων θα ζούμε ό,τι κι αν γίνει. Η υπενθύμιση ότι αυτό το κλισέ είναι το πλέον ουσιαστικό πολιτικό διακύβευμα. Ακόμα –ή κυρίως– και για έναν κόσμο που απομακρύνεται σταθερά από τις μεταπολεμικές αξίες που διαμόρφωσαν τον 20ό αιώνα.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΛΕΥΤΕΡΗ ΧΟΝΔΡΟ

Ο Λευτέρης Χονδρός γεννήθηκε το 1997 στον Άγιο Νικόλαο της Κρήτης και μεγάλωσε στη Σητεία. Υπήρξε φοιτητής του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, όμως άφησε τις σπουδές του στο τέταρτο έτος. Έχουν εκδοθεί τρεις ποιητικές συλλογές του: «Το τελευταίο χειρόγραφο» (Θράκα, 2019), «Οδός Μητροπολίτη» (Σμίλη, 2022) και «Δέκα μήνες αυταρέσκειας» (Θράκα, 2024).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

Πρώτο έχω το βιβλιαράκι μου το οποίο μελετώ κάθε δεύτερη μέρα. Έχω τα άπαντα της Κικής Δημουλά, καθώς επίσης και τον «Μεγάλο Γκά-τορπι», τον οποίο υπεραγαπώ.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Αυτό δεν το έμαθα πρόσφατα. Αλλά διαβάζω πάντα πριν γράψω κάτι τα ποιήματα του Σεφέρη. Η συγκίνηση που μπορούν να προκαλέσουν οι καθημερινές λέξεις χρησιμοποιώντας τις απλά αλλά δομημένα, είναι πάντα ενδιαφέρον και γοητευτικό στοιχείο για μένα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Τον «Δον Κικώτη» του Θερβάντες. Πιο κλασικό βιβλίο από αυτό δεν γίνεται. Κι όμως, υπάρχει πρώτη φορά ακόμη και για τα κλασικά.

Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

Για μένα η ανάγνωση είναι διαδικασία γραφής. Και το αντίστροφο. Οπότε, επιλέγω να διαβάσω κάτι για να με εμπνεύσει να γράψω κάτι. Άρα, διαβάζω συνήθως σε συνθήκες γραψίματος.

Υπάρχουν βιβλία για τα οποία να νιώθετε ενοχές που σας άρεσαν;

Ναι. Δεν είναι βιβλία, αλλά καθημερινά ποιήματα και στιχουργήματα ανθρώπων που έχουν δει τη γραφή λίγο πιο ερασιτεχνικά. Μ'αρέσει πολύ να διαβάζω ποιήματα από ανθρώπους που δεν είναι ποιητές.

Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο;

Η αλήθεια του συγγραφέα. Δεν διαβάζω πεζογραφία, κυρίως μόνο ποιήματα. Θέλω τα ποιήματα να είναι αληθινά.

Ποιο είναι το επόμενο βιβλίο που θα διαβάσετε;

Ενός πολύ αγαπημένου φίλου. Δεν έχει εκδοθεί ακόμη. Ποιήματα σαφώς.

Πώς προέκυψε ο τίτλος του βιβλίου σας «Δέκα μήνες αυταρέσκειας»;

Ήθελα να ακούγεται ωραίος ο τίτλος. Λίγο πικάντικος, λίγο έξυπνος. Αυτό. Δεν κρύβει πολλά από πίσω.

Ποιος είναι ο συνδυασμός κριτικής με το ποίημά σας;

Δεν υπάρχει ιδιαίτερος κριτικός που να συνδέει τα ποιήματα. Ίσως, μόνο το ότι είναι γραμμένα από μένα σε διαφορετικές φάσεις της ζωής μου.

Επιμέλεια:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ
ΣΚΑΡΑΚΗ

ΝΕΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Τριάντα συγγραφείς
γράφουν μικρά διηγήματα

Κύπρος, 1974-2024
Πενήντα χρόνια μετά την εισβολή
επιμ. Ελπίδοφόρος Ιντζέμπελης, εκδ. Ελληνοεκδοτική, σελ. 262

Στο συλλογικό έργο «Κύπρος 1974-2024. Πενήντα χρόνια μετά την εισβολή» τριάντα συγγραφείς γράφουν μικρά διηγήματα, με αφορμή τα πενήντα χρόνια από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο. Στη συλλογή αυτή συμμετέχουν οι πιο κάτω συγγραφείς: Μαρία Αβραμίδου, «Η επέτειος», Βιβιαν Αβραμίδου - Πλούμπη, «Το Sunset του τελευταίου σχεδίου», Μάριος Αγαθοκλέους, «Το μωρό της Ρόζ-μαρι», Έρικα Αθανασίου, «Η λάθος πλευρά», Πάμπος Αναγιωτός, «Ο βασιλικός», Χρήστος Αργυρού, «Μικρές πικρές Ιστορίες», Δημήτρης Βαρβαρήγος, «Η δική μας ειρήνη», Αλεξάνδρα Γαλανού, «Μέρες Ιουλίου '74. Νέα Υόρκη», Βασίλης Γκουρογιάννης, «Βετεράνος καταδρομέας επιστρέφει «στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας», Χρίστος Ζάνος, «Η επιστροφή του αγνοούμενου», Ελπίδοφόρος Ιντζέμπελης, «Δώσε μου δύναμη», Έλενα Ιωαννίδου, «Η λεμονάδα», Κώστας Κατσώνης, «Αμμόχωστος: Οδοιπορικό επιστροφής...», Κώστας Λυμپουρής, «Καλημέρα, Μαντάμ Αγαθούλα», Ανδρέας Μαλόρης, «Δις τω αυτό ποταμό», Γιώργος Μολέσκης, «Το τελευταίο του ταξίδι», Κωνσταντίνος Μπούρας, «Η εισβολή στην Κύπρο όπως τη ζήσαμε στην Καλαμάτα», Έλλη Παιονίδου, «Μνήμες από τον Ιούλιο του 1974», Κώστας Πατινίος, «Ούλλα γέρημα, γιε μου», Μαρία Πυλιώτου, «Μόνο η γιαγιά ξέρε να σιδερώνει...», Γιώργος Πύργαρης, «Ο βετεράνος», Λιάνα Σακελλίου, «Φλαμίνγκο χρώματος μελανού», Αιμίλιος Σολωμού, «Η εισβολή», Κώστας Στοφόρος, «Εικόνες και θρύψαλα για το “ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ” που έγινε “ΞΕΧΝΩ”», Ανδρέας Συμεού, «Στοιχειωμένα πηγάδια», Λίτσα Τότσκα, «Αντώνης Χειμωνίδης εκ Πάφου», Φίλιππος Φιλίππου, «Η Κίκα απ' την Αμμόχωστο», Νένα Φιλούση, «Δεν είμαστε ήρωες», Χρίστος Χατζήπαπας, «Το ρολόι». Στην έκδοση περιλαμβάνεται κείμενο του Τάκη Χατζηδημητρίου, καθώς και σύντομα βιογραφικά των συγγραφέων.

Αν, ο μη γένοιτο, η πατρίδα μας βρισκόταν σε κίνδυνο (στέναζε as πούμε κάτω από την μπότα ενός δικτάτορα ή μιας ξένης δύναμης κατοχής), τότε όλη η Ελλάδα θα «ακουμπούσε στο φέρετρό» του Θανάση Βαλτινού. Ευτυχώς, τέτοιοι λόγοι δεν συντρέχουν. Την περασμένη εβδομάδα ο Θανάσης Βαλτινός κηδεύτηκε εν μέσω γενικής αδιαφορίας τις πολιτείας –κυβέρνησης και αντιπολίτευσης–, των νεότερων συναδέλφων του συγγραφέων, των Ελλήνων διανομένων και του αναγνωστικού κοινού. Λίγοι τον αποχαιρέτισαμε στην τελευταία του κατοικία, λίγοι ήμασταν εκεί για να αποτίσουμε τον εξόδιο σεβασμό σε μια μορφή των γραμμάτων στην οποία αρμόζει ο τίτλος εθνικός ποιητής.

Γιατί εθνικός ποιητής ο Βαλτινός; Διότι ο συγγραφέας από το Καστρί Κυνουρίας καθιέρωσε ένα νέο βλέμμα και επέβαλε έναν άλλο τρόπο να βλέπουμε τον κόσμο. Διότι η λογοτεχνία του εγκατέλειψε την αφηγηματική πεπατημένη και εγκαίνιασε καινούργιους τρόπους εξιστόρησης. Διότι απλωμένα σε φάσμα εξήντα χρόνων, τα πεζά του δημιουργήσαν ένα επικώνιο διαστάσεων έργο γύρω από τις δυνατότητες της γλώσσας. Διότι το θάρρος του να κινείται κόντρα

Η λογοτεχνία του Θανάση Βαλτινού εγκατέλειψε την αφηγηματική πεπατημένη και εγκαίνιασε καινούργιους τρόπους εξιστόρησης.

στο ρεύμα του επέτρεψε να αναθεώσει δραστικά τον μύθο της ελληνικής εθνικής ζωής. Διότι με τα δωρικά, σφριγηλά, στιβαρά κείμενά του και με την έμφαση στις ριζικές αφηγηματολογικές ανατροπές, επηρέασε αποφασιστικά και τους συγχαιρινούς του και τους νεότερους συγγραφείς των δεκαετιών του '80, του '90 και του '00. «Κάθοδος των εννιά» (1963) και «Συναξάρι Αντρέα Κορδοπάτη» (1972), έργα που προσέφυγαν στον ανεξάντλητο γλωσσικό πλούτο των λαϊκών παραμυθίων και των δημοτικών τραγουδιών, καθώς και στη ζώσα γλώσσα των Ευαγγελίων. «Τρία ελληνικά μο-

νόπρακτα» (1978) και «Στοιχεία για τη δεκαετία του '60» (1989), έργα που εισήγαγαν στην ελληνική λογοτεχνία την καινοφανή τεχνική του «αρχειού τεκμηρίων», αποτυπώνοντας τη νέα κοσμοθεωρητική συνθήκη πως τίποτα δεν μας παραδίδεται αδιαμεσολάβητα, πως η πραγματικότητα δεν αναπαρίσταται ευθώς, πως κάθε ανακρίση αποτελεί συμβατική κατασκευή. «Ορθοκωστά» (1994) και «Ανάπλους» (2012), αμφισβήτηση της παντοδύναμης αριστερής εξιστόρησης πως για τη βία που ασκήθηκε στη διάρκεια του Εμφυλίου ευθύνεται μόνον η μερίδα όσων συντάχθηκαν με τις δυνάμεις του εθνικού στρατού. Και ταυτόχρονα τίποτα που να έχει σχέση με τα ιδεολογήματα του εθνοκεντρισμού και της ελληνικότητας, καθώς αυτό που μυθολόγησε ο Θανάσης Βαλτινός υπήρξε η επαχθής ζωή αγωνιστικών αλλά βίαιων ατόμων που εμπλέκονται σε εμπόλεμες (όχι μόνον αμυντικές) περιπτώσεις που στην ειρηνική ζωή τους είτε αναγκάζονται να ξεντευνούν είτε να συγκροτηθούν μικροαστικές κοινότητες πτημένων κοροϊζικών ανθρώπων. Παράλληλα, όμως, ανέδειξε και μια θετική ποιότητα: τα ξεριζωμένα, γονατισμέ-

να του άτομα, διαθέτουν φωνή και με ύψιστη ενάργεια, ήθος και αξιοπρέπεια αναλαμβάνουν να αφηγηθούν τις περιπέτειές τους.

Τόσο στο επίπεδο της θεματικής όσο και στο επίπεδο της σύνθεσης, όλες οι στοχεύσεις του Βαλτινού υπήρξαν αρχετυπικές, επιδίωξαν να συλλάβουν το πρωταρχικό, να υποδείξουν το υπερτακτικό και να αναδείξουν το υπερτακτικό οικογενειακό. Στο έργο του εμφανίζονται τουλάχιστον 350 μυθοπλαστικές περσόνας. Πρωταγωνιστής ωστόσο στα κείμενά του δεν είναι ένα πραγματικό γέω, αλλά ο λόγος, η γλωσσική εκφορά και η συντακτική σύνθεση, προς τις οποίες ο πεζογράφος κατευθύνει επίμονα την προσοχή του αναγνώστη. Στόχος του ήταν η σύνθεση μιας κοινής, ενός λεκτικού αποθέματος, ενός ρηματικού θησαυρού, ενός γλωσσικού ταμείου από το οποίο οι άνθρωποι δανείζονται τον λόγο τους για να εκθέσουν τα πάθη τους. Η δημιουργία ενός τέτοιου ταμείου και η έμφαση στον διυποκειμενικό και διανοητικό ορίζοντα, τοποθετούν την πεζογραφία του Βαλτινού στην επικράτεια του κλασικού και τον δημιουργό της στους μεγάλους των νεοελληνικών γραμμάτων.

Αριστερά, ένας καταυλισμός και Τσιγγάνοι που χορεύουν κάτω από το φεγγάρι. «Στην αρχή η πανσέληνος φωτίζει την πολύ ρομαντική ιδέα του έρωτα μιας Τσιγγάνας με έναν αστό. Όσο προχωρούν η αφήγηση και η μουσική, το φεγγάρι γίνεται όλο και πιο μαύρο, σαν να επίκειται μεγάλη καταστροφή», εξηγεί ο Πιερ-Αντρέ Βάιτς.

Επάνω και δεξιά, η υψίφωνος Μυρσίνη Μαργαρίτη (Ζεμφίρα) και ο τενόρος Γιάννης Χριστόπουλος (νεαρός Τσιγγάνος), σε σκηνή του έργου που βασίζεται στο ποίημα «Οι Τσιγγάνοι» του Αλεξάντρ Πούσκιν.

Δύο κόσμοι και μια έκλειψη Σελήνης

Ο Πιερ-Αντρέ Βάιτς μιλάει στην «Κ» για τη μονόπρακτη όπερα «Αλέκο» που ανεβάζει η Εθνική Λυρική Σκηνή

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Οι φίλοι του τον φωνάζουν «Πιερρό», σαν τον «Pierrot le Fou» της γαλλικής νουβέλ βαγκ, τον ήρωα της ταινίας του Γκοντάρ που παρατάει την οικογένειά του μετά ένα βαρετό πάρτι και το σκάει από το Παρίσι με μια παλιά ερωμένη του, την οποία κυνηγούν επαγγελματίες δολοφόνοι.

Στον Πιερ-Αντρέ Βάιτς αρέσουν οι τρελές ρομαντικές ιστορίες, του αρέσουν όλες οι αφηγήσεις. Κυρίως όμως λατρεύει την όπερα επειδή «μεταφέρει το συναισθημα όχι στο μυαλό αλλά στη σάρκα του θεατή, και επειδή δεν σταματά να προσφέρει απλόχερα σε μια εποχή που η γενναιοδωρία έχει χαθεί», όπως εξηγεί.

Συναντιόμαστε σε ένα σύντομο διάλειμμα μεταξύ προβών για τη νέα παραγωγή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ) «Αλέκο», τη μονόπρακτη όπερα σε μουσική του Σεργκέι Ραχμάνινοφ, που σκηνοθετεί η Φανί Αρντάν. Η διάσημη Γαλλίδα ηθοποιός, που πλέον προτιμά τον ρόλο της σκηνοθέτιδος, έχει προσκαλέσει τον Πιερ-Αντρέ Βάιτς στην Αθήνα για τα σκηνικά, γνωρίζοντας πως εάν θέλει κανείς να μπει στον μαγικό κόσμο των Τσιγγάνων, όπως συμβαίνει σε αυτή την όπερα, ο γλυκύτατος και διαπρεπής Πιερρό ξέρει τον πιο ποιητικό δρόμο. Ο ίδιος –μόνιμος συνεργάτης στις παραστάσεις του Ολιβιέ Πι από το 1989– θεωρεί τη σκηνογραφία μια χορογραφία του χώρου. Έχει σχεδιάσει περισσότερα από 150 σκηνικά για σκηνοθέτες θεάτρου και όπερας, ενώ διδάσκει σκηνογραφία στην Ανώτερη Εθνική Σχολή Διακοσμητικών Τεχνών στο Στρασβούργο.

Όμως δεν περιορίζεται μόνο στη σκηνογραφία. Παράλληλα σκηνοθετεί, είναι ενδυματολόγος και λυρικός τραγουδιστής. Ξεκίνησε την καριέρα του στο Théâtre du Peuple στη Γαλλία, όπου από τα 10 του χρόνια συμμετείχε σε παραστάσεις, τραγου-

δούσε και σχεδίαζε σκηνικά και κοστούμια. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Στρασβούργο και λυρικό τραγούδι στο Conservatoire d'art lyrique στο Παρίσι. Μου δόθηκε η ευκαιρία να ακούσω τη δύναμη και την εκφραστικότητα της φωνής του στη συνέχεια αυτής της συνέντευξης, αλλά δεν προτρέχω. Η κουβέντα ξεκινά από την εμπειρία του Βάιτς στο θέατρο, από το πάθος της σκηνής. Κι έτσι γρήγορα αποκαλύπτονται η τσιγγάνικη καταγωγή του και οι βαθιές γνώσεις του για μια παράδοση ζωής και τέχνης που θαυμάζει.

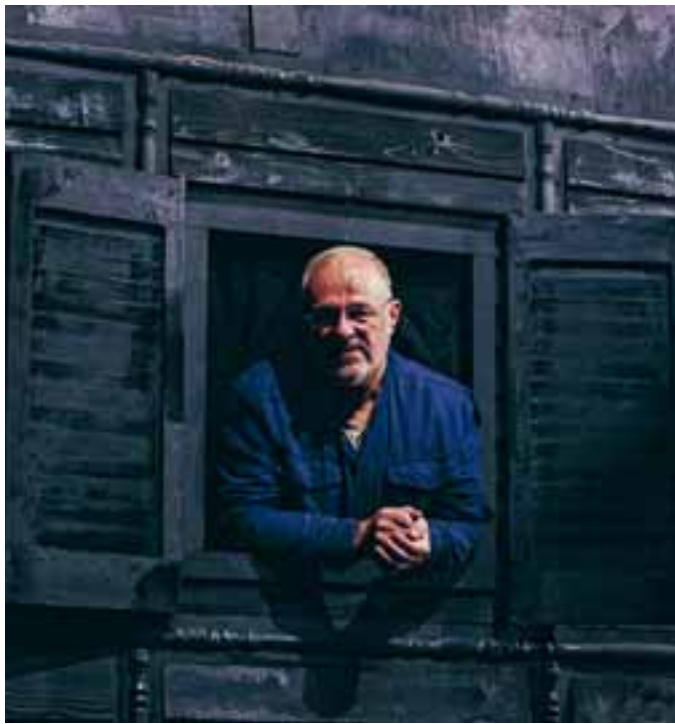
«Εργάζομαι εδώ και 50 χρόνια και έχω κάνει περισσότερες από 350 παραστάσεις. Όλα αυτά τα χρόνια προσπαθώ να δώσω στον θεατή αυτό που δεν μπορεί να πάρει από την τηλεόραση, τον κινηματογράφο ή το κινητό του. Δηλαδή, την αλήθεια της στιγμής», εξηγεί. «Για εμάς τους Τσιγγάνους, η στιγμή είναι κάτι πολύ σημαντικό, επειδή στην κουλτούρα μας πρέπει να ζεις στο παρόν. Δεν μιλάμε ποτέ για το παρελθόν, μιλάμε μόνο για το παρόν. Και μόλις τελειώσει, τελειώσε».

– Δεν μιλάτε για το μέλλον;

– Μόνο για τον καιρό της επόμενης ημέρας.

– Στην όπερα «Αλέκο», η κοινότητα των Τσιγγάνων συναντά την κοινωνία των αστών, οι άνθρωποι των ενστίκτων συναναστρέφονται εκείνους που αποδέχονται μια ορθολογική οργάνωση της ζωής. Πώς δουλέψατε με αυτό το υλικό για τα σκηνικά σας;

– Η έμπνευσή μου έρχεται κυρίως από την οικογένειά μου. Αυτό που έπρεπε να σκεφτώ κατ' αρχήν ήταν οι Τσιγγάνοι της παλιάς Γαλλίας. Ποιοι είναι; Είναι νομάδες που μετακινούνται διαρκώς κουβαλώντας μαζί τους έναν δικό τους πολιτισμό και έναν ιδιαίτερο τρόπο ύπαρξης. Νομίζω επίσης ότι είναι σημαντικό να πούμε ότι δεν ανήκουν σε μια συγκεκριμέ-

Σκηνοθέτης, ενδυματολόγος και λυρικός τραγουδιστής και ο ίδιος, ο Πιερ-Αντρέ Βάιτς ποζάρει στο σκηνικό που δημιούργησε για την παράσταση της ΕΛΣ. «Δουλεύω για τους θεατές, για να τους βοηθήσω να ζήσουν καλύτερα ή να τους βοηθήσω να αγαπήσουν καλύτερα, αλλά και να τους βοηθήσω να πεθάνουν καλύτερα», λέει ο Γάλλος καλλιτέχνης με την τσιγγάνικη καταγωγή.

νη εποχή, μοιλόντο το λιμπρέτο και το ρομαντικό ποίημα «Τσιγγάνοι» του Πούσκιν, στο οποίο βασίστηκε το λιμπρέτο, γράφτηκαν το 1824. Καταυλισμοί Τσιγγάνων, τροχόσπιτα και τρέιλερ υπάρχουν ακόμη. Ίσως να είναι λίγο διαφορετικός ο τρόπος που είναι ντυμένοι οι άνθρωποι σήμερα.

– Πώς σας επηρέασε η καταγωγή σας σε αυτή τη δουλειά;

– Οι δικοί μου ήταν άνθρωποι που ζούσαν παίζοντας μουσική. Η οικογένειά μου παππού μου προέρχεται από την Ανατολική Ευρώπη, και εγκαταστάθηκαν στη Γαλλία με τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Σχεδιάζοντας τα σκηνικά τους σκεφτόμουν συχνά. Οι Τσιγγάνοι παίζουμε συνεχώς μουσική και χορεύουμε, αλλά όχι για θεατές. Μόνο για εμάς. Υπάρχει λοιπόν

πάντοτε ένας χώρος στον καταυλισμό που μοιάζει με αυτοσχέδιο θέατρο, όπου όλοι συναντιούνται για να χορέψουν, να τραγουδήσουν και να φάνε. Αυτός είναι ένας κόσμος παραδοσιακός αλλά και σύγχρονος. Στο βάθος της σκηνής βρίσκεται η πόλη. Συνέβαινε τον 19ο αιώνα, αλλά συμβαίνει ακόμη. Τώρα οι καταυλισμοί των τσιγγάνων βρίσκονται σε ανοιχτούς χώρους ή σε πάρκινγκ στο πλάι αυτοκινητοδρόμων.

Καλλιτεχνικά, ήθελα να αναδείξω την ποίηση της γειτνίασης των δύο κόσμων που για την παράστασή μας βρίσκονται υπό την επήρεια μιας έκλειψης Σελήνης. Στην αρχή, η πανσέληνος φωτίζει την πολύ ρομαντική ιδέα του έρωτα μιας Τσιγγάνας με έναν αστό. Όσο προχωρούν η αφήγηση και η μουσική, το φεγγάρι γίνεται όλο

“

Προσπαθώ να δώσω στον θεατή αυτό που δεν μπορεί να πάρει από την τηλεόραση, τον κινηματογράφο ή το κινητό του: την αλήθεια της στιγμής.

και πιο μαύρο, σαν να επίκειται μεγάλη καταστροφή.

– Ποιο είναι το σημαντικότερο στοιχείο γύρω από το οποίο χτίζετε τη σκηνογραφική «χορογραφία» σας;

– Αυτό που συνοψίζει τη σκηνογραφία μου, είναι ένας πολύ παλιός ξύλινος τροχός, που στην πορεία αντικαθίσταται από έναν ελαστικό τροχό αυτοκινήτου. Με ενδιαφέρει να δείξω ότι ο τροχός δεν αλλάζει, απλώς μετατρέπεται με το πέρασμα του καιρού από την ξύλινη ρόδα του παλιού τροχόσπιτου στα ελαστικά ενός σύγχρονου αυτοκινήτου ή τρέιλερ. Είναι απλώς ζήτημα αισθητικής, υλικού, φόρμας. Οι Τσιγγάνοι ταξιδεύουν στον κόσμο, και η ζωή τους κυλάει πάνω σε τροχούς. Αλλά και το φεγγάρι είναι στρογγύλο,

όπως και το σύμβολο του τροχού της τύχης. Δεν υπάρχουν σύνορα μεταξύ των χώρων που μπορούν να εμποδίσουν την ελευθερία των Τσιγγάνων· η γη και η ζωή τους είναι κυκλική όπως κύκλος είναι και η Γη.

– Αν ονομάζατε μόνο ένα πράγμα, το οποίο θα θέλατε να μεταδώσετε στους θεατές της συγκεκριμένης όπερας, ποιο θα ήταν;

– Δύσκολη ερώτηση, για να δούμε... Νομίζω θα ήθελα να μιλήσω για την ανάλυση της ζωής τους. Δεν είναι ψυχαγωγία αυτό που κάνω. Δουλεύω για τους θεατές, για να τους βοηθήσω να ζήσουν καλύτερα ή να τους βοηθήσω να αγαπήσουν καλύτερα, αλλά και να τους βοηθήσω να πεθάνουν καλύτερα. Γιατί πιστεύω ότι, αυτή τη στιγμή, ο θεατής, ο άνθρωπος είναι πολύ μόνος και χρειάζεται κάποιον για να μπορέσει να καταλάβει τον κόσμο στον οποίο βρίσκεται.

Συγκινείται καθώς μιλάει. «Είμαι Τσιγγάνος στο βάθος, μη βλέπετε που έχω γαλάζια μάτια και δεν φοράω κρίκους στα αυτιά», τονίζει. Συζητάμε για την προφορική παράδοση, μέσα από την οποία διακινούνται η τσιγγάνικη μουσική και το τραγούδι. «Ακούμε το τραγούδι με έναν τρόπο και μετά επαναλαμβάνουμε αυτό που ακούσαμε. Δεν μπορώ να σας το εξηγήσω», λέει, «γι' αυτό θα σας τραγουδήσω».

Ξαφνικά η αίθουσα των VIP της ΕΛΣ εξαφανίζεται και μεταφερόμαστε, μέσω της φωνής του Βάιτς, στο ξέφωτο ενός τσιγγάνικου καταυλισμού. Το δημοσιογραφικό recorder κλείνει.

Η ΕΛΣ παρουσιάζει σε κοινή παράσταση τις μονόπρακτες όπερες «Αλέκο» του Σεργκέι Ραχμάνινοφ και «Ο πύργος του Κουανογιάννη» του Μπέλα Μπάρτοκ από τις 12 Νοεμβρίου και για έξι παραστάσεις στην Αίθουσα «Σταύρος Νιάρχος», σε μουσική διεύθυνση Φαμπρίσιο Βεντούρα.

«Αραγε, πώς θα ήταν αν ήμουν εσύ;»

Η προβληματική σχέση δύο αδελφών, η νοσηρή αλληλεξάρτησή τους, οι διαξιφισμοί και, τελικά, η αντιστροφή των ρόλων τους

Της **ΡΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ**

Σε μια «τραμπικιά» Δύση θα μπορούσε να εκτυλίσσεται σήμερα η δράση του «True West» (1980), του κοινωνικού δράματος του Σαμ Σέπαρντ, όπου ολόκληρη η κατάρρευση του αμερικανικού ονείρου αποτυπώνεται στην προβληματική σχέση δύο αδελφών, του ανυπότακτου Λι και του πραγματιστή Οστιν. Ο ένας πίνει μπίρα, ο άλλος πίνει τσάι. Και οι δύο αποδύονται στο κυνήγι ενός θησαυρού που στην πραγματικότητα δεν θα βρεθεί ποτέ, γιατί απλούστατα δεν υπάρχει. Και καθώς το αμερικανικό όνειρο ξεφτίζει, ο μόνος θησαυρός τους είναι μερικές φρυγανιές, κλεμμένες από τα γειτονικά σπίτια, σε ένα προάστιο της Νότιας Καρολίνας, ανατολικά του Λος Άντζελες.

Ο Σαμ Σέπαρντ είναι ρεαλιστικά ειρωνικός. Γνωρίζει ότι η αμερικανική κοινωνία είναι αδυσώπητη, δεν ονειρεύεται να την αλλάξει, επειδή είναι βέβαιος ότι δεν πρόκειται τίποτε να αλλάξει, ότι το σύστημα θα συνθλίψει την οποιαδήποτε προσπάθεια ανατροπής του.

Η Έλενα Καρακούλη, ως ευφυής παρατηρήτρια της νοσηρής αλληλεξάρτησης των δύο αδελφών, των λεκτικών και σωματικών τους διαξιφισμών αλλά και της τελικής αντιστροφής των ρόλων τους, ενεργοποίησε τον διεισδυτικό σκηνοθετικό φακό της και έδωσε πνοή στο «True West», διατηρώντας εύστοχα τον πρωτότυπο τίτλο του αμετάφραστο. Μέσα από μια εξαντλητική εμβάθυνση στο κείμενο, σκηνοθέτησε την «άγρια» και «μυστηριώδη» Δύση ως μαύρη κωμωδία με στοιχεία θρίλερ, καθώς το αίσθημα μιας αό-

ρατης απειλής είναι έντονο σε κάθε σημείο της δράσης. Μετέφρασε και επεξεργάστηκε δραματουργικά την καυστική και οριακά κωμική στάση του Σέπαρντ απέναντι στο φουσκωμένο μπαλόνι της αμερικανικής ευημερίας. Απέφυγε τη σκηνική φλυαρία του έργου, αφήνοντας τα ίδια τα πρόσωπα να «μιλήσουν». Ζύγισε σωστά τα δραματικά και τα κωμικά φορτία, ενίσχυσε με αρκετές δόσεις μαύρου χιούμορ την κωμική υφή του έργου, ελαφραίνοντας τους δραματικούς τόνους κυρίως στα σημεία επαλήθευσης του θεωρητικού προβληματισμού

Το «True West» του Σαμ Σέπαρντ στο θέατρο Χώρα, σε σκηνοθεσία της Ελενας Καρακούλη.

του Σέπαρντ. Γρήγοροι ρυθμοί, ταχύτητα, ωμότητα, εξωτερικευση, νατουραλιστική έξαψη, μετωπική απεύθυνση στο κοινό μέσω μικροφώνου, ρεαλιστική απεικόνιση των νευρώσεων της καθημερινότητας, συνθέτουν μια συγκροτημένη σκηνοθετική τεχνική, η οποία αναδεικνύει παράλληλα και μια σκηνική γλώσσα συχνά βωμολοχούσα, εξαρτημένη και αντιποιντική.

Η σκηνοθέτις εμβαθύνει στον ρόλο του συγγραφέα που προσπαθεί να αφηγηθεί μια ιστορία, που βασανίζεται πάνω από τα πλάνητρα της γραφομηχανής του για να συντάξει το κείμενο που θα τον καταξιώσει στο τόσο δύσκολο είδος της τέχνης του λόγου, ακόμη και στην περίπτωση συγγραφής ενός

Νίκος Ψαρράς και Μάρκος Παπαδοκωνσταντάκης πρωταγωνιστούν στο «True West», την καυστική και οριακά κωμική στάση του Σέπαρντ απέναντι στο φουσκωμένο μπαλόνι της αμερικανικής ευημερίας.

σεναρίου κινηματογραφικής ταινίας, προορισμένης να καταναλωθεί από τη βιομηχανία του Χόλιγουντ.

Ο Κωνσταντίνος Σκουρλέτης σκηνογράφησε με εντυπωσιακή εμμονή στη νατουραλιστική λεπτομέρεια των οδηγίων του Σέπαρντ και τις εννέα σκηνές που εκτυλίσσονται στο ίδιο σκηνικό μιας κουζίνας και μιας κλειστής τζαμωτής βεράντας με λευκά έπιπλα φερ φορζέ, γεμάτης από φυτά εσωτερικού χώρου, κυρίως φτέρες, σε διάφορες γλάστρες που κρέμονται από διαφορετικά ύψη. Η ενδυματολογική άποψη της Εβελίνας Δαρζέντα λειτουργήσει συνδυαστικά με την εικαστική οπτική της σκηνογραφίας, ενώ η live μουσική του Μίκη Παντελούς συνέβαλε ουσιαστικά

στη δημιουργία μιας κάντρι γλυκά νοσταλγικής αλλά και μοναχικής δραματικής ατμόσφαιρας.

Ο Νίκος Ψαρράς, μοναχικός καβαλάρης στο ρόλο του Λι, διασχίζει την άγρια Δύση, αυτό το σύμβολο του αμερικανικού οράματος, ένα όνειρο που δικαιώνει πάντοτε τον εύστροφο, τον επινοητικό, τον αποφασιστικό, αυτόν που διαθέτει όλες τις δεξιότητες για να γίνει πλούσιος, διάσημος, κυριαρχικός. Διαγράφει με απίστευτη υποκριτική άνεση τη μεταστροφή του απαισιωχτικού Λι, αναδεικνύοντας όλες τις κωμικές σφίγγες μέσα από ένα υπερτονισμένο παίξιμο, όπου οι σωματικές κινήσεις, οι μορφοσμοί και οι χειρονομίες ενορχηστρώνονται σε ένα σχήμα παροξυσμού,

διατηρώντας παράλληλα τα όρια μιας ποιοτικής επεξεργασίας του ρόλου. Αυτοσχολιασμοί, εσκεμμένα και στοχευμένα σχόλια, πόζες, χειρονομίες, όλα έγιναν με μέτρο και τρόπο θεατρικά λειτουργικό. Ο Μάρκος Παπαδοκωνσταντάκης ενεργοποιεί όλες τις υποκριτικές δυνάμεις που διαθέτει για να σταθεί αυτοδύναμος στον ρόλο του μικρού αδελφού Οστιν, που «ζηλεύει» την έρση του Λι, και αναζητά επίσης τις παραδείσιες υποσχέσεις μέσα από τη δύσκολη τέχνη της συγγραφής σεναρίων.

Δύο διαφορετικοί ηθοποιοί στους ρόλους δύο διαφορετικών χαρακτήρων, διαθέτουν ωστόσο μια εκρηκτική χημεία μεταξύ τους και αποτυπώνουν σκηνικά το πιο

ενδιαφέρον σημείο του έργου: την αδυναμία συμπόρευσης, την έλλειψη σύγκλισης, τις διαμετρικά αντίθετες συμπεριφορές, που οδηγούν σταδιακά στην απόλυτη ανατροπή, μια μεταστροφή στη συμπεριφορά τους που θα μπορούσε να εκτιμηθεί και ως αλλαγή ρόλων. Ο Λι γίνεται σεναριογράφος, ενώ ο αδελφός του αποφασίζει να γίνει διαρρηκτής.

Ο Νέστορας Κοψιδάς είναι απολαυστικός Σολ, παραγωγός χολιγουντιανών ταινιών, φοράει κόκκινα γυαλιά και ερμηνεύει με κομψό και έντονα χιουμοριστικό τρόπο τον ήρωα που εισβάλλει στη ζωή τους και τους οδηγεί στο σκηνικό παιχνίδι της τελικής μονομαχίας.

Διακριτική η παρουσία της Αλεξάνδρας Παντελάκη στον αδύναμο δραματουργικά ρόλο της απύσας μητέρας.

Ο ήχος των γρύλων

Η ηχητική οδηγία του Σέπαρντ είναι σαφής: οι ήχοι των γρύλων να δοθούν ρεαλιστικά. «Οι γαμπμένοι γρύλοι είναι οι πιο μονότονοι γρύλοι του κόσμου», διαπιστώνει ο Λι. Σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, ο ήχος αυτός είναι σημάδι επικείμενης βροχής ή προάγγελος θανάτου. Σε αφρικανικές χώρες, πάντως, προσικονομεί καλοτυχία και οικονομική ευημερία. Οι δύο αδελφοί πλακώνονται στο ξύλο όπως τα μικρά αγόρια που τσακώνονται σε έναν αγώνα χωρίς νικητή και ηττημένο.

Η φωτισμένη ταμπέλα True West γέρνει απειλητικά. Το φινάλε παραμένει ανοικτό.

Η κ. Ρέα Γρηγορίου είναι διδάκτωρ Ιστορίας - Δραματολογίας, ΑΠΘ.

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ

ΕΛΕΩΝΟΡΑ ΖΟΥΓΑΝΕΛΗ
ΣΕ ΑΛΛΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

ΠΕΜΠΤΗ 28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2024
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΑΡΧΙΖΕΙ ΣΤΙΣ 20:30

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ticketmaster.cy 7777 7040

Ταμείο Θεάτρου: 25377277
Καθημερινά 10:00 - 13:00 & 16:00 - 19:00
Σάββατο 10:00 - 13:00

ΣΕΖΟΝ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΑΝΙΣ ΚΥ
ΘΕΑΤΡΟ

ή μια περιπλανώμενη ιστορία

ΤΗΣ ΜΑΓΔΑΛΕΝΑΣ ΖΗΡΑ
Από 10 Νοεμβρίου 2024 Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη

Εισιτήρια
ticketmaster.cy 7777 7040

Κύριος χορηγός
ΤΑΧΙΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Χορηγός
Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
HELLENIC BANK

Χορηγοί επικοινωνίας
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΙΚ

Αλλαξε ζωή, πρόσωπο και... φύλο!

Ο βαρώνος του καρτέλ έγινε νέα, όμορφη και φιλόδοξη κυρία!

Εμίλια Πέρεζ ★★½

ΔΡΑΜΑ (2024), 132'

Σκηνοθεσία: Ζακ Οντιάρ

Ερμηνείες: Κάρλα Σοφία Γκασκόν, Ζόι Σαλντάνια, Σελίνα Γκόμεζ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο σπουδαίος Ζακ Οντιάρ υπογράφει την πιο ιδιαίτερη έως τώρα ταινία του, κερδίζοντας τόσο το Βραβείο της Επιτροπής όσο και εκείνο της γυναικείας ερμηνείας στις Κάννες για όλο το κουαρτέτο των πρωταγωνιστριών του. Βρισκόμαστε στο Μεξικό, όπου η ταλαντούχα δικηγόρος Ρίτα (Ζόι Σαλντάνια) έχει γίνει εξπέρ στο να ξεπλένει μεγαλοεγκληματίες των καρτέλ ναρκωτικών. Ένας από αυτούς, ο σκληρός «Μανίτας», θα την προσεγγίσει με μια προσφορά από αυτές που δεν μπορεί να αρνηθεί: σε αντάλλαγμα ενός τεράστιου ποσού εκείνη θα τον βοηθήσει να εγκαταλείψει την παρανομία, κάνοντας αλλαγή φύλου. Όταν το σχέδιο πετύχει, ο «Μανίτας» έχει μετατραπεί πια σε... Εμίλια Πέρεζ (Κάρλα Σοφία Γκασκόν), μια δυναμική επιχειρηματία που φροντίζει όσους έχουν υποφέρει από τη δράση των καρτέλ.

Ο Οντιάρ συνυπογράφει αυτή την απίθανη ιστορία με τρεις ακόμη σεναριογράφους, αλλά και τον συγγραφέα του ομώνυμου μυθιστορήματος, Μπόρις Ράσον, δημιουργώντας μια ταινία που μοιάζει τρομερά σύγχρονη και ταυτόχρονα διαχρονική. Η αλλαγή ταυτότητας, η μετάβαση σε έναν νέο εαυτό, γίνεται εδώ το όχημα προκειμένου να αναδειχθούν μια σειρά από παρατηρήσεις πάνω στο ζήτημα της ταυτότητας φύλου, καθώς και της ιδίας της γυναικείας υπόστασης. Όλα αυτά, βέβαια, τα έχουμε ξαναδεί.

Το φρέσκο εδώ έχει να κάνει με την προσέγγιση του Οντιάρ,

ο οποίος, μαζί με το ζευγάρι μουσικών Καμίλ και Κλεμέντ Ντουκόλ, δημιουργούν ένα σύνολο που κινείται κάπου ανάμεσα στο μαφιόζικο δράμα και στο... μιούζικαλ.

Μπορεί η ιδέα αρχικά να ξενίζει κάπως τον θεατή, ωστόσο στο μεγαλύτερο μέρος της λειτουργεί, προσφέροντας ένα δεύτερο, ιδιόφυτο όσο και εξτρεμικό, επίπεδο στην ιστορία. Η τελευταία πάσχει, πάντως, από

Το φιλμ κινείται ανάμεσα στο μαφιόζικο δράμα και στο μιούζικαλ, ενώ ο Ζακ Οντιάρ, με όχημα τη μετάβαση, αναδεικνύει μια σειρά από ζητήματα για την ταυτότητα φύλου και τη γυναικεία υπόσταση.

κάποιες σεναριακές αφέλειες και γραφικότητες, όμως οι τελευταίες μοιάζουν ασήμαντες μπροστά στην τόλην και (τελικά) στην επιτυχία του εγχειρήματος.

Για να έρθει αυτή, καθοριστικό ρόλο, όπως επισημάναμε και στην αρχή, παίζουν οι κεντρικές ερμηνείες: πρωτίστως εκείνη της εκρηκτικής Κάρλα Σοφία Γκασκόν, αλλά και των δύο χολιγουντιανών αστέρων που την πλαισιώνουν, της Ζόι Σαλντάνια και της Σελίνα Γκόμεζ. Και κάτι ακόμη: έπειτα από το «Poor Things» του Γιώργου Λάνθιμου, ένας ακόμη σημαντικός Ευρωπαίος κινηματογραφιστής (άνδρας) καταφέρει να προσεγγίσει με εφευρετικότητα και σεβασμό τη θηλυκότητα, παραδίδοντας έναν ύμνο στην γυναικεία ενδυνάμωση.

Η εκρηκτική Κάρλα Σοφία Γκασκόν είναι ο αδιάτακτος εγκληματίας «Μανίτας» που έχει μεταμορφωθεί (και ψυχικά) σε... Εμίλια Πέρεζ.

HOME CINEMA

Το επαγγελματικό στρες οδηγεί στο έγκλημα

Ο δικηγόρος που ερμηνεύει ο Τομ Σίλινγκ ήθελε περισσότερο χρόνο με την κόρη του και κατέληξε... εγκληματίας.

Ο Χιου Τζάκμαν είναι ένας πολιτικός που κάποιοι αποκαλούν «νέο Κένεντι». Μέχρι που ο «κίτρινος» Τύπος ανακαλύπτει μια παλιά υπόθεση απιστίας.

Ενσυνείδητος φόνος

ΜΑΥΡΗ ΚΩΜΩΔΙΑ (2024)

Δημιουργός: Ντόρον Βιζότσκι

Ερμηνείες: Τομ Σίλινγκ, Εμίλι Κοξ

Μια γερμανική σειρά οκτώ επεισοδίων του Netflix μας συστήνει έναν γοττευτικό χαρακτήρα, πατώντας ανάλαφρα στα χνάρια των «Breaking Bad» και «Οζαρκ». Ο Μπορν είναι επιτυχημένος δικηγόρος με πολύ άγχος και λίγο χρόνο για τη μικρή κόρη του. Μια σειρά συνεδριών ενσυνείδησης θα τον βοηθήσει να ισορροπήσει επαγγελματική και προσωπική ζωή, αλλά και να αντιμετωπίσει τον (μαφιόζο) εργοδότη του φτάνοντας στον φόνο. Ο... ενσυνείδητος πια δολοφόνος θα μπλέξει βαθύτερα στον κόσμο της παρανομίας, ανακαλύπτοντας μάλιστα ότι μπορεί να τα καταφέρει αρκετά καλά και εκεί.

Ο Τομ Σίλινγκ είναι αρκούντως στυλάτος και πειστικός στον ρόλο του (όχι και τόσο αθώου) δικηγόρου, που θα περάσει στη σκοτεινή πλευρά με τον πιο οξυμωρο τρόπο: πάνω που τα μαθήματα ενσυνείδησης του αινιγματικού δασκάλου θα φωτίσουν

το μυαλό του, βγάζοντάς τον από μια γεμάτη άγχος καθημερινότητα. Το χιούμορ, που δεν είναι ακριβώς το φόρτε του γερμανικού κινηματογράφου, σερβίρεται εδώ στη μαύρη του απόχρωση μαζί με αρκετό σαπένς, σε μια σειρά γρήγορων επεισοδίων της μισής ώρας, που βλέπονται απνευστί.

Ο υποψήφιος

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΡΑΜΑ (2018), 113'

Σκηνοθεσία: Τζέισον Ράιτμαν

Ερμηνείες: Χιου Τζάκμαν, Βέρα Φαρμίνγκα, Τζ. Κ. Σίμονς

Από την πλατφόρμα του Ertflix επιλέγουμε ένα πολιτικό δράμα, το οποίο ασχολείται περισσότερο με τον ρόλο των μίντια στην κεντρική πολιτική σκηνή, όπως αυτός διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες (τουλάχιστον) στις ΗΠΑ. Το 1987, ο γερουσιαστής Γκάρι Χαρτ έχει φτάσει μια ανάσα από το χρίσμα των Δημοκρατικών για τη διεκδίκηση της προεδρίας. Οι υποστηρικτές του –και ιδίως οι νεότεροι ηλικιακά– βρίσκουν στον λόγο του προοδευτικές ιδέες και στο πρόσωπό του κάτι από

την αμεσότητα του Κένεντι. Τα πράγματα, ωστόσο, θα πάρουν εντελώς διαφορετική τροπή όταν η πιο «κίτρινη» μερίδα του Τύπου θα φέρει στο φως ένα σκάνδαλο απιστίας, ικανό να εκτροχιάσει την εκστρατεία του.

Σκηνοθετώντας με υποδειγματικό ρυθμό, ο Τζέισον Ράιτμαν («Juno», «Up in the air») φτιάχνει ένα φιλμ που μεταφέρει ατόφιο τον πυρετό της προεκλογικής καμπάνιας και κυρίως της επιρροής που έχουν τα μέσα σε αυτή. Καθώς η εποχή της κυριαρχίας της εικόνας ξημερώνει, άνθρωποι ανέρχονται και πέφτουν σε χρόνο ρεκόρ.

Η σκληρότητα αλλά και το ρηχό αυτού του κόσμου αναδεικνύονται ανάγλυφα στην ταινία, η οποία πάντως δεν επιχειρεί να σκάψει ακόμη βαθύτερα στο κοινωνικό-πολιτικό πεδίο. Αντιθέτως, προτιμά να βασιστεί στους έμπειρους πρωταγωνιστές της, προεξάρχοντας του πάντα γοττευτικού Τζάκμαν, οι οποίοι αποδίδουν με ρεαλισμό το συχνά καταγιστικό σενάριο που υπογράφουν οι Ματ Μπάι και Τζέι Κάρσον («House of Cards»).

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Πέμπτη Μάλερ εκτός ορίων από τον Θεόδωρο Κουρεντζή

Την Πέμπτη Συμφωνία του Γκούσταφ Μάλερ όπως επίσης τη σύνθεση «Πασακάλια - Μουσική για ορχήστρα IX» του Τζέι Σβαρτς (γενν. 1965) διηύθυνε ο Θεόδωρος Κουρεντζής με την ορχήστρα του Utopia κατά την εμφάνισή του στις 2 Νοεμβρίου στην Αίθουσα «Χρήστος Δ. Λαμπράκης».

Το έργο του Σβαρτς γράφτηκε ειδικά για τον Έλληνα αρχιμουσικό και το συγκεκριμένο σύνολο. Πρωτοπαρουσιάστηκε πρόσφατα στο Βερολίνο, λίγες ημέρες πριν από την Αθήνα. «Πασακάλια», λοιπόν, επειδή αναφέρεται στην ομώνυμη μουσική φόρμα που αξιοποιήθηκε κατά κόρον την εποχή του μπαρόκ, αλλά εμπνέει τους συνθέτες μέχρι σήμερα. Ο Σβαρτς εστιάζει στις παραλλαγές ενός σχετικά σύντομου μουσικού μοτίβου σε κάθε νέα του επανεμφάνιση.

Εμπνέεται από την τρίτη στροφή του τραγουδιού «Είσαι η γαλήνη» του Σούμπερτ και αξιοποιεί ως αφετηρία επτά μουσικά μέτρα. Το έργο του ξεκινά από τη σιωπή. Το μουσικό θέμα εμφανίζεται αφηρημένα, μόνον ως ρυθμός και απολύτως χαμηλόφωνα. Σταδιακά, προστίθενται

επίπεδα, ώσπου τελικά να σχηματιστεί. Οχι κλιμακωτά, νότα νότα, αλλά «γλιστρώντας» ανάμεσα στις νότες.

Σε κάθε επανάληψη η λογική αυτή εμπλουτίζεται, ώσπου η σύνθεση να οδηγηθεί σε μια εκρηκτική κορύφωση και στη συνέχεια με τον ίδιο τρόπο να αποκλιμακωθεί έως τη σιωπή. Πολύ ενδιαφέροντα και εγκεφαλικά όλα αυτά, και δεν θα μπορούσαν να βρουν ιδανικότερο ερμηνευτή από τον Κουρεντζή και την εξαιρετική Utopia με τον απίστευτα πειθαρχημένο και ελεγχόμενο ήχο. Όλα όσα ζητάει ο συνθέ-

Ακόμη μία ερμηνεία, στην οποία η σφραγίδα του ερμηνευτή πρόβαλε μεγαλύτερη από αυτή του συνθέτη.

της υλοποιούνται άριστα και ο ακροατής μπορεί να ακούσει μέσα από την ανάπτυξη της μουσικής ακόμη και τα σπαράγματα από το τραγούδι του Σούμπερτ. Κατ' επανάληψιν, έχει γίνει

Μαζί με την Πέμπτη του Μάλερ, η Utopia υπό τον Θεόδωρο Κουρεντζή ερμήνευσε την «Πασακάλια» του Γερμανού συνθέτη Τζέι Σβαρτς, έργο που γράφτηκε ειδικά για τον Έλληνα αρχιμουσικό και το συγκεκριμένο σύνολο.

αναφορά στον θαυμασμό που προκαλούν οι εξαιρετικές ποιότητες που αποσπά ο Κουρεντζής από τα σύνολα που διευθύνει. Όπως φάνηκε για άλλη μία φορά, η ορχήστρα του επιτυγχάνει

διαβαθμίσεις της σιωπής ή είναι ικανή να ρίξει τα τείχη της Ιερους εάν αυτό ζητηθεί. Τα ερωτήματα είναι κάθε φορά με ποιον τρόπο αξιοποιεί κανείς αυτό το εκπληκτικό «όργανο» που έχει

στα χέρια του. Η ερμηνεία του Κουρεντζή στην Πέμπτη Συμφωνία του Μάλερ έδωσε τις γνώριμες απαντήσεις. Οι εκκωφαντικές εντάσεις στο πρώτο μέρος διέλυαν σιτιδήποτε πένθιμο υπαι-

νίσσεται ο συνθέτης και οι φρενέτριες ταχύτητες δεν άφηναν περιθώριο για συναισθήματα. Στο, έτσι κι αλλιώς, θεαλλώδες δεύτερο μέρος, η μουσική απέκτησε τρομακτική σφοδρότητα και ακατανόητη βία, κάτι που ενδεχομένως να ερμηνεύεται να αντιλαμβάνονται ως φιλοφρόνηση, εάν θεωρεί κανείς ότι μονάχα με αυτόν τον τρόπο μπορεί να κινηθεί το ενδιαφέρον του ακροατηρίου. Εάν ήταν κινηματογράφος, θα μιλούσε κανείς για σπλάτερ.

Ισως την πιο προβληματική ερμηνεία να απέσπασε το περίφημο «Ανταντζέτο» (τέταρτο μέρος). Εδώ, η τρυφερή μουσική που συνέθεσε ο ερωτευμένος Μάλερ για την αγαπημένη σύζυγό του Αλμα, δόθηκε τόσο πεπονημένα από την υποδειγματικά πειθαρχημένη ορχήστρα, ώστε απονευρώθηκε πλήρως, χάνοντας την τρυφερότητα και το συναίσθημά της. Το τελικό μέρος έδωσε εκ νέου την ευκαιρία για παροξυσμικές διατυπώσεις. Ακόμη μία ερμηνεία στην οποία η σφραγίδα του ερμηνευτή πρόβαλε μεγαλύτερη από αυτή του συνθέτη.

COURTESY PIERRE HUYGHE AND GALERIE CHANTAL CROUSEL / MARIAN GOODMAN GALLERY
/ HAUSER & WIRTH / ESTHER SCHIDDER / TABO NASII / PIERRE HUYGHE / SUE F 2023

Πόση «ίση
μεταχείριση»
απολαμβάνει
το διαφορετικό;

Κραυγές αγωνίας από τη Βενετία

Της **ΤΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗ**

Τέσσερις αξιοσημείωτες εκθέσεις στη Βενετία, παράλληλα με την Μπιεννέλε, φιλοξενούν δείγματα περιθωριοποίησης, αποκλεισμού και καταπίεσης και μιλούν για συμπεριληψη. Αντλώντας έμπνευση από μύθους, αρχαία, την τεχνητή νοημοσύνη και την τρέχουσα καθημερινότητα, ενσωματώνουν τη διαφορετικότητα, το παράξενο, το περιθώριο και φέρνουν στο φως κραυγές αγωνίας ενάντια στη βία, την αποκλειστικότητα και την περιβαλλοντική καταστροφή.

Μπερλίντε ντε Μπρούκερε
City of Refuge III

στο μοναστήρι του San Giorgio
Maggiore

Τα έργα της έκθεσης της Μπερλίντε ντε Μπρούκερε που σχεδιάστηκαν ειδικά για τους ιερούς χώρους του Abbazia di San Giorgio Maggiore, μιας εκκλησίας των Βενεδικτίνων του 16ου αιώνα, έχουν ως κεντρική θεματική την τέχνη ως τόπο προστασίας και καταφυγίου.

Τρεις υβριδικές φυγούρες δεσπόζουν στον κεντρικό χώρο της εκκλησίας: τρεις αρχάγγελοι, με ογκώδη υφάσματα από δέρμα αγαλάδας που καλύπτουν σχεδόν ολόκληρο το σώμα τους, συμπεριλαμβανομένων των φτερών τους. Συνοδεύονται από κεκλιμένους καθρέφτες, που πολλαπλασιάζουν τις φυγούρες των αρχαγγέλων. Τα στενόμακρα κέρνα πόδια είναι τα μόνα ορατά αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά τους, με τα δακτύλα των ποδιών τους να αγγίζουν απλώς τα βάθρα στα οποία στέκονται, έτοιμοι να απογειωθούν. Κατέφυγαν άραγε εκεί ως αποτέλεσμα κάποιας πολέμου ή από τις καταστροφικές συνέπειες των κλιματικών αλλαγών;

Στο σκευοφυλάκιο, μια εγκατάσταση από νεκρούς κορμούς δέντρων επάνω σε μεταλλικά τραπέζια, δημιουργεί ένα μεταποκαταλυτικό σκηνικό, μια εικόνα καταστροφής και ερήμωσης, που αποκτά το στοιχείο της αναζωογόνησης και αναγέννησης από τη δύναμη των δέντρων, ενώ στον μακρύ διάδρομο μια σειρά από επιτοιχίες brivines περιέχουν εκμαγεία ποδιών με ξεφλουδισμένη σάρκα, εμπνευσμένα από την ιστορία του Αγίου Βενεδικτού, που λέγεται ότι

ἔπεσε σε θάμνους ἀπὸ ἀγκάθια
γιὰ νὰ ξεπεράσει τοὺς σαρκικοὺς
πειρασμοὺς τοῦ.

«Είμαι μάρτυρας της κοινωνίας με έντονη την ανάγκη να μεταφράσω αυτό που βλέπω στη δουλειά μου, να χειρίρω ερωτήματα, να πυροδοτήσω ίσως την ελπίδα ή να παρηγορήσω. Θέλω να αγγίξω τους ανθρώπους όπου φοβούνται να τους αγγίξουν. Θέλω να μιλήσουν για εκείνα τα πράγματα για τα οποία δεν βρίσκουν λόγια, εστιμάειν εν Ντε Μπρούκερε.

Πιερ Ουϊγκ
Liminal

στην Punta Della Dogana

Στον δεύτερο χώρο του Φρανσουά Πινό στη Βενετία ένας αυτόνομος, εναλλακτικός, μετα-ανθρώπινος κόσμος ξεδιπλώνεται μέσα από μια ομάδα έργων βίντεο, γλυπτικής, τεχνητής νοημοσύνης και performance. Ο Πιερ Ουίγκ μεταμορφώνει την Punta della Dogana σε ένα δυναμικό περιβάλλον που εξελίσσεται διαρκώς.

Η ἔκθεσιν εἶναι μια μεταβατική κατάστασις που κατοικεῖται ἀπὸ ἀνθρώπιναν καὶ μὴ πλῆθυσμα. καὶ γίνεται ὁ τόπος διαμόρφωσις υποκειμενικότητων που συνεχῶς μαθαίνουν, ἀλλάζουσι καὶ υβριδοποιοῦνται. Ἐνα παιδί χωρὶς χαρακτηριστικά ἀναζητᾷ τροφή, σὲ ἓνα ἐγκαταλελειμμένο τοπίο, σὲ ἓνα βίτιο τεχνήτις νοσηρόσυνος ἓνα πρόσωπο, ἀνθρώπος ἢ ζῶο, γλιστρᾷ καὶ δὲν ἀναγνώριζεται, μια γυνὴ γυναικα με ὀθλὴ κενὸ ἀντὶ γὰρ πρόσωπο κινεῖται ἀργὰ σὲ ἓνα ἄπειρο, ἄδειο τοπίο, κἀνοντας μικρὰ βήματα, λυγίζοντας καὶ χειρωναγώντας.

Μια αϊθουσα φιλοξενεί τεράστιες δεξαμενές ψαριών γεμάτες με κρημαστά βράχια, σπασμένα γλυπτά και θαλάσσιες ανεμώνες ενώ σε ένα μετα-αποκαλυπτικό τοπίο, γλιστρώντας μέσα και έξω από τον χρόνο, το σκηνικό αλλάζει, άλλοτε σαν να έχουν περάσει στιγμές και άλλοτε αιώνες. Σε μια τεράστια οθόνη ένας σκελετός, με υπολείμματα παπουτσιών ακόμη στα πόδια του, βρίσκεται σε μια βραχώδη έρημο. Κάμερες, καθρέφτες και ελληνικοί ανιχνευτές κυκλώνουν τα οστά και κινηματογραφούν σε κοντινό πλάνο, αποκαλύπτοντας τα σκασιματα και τα κατάργματα τους, τη βρωμία και τη σκόννη που έχουν γεμίσει τα κενά όπου

BERLINDE DE BRUYCKERE / COURTESY THE ARTIST AND HAUSER & WIRTH / MIRIAM DEVRIENDT

FONDAZIONE PRADA / MARCO CAPPELLETTI

κάποτε ήταν κολλημένοι οι μύες.

Ο Πιερ Ουίγκ, που περιγράφει τον ρόλο του ως «καθορίζοντας τις συνθήκες για την εμφάνιση μιας τετράπτης, από που θα μπορούσε να είναι ή δεν θα μπορούσε να είναι», αμφισβητεί τη σχέση μεταξύ του ανθρώπου και του μη ανθρώπου. Αντιλαμβάνεται τα έργα του ως θεωρητικές μυθοπλασίες, από τις οποίες αναδύονται άλλες μορφές του κόσμου, χωρίς ιεραρχίες ή ντετερμινισμό.

Κρίστοφ Μπιούχελ
Monte di Pietà

στο Ιδρυμα Prada

Ο Κρίστοφ Μπιούχελ δημιούργησε ίσως το καλύτερο χρεοκοπημένο ενεχυροδανειστήριο στον κόσμο με το έργο του Monte di Pietà στο Ίδρυμα Prada στο Palazzo Ca' Corner della Regina. Αρχικά

το σπίτι των Βενετών εμπόρων Corner di San Cassiano, το Ca' Corner della Regina, χτίστηκε μεταξύ 1724 και 1728 στα ερείπια του γοτθικού παλατιού όπου το 1454 γεννήθηκε ο Αικατερίνος Κορνάρο, ο μελλοντικός βασιλιάς της Κύπρου. Από το 1834 έως το 1969 φιλοξένησε το καθολικό ίδρυμα Monte di Pietà της Βενετίας, που έδινε στους φτωχούς πρόσβαση σε δάνεια με λογικά επιτόκια. Οι δανειολήπτες παρείχαν τιμαφλή ως ενέχυρο, καθιστώντας το Monte di Pietà μια οργάνωση στα όρια μεταξύ ενδοχρηματοπιστορικού και τοιμαφής.

Ο Μπιούκελ παρουσιάζει μια ποικιλία από αντικείμενα που λειτουργούν σαν λαβύρινθος και σαν μια μορφή αφήγησης που αναλύουν την ιστορία του χρόνου, των χρημάτων, της αξίας, του πολέμου, της τέχνης, αλλά και την ιστορία της ίδιας της Βενετίας. Σωροί από ρούχα, πεταμένα έπιπλα, ψεύτικες τράντες πολυ-

τελείας, κάμερες παρακολούθη-
σης, ένα δωμάτιο χορού στο στύ-
λο, τρόφιμα, όπλα, selfie sticks,
σπασμένοι καταψύκτες, παλιές
πόρτες αυτοκινήτων, ένα καζίνο,
ένα δωμάτιο παρακολούθησης,
δωμάτια γεμάτα έγγραφα και οι-
κονομικά αρχεία.

Ο Μπιούκελ διερευνά πώς τα χρήσα διαμορφώνουν τη ζωή μας ως σύστημα, να ελέγχουν και αμφισβητούν την αξία αναμειγνύοντας πολυάριθμα έργα τέχνης από μουσεία και σημαντικές συλλογές, όπως έργα των Τιτσιάνο, Αντι Γκούρκολ, Πιέρο Μαντσόνι, Μαρσέλ Μπρούντερς, Υβ Κλάιν, με αντικείμενα υποτιθέμενης μικρότερης αξίας. Ανάμεσα τους και το έργο «The Diamond Maker» του Μπιούκελ, μια ανοικτή βελίτσα με εργαστηριακά διαδράγματα που κατασκευάστηκαν ασκώντας θερμότητα και υψηλή πίεση σε εκχυλίσματα οργανικών υλών από τα απούλητα έργα τέχνης και τα περιττώματα του καλλιτέχνη.

Ρεζά Αραμές
Number 207

στην εκκλησία San Fantin

Στην όμορφη μεγάλη αιθούσα της εκκλησίας San Fantin του Αγίου Μάρκου, τα χειροποίητα σκαλιστά γλυπτά από μάρμαρο Carrara του Ρεζά Αραμές συνομιλούν με τους πίνακες τις αναγεννησιακής και μπαρόκ ζωγραφικής και την αρχιτεκτονική της εκκλησίας του 10ου αιώνα.

Αν και αρχικά τα κατάλευκα, όμορφα σμιλεμένα γλυπτά μάς σαγηνεύουν, σύντομα νιώθουμε φρίκη καθώς συνειδητοποιούμε ότι όλα αυτά τα γλυπτά αναφέρονται σε πράξεις βασανιστηρίων ή εξευτελισμού που πραγματοποιούνται σε φυλακές σε όλο τον κόσμο. Ο καλλιτέχνης ερέυνησε αρχαία με συγκλονιστικές εικόνες φυλακισμένων που υπο-

1. Μία γυνή γυναικα με οβάλ κε-
νό αντί για πρόσωπο σε ένα άπειρο,
όδιο τονιο. Πιερ Ουϊγκ, «Untitled
(Human Mask)», 2014, Pinault
Collection.
2. Μία από τις τρεις φιγούρες, τους
αρχαγγέλους, που τοποθέτησε η
Μπερλίντε ντε Μπρούκερε στον ναό
Abbazia di San Giorgio Maggiore.
3. Μισόγυμνη ανδρική φιγούρα, με
τα μάτια και τα χέρια δεμένα. Τα γλυ-
πτά του Ρεζά Αραμές συνομιλούν με
τους πίνακες, και με την αρχιτεκτονι-
κή του ναού Σαν Φαντίβ.
4. Συμροί από ρούχα, πεταμένα έπι-
πλα, ψευτικές τσάντες πολυτελείας,
τρόφιμα, όπλα. Ο Κρίστοφ Μπιού-
κελ δημιούργησε ένα χρεοκοπημένο
εναυροδρασιστήριο στο Palazzo
C' Corner della Regina.

βλήθηκαν σε κακοποιήσεις και
βαρβαρότητες λόγω πολέμων και
συγκρούσεων ή λόγω της φυλής,
της τάξης, του χρώματος και της
σεξουαλικότητάς τους.

Ολόσωμες μισόγυμνες ανδρικές φιγούρες, με τα μάτια κρυμμένα η το κεφάλι καλυμμένο, με τα χέρια δεμένα, γδύνονται, στέκονται όρθιοι, αδύναμοι και ευάλωτοι. Κοιμένες κεφαλές στον βωμό της εκκλησίας θυμίζουν θυσίες, ενώ 207 ανδρικά εσώρουχα σε φυσικό μέγεθος, διασκορπισμένα στο πάτωμα της εκκλησίας, δημιουργούν την ψευδαίσθηση εγκαταλελειμμένων ενδυμάτων. Απογυμνωμένα από το σώμα, τα ταπεινά εσώρουχα αντιπροσωπεύουν το τελευταίο υλικό κομμάτι αξιοπρέπειας και σωματικής αυτονομίας του κρατούμενου και συνδυάζονται με τον πίνακα «Η Σταύρωση» του Λεονάρντο Κορνό, ένα από τα αξιοσημείωτα αριστουργήματα της εκκλησίας, όπου το Τάγμα του Σαν Φαντίν διακονούσε τους καταδικασμένους πριν από την εκτέλεσή τους κατά τη μεταμεσαιωνική εποχή. Σμιλεύοντας τα γλυπτά σε μάρμαρο, ο καλλιτέχνης προσδίδει σεβασμό, αξιοπρέπεια και την αίσθηση υλικής μονιμότητας σε άορατες ζωές που χάνονται από σύγχρονες πράξεις πολέμου και τρόμου.

Ο Αρμής κάνει μια συναρπαστική έκκληση προς την ανθρωπότητα και τις επισφαλείς ισορροπίες μεταξύ ενσυναίσθησης και σκληρότητας, ο Μπιούκελ διερευνά πώς το χρέος διαμορφώνει τη ζωή μας ως σύστημα ελέγχου και αμφισβητεί την αξία, ο Ουίγκις μας προκαλεί να ακολουθήσουμε άλλες πραγματικότητες, να γίνουμε ξένοι με τον εαυτό μας από μια προοπτική διαφορετική από την ανθρώπινη και η Ντε Μπρούκερε δημιουργεί ένα ψυχολογικό έδαφος πάθους, τρυφερότητας και ανησυχίας.

Ως πλατφόρμες συζήτησης προβληματικών του «άλλου», οι εκθέσεις μπορούν να θεωρηθούν μια παρότρυνση για δράση, να θέσουμε τέλος στα πράγματα στην κοινωνία μας που δεν είναι σωστά, ειδικότερα στη σημερινή εποχή της ξενοφοβίας και των ακροδεξιών κατευθύνσεων.

🕒 Διάρκεια έως τις 24 Νοεμβρίου 2024.

Η κ. Τίνα Σωτηριάδη είναι επιμελήτρια εκθέσεων και κριτικός τέχνης που ζει και εργάζεται στο Λονδίνο.

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΚΑΡΑΒ ΜΑΓΕΙΡΕΣ

Λόγια και γεύσεις της πλώρης

Καταγράφουμε τη ναυτική κουζίνα των Ελλήνων και δοκιμάζουμε
φαγητά αλατισμένα από όλες τις θάλασσες του κόσμου

+

Η Μαριλένα Ιωαννίδου
υποδέχεται το σαραντάήμερο
με δύο νηοτήσιμα γλυκά

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή 17 Νοεμβρίου 2019

www.kathimerini.com.cy

KYP
17
NOE